

**FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI PROGRAMI**

**KUR'ÂN-I KERÎM'İN SÖZDİZİMİNDE FÂ'İL İLE
MEF'ÛLLERİN YER DEĞİŞİMİ VE TÜRKÇEYE
TERCÜMESİNDEKİ GELİŞMELER
(Aynü'l-Hayât Tercümesi Bir Model Olarak)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KHADİJA RAMİL

İSTANBUL, 2023

**FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI PROGRAMI**

**KUR'ÂN-I KERİM'İN SÖZDİZİMİNDE FÂ'İL İLE
MEF'ÛLLERİN YER DEĞİŞİMİ VE TÜRKÇEYE
TERCÜMESİNDEKİ GELİŞMELER
(Aynü'l-Hayât Tercümesi Bir Model Olarak)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**KHADİJA RAMİL
(210101102)**

**Danışman
(Prof. Dr. Musa Duman)**

İSTANBUL, 2023

/07/2023

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Dili ve Edebiyatı tezli yüksek lisans programı öğrencisi 210101102 numaralı **Khadija RAMİL**'in, hazırladığı "**Kur'an-ı Kerim'in Sözdiziminde Fâ'il İle Mef'ûllerin yer Değişimi ve Tercümesindeki Gelişmeler**" (**Aynü'l-Hayât Tercümesi Bir Model Olarak**)" konulu Yüksek Lisans tezi ile ilgili Tez Savunma Sınavı, 11.07.2023 Salı günü saat 15:00'de yapılmış, sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin **Kabulüne Oy Çokluğu/Oy Birliği** ile karar verilmiştir.

Tez adı değişikliği yapılması halinde, tez adının "**Kur'an-I Kerim'in Sözdiziminde Fâ'il İle Mef'ûllerin Yer Değişimi Ve Türkçeye Tercümesindeki Gelişmeler (Aynü'l-Hayât Tercümesi Bir Model Olarak)**" şeklinde değiştirilmesi uygundur.

Jüri Üyesi	Karar
1. (Danışman) Prof. Dr. Musa DUMAN	...Kabul...
2. Prof. Dr. Hanifi VURAL	...Kabul...
3. Dr. Öğr. Üyesi Feryal KORKMAZ	...Kabul...
4.	.....
5.	.....
6. (İkinci Danışman)*.....	.....

*2. Danışman varsa doldurulması gerekmektedir.

ETİK BİLDİRİM

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bağlı olduğum üniversite veya bir başka üniversitedeki başka bir çalışma olarak sunulmadığını beyan ederim.

Khadija Ramil

TEŞEKKÜR

Bu konuyu seçtikten sonra Aynü'l-Hayât eserini öneren ve çalışmamın her aşamasında yardım ve desteğini gördüğüm değerli danışman hocam Prof. Dr. Musa DUMAN'a, ilgisini, anlayışını ve yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen Prof. Dr. Hanifi VURAL'a, gerek bilgi ve birikimini paylaşarak gerekse mânevi desteğini esirgemeyerek yolumu aydınlatan sevgili hocam Vildan SERDAROĞLU'na, bana kazandırdığı yeni bakış açıları için ve beni her daim cesaretlendiren değerli ablam Asmaa RAMİL'e, buraya gelmemeye kadar üzerimde emeği olan Tüm Sakarya Üniversitesi Hocalarım: Bilhassa sayın Prof. Dr. Bayram Ali KAYA hocama, sayın Doç. Dr. Orhan Kaplan, Prof. Dr. Zikri Turan'a. Dualarıyla gecelerimi gündüz eden, Allah'tan sonra maddi ve manevi iyiliğimin ilk müsebbibi, bu dünyadaki güneşim, ilk ve ebedî destekçim, Babam'a irfân ve sonsuz şükranlarımı sunuyorum. Abilerim Emin, Yâsir, ve Abdullah'a, elimi hiçbir zaman bırakmayan ruh ikizim, âlî himmetli Şeyma ablacığım'a hayatımın her başarısında büyük katkıları olduğunu belirterek kalpten teşekkür ediyorum.

Khadija Ramil

**KUR'ÂN-I KERÎM'İN SÖZDİZİMİNDE FÂ'İL İLE
MEF'ÛLLERİN YER DEĞİŞİMİ VE TÜRKÇE
TERCÜMESİNDEKİ GELİŞMELER
(Aynü'l-Hayât Tercümesi Bir Model Olarak)
Khadija Ramil**

ÖZET

Bu tez, Kur'an-ı Kerîm'in sözdiziminde mefûlün öne alınması (Takdim) ve fâilin geriye bırakılması (Tehir) işlemlerinin sözdizimsel ve retorik (söylemsel) etkilerini incelemekte olup, Arapça metin ile Türkçe çevirisi olan 'Aynü'l-Hayât arasında karşılaştırmalı dilbilimsel bir tahlil gerçekleştirmektedir.

Çalışmanın öncelikli amacı, cümle içindeki mefûlün yer değiştirmesinin anlamın ince nüanslarına nasıl etki ettiğini ve bu değişikliklerin çeviride nasıl yansıtıldığını keşfetmektir. Bu sorunu ele almak için araştırma iki yönlü bir yaklaşım benimser.

İlk olarak, mefûlün takdim edildiği ayetlerin belirlenebilmesi için Kur'an-ı Kerim'in metni sistematik bir şekilde incelenmiştir. Bu ayetler, 'Aynü'l-Hayât tefsiri ve Diyanet İşleri Meali'nden alınan Türkçe çevirileriyle birlikte bir tabloya belli bir sıralamaya göre toplanmıştır. İkinci olarak, bu ayetler ve çevirileri üzerinden karşılaştırmalı bir dilbilimsel analiz yapılmış ve Arapça metinde nesnenin öne alınmasıyla oluşturulan nüansların çevirilerde nasıl aktarıldığı değerlendirilmiştir.

Bulgular, Kuran dilinin karmaşık dilbilimsel yapısını doğru ve derin bir şekilde anlaşılabilmesi için Nahiv (dilbilgisi) ve Belâgatın (retorik) ayrılmaz bir şekilde birleşmesi gerektiğini teyit eder. Ayrıca, Arapça ve Türkçe arasındaki dilbilgisel farklılıkların, Arapça cümlelerde öznenin veya nesnenin yerinin değiştirilmesinin (öne alınması veya geriye bırakılması) amaçladığı etkinin, Türkçeye çevrildiğinde bazen belirsizleşebileceğini vurgulamaktadır. Ayrıca, araştırma, Arapça edebiyatı içinde bu konu üzerine yapılan çalışmaların dağınık

olduğunu ve sistematik bir şekilde düzenlenmediğini ortaya koymaktadır. Bu yapısal eksiklik, özellikle mefûl ve fâilin yer değiştirmesi konusunda klasik alimlerin görüşlerini kapsamlı bir şekilde anlamaya çalışın araştırmacılar ve çevirmenler için önemli bir zorluk oluşturmaktadır.

Bu yapı eksikliği, özellikle takdim ve tehir konusunda klasik bilginlerin anlayışlarını kapsamlı bir şekilde anlamaya çalışın araştırmacılar ve çevirmenler için önemli bir zorluk oluşturmaktadır. Ayrıca, bu durum Türkçe Kuran çalışınlarında var olan bir eksikliği ortaya çıkarır, çünkü bu önemli dilbilimsel olguya görece az önem verilmiştir, bu da bu alanda daha fazla bilimsel çalışın yapılması gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Takdim, tehir, nazm, mefûl (nesne), fâil (özne), Kur'an, Türkçe çeviri

**THE EXCHANGE OF PLACE BETWEEN FÂ'IL AND MEF'ULS
IN THE SYNTAX OF THE QUR'AN AND DEVELOPMENTS IN
THEIR TURKISH TRANSLATION
(Aynü'l-Hayât Translation as a Model)**

Khadija Ramil

ABSTRACT

This thesis investigates the syntactic and rhetorical implications of the preposing (*Taqdîm*) of the object and the postposing (*Takhîr*) of the subject in the Quran, conducting a comparative linguistic analysis of the Arabic text and its Turkish translation '*Aynu'l Hayât*. The study's primary concern is to explore how the shifts in the placement of the object in the sentence affect the subtle nuances in meaning and how these shifts are reflected in translation. To address this problem, the study employs a two-fold approach. First, the Quranic text is systematically examined to identify verses where object preposing occurs. These verses are then collated in a table, with their corresponding Turkish translations from '*Aynu'l Hayât* and *Diyanet İşleri*. Second, a comparative linguistic analysis is conducted based on these verses and their translations to evaluate how the nuances created by the preposing of the object in the Arabic text are communicated in the translations. The findings confirm the intricate interplay of *Nahw* (syntax) and *Balâghah* (rhetoric) in understanding the Quranic Arabic's linguistic fabric. They also highlight how the syntax disparities between Arabic and Turkish can sometimes veil the effect intended from pre-posing or post-posing a sentence element in Arabic when translated into Turkish. Additionally, the research reveals that studies on this topic within Arabic literature are vast, scattered and not systematically arranged. This lack of structure presents a significant challenge for researchers, particularly translators, who strive to gain a comprehensive understanding of the scholars' insights into the subject of preposing and postposing. It also exposes an existing gap in the Turkish Quranic

studies, as there is a relative lack of attention to this critical linguistics aspect, indicating the need for further scholarship in this area.

Keywords: Preposing, postposing, the *Nadhm*, the object (*al-Maf'ûl bih*), the subject (*al-Fâ'il*), the Quran, Turkish translation

ÖNSÖZ

İnsanlığın en eski ve en önemli metinlerinden biri olan Kur'an-ı Kerim, ifade zenginliği ve semantik detaylarıyla dünya dilleri ve edebiyatları üzerinde kalıcı bir etki bırakmıştır. Bu metindeki dil kullanımı, özellikle nesne (mefûl) ve özne (fâil) arasındaki ilişki ve pozisyonlarının analizi, dil bilimciler, çevirmenler ve teologlar için zengin bir araştırma alanı olmuştur. Kur'an-ı Kerim'deki takdim (öncelik) ve tehir (sonralık) uygulamaları, metnin ritmini, tonunu ve genel anlamını şekillendiren önemli bir unsur olmuştur.

Bu tez, Kuran-ı Kerim'de fâil, mefûl ve fiil arasındaki takdim ve tehir konusunu incelemekte olup, Kuran'ın Arapça metninde mefûlün takdim edildiği ayetler ile Aynü'l-Hayât'ın Türkçe tefsiri karşılaştırmalı olarak analiz etmektedir.

Çalışmamıza, takdim ve tehir terimlerinin tanımlanmasıyla başladık ve Arapça'da Nazım mertebeleri olarak bilinen kelimelerin düzeylerine ışık tuttuk. Aynı zamanda, mefûlün Arapça sözdiziminde ne zaman, nasıl ve neden takdim edilebildiğini açıkladık. İkinci aşamada, Aynü'l-Hayât'ın Türkçe çevirisine genel bir bakış sunduk.

Araştırmamın ikinci ana bölümünde, Kuran'ın metnini tarayarak mefûlün takdim edildiği ayetlerin bir listesini derledik. Her ayetin karşısına çevirisini ekleyerek onları tabloya yerleştirdik. Üçüncü ana bölümümüz, bahsi geçen Arapça ayetlerin ve çevirilerinin karşılaştırmalı bir anlamsal/dilbilimsel tahlili olup, çevirilerin mefûllerin takdim edilme sonucu oluşan nüansları ne ölçüde aktardığını değerlendirdik.

Bu araştırmadan çıkan üç ana sonuç vardır:

Nahiv (sözdizimi) belâgatten (retorik) ayrılamaz;

İki dilin sözdizimindeki farklılıklar, Arapça'da takdim/tehir ile zengin olan bir cümle, bu olguya dikkat edilmeden Türkçeye çevrilirse yalın bir cümle haline gelebilir;

Türkiye'deki bu konu ile ilgili olan çalışmalar yok denecek kadar azdır, ve Arapçadaki çalışmalar çok dağınıktır.

Bu tez, dilbilim ve çeviri çalışmaları alanına katkı sağlar. Öncelikle, Kuran'daki ayetlerin Arapça ve Türkçe karşılaştırmalı dilbilimsel analizi, çevirilerin nüansları nasıl aktardığını anlamak için temel bir kaynak sağlar. Ayrıca, Arapça ve Türkçe arasındaki sözdizimi farklılıklarını belgeler, bu da çeviri pratiğine ve teorisine daha geniş bir bakış açısı sunar.

Bu tez üzerinde çalışırken karşılaştığımız zorluklar, ayetlerin derlemesi ve analizi sürecinde belirginleşti. Kuran'ın Arapça sözdizimindeki incelikler ve nüanslar, her bir ayetin birden fazla anlamda yorumlanabilmesine olanak sağlar. Bu çoğulculuk, çeşitli âlimler tarafından farklı "i'rab" yorumlamalarına yol açmıştır.

Bu sürecin yorucu, pek zaman alıcı ve zor olmasına rağmen, danışman hocam Prof. Dr. Musa Duman'a, ve bu tez hazırlama sırasında bana destek olan herkese içtenlikle teşekkür etmek istiyorum.

أسأل الله تعالى بأسمائه الحسنی وصفاته الغلی أن يجعل هذا العمل خالصاً لوجهه الكريم، وأن يجعله ذخراً لي
عنده يوم القيامة: ﴿يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ * إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ﴾ (الشعراء: 88-89)

كما أسأله سبحانه أن ينفع به طلاب العلم، وآخرُ دعوانا أن الحمدُ لله رب العالمين.

وصلَّى اللهُ وسلَّم على نبينا محمد، وعلى آله وصحبه، والتابعين لهم بإحسان إلى يوم الدين

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	v
ABSTRACT	vii
ÖNSÖZ.....	ix
KISALTMALAR	xiii
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	12
1. TEORİK ARKA PLAN	12
1.1. DİL TANIMI (اللغة).....	12
1.1.1. Cümlelerin Tanımı	14
1.1.2. Kelâmın Tanımı	15
1.1.3. Arapçada Kelam Mertebeleri.....	15
1.2. NAZMIN TANIMI:	15
1.2.1. Nazım Mertebeleri:.....	16
1.2.1.1. Nazımın Olağan Mertebesi:	16
1.2.1.2. Şiirsel Veya Edebi Mertebesi:	17
1.2.1.3. İ'caz Mertebesi:.....	19
1.3. TAKDİM VE TEHİRİN TANIMI	20
1.3.1. Dilde	20
1.3.2. Tanım Olarak.....	20
1.3.3. Nahivde	21
1.3.4. Belâgatte	22
1.3.5. Takdim Ve Tehirin Çeşitleri:	24
1.3.6. Fiili Cümlede Mefûl Ve Fâilin Takdim Ve Tehirin Çeşitleri.....	26
1.3.7. Fiili Cümlede Mefûl Ve Fâilin Takdim Ve Tehirin Nedenleri	26
1.3.7.1. Belâgate Dair Nedenleri	26
1.3.7.2. Nahivle Alakalı Nedenler	30
1.3.7.2.1. Fail.....	30
1.3.7.2.2. Mefûl	31
1.3.7.2.2.1. Mefûlün Fâile Takdim Edilmesi.....	31
1.3.7.2.2.1.1. Mefûlün Fâile Takdim Edilmesi Zorunlu Olan Durumlar ..	32
1.3.7.2.2.1.2. Mefûlün Fâile Takdim Edilmesinin Serbest Olduğu Durumlar	33
1.3.7.2.2.1.2.1. Anlamda Karışıklıktan Korkma.....	33
1.3.7.2.2.1.2.2. Fâil ve Mefûlün Ayırt Edilebildiği Durumlar	33
1.3.7.2.2.2. Mefûlün Fiil Ve Fâile Takdim Edildiği Durumlar	33

1.3.7.2.2.1. Mefûlün Takdimi Caiz Olan Durum.....	33
1.3.7.2.2.2. Mefûlün Fiil Ve Fâile Takdim Edilmesi Zorunlu Olan Durumlar	34
İKİNCİ BÖLÜM:.....	35
2. AYETLERDE TAKDİM EDİLMİŞ MEFÛLLERİN TABLOSU	35
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	133
3. TAHLİL	133
3.1. KURAN-I KERİM VE ÇEVİRİ:.....	133
3.2. MEFÛLÜN TAKDİMİ CAİZ OLAN DURUMLAR	140
3.2.1. Mefûlü Fâile Takdim Etme	140
3.3. MEFÛLÜN TAKDİMİ ZORUNLU OLAN BAZI DURUMLAR:	147
3.3.1. Mefûlü, Fiile, Soru Edatı Olan Hemzeden Sonra Takdim Etme:	147
3.3.2. إياك/ه/هم/نا Mefûl Olduğu Zaman:	149
3.3.3. Fâsıla Nedeniyle Mefûlün Takdim Durumları.....	149
3.3.4. Mefûlü Fâilin Önüne Alma	149
SONUÇ.....	151
KAYNAKÇA	154

KISALTMALAR

a.e.	Aynı eser/yer
a.g.e.	Adı geçen eser
a.y.	Yazara ait son zikredilen yer
b.a.	Eserin bütününe atıf
bkz.	Bakınız
bkz.: aş.	Eserin kendi içinde aşağıya atıf
bkz.:yuk.	Eserin kendi içinde yukarıya atıf
C.	Cilt
çev.	Çeviren
ed. veya haz.	Editör/yayına hazırlayan
k.g.	Karşı görüş
karş.	Karşılaştırmız
s.	Sayfa/sayfalar
t.y.	Basım tarihi yok
v.d.	Çok yazarlı eserlerde ilk yazardan sonrakiler
y.y.	Basım yeri yok

GİRİŞ

Hamd âlemlerin Rabbi, Rahınan ve Rahim, ilklerin ve sonların ilahı, Melik ve apaçık Hak olan Allah'a mahsustur. Salât ve selâm, Allah'ın âlemlere rahmet ve hidayet rehberi olarak gönderdiği resûl ve nebilerin en şereflisinin üzerine olsun.

Yüce Allah insanı yarattığı andan itibaren, onu kendi kendine bırakmamış, Hz. Adem cennetten indirildiğinde dahi kendisine Rabbinden bir takım kelime (dua) vahyedilmiştir. Hz. Âdem, kendisine vahyedilen duayı dile getirerek Rabbine tövbe etmiştir. Ve o şekilde tövbesi kabul edilmiştir¹. Kendisi peygamberdi; dolayısıyla yeryüzünde Allah'ın halifesiydi. Bu minvalle Allah insanoğullarına asırlar boyunca önder olacak ve yol gösterecek nebîler ve peygamberler gönderdi. Kimileri kitapla: Hz. Davud Zebûr ile, Hz. Mûsâ Tevrât ile, Hz. İsâ İncîl ile, ve Hz. Muhammed ﷺ Kur'ân-ı Kerîm ile gönderilmiştir. Fakat bunlar büyük kitaplardır, bunlardan başka yaklaşık 136 sahîfe muhtelif peygamberlere indirilmiştir. Bunlardan Kur'ân-ı Kerîm'de geçen Hz. İbrâhîm'e on, ve Hz. Mûsâ'ya Tevrât'tan önce indirilen kırk sahîfedir. Bu kutsal kitaplar, hem birbirini destekleyici, hem birbirinin uluhiyetle mutaallik olmayan hükümleri nesh edici (yürürlükten kaldırır) olarak gelmiştir. Bu yüzden müslümanlar, son, mühkem, kâmil ve değişime veya neshe kabil olmayan Kur'ân-ı Kerîm ve İslam dininin şeriatine çok önem verdiler. Kaldı ki Allah aziz kitabına Arap dilini mutlak hikmetiyle seçmiştir. Arapça bilmeyen tüm milletlerden İslam'la şereflenen her kimse de Kur'ânı anlayabilsin diye, Arapçayı derincesine bilen Acem (Anadili Arapça olmayan) alimler, veyahut Acem lisanını derincesine bilen Arap alimler, Kur'ân-ı Kerimin farklı milletlerin dillerine çevirme ve tefsir etme görevini üstlendiler. Fakat tercümenin inceliği ve dakikliği mütercimden mütercime değişmekle beraber yeni dilde sunulan manalar kimi zaman yüzeysel kalır, kimi zaman istenilen manadan sapabilmektedir.

¹ (فَتَلَقَىٰ آدَمَ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ): Adem, Rabb'inden emirler aldı; onları yerine getirdi. Rabb'i de bunun üzerine tevbesini kabul etti. Şüphesiz o tevbeleri daima kabul edendir, merhametli olandır (Kur'an 1:37).

Kuran-ı Kerim'in ayetlerinin anlaşılmasında ve çözümlenmesinde çok sayıda etken göz önüne alınmalıdır. Bu etkenlerden biri takdim (öne alma) ve tehir (geriye bırakma) kavramlarıdır.

Takdim ve tehir, Arapçada ve Kuran-ı Kerim'deki ifadelerin anlam ve önemini belirlemede önemli rol oynayan bir çift dilbilimsel kavramdır. Takdim, bir kelimenin veya ifadenin diğerlerinden önce gelmesi anlamına gelirken tehir, bir kelimenin veya ifadenin diğerlerinden sonra gelmesi anlamına gelir. Bu kavramlar, bir ifadenin vurgusunu, önemini veya anlamını değiştirir ve genellikle bir ifadenin altında yatan anlamı daha iyi anlamamızı sağlar.

Kuran-ı Kerim'de takdim ve tehirin kullanımı, çoğunlukla metnin genel anlamı, hedeflenen vurgu ve ayetlerin genel bağlamı tarafından belirlenir. Bu nedenle, takdim ve tehir anlamak, Kuran'ı doğru anlamamanın anahtarlarından biridir.

Kuran-ı Kerim'deki takdim ve tehir olgusunun anlaşılması, bu kutsal metnin derin anlamlarını ve güzelliğini daha iyi anlamamıza yardımcı olabilir. Bu nedenle, Kuran'ın çevirisi ve tefsiri bu kavramları dikkate almalı ve takdim ve tehirin dilbilimsel ve anlamsal önemini yansıtmalıdır. Bu, Kuran'ın daha geniş bir okuyucu kitlesi tarafından daha iyi anlaşılmasını ve değerlendirilmesini sağlar.

Kuran-ı Kerim'in Türkçeye çevirisi, dilbilimsel, kültürel, dini ve edebi zorlukları beraberinde getirir. Türkçe, Arapçanın karmaşık gramatik yapısını ve zengin kelime haznesini tam olarak yansıtmakta zorluk çekebilir. Ancak, bu zorlukların aşılması Kuran'ın Türkiye ve diğer Türkçe konuşan topluluklara daha geniş bir şekilde erişmesini sağlar.

1. Dilbilimsel Zorluklar: Kuran, Arap dili ile indirilmiştir ve bu dilin grameri, kelime haznesi ve anlamları oldukça zengindir. Bu, dilin başka bir dile tam olarak çevrilmesini zorlaştırabilir. Türkçe, aglütinatif bir dil olup, kelimelerin sonuna ekler getirerek yeni kelimeler veya anlamlar oluşturur. Öte yandan, Arapça'da kök sistemine dayalı bir dil olduğundan, bir kelimenin anlamı genellikle kök harflerine ve bu harflerin çevresindeki harflere bağlıdır. Bu farklılıklar çeviri sürecini zorlaştırabilir.

2. Kültürel ve Tarihi Bağlam: Kuran'ın metni, Arap Yarımadası'ndaki 7. yüzyılın sosyal ve kültürel bağlamında kolayca anlaşılabilir bir dilde inmiştir. Bu yüzden, bazı ifadeler ve kavramlar modern okuyucular veya farklı kültürel

bağlamlardan olan kişiler için anlaşılması zor olabilir. Çevirmenlerin bu bağlamı derin bir şekilde anlaması ve çeviriye aktarması son derece önemlidir.

3. Dini Önem: Kuran, İslam dininin kutsal metni olup, aynı zamanda bir dini hukuk kaynağı ve ahlaki rehberdir. Bu nedenle, çevirinin yanıltıcı veya kusurlu olmaması çok önemlidir. Çevirmenler, bu kutsal metni yanıltıcı bir şekilde çevirme riskine maruz kalmadan çeviri yapmaları adına Arapçanın dilbilgisini ve belagat konularına hakim olmaktan ziyade İslamiyetin doktrinleri ve hukuki kavramlarına da hakim olmaları gerekmektedir.

4. Edebî Nitelikler: Kuran, belirli bir ritim ve edebi bir yapıya sahip olan özel bir dil kullanır. Türkçe çeviride bu ritmi ve yapının korunması genellikle zordur.

Kuran'ın Türkçeye çevirisi konusunda yapılmış önemli çalışmalardan birkaçı: Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır'ın "Hak Dini Kur'an Dili" adlı tefsiri, Kuran'ın Türkçeye çevirisindeki en önemli ve en kapsamlı çalışmalardan biridir.

Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yapılan ve genellikle "Diyanet Meali" olarak bilinen çeviri, Türkiye'de en yaygın olarak kullanılan Kuran çevirisidir.

Süleyman Ateş, "Yüce Kuran'ın Çağdaş Türkçe Tefsiri" adlı eseriyle bilinir.

Yaşar Nuri Öztürk, Kuran'ın Türkçeye çevirisinde önemli bir isimdir ve "Kur'an-ı Kerim'in Türkçe Meali" adlı eseriyle bilinir.

Kur'an'da takdim ve tehir konusu, Kur'an'ın ortaya çıkışından beri yorumcuların ilgisini çekmiştir ve hala da ilgilerini çekmektedir. Bu konuya ilgi gösteren eski bilim adamlarından bazıları şunlardır:

- Bedreddin Muhammed b. Abdullah E'z-Zerkeşî (ö. 794 H.) bu konuda ünlü bir kitap yazmıştır ve bu kitabını "el-Burhân" olarak adlandırmıştır. Bu kitapta takdim ve tehir türlerini tek bağımsız bölümlere ayırmıştır.

Bazı bilim adamları ise takdim ve tehir konusunu belirli bağlamlarda (özellikle kelimelerde, gökyüzünün yere, insanların cinlere, zararın faydaya veya tam tersi gibi takdim ve tehir durumlar) belirtmişlerdir:

- El-Hatip el-İskâfâ Ebu Abdullah Hamed b. Abdullah (ö. 420 H.) "Dürretü't-Tenzîl" adlı kitabında,

- Ez-Zemahşerî Cârullah Mahmûd b. Ömer (ö. 538 H.) "el-Keşşâf" adlı kitabında,

- İbn-i Zübeyr el-Gırnâtî (ö.708 H.) "Melâkü't-Te'vîl" adlı kitabında bu konulara değinmiştir.

Bu alim zümresi ve onlarla aynı düşüncelere sahip olan birçok dilbilimci için takdimin çok sayıda ve çeşitli anlamları, bağlamları ve durumları vardır. Ancak bu, Belâgat alimlerinde bu kadar ayrıntılı bulunmamaktadır².

"İbnü's-Sâ'îğ" bu konuda bir kitap kaleme almıştır ve adını " El-Mukaddime Fî Sirri'l-Elfâzi'l-Mukaddemeİ (Takdim Edilen Lafızların Sırrı Üzerine Giriş) koymuştur. Kitapta, bu üslubun amacının ön plana çıkartılması gereken kelimelerin takdim edilmesi ve geriye bırakılması gereken kelimelerin their edilmesi olduğunu ifade etmiştir.

Çağdaş alimler arasında, Dr. Fâzıl E's-Samurrâ'î'yi eşsiz kitabı "E'tta'bîrû'l-kur'ânî" (Kur'ani İfade) ile bulabiliriz. Kendisi bu kitapta Kur'ani ifadenin her kelimenin belirli bir sanatsal ve kasıtlı şekilde yerleştirildiği, amaca yönelik, sistematik, hassas bir ifade olduğuna dair birçok örnek sundu. Sâmurrâ'î'ye göre, her kelime, bağlamın gerektirdiği bir amaç için takdim edilir veya tehir edilir, ki bu hiçbir istisna olmadan tüm Kur'ani ifadede göz önünde bulunduruldu.

Çağdaş araştırmacılar arasında hadis kitaplarında takdim ve tehiri inceleyenler de bulunmaktadır. Örneğin, araştırmacı "Remle Raşid İsmail en-Nasiri" Tekrit Üniversitesi, Kızlar Eğitim Fakültesi'ne, Arap Dili ve Edebiyatı alanında yüksek lisans derecesi gereksinimleri kapsamında bir tez sunmuştur. Tezinin adı: "Buhârî'nin Sahih'indeki takdim ve tehirler: Bir Retorik İnceleme". 2003.

Özellikle fiil ve faile yönelik olarak takdim edilen mefûlleri inceleyen çalışmalar arasında şunlar vardır:

- "Fiil ve Failden Önce Gelen mefûlün" "تقديم المفعول عن الفعل والفاعل" adlı dönüştürücü bir çalışma, Dr. "Muhammed el-Megnaci" tarafından Konstantine Üniversitesi'nde gerçekleştirildi. Bu makale, Meryem Suresi'nin bir kısmındaki ayetleri incelemiştir.

² Bkz. "El-Usûl Fi'l'câzi'l-Belâgî Fi'l-Kur'âni'l-Kerîm", s. 326.

Ayrıca "Hasâ'isu'Ta'bîri'l-Kur'ânî" c. 2, s. 134.

Ve İbn El-Esir "El-Mesal El-Sair", c. 2, s. 35.

Ve "El-Mutavvel 'ale't-Telhîs", s. 200 ve "El-Keşşâf" c. 4, s. 153, ve "Tefsîrü Ebu's-Su'ûd" c. 5, s. 191 ve "Esrarü'l-Belâga", s. 12 ile karşılaştırm.

- "Kuran Ayetlerinde Nesnenin Fiilden veya Failden Önce Gelen Durumlarının Nedenleri

"أغراض التقديم والتأخير للمفعول به في بعض الآيات القرآنية" adlı bir araştırma: Latif el-Zumra el-Müminat", 2019'da State Islamic University Sunan Calijaga'dan doktora derecesi almak için yapıldı. Bu çalışma, Bakara Suresi'nde mefûlün fâilinden veya hem fâilinden hem de fiilinden önce geldiği ayetleri inceledi.

- "Kur'an'daki Nesnenin Önceliği: Sayısal Sembolik Dilbilimsel Bir Çalışma"

"تقدم المفعول به في القرآن الكريم", Firas Abdülhadi Muhammed İsa tarafından Kudüs Üniversitesi, Arap Dili ve Edebiyatı bölümünde yüksek lisans tezi olarak sunulmuştur. (Maalesef bu çalışmanın bir kopyasını edinme olanağım olmadı)

- "Arapça ve Türkçede Nesne: Karşılaştırmalı Bir İnceleme" Muhammed Akif

Bu çalışma, Arapça ve Türkçedeki nesneyi, karşılaştırmalı bir çalışma kapsamında incelemektedir.

Bunlardan başka konu ile ilgili yazılan makale, tez ve kitaplardan:

-Abdulazim El-Meta'ni ve Ali Cuma, Kur'an-ı Kerim'deki Öncelik ve Geciktirme İpuçları, Wehbe Kitabevi, Birinci Baskı, Kahire: 2005.

Mahmoud El-Sayyid Sheikhun, Kur'an-ı Kerim Dilindeki Öncelik ve Geciktirme Sırları, El-Hidayah Yayınevi ve Dağıtım.

-Muhammed Fauzan Ersan Ghanam, Kur'an-ı Kerim'deki Öncelik ve Geciktirme Usulü, Abdul-Qaher El-Jurjani'nin Görüşüne Göre (Yüksek Lisans Tezi), Ürdün Üniversitesi, Yükseköğretim Fakültesi, 1993.

-Muhammed Salih Boudiaf, Kur'an-ı Kerim'deki Öncelik ve Geciktirme Usulü, Hud ve Taha Suresinde Retorik Bir Çalışma, El-Mukri Dil Bilimi, Teorik ve Uygulamalı Çalışmalar Dergisi, Cilt 3, Sayı 6: 2020, s. 90-110.

-May Elian El-Ahmar, Gramer ve Retorik Arasında Öncelik ve Geciktirme (Yüksek Lisans Tezi), Beyrut Amerikan Üniversitesi, 2001.

-Sermad Taha Hamid, Dilbilimsel bir Çalışma Olarak Eş Anlamlı Kur'an Ayetlerinde Öncelik ve Geciktirme (Yüksek Lisans Tezi), İslam Bilimleri Üniversitesi, Yükseköğretim Fakültesi, Dilbilim Çalışmaları Uzmanlık Alanı, 2012.

-Khaled bin Muhammed El-Othaym, Bakara Suresindeki Öncelik ve Geciktirme Retorik Sırları, Uygulamalı Bir Çalışma (Yüksek Lisans), 1418 AH, s. 523, Danışman: Salih bin Said El-Zahrani.

Çalışmamızda 15. Asırda Anadolu sahasında ortaya çıkan, Türkçe tercüme ve telif hareketinin önemli bir ürünü olan ‘Aynü’l-Hayât tercümesinde bilhassa fâil ve mefûlün kelimelerine (söz dizimine) göre yer değişiminin sebepleri, hikmeti ve okuyanda bıraktığı etkileri ve özellikle Türkçeye aktarılırken oluşan farklılıkları Kur’ânın diliyle karşılaştırılarak incelenecektir. Söz konusu iş bu Tercüme ve tefsir (*‘Aynü’l-Hayât fî Tefsîri Kelâmi Hâlıkı’l-Beriyât bi-Îrâdi Ahseni’l-Î’tirâzât*) İlyas b. Muhammed b. Ali (ö. 847/1443 tarihinden sonra) tarafından kaleme getirilmiş olup babası Muhammed b. Ali (ö. belli değil) tarafından imla edilerek yazılmıştır (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021, s. 25).

Aynü’l-Hayât eserinin muhtelif ciltlerinin farklı nüshaları bulunmaktadır, bizim çalışmada esas alınan nüsha latin harflere çevirilmiş hali olup Türkiye Bilimler Akademisi’nin yayınladığı ve Prof. Dr. Musa Duman’ın editörlüğü ile, Dr. Mehmet Akif Alpaydın’ın hazırladığı nüshadır.

Elimizdeki kitabın aslı (Arap harfleriyle yazılmış) nüshaları şöyledir:

Birinci cildi, Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesinde, Mehmed Arif-Mehmed Murad tarafında düzenlenmiştir. (nr. 171) Nüshanın katalog kaydındaki ismi: Tefsir-i Şerif Tercümesi’dir. Varak ve satır sayısı: 218 vr., 17 st. ; ölçüleri: 375x230-135 mm.; yazı türü: nesih; yazı türü nesih ve müstensih- istinsah tarihleri bilinmemektedir. Nüshada, Fatiha suresinin başından Tevbe suresinin 93. Ayetine kadar olan kısmın tefsiri bulunmaktadır. Nüsha, Haremeyn-i Şerifeyn Evkafı muhasibi Ahmed b. Mehmed’e ait, Şa’ban 1027 (Ağustos 1618) tarihli temellük kaydı vardır. Nüsha, el-Hac Ahmed Ağa tarafından Serezde bulunan Mustafa Paşa Cami’ne vakfedilmiştir. (vakıf ile ilgili kayıtlar gizlenmiştir.)

İkinci cildi, Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesi’nde, Serez tarafından düzenlenmiştir. (nr. 182) Nüshanın katalog kaydındaki ismi Aynü’l Hayat’tır. Varak ve satır sayısı: 313 vr., 17 st. ; ölçüleri: 327x235-220x140 mm. ; yazı türü nesih ; müstensih: Hasan b. Mustafa olmakla birlikte istinsah tarihi bilinmemektedir. Nüshada, Tevbe suresinin 94. Ayetinden ‘Ankebut suresinin 45. Ayetine kadar olan kısmın tefsiri bulunmaktadır. Nüshada, Haremeyn-i Şerifeyn Evkafı muhasibi Ahmed

b. Mehmed'e ait Cemaziyelahir 1071 (Haziran1618) tarihli temellük kaydı vardır. Nüsha, el Hac Ahmed Ağa tarafından, Serez'de bulunan Mustafa Paşa Cami'ne vakfedilmiştir.

Üçüncü cildi Diyanet İşleri Başkanlığı Yazmaları'nda bulunmaktadır. (nr. 124), Nüshanın katalog kaydındaki ismi: *Tefsir-i Ayne'l Hayat*'tır. Varak ve satır sayısı: 431 yk., 17 st. ; ölçüler: 300x220-220x135 mm. ; Müstensih ve istinsah tarihleri bilinmemektedir. Nüshada, Ankebut suresinin 46. Ayetinden Kur'an'ın bitimine kadar olan kısmın tefsiri bulunmaktadır. Nüshada, Hameyn-i Şerifeyn Evkafı muhasibi Ahmed b. Mehmed'e ait, Cemaziyelevvel 1028'de (Mayıs 1619) tarihli temellük kaydı vardır. Nüsha, el Hac Ahmed Ağa tarafından, Serez'de bulunan Mustafa Paşa Cami'ne vakfedilmiştir.

Esere ait diğer nüshalar şunlardır:

Birinci Ciltten bir parça Manisa Yazma Eser Kütüphanesi'ndedir. (nr. 172/1) Nüshada, Fâtiha, En'âm ve A'râf surelerinin tefsiri bulunmaktadır. Katalog kaydındaki ismi: *Terceme-i Ayne'l-Hayat*'tır. Varak ve satır sayısı: 63 yk.; 21 st.; Ölçüler: 257x175-205x110 mm.; Yazı türü: Nesih'tir. Müstensih belli olmamakla beraber İstinsah tarihi: Rebûlevvel 925'tir. (Mart 1519) Çalışmamızın başında yer verdiğimiz manzum mukaddime sadece bu nüshada mevcuttur.

Birinci Cilt İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde, Türkçe Yazmaları kısmında yer almaktadır. (nr. 9286) Nüshada, Fâtiha suresinden başından Kehf suresinin 74. ayetine kadar olan kısmın tefsiri bulunmaktadır. Katalog kaydındaki ismi: *Tefsir-i Aynü'l-Hayat*'tır. Varak ve satır sayısı: 299 yk. ; 17 st. ; Yazı türü: Nesih'tir. Müstensih: Eyüpsultan Camii İmamı Abdülkadir b. Muhammed / İstinsah tarihi: Ramazan 970'tir. (Nisan 1563) Baş tarafından, mukaddimenin olduğu kısımdan bir varak noksandır. Dolayısıyla mukaddimenin yarısı eksiktir.

Üçüncü Cilt Mektebetü'l-Harem el-Mekkî'de Mahtûtâtü'l-Gayri'l-Arabiyye'dedir. (nr. 77, Mekke) Nüshada, Enfâl suresinin başından Kehf suresinin 74. ayetine kadar olan kısmın tefsiri bulunmaktadır. Katalog kaydındaki ismi: *Aynü'l-Hayât fî Tefsîri Kelâmi Rabbi'l-Âlemîn*'dir. Varak ve satır sayısı: 414 vr. ; 9 st. ; Yazı türü: Nesih'dir. Müstensih bilinmemekle beraber İstinsah tarihi: Ramazan 970 (Şubat 1538) / İstinsah yeri: Kostantiniyye'dir.

Üçüncü Cilt Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesi'nde, Hüdayi Efendi tarafından düzenlenmiştir. (nr. 105) Nüshada, Kehf sûresinin 76. ayetinden Fâtır suresinin sonuna kadar olan kısmın tefsiri bulunmaktadır. Katalog kaydındaki ismi: Tefsir-i Aynü'l-Hayat'tır. Varak ve satır sayısı: 450 yk. ; 9 st. ; Ölçüler: 280x172-190x117 mm. ; Yazı türü: Nesih'tir. Müstensih: İlyâs b. Muhammed b. Ali / İstinsah tarihi: Safer 846'dır (Haziran 1442).

Üçüncü Cilt Diyanet İşleri Başkanlığı Yazmaları'ndadır. (nr. 33) Nüshada, Sebe' suresinin 7. ayetinden Kur'ân'ın sonuna kadar olan kısmın tefsiri bulunmaktadır. Katalog kaydındaki ismi: Tefsîr-i Aynel-Hayât'tır. Varak ve satır sayısı: 457 yk., 17 st. ; Ölçüler: 263x180-185x110 mm. ; Yazı türü: Nesih'tir. Müstensih ve istinsah tarihi bilinmemektedir. Manzum hâtîme ve telif tarihi sadece bu nüshada mevcuttur. Telif tarihi ebced hesabı ile 847 olarak düşürülmüştür.

Dördüncü Cilt Millet Yazma Eser Kütüphanesi'nde Ali Emiri Şer'iyye Koleksiyonu'ndadır. (nr. 56) Nüshada, Yâsîn suresinin başından Kur'ân'ın sonuna kadar olan kısmın tefsiri bulunmaktadır. Katalog kaydındaki ismi: Tefsir-ü Ayni'l-Hayat'tır. Varak ve satır sayısı: 269 yk. ; 21 st. ; Ölçüler: 245x175-205x122 mm. ; Yazı türü: Nesih'tir. Müstensih: Hacı Murteza / İstinsah tarihi: Şevvâl 1145'tir (Mart 1733).

Çalışmamızda itimat edilen Kuran-ı Kerîm'in rivayeti Hafs an Âsim'in rivayeti olup i'râbında itimat edilen eserler ise temel olarak Hafs an Âsim rivayetini inceleyen: *İ'râbu'l-Kur'âni'l-Kerîm* (علوان vd., 2006) *Eddürrü'l Masûn fi 'ulûmi'l-kitâbi'l-Meknûn* (السمين الحلبي, t.y.), *Ellübâb fi 'ulûmi'l-Kitâb* (ابن عادل, 1998), *El-İ'râbu'l-Mufassal li Kitâbi'llâhi'l-Murettel* (صالح, 1997) ve *İ'râbu'l-Kur'âni ve Beyânüh* (دوريش, 1994) adlı eserlerdir.

Kelam/Konuşmanın birer bağımsız parçalardan oluştuğu kabul edilir, ve herhangi bir konuşmayı yapmak için cümle/tümce denen kelime grubunu bir anda eşzamanlı olarak söylemek mümkün değildir. Bunun için konuşmanın bir kısmı takdim edilerek, diğer kısmı ise tehir edilerek telaffuz edilmesi gerekmektedir. Konuşmanın hiçbir bölümü kendi başına diğerinden daha önemli değildir, çünkü tüm sözler, sözcük oldukları ölçüde dikkate alma derecesini paylaşırlar. Bu, örneğin Arap dilindeki koşullu ve soru sözcükleri gibi öncelikli olması gerekenleri hesaba kattıktan

sonradır. Buradan hareketle, konuşmanın bir kısmının takdim veya tehir edilmesi, konuşmanın tertip ve kompozisyonunda keyfi olmayıp, bir belagat amacının veya başka bir saikin gerektirdiği kasti bir fiildir.

Retorik olarak cümlenin belli bir ögesini veya bir bölümünü takdim etmeye çağıran sebep, diğer kısmını tehir etmeye çağıran sebeple aynıdır. Durum böyleyken, cümlenin içinde yer değişen müsnet³ ve müsnet ileyh⁴in birbrine takdim edildiğinde ikisine de özel saikler isnat etmenin bir gerekçesi yoktur, çünkü cümlenin iki esas unsurundan biri öne alınırsa diğeri mutlaka ertelenecektir; yani karşılıklı olarak birbirine bağlılardır.

Sözcüklerin birbirinden takdim veya tehir edilmesinin sözün tümcedeki konumu ve bağlamının gerektirdiği pek çok nedeni vardır. Bu yüzden yazar veya konuşmacı bağlama göre cümle yapısındaki bir ögeyi bazen takdim eder bazen de tehir eder. Kuran-ı Kerim bu bapta en iyi örnektir. Meselâ, bazı ayetlerde göğü yere, bazen yeri göğe, bazen insanları cinlere, bazen de cinleri insanlara takdim ettiğini görebiliriz. “Cenâb-ı Hak gökleri niçin yere takdim etti?” diye sorulsa, demeliyiz ki: Madem burada göğe olan ilgi daha fazladır, o halde bu ayette göğü yeryüzüne üstün tutulmuştur, çünkü burada yeryüzüne olan ilgi daha fazladır. Eğer ki “Niçin bir ayette göğe olan ilgi daha fazla iken başka bir ayette yere olan ilgi daha fazladır?” diye sorulsa, bu sefer bunun sebebini açıklığa kavuşturmak ve iki ayetin arasındaki farkı izah etmek bize düşüyor ki, gökyüzüne ilgi ve dolayısıyla öncelik verilen yerde önceliği yeryüzüne vermenin doğru olmadığını (ve tersine) delil ve hüccetle göstermemiz gerekecektir.

Bununla beraber, şunu izah etmeliyiz ki Kur’an-ı Kerim bir kelimenin sadece zikredildiği bağlamı dikkate almakla yetinmez, kelimenin geçtiği tüm yerleri dikkate alır ve Kur’an-ı Kerim’in tamamında tek bir kapsamlı bakış açısıyla bakar. Bu nedenle aynı lafzın geçtiği ayetlerde sağlam bir tutarlılık vardır.

Takdim ve tehir, cümlelerin inşasını, tamlamaların oluşumunu inceleyen ve bunların arkasında yatan gizli sırları ve belagat meziyyetlerini ortaya çıkarmak için kelimelerin üzerinde duran mana biliminin en önemli kollarından biridir. Cümlenin anlamının onu oluşturan söz dağarcığının anlamlarının toplamı olmadığı,

---

³ Müsnet مسند: yüklem.

⁴ Müsnet ileyh إليه مسند: özne.

daha çok bu söz dağarcığını belirli dil kurallarına göre belirli bir kalıpta birleştirmenin sonucu olduğu kabul edilmektedir. Aynı şekilde, örneğin saat, kendisini oluşturan metal parçaların toplamı değil, bu parçaların belirli kurallara göre bir araya getirilerek, hiçbir parçanın tek başına yapamadığı bir işlevi yerine getirmesiyle oluşan bir alettir. Yine tüm parçaları belirli bir şekilde kurulmadıkça, bir araya gelse de istenen işlevi göremez. Cümlelerin dizilişi ve içindeki parçaların nasıl dizildiği dikkate alınmalıdır, çünkü anlam ancak sözcüklerin ve tamlamaların dizilişinden doğar ve bu da her yapının kendine has sistemleri, dizilişleri ve konumları olduğu anlamına gelir. Kelamda tutarlılık ve her kelime cümle içindeki doğru yerine konulması, belagat ve beyânın en önemli unsurlarından biridir; cümlelerin içinde pek çok kelime, takdim edilse veya geciktirilse, kastedilen mana kısmen veyahut tamamen değişir veya o kelime iletilmek istenen mesajda önemini ve güzelliğini kaybeder.

Kelimeyi öne alarak ve onu yerinden oynatmakla anlamı değiştirmek tesadüfi veya geliş güzel olamaz. Aksine, konuşmacının niyet ettiği amaçlara, esas ve kurallara göre yapılır, böylece dikkat çekmek istediği lafızları öne alır ve ikinci sırada olması lazım olan kelimeleri geciktirir.

Kur’ân-ı Kerîm bu konuda ister kelimelerin ister cümledeki konumlarının seçiminde muciz fesahet ve doğruluk ile karakterize edilir. Yani nazmında bir kelime diğerine göre öne alınmışsa, bu demek oluyor ki genel bağlama uyan dilsel ve retorik bir “hikmet” içindir.

Araştırma ile ilgili Kuran metinlerini dil bilgisi ve belagat açısından incelenmiştir, söz konusu tercümede karşılıklarını da incelenmiştir, karşılaştırdım ve tekrar Diyanet işleri vakfı tercümesi ile kısa bir karşılaştırma yaptım. Bilgileri önce tablo halinde sundum, sonra yorumlanmıştır.

Çalışmanın konusuyla alakalı görüşleri ister nahivcilerin ister müfessirlerin olsun, sahiplerine veya mütercimlerine isnat etmeye gayret ettim ve sunduğum görüşlerden uygun gördüklerimi tercih edilmiştir.

Çalışmamız, 4 bölümden oluşmaktadır. “Giriş” bölümünde öncelikle Ayn’ül-Hayât kitabı hakkında yapılan çalışmalardan eseri tanıtıcı bilgiler nakl edilmiştir. Ayrıca mevcut nüshalarından da söz edilmiştir. Sonrasında, dilde ve bilhassa Kur’ân-ı Kerîm’in dilinde takdim ve tehir üslubundan genel olarak bahsedilmiştir.

“Birinci Bölüm”de dil, cümle, Arapçada kelimelerin rütbeleri, takdim ve tehir üslubunun tanımı, önemi, çeşitleri ve çalışmamızın ele alacağı fiili cümledeki çeşitleri, ve fail ve mefulün tanımı verilmiştir.

“İkinci Bölüm”de takdim ve tehirli ayetlerin tablosu verilmiştir.

“Üçüncü Bölüm”de, takdim ve tehirli ayetlerin tahlili verilmiştir.

Son olarak metin üzerinde yaptığımız çalışmadan edindiğimiz bilgi ve bulguların değerlendirmesinin yapıldığı bir sonuç bölümü bulunmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. TEORİK ARKA PLAN

1.1. DİL TANIMI (اللغة)

Dilin çeşitli değerlendirmelerde birçok tanımı vardır. Biz burada eski Arap dilbilimcilerinden birinin, özellikle modern dilbilimcilerin övgüsünü, ilgisini ve riayetini kazanan ve hakikaten en iyi ve kapsamlı tanımlardan biri olan İmam İbn-i Cinnî⁵'nin tanımını sunacağız. Daha sonra imamın tanımından etkilenen iki modern dilbilimcinin tanımlarına değineceğiz: bunlardan biri İsviçreli dilbilimci, diğeri ise Arap dilbilimcidir. tanımlarının İmam İbn-i Cinnî'nin tanımından ne ölçüde etkilendiğine ek olarak dilin imgesinin onların gözünde nasıl olduğunu görmeye çalışacağız:

İmam İbn Cinnî'ye göre dil: “Her insanın hedeflerini açıkça ifade ettiği seslerdir” (C.I, 1999, s. 33).

De Saussure⁶ (1998) ise, dili “Dil yetisinin toplumsal bir ürünü ve üyelerinin bu yetiyi kullanmasına yardımcı olmak için bir toplum tarafından benimsenen bir dizi gerekli gelenek” (s. 27) olarak görüyordu.

Oysa Dr. İbrahim Enîs,⁷ (1970) dilin, “insanların birbirleriyle iletişim kurmak için kullandıkları fonetik simgelerden oluşan geleneksel bir sistem” (s. 11) den ibaret olduğunu görüyor.

Bu tanımların içerdiği dil özellikleri, birçok eski ve modern dilbilimcinin dil tanımlarında dayandıkları özelliklerle aynı olup şu şekilde özetlenebilir:

Dilin fonemikliği:⁸ Dili en önemli ve en güzel tezahürleriyle, yani seslerle⁹ tanımlandığını görmekteyiz; Sesler, dil yapısının ilk yapı taşı sayılan, geçmişte ve

---

⁵ İBN CİNNÎ (ابن جني): Ebü'l-Feth Osmân b. Cinnî el-Mevsilî el-Bağdâdî (ö. 392/1002), Arap dili ve edebiyatı âlimi.

⁶ Ferdinand de Saussure (ö. Cenevre –1913), İsviçreli dilbilimci ve filozof.

⁷ İBRÂHİM ENÎS AHMED (إبراهيم أنيس أحمد) (1906-1977): Arap dünyasında modern dil bilimi araştırmalarının öncüsü.

günümüzde dilbilimcilerin – ve diğerlerinin – büyük özen ve dikkat gösterdikleri dil birimleridir. Bununla birlikte, “insan çağlar boyunca bu seslerle yakından ilişkilendirilmiştir, bu nedenle artık ses aracılığıyla düşünemez veya düşüncelerini ifade edemez oldu. Bu da birçok filozofun kelimelerde ve cümlelerde temsil edilen bu sesler olmadan düşünmenin hiçbir yolu olmadığına karar vermelerine neden olmuştur. “Bize dense ki “İnsan konuşan bir hayvan”, bu onun düşünebildiği anlamına gelir; Çünkü konuşma kabiliyeti vardır” (أنيس، 1970، ss. 20-21).

Dilin anlatımcılığı: Dilin en önemli işlevi ifadedir; insan onunla içinden (aklından ve kalbinden) geçenleri ve günlük hayatında başkalarından ihtiyaç duyduklarını ifade edebilmektedir. İmam İbnü Cinnî bu hususta “ifade” kelimesini kullandığı için isabet etmiştir; dili öbür dilbilimciler gibi bir fikir iletim edatı olarak tanımlamamıştır. Bunun nedeni, maksadı belirli bir fikri iletmek haricinde olan dil biçimlerinin olmasıdır. Örneğin, çeşitli şekilleriyle monolog (= tek başına konuşma); yazarı sadece kendine ait olsun diye not yazmak ve ya tek başına yüksek sesle okumak veyahut kendi kendine konuşmak gibi. “Mısırlı kadın, kendisi ile baş başa kaldığında -iş yapsın ya da yapmasın- hüzünlü şiirler ve kafiyeli düzyazılar söyler, sevdiklerinden kaybettikleri için ağlar- duygu (aktarma) veya (fikir) amacı gütmeyiz. ; Dili daha çok acısını, kederini gidermek, dindirmek amacıyla kullanır” (السعران، 1963، ss. 17-18). Dolayısıyla dilin işlevinin sadece fikir aktarmakla sınırlı olmadığı açıktır.

Dilin toplumsallığı:¹⁰ Alimler dilin sosyalliğini “Dil ancak bir toplumdan doğar”, “Dil ancak bir toplum içinde kullanılır” ve “dil aynı devirde aynı toplumdaki sosyal sınıflara göre farklılık gösterir” sözleriyle ifade etmişlerdir (السعران، t.y., s. 13). “Aynı coğrafi bölgede yaşayan iki halkın aynı anda farklı konuşmaları, birtakım toplumsal etkenler nedeniyle mümkündür” (يول، 2001، s. 241).

Dil, sosyal sınıflara göre farklılık gösterir, örneğin, kırsal bir çevreye ait kimselerin kelime dağarcığı ve üslubu ile çöl ortamında, kıyı veya medeni bir ortamda yaşayanlarla aynı olmaz.

⁸ Bunun açık ifadesini İmam İbn Cinnî'nin (sesler) sözündeki tanımında ve Dr. Enîs'in (fonetik simgeler) sözündeki tanımında bulunmakta, halbuki Saussure'ün (dil yetisine) deyişinde örtük olarak bulunmaktadır.

⁹ Dilin birden çok biçimi vardır: el hareketleri, yüz ifadeleri ve yazı gibi. Bununla birlikte, dilsel sesler bu tezahürlerin en güzeli, en yücesi ve en anlamlısıdır.

¹⁰ Bunun açık ifadesini İmam İbn Cinnî'nin tanımında (her halk) sözünde, De Saussure'ün tanımında (sosyal) kelimesinde ve Dr. Enîs'in tanımında (insanlar) ifadesinde bulabiliriz.

Dilin örfileği: Dil, bir toplumun üyeleri tarafından tanınan bir sisteme sahiptir, çünkü dil “rasyonel mantıkla değil, toplumsal gelenekle yönetilir. Her dilin tâbi olduğu o özel sistemdeki sırrı sorduğumuzda, meselenin tamamı örf ve âdetten olduğundan başka ikna edici bir açıklama bulmak zordur.

Arapçada -mesela- neden ağaca شجرة, güle وردة, ve suya ماء (أنيس, 1970, s. 17) dendiği vb. Abbâd es-Saymerî¹¹’den rivayet edildiğine göre, kendisine Farsça taş olan إذغاغ kelimesinin anlamı sorulduğunda: “Bu kelimedede şiddetli bir kuruluk buluyorum ki taş demek olmalı” demiştir (السيوطي, C:I, 1998, s. 47).

Fakat din ve dolayısıyla kutsal kitaplara göre, dil (kendini ifade etme ve açıklama yeteneği ve isimlerin ilmi) bir sırdır, ilk insana olan Hz. Adam’a Allah tarafından bahşedilmiştir: (İnsanı yarattı, ona açıklamayı öğretti) (Kur’an 55:3-4), (Ve Âdem’e bütün isimleri öğretti. Sonra bunları meleklerle gösterip “Sözünüzde doğru iseniz şunların isimlerini bana söyleyin” dedi. “Seni tenzih ederiz! Bize öğrettiğinden başka hiçbir bilgimiz yoktur. En kâmil ilim ve hikmet sahibi şüphesiz sensin” cevabını verdiler.”Ey Âdem! Bunların isimlerini onlara bildir” dedi. Onlara bunların isimlerini bildirince de “Size ben göklerin ve yerin gizlisini kesinlikle bilirim; yine sizin açıkladığınızı da gizlediğinizi de bilirim demedim mi!” buyurdu.) (Kur’an 1:31-33)

Dilin içindeki birimleri dakik bir şekilde kavrayabilmek ve dolayısıyla “Allah’ın kelâmı” ifadesine daha farklı bir bakış açısından bakmak için, cümle ve kelâm sonradan da ayet aralarındaki farkı açığa vurmamız gerekmektedir.

1.1.1. Cümlelerin Tanımı

Cümle terkibî isnadın (müsnet ve müsnet ileyh) bulunduğu ifadedir, ister yararlı ifade olsun ya da olmasın.

Cümle “ecmele أجمل الشيء إذا جمعته) fiilinden olup, ve toplanan şeyde yararlı olma veya tesirli olma şartı aranmaz (ابن منظور, C:XI, 1993, s. 128).

Bazı nahivciler kelâm ile cümlelerin arasındaki temel farkın kelâmın yararlı olması şartı varken cümlelerin yararlı olma şartı yok olduğunu ileri sürerler.

¹¹ ABBÂD b. SÜLEYMAN es-SAYMERÎ (عباد بن سليمان الصيمري): Ebû Sehl Abbâd b. Süleymân (Selmân) es-Saymerî (ö. 250/864) Basra Mu‘tezilesi’nin önde gelen kelâmcılarından.

1.1.2. Kelâmın Tanımı

Kelâm “kelm الكلم”den türemiştir. Yani “yaralamak” fiilindedir, ve nasıl ki yara, yaralananın nefsinde eser bıraktığı gib kelâm işitenin nefsinde eser bırakmalıdır (ابن عادل, C:I, 1998, s. 41). Bununla birlikte kelam işitende ancak tam bir manayı ifade ettiğinde tesirli olur.

Nahivcilerin terminolojisinde kelam, yararlı, manası tam ve bağımsız ve ardından susmak tercih edilen konuşmadır. Nahivcilerin kelam sınırları hakkında ifadeleri birbirine yakın ve birbirini açıklamaktadır; ve buna karşı çıkan sözler itimat edilecek ciddiyette değildir çünkü hepsi dilcilerin doktrinine göre söylenmiş sözler, nahivcilerin doktrinine göre değil (العكبري, 1992, s. 35). Ve bu sözleri geçersiz kılan kanıtlar ihtilaf kitaplarında sıralanmaktadır.

Hulâsa şu ki cümle (الجملة) ve kelâm’ın (الكلام) her ikisinde yüklem yapısı şarttır (terkîb-i isnâdî), fakat kelâm yararlı bir ifade olurken cümlede yararlı olması şartı yoktur. Bu, İbn Hişam el-Ensârî¹²’nin el-Muğnî adlı kitabında da söylediğini açıklamaktadır: “Böylece sana belli oluyor ki, birçok kişinin sandığı gibi (kelam ve cümle) eşanlamlı değildir... Doğrusu cümle kelamdan daha geneldir, çünkü kelamda yararlı ifade olması şarttır, fakat cümlede şart değildir” (ابن هشام, 1975, s. 490).

1.1.3. Arapçada Kelam Mertebeleri

Arapçada cümlenin içinde ögeler temel olarak şu şekilde sıralanmaktadır:

1. Fiilî cümle: Fiil + Fâil (özne) + Mefûl bihi (nesne)
2. İsmî cümle: Mübtede’ (isim) + Haber (isimli veya fiilî cümle)

1.2. NAZMIN TANIMI:

Dilde nazım نظم düzen etmek, dizi dizmek, tertip etmek, belli bir sıraya koymak demektir. Ondandır incileri bir telde dizmeye nazım denir. Cürcânî’ye göre, nazım “kelamı nahiv ilminin muktezasına göre dizmektir, kanunları ve üsullerine göre çalışmaktır, çizilen yollarını bilmek ve onlardan sapmamaktır, sana çizilen resimleri ezberleyip hiçbirini esigememektir. Çünkü nâzımın (yazarın) nazmıyla her babın farklı yönlerine ve farklılıklarına bakmaktan başka isteyebileceği bir şeyi bilmeyiz.”

¹² İBN HİŞÂM en-NAHVÎ (ابن هشام النحوي): Ebû Muhammed Cemâlüddîn Abdullâh b. Yûsuf b. Ahmed b. Abdillâh b. Hişâm el-Ensârî el-Mısırî (ö. 761/1360): Arap dili âlimi.

Nazım terimi, Abdülkahir el-Cürcanî'nin de dahil olduğu Eş'ari alimler arasında yaygındı ve onlar bunu Kuran'ın mucizevi doğasının temeli olarak görüyorlardı. Büyük nahivci Câhiz,¹³ bu terimi ilk kullanan ve onunla Kuran'ın icazını ilk açıklayan kişi oldu. Öte yandan, Mu'tezili alim El-Cübbâî¹⁴, bunun yerine fesâhat lafzını koydu ve onu lafzın ve anlamın güzelliğine dayandırdı. Kādî Abdü'l-Cebbâr,¹⁵ fesâhatın dil, anlam veya sözel imgelere dayanmasını reddetti, bunun yerine onu sözdizimine ve üsluba dayandırdı. Sonradan, bütün bu alimlerden faydalanan Abdü'l-Kâhir El-Cürcânî tamamen olgunlaşmış bir "nazım teorisi"ni ortaya çıkardı.

1.2.1. Nazım Mertebeleri:

Burada Abdü'l-Kâhir El-Cürcânî'ye göre nazımın mertebeleri anlatılacaktır:

Cürcânî, Kur'an söylemindeki mucizelerin yönlerini açıklığa kavuşturma ve insan söylemindeki şiirsel veya edebi unsurları açıklığa kavuşturma temelinde nazım mertebeleri arasında ayırım yaptı. Bu hususa göre, nazımın mertebelerini şu şekilde özetleyebiliriz:

-Olağan mertebe

-Şiirsel veya edebi mertebe

-İ'câz mertebesi

1.2.1.1. Nazımın Olağan Mertebesi:

Cürcânî, bunu yalnızca sözdiziminin doğruluğunu dikkate alarak oluşturulmuş sıradan kelimeler olarak tanımlıyor ve şöyle diyor:

“Ve bil ki, kelâmın bazısını incelersen, yazarı onu dizmesi için çok düşünmeye ihtiyacı olmadığını, aksine, onun kelimeleri birleştirme yönteminin, incileri delip bir ipliğe dizen ve dağılmalarını engellemekten başka bir niyeti olmayan birinin yöntemi olduğunu görürsün. Bu, birkaç şeyi yanyana dizen kimse gibidir ki, dizdiği şeylerden

¹³ CÂHİZ (الجاحظ): Ebû Osmân Amr b. Bahr b. Mahbûb el-Câhiz el-Kinânî (ö. 255/869). Arap edebiyatının en büyük nesir yazarlarından ve Mu'tezile kelâmcılarından biri.

¹⁴ CÜBBÂÎ, Ebû Ali (أبو علي الجبائي): Ebû Alî Muhammed b. Abdilvehhâb b. Sellâm el-Cübbâî (ö. 303/916), Basra Mu'tezilesi reislerinden, kelâm, tefsir ve fıkıh âlimi.

¹⁵ ABDÛLCEBBÂR b. AHMED (عبد الجبار بن أحمد) bk. KÂDÎ ABDÛLCEBBÂR, Basra Mu'tezilesi'nin ünlü kelâmcısı ve Şâfiî fakihî.

bir heyet veyahut bir suratın oluşmasını beklemez, sadece göze toplu gözükmelerini hedefler.”

Cürcânî'ye göre bu merteye, yazarın nahiv manalarını hedef etmeden ve söylemini edebî mertebeye yükseltmeden kelimeleri birbirine atf etmeye çalıştığı mertebedir. Yani nazmını, söylemin çağrışımlarını çıkarmak için alıcının fikrini çalıştıracak estetik kurallara dayandırmaz. Aksine, konuşmacı alıcı aralarında yorumlayıcı bir etkileşime neden olmadan anlamaya yönelik doğrudan bir konuşmadır.

Cürcânî, nazmın bu olağan mertebeden daha iyi bir seviyeye çıkmasını sağlayan özellikleri şöyle tanımlar:

-Konuda yaratıcılığa yer bulmak.

-Çok anlamlılığa yol bulmak

-Bir Doğruyu farketmiş olmak (Buradaki doğru dilbilgisel doğru değildir, ince fikirlerin erişeceği doğudur.)

Böylece bu nazım mertebede sadece doğruluk ve dilbilgisel kurallara uyum dikkate alındığı için ve dilde bilgisi olan herkes için ortak bir bilgi olduğu için, cümleleri hayranlık uyandıran bir görüntü oluşturmasını veya heyecan verici bir biçimi vurgulamasını amaçlamadan sadece birbirine atfedilmiş cümlelerden oluşmakla beraber içindeki meziyet nazmında değil lafzında olduğu için, Cürcânî, onda hiçbir şiirsel veya edebi değer görmez. Bu nazım mertebesi, alıcının ne düşünmeye ne de akıl yürütmeye ihtiyaç duyduğu, konuşmacının ise kelimeleri ve cümleleri birleştirmek için sadece dilbilgisini ustaca kullanımına ihtiyaç duyduğu doğrudan bilgilendirmeye yönelik bir mertebedir.

1.2.1.2. Şiirsel Veya Edebi Merteye:

Abdü'l-Kâhir bu tür nazımdan şöyle bir başlık altında bahsetmiştir: “Nazımda bir fasıl, vaz‘da (lafzı mananın üstüne koymak) birleşir ve onda sun‘ (ustalık) incelir.”

Cürcânî, 'nazm' kelimesinin nahiv manalarını hedeflemek olduğunu vurgulasa da, bu yüksek merteye sadece dil bilgisel anlamlarla sınırlı değildir. Bunun yerine, dil bilgisel anlamları belirleyen koşullar ve durumlarla da bağlantılıdır. Öyle ki, bu anlamlar sadece dil bilgisinin değil, aynı zamanda durumların ve koşulların bir sonucu olarak ortaya çıkar.

Bu durumlar ve koşullar, anlamlara estetik ve çekicilik katar. Ayrıca, bir konuşmanın tutarlı ve uyumlu olmasını sağlarlar. Bu, bir konuşmanın birleşik bir yapıya dönüştürülmesini sağlar. Cürcânî'nin bakış açısına göre, bir konuşma metni, kelimelerin birbirleriyle uyumlu ve sıkı bir bağlantı içinde olmasına dayanır.

Böylece, bir kişi bir metni okuduğunda rahatlık hisseder ve metni kabul eder. Ancak bu durum, bir metnin yazarı kelimeleri bir araya getirirken hem önceki hem de sonraki kelimeleri dikkate alırken, aynı zamanda durumları ve koşulları da göz önünde bulundurduğunda gerçekleşir. Bu, yazarın sözcükleri yerleştirirken sadece dil bilgisel yapıyı değil, aynı zamanda söz konusu durumları ve koşulları da dikkate almasını gerektirir. Bu düzeydeki 'nazm'ın belirgin bir özelliği, kolaylıkla yönetilemez ve güzelliğinin esaslarına kolaylıkla erişilemez olmasıdır. Bu, derin düşünme, kafa yorma ve düşünceye dalmayı gerektirir. Çünkü bu, Cürcânî'nin ifadesiyle, üzerinde düşünülmesi gereken bir kapıdır ve anlamların özenle düşünülmesi gereken bir yoldur. Bu düzeyde, gözlem ve anlamın detaylı bir şekilde düşünülmesi esastır. Her bir kelimenin ve cümlenin anlamı, içeriği ve onların birbirleriyle nasıl bağlantılı olduğu üzerinde derinlemesine düşünme gerektirir. Bu, konuşmanın veya metnin genel anlamını ve güzelliğini anlamak ve takdir etmek için önemlidir. Burada belirtilmesi gereken bir şey, şiirin temelinde olan nazm veya anlamların dinamik ve etkili olmasıdır. Bu durumda onları sınırlamak veya tam olarak anlamak zordur, çünkü farklı şekillerde ve farklı yerlerde kendini gösterirler ve sonu olmayan bir artışa sahiptirler. Bu nedenle, bu tür nazm, özel bir okuyucu gerektirir. Bu okuyucu, gizli yolları keşfetmek, kabuğu kırmak ve hatta derinliklere dalıp ilk kaynaklarına ulaşmak için yetenekli olmalıdır. Bu keşif süreci, mücadele ve çaba gerektirir çünkü Cürcânî'ye göre bu metin, yazarına kolayca açılmaz ve anlaşılabilir. Edebi veya şiirsel bir metni edebi yapan unsurlar, dilin estetik yapısıyla yakından ilişkilidir. Bu özellikler, cümle anlamları ile ilişkili durumlar, konular ve amaçlarla birleşerek, sonuçta bütünlüğü ve anlamları dengeli bir yapı oluşturur. Bu tür bir yapının analizini yaparken, anlamları ayıklamak ve bu anlamları düzenleyen bağlantıyı yakalamak zordur. Ancak, bu zorluk, okuma zevkini oluşturur çünkü bu anda deneyimli ve tatmin edici bir okuyucu, metinle tamamen etkileşim halinde olur ve böylece kendi estetik ve zevk analizleri ile dolu bir ikinci metin oluşturur. Bu analizler, orijinal metnin anlamlarını belirginleştirir.

Bu bağlamda, edebi metinlerin derin ve düşünceli okuması, yeni anlamlar ve karmaşık semboller keşfetme fırsatını açan zengin bir deneyimdir. Edebiyat, sadece hikayeleri veya düşünceleri anlatmakla kalmaz, aynı zamanda sembollerin, çoklu anlamların ve çeşitli edebi biçimlerin kullanımını içeren karmaşık ve hassas bir yapıya sahiptir. Tüm bu unsurlar, basitçe yazılan kelimelerin ötesine geçen bir sanat eseri oluşturmak için birlikte çalışır.

Okuyucu bir edebi metni analiz ettiğinde, metinle daha derin bir etkileşim seviyesine geçer ve yaratıcı sürecin kendisiyle bir parça haline gelir. Bu analiz bazen zor ve karmaşık olabilir, ancak okuma deneyimini zenginleştirir ve okuyucunun edebi eseri anlamasını genişletir.

Bu süreç boyunca, okuyucu, “ikinci bir metin oluşturur” dediğiniz gibi. Bu ikinci metin, okuyucunun orijinal metne olan analizi ve yorumudur. Bu yorum, orijinal metinde gizli veya belirsiz olabilecek içgörü ve anlamları açığa çıkarabilir. Başka bir deyişle, okuyucu edebi yaratım sürecine katılır ve yazarla ve metinle daha derin bir seviyede iletişim kurar.

1.2.1.3. İ'caz Mertebesi:

Bu mertebe, insan yapımı tüm nazımların üzerindedir. Bu, belki de Cürcânî'yi “İ'cazın Delilleri” adlı meşhur eserini yazmaya iten sebep olmuştur. Çünkü onu yazmakta dinî motivasyon ve Kur'an'ın i'caz yönlerinin açıklığa kavuşturmak isteği önemli bir role sahipti. Bu yüzden onun, önceki düşünürlerin i'caz hakkındaki görüşlerini ele alıp, bunların Kur'an'ın i'cazının gerçeğini göstermediğini, dolayısıyla i'cazın gaybi bilgilerde, dilbilgisel yapıda, kelimelerde, anlamlarda ya da mecazlarda olduğunu reddetmiş, bu görüşleri sanatsal ve mantıksal bir yöntemle çürüterek, Kur'an'ın i'cazının onun nazmında olduğuna ulaşmıştır: “Eğer Kur'an'daki, onları hayrete düşüren tanım, saydığımız unsurlardan herhangi birinde değilse, o zaman nazmında olmalıdır.”¹⁶ Bu nazım mertebesine kimse ulaşamaz, çünkü bu, Allah'ın Arapların en büyük alimleri ve dilbilimcileri fesahatçı ve belagatçılarına meydan okuduğu i'caz yönlerinden biridir. Yüce Allah iman etmemiş insanlara Kuran gibi bir kitap, on sure, veyahut bir sure getirmelerinin mümkün olmadığını Kuranın birkaç yerinde buyurmuştur:

16

- İlki Bakara Suresi'nde yer alır: (Eğer kulumuza indirdiklerimizden kuşkulaniyorsanız, onun gibi bir sure getirin. Allah'tan başka şahitlerinizi de çağırın, eğer doğru sözlüyseniz.) Bakara: 23.
- İkincisi Yunus Suresi'nde yer alır: (Yoksa O'nu uydurdu mu diyorlar? De ki, O'nun gibi on sure uydurup getirin ve Allah'tan başka kimi yardıma çağırabiliyorsanız çağırın, eğer doğru sözlüyseniz.) Yunus: 38.
- Üçüncüsü Hud Suresi'nde yer alır: (Yoksa O'nu uydurdu mu diyorlar? De ki, O'nun gibi bir sure getirin ve Allah'tan başka kimi yardıma çağırabiliyorsanız çağırın, eğer doğru sözlüyseniz.) Hud: 13.
- Dördüncüsü İsrâ suresinde yer alır: (De ki, eğer insanlar ve cinler, bu Kur'an'ın bir benzerini getirmek üzere birleşseler, birbirlerine yardımcı olsalar bile onun gibi bir (kitap) getiremezler.) İsrâ: 88.

Bunlar, Cürçânî'ye göre, olağandan, yükseğe ve mucizeviye kadar çıkan nazmın en önemli mertebeleridir. Bu sıralama onun teorisinin merkezini oluşturur. Bu sayede Cürçânî'nin nazm anlayışı, kendi ilkelerine dayanan bir bilimsel teori haline gelmiştir. İ'câz dairesinden çıkıp daha geniş ve kapsamlı bir boyuta çıkan bu teori artık edebi tenkidin en önemli ölçütlerinden biridir.

1.3. TAKDİM VE TEHİRİN TANIMI

1.3.1. Dilde

Takdim rübâ'î fiil olan “قدم kaddeme” fiilinin tef'îl vezinli masdarıdır. Öne geçirmek, yeğlemek, sunmak, takdim etmek, normal sırasından öne almak.

Tehir rübâ'î fiil olan “أخر ehhere” fiilinin tef'îl vezniyle masdarıdır. Ertelemek, tehir etmek, geciktirmek, geriye bırakmak, sona atmak, normal sırasından geriye koymak.

1.3.2. Tanım Olarak

Bir kelimenin cümle sistemindeki mertebesinden başka bir mertebede dizilmesi; Yani mesela Arapçada öznenin mertebesi nesneden, özne de yüklemden öncedir, cümlede durum böyle olmadıkça; Denilebilir ki: cümlede takdim ve tehir vardır.

1.3.3. Nahivde

Arap dilbilimciler bu dilsel olguya çok meth ve takdirde bulundular. Abdü'l-Kâhir El-Cürcânî¹⁷ şöyle dedi:

Takdim ve tehir, menfaati pek, güzellikleri çok, elverişli, geniş ufuklu bir bapıtır. Size devamlı hayret verici güzelliklerini sunar ve inceliklerine yol gösterir. Ve ne zaman kulağınıza hoş gelen bir şiiri duyarsanız nazmını incelerseniz onu kulağınıza hoş yapan şeyin yapısında bir şeylerin takdim edilmiş olması ve lafzın yerinden başka bir yere nakledilmesi olduğu kanaatine varacaksınız (الجرجاني, 1992, s. 33).

هو باب كثير الفوائد، جم المحاسن، واسع التصرف، بعيد الغاية، ولا يزال يفتر لك عن بديعه، ويفضي بك إلى لطيفه، ولا تزال ترى شعراً يروقك مسمعه، ويلطف لديك موقعه، ثم تنظر فتجد أن الذي راقك ولطفه عندك أن قدم فيه شيء وحول اللفظ عن مكان إلى مكان.

Ondan önce, Sîbeveyh¹⁸, Araplar hakkında şunları söylemişti: “Onlar, kelimada geçen tüm sözcüklere önem verseler de, cümlede beyanına öncelik verdikleri sözcükleri takdim ediyorlardır” (سيبويه, C:II, 1977, s. 212).

إنهم يقدمون في كلامهم ما هم ببيانه أعنى؛ وإن كانا جميعاً يهمانهم ويعنيانه

Arap dilbilimciler bu konuyu derinlemesine incelediler ve dolayısıyla kaidelerini de koydular. Çünkü asıl olan cümleyi kelam rütbelerine göre söylemektir, ve takdim veya tehir her cümle için uygun değildir (ابن هشام, C:I, 1975, s. 579), (السيوطي, C:III, 1909, s. 113).

Konuşma açık ise takdim ve tehir uygun olabilir (سيبويه, C:I, 1977, s. 56), (المبرد, C:III, t.y., ss. 95-118).

Örneğin, “Eylemlerin âmilleri, tasrif olamadıkları için takdim veya tehir edilemez” (المبرد, C:II, t.y., s. 10).

¹⁷ ABDÜLKÂHİR EL-CÜRCÂNÎ (عبد القاهر الجرجاني): Ebû Bekr Abdülkâhir b. Abdirrahmân b. Muhammed el-Cürcânî (ö. 471/1078-79), Arap dil bilgini ve edebiyat nazariyatçısı.

¹⁸ SÎBEVEYHÎ (سيبويه): Ebû Bîşr (Ebû Osmân, Ebû'l-Hasen, Ebû'l-Hüseyn) Sîbeveyhi Amr b. Osmân b. Kanber el-Hârisî (ö. 180/796), Arap dili gramerine dair zamanımıza ulaşan ilk hacimli eserin yazarı ve Basra nahiv mektebinin en önemli temsilcisi.

Burada bizi ilgilendiren, nahivcilerin dil kurallarına uymayan bazı tümceleri veya yapıları bulunca, bunlarda takdim veya tehir olması söylemeleridir.

1.3.4. Belâgatte

Kur'ân-ı Kerîm'in birincil manaları var, bunlar kelimeleri ve cümlelerinden gelen anlamlar. İkincil manaları ise nazmından ve söz diziminden çıkarılmaktadır. Çünkü bir kelimeyi bir ayette öne alıp diğerinde geciktirmek, kelimelerin verdiği anlamdan başka ikinci bir anlam vermektedir. Ve Kur'ân'daki kelime, mahsus bir sebep ve amaç olmadıkça öne geçirilmez veya ertelenmez.

Kur'ân'da takdim ve tehir konusu, Kur'an dili olgusunun ortaya çıkışından bu yana müfessirleri meşgul etmiştir ve halen de meşgul etmekte olup Allah yeryüzüne ve üzerindeki her şeye vâris oluncaya kadar da böyle kalacaktır.

Selefler, Kur'an-ı Kerim'de takdim ve tehir meselesini ele almışlardır, ve bu konuda kendilerinden Kur'ân'da bu yöntemin varlığını tasdik eden ve bazı yönlerini açıklayan haberler vardır:

İbnü Abbâs¹⁹ (R.a)'dan Nisâ sûresinin 153. Ayeti hakkında şu sözleri rivayet edilmiştir: {فَقَالُوا أَرَنَا اللَّهُ جَهْرَةً}: “Takdimli ve tehirlidir. Onlar Allah'ı gördüklerinde gördüler. Fakat alenen (cahreten) “bize Allah'ı göster” dediler (الطبري, C:IX, 2001, s. 359).

Taberî²⁰ ise bu ayet hakkında şöyle demiştir: yani onların sorusu aşkikare olarak idi.”

Katâde²¹'den rivayet edildiğine göre, Tövbe sûresinin 55. Ayeti hakkında şöyle demiştir: {فَلَا تَعْجَبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا} “Bu, kelamın takdimindedir. Yani bu dünya haytında malları ve çocukları hoşuna gitmesin, Allah onları ahirette azap etmek ister.” Âl-i İmrân sûresinin 55. Ayetinde ise, şöyle dediği rivayet edilmiştir: {إِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ إِنِّي فَتَىٰ ذِكْرِي وَإِنِّي مَوْفَىٰ بِوَعْدِي وَإِنِّي جَارِيَةٌ تَتْلُو آيَاتِي الْمُنِيرَاتِ} “Bu takdim ve

¹⁹ Ebü'l-Abbâs Abdullâh b. el-Abbâs b. Abdilmuttalib el-Kureşî (ö. 68/687-88) Hz. Peygamber'in amcasının oğlu, tefsir ve fıkıh ilimlerinde otorite kabul edilen ve çok hadis rivayet edenler arasında yer alan sahâbî.

²⁰ Ebû Ca'fer Muhammed b. Cerîr el-Taberî el-Bağdâdî (ö. 310/923). *Câmi 'u'l-beyân ve Târîhu'l-ümem ve'l-mülûk* adlı eserleriyle tanınan müfessir, tarihçi, muhaddis ve fakih.

²¹ Ebü'l-Hattâb Katâde b. Diâme b. Katâde es-Sedûsî el-Basrî (ö. 117/735), Arapça, dil, Arap günleri nesepleri alimi, muhaddis, tercüman, hafız ve müfessir tâbî.

tehir edilenlerdendir. Yani: seni nezdime yükselteceğim, ve vefat ettireceğim” (ابن أبي حاتم, C:II, 1998, s. 661).

Mücâhid²²’den rivayet edildiğine göre, Kehf suresinin 1. ve 2. Ayeti hakkında şöyle demiştir: {أُنزِلَ عَلَىٰ عَبْدِهِ الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوَجًا * قِيمًا}: “Bu takdim ve tehir dendir. Yani: (Allah) Kuluna kitabı dosdoğru indirdi, ona hiçbir eğrilik koymadı” (ابن أبي حاتم, C:VII, 1998, s. 2344).

İkrime²³’den rivayet edildiğine göre Sat sûresinin 26. Ayeti hakkında şöyle dedi:

{لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا نَسُوا يَوْمَ الْحِسَابِ}: “Bu takdim ve tehirendir. (Allah a.c.) Diyor ki: Unuttukları için onlara hesap gününde çetin azap vardır” (الطبري, C:XXI, 2001, s. 189).

Zerkeşî²⁴ de lisânü’l-Arab²⁵’da takdim ve tehir uslûbundan söz etmiş: “Kelamın bazısını cümlede öne almak veyahut geciktirmek, belâgat usullerindedir, çünkü onlar, belâgatlarının güçlü olması, konuşma kabiliyetlerinin ve dilin kendilerine karşı uysallığının bir göstergesi olarak getirmişlerdir. O (takdim ve tehir üslubu), kalplerde en hayırlı makama ve en tatlı tada sahiptir.”

Suyûtî²⁶ de: Kur’ân-ı Kerîm’in bazen bir lafzı bir yerde öne alabildiğini, ve başka bir yerde geciktirebildiğini. Bunun, ya sıyâkın gereğine mürâat etmek için, Nisâ sûresinin 135. Ayet-i kerîmesinde: {كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ} ve Mâide sûresinin 8. Ayet-i kerîmesindeki gibi: {كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ}, veyahut yüce Allah’ın şu sözünde olduğu gibi: {وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُولُوا حِطَّةً} (Kur’an 1:58) ve {وَقُولُوا} {حِطَّةً وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا} (Kur’an 7:161), belagat konusunda üstün olmak ve çeşitli şekillerde cümle getirme babından olduğunu söylemiştir.

²² Ebü’l-Haccâc Mücâhid b. Cebr el-Mekkî el-Mahzûmî (ö. 103/721), tâbiîn neslinin önde gelen imam, itimat edilen alim, muhaddis ve müfessirlerinden.

²³ Ebû Abdillâh İkrime b. Abdillâh el-Berberî el-Medenî (ö. 105/723), Abdullah b. Abbas’ın mevlâsı, müfessir tâbiî.

²⁴ Ebû Abdillâh Bedrüddîn Muhammed b. Bahâdır b. Abdillâh et-Türkî el-Mısrî el-Minhâcî ez-Zerkeşî eş-Şâfiî (ö. 794/1392): Şâfiî âlimi.

²⁵ LİSÂNÜ’L-ARAB لسان العرب: İbn Manzûr’un (ö. 711/1311) Arapça sözlüklerin en büyüklerinden olan ansiklopedik sözlüğü.

²⁶ Ebü’l-Fazl Celâlüddîn Abdurrahmân b. Ebî Bekr b. Muhammed el-Hudayrî es-Süyûtî eş-Şâfiî (ö. 911/1505): Tefsir, hadis, fıkıh, Arap dili ve edebiyatı âlimi.

İbnü's-Sâ'ig²⁷ de bu konuda "El-Mukaddime fî Sirri'l-Alfâzi'l-Mukaddeme" adını verdiği bir kitap yazdı. Bu kitapta, bu üslubun amacının öne alınmaya değer olanı takdim etmek ve ertelenmesi lazım olanı tehir etmek olduğunu açıkladı. Yine bu konuda Sîbeveyh'in şu sözünü aktarmıştır: "Sanki onlar (Araplar), aşikâr olması daha önemli olan sözü veya çok önemsedikleri sözü takdim ederler" (سيبويه, C:II, 1977, s. 212)

Müfessirlerin çoğu Kur'an-ı Kerim'de bu üslubun varlığını tasdik etmişler ve bu konu üzerine ifadeleri çoktur:

"هو على التقديم والتأخير" (takdim ve tehir üzerinedir)

"في الآية تقديم وتأخير" (Ayet-i kerimede takdim ve tehir vardır)

"Tehir anlamında takdimlerdendir هو من المقدم الذي معناه التأخير" demeleri gibi.

1.3.5. Takdim Ve Tehirin Çeşitleri:

Kuran-ı Kerîm'de birkaç çeşidi geçmiştir, Zerkeşî bunları üç çeşide sınırlamıştır:

- Takdim edilip mana üzerinde olan: Yani hem lafız hem mana bilinçli olarak takdim edilmiştir. Bu türün gereksinimleri ve nedenleri çeşitlidir, Zerkeşî onlardan on beş neden zikretmiştir (الزركشي, C:III, 1957, ss. 238-275).
- Takdim edilip ama niyet onu tehir etmektir: Yani lafzı takdim edilmiş fakat manası tehir edilmiştir (الزركشي, C:III, 1957, ss. 238-275). Bu iki tür ya aynı ayette ya da aynı bağlamda olurlar.
- Bir ayette takdim edilip başka bir ayette tehir edilen.

Zerkeşî'nin belirttiği bu türler, dil bilimciler tarafından sadece cümle ve atıf işlemleri bağlamında incelenmiştir. Cümle kapsamı dışında kalan ve atıfla ilgisi olmayan konulara ilgileri oldukça sınırlıdır. Bu nedenle, onların takdim ve tehir konusundaki çalışmaları sınırlı ve kısıtlıdır. Ancak, Kuran'ın üslubunu inceleyen tefsirciler, bu sınırlamanın ötesine geçmiş ve Kuran'ın ifadelerindeki takdim ve tehir konularını ele almışlar, Kuran'ın üslubundaki belagat anlamlarını açığa çıkarmışlardır. Bu alanda takdim ve tehir konusundaki çalışmaları, daha derin, daha geniş içerikli ve araştırmacılar için daha faydalıdır. Ancak, belagat üsluplarının

²⁷ ابن الصائغ الزمردی Ebû Abdillâh Şemsüddîn Muhammed b. Abdirrahmân b. Alî ez-Zümürüdî (ö. 776/1375), Mısır halkından tercüman, yazar, gramerci, dilbilimci, Hanefi fakihî.

analizinde yaratıcı olan Cürcânî dışında hemen hemen eskilerden hiç kimse bu kadar ilgi vermemiştir.

Bu durumun iki ana nedeni gibi görünmektedir:

Birincisi: Kuran üslubunun bilim adamları ve tefsircilerin, takdim ve tehir nedenlerini belirlemede bağlama dayanmalarındır. Çünkü bağlam, ayetlerin anlamlarını açıklamada ve konuşmanın nasıl düzenlendiğini ortaya çıkarırken bu anlamları göz önünde bulundurmada önemlidir. Ancak belagat bilim adamları, bağlama açık bir şekilde dayanmamışlardır (مطلوب, C:II, 2006, s. 229), (الكواز, 2005, ss. 325-326).

İkincisi: Belagat yazma metodolojisi, takdim ve tehir konusundaki çalışmayı, cümlelerin müsnet, müsnet ileyh ve fiil ile ilişkili unsurlar üzerinde dağılmayı gerektirdi (القرويني, C:I, t.y., ss. 51). Bu nedenle, bu ince sanatın belirgin özellikleri kayboldu.

Kur'an dil bilimcileri ve tefsirciler, bu konuda çok sayıda materyal topladılar ve özelliklerini ayrı bölümler halinde sınırladılar. Allah'ın kitabını yorumlama, anlamlarını aydınlatma ve içindeki estetik ve mucizevi özellikleri gösterme görevinde bu sanatı uyguladılar. Zerkeşî'nin "Al-Burhân" adlı kitabında yaptığı gibi, bu türlerini ayrı bölümler halinde sınırladılar, Ya da ona, El-İskafî²⁸'nin "Durratü't-Tenzîl" adlı eserinde, Zemehşerî'nin "El-Keşşâf" adlı eserinde ve İbn Zübeyr el-Gırnâtî²⁹'nin "Malâkü't-Te'vîl" adlı eserinde yaptıkları gibi, içeriklerinde işaret ettiler. Onlar için, bu konu, bağlamı, uygulama alanları ve anlamlarıyla dil bilimcilere kıyasla daha çok bağlantılıdır (الكواز, 2005, s. 326), (المطعني, C:I, 1992, s. 134), (التفتازاني, 1893, s. 200).³⁰

Bir kelimenin diğerine göre takdim edilmesinin, durumun ve dilin akışının gerektirdiği çeşitli nedenleri vardır. Bir kelimenin takdim edilmesi genellikle ilgi ve öneme dayalıdır. Konuşmada en çok önemsenen şey genellikle öncelikli olarak sunulur. Bir kelimeye gösterilen özen, onun belirli bir kelime olması nedeniyle değil, durumun gerekliliğine göre olabilir. Bu nedenle Kur'an'ı bazen bir kelimeyi öne

²⁸ İSKÂFÎ, Hatîb (الخطيب الإسكافي): Ebû Abdillâh Muhammed b. Abdillâh el-Hatîb el-İskâfî (ö. 420/1029), Arap dili ve edebiyatı âlimi.

²⁹ İBNÜ'Z-ZÜBEYR es-SEKAFÎ (ابن الزبير الثقفي): Ebû Ca'fer Ahmed b. İbrâhîm b. ez-Zübeyr es-Sekafî el-Gırnâtî el-Endelüsî (ö. 708/1308), tefsir, hadis ve fıkıh âlimi.

³⁰ Karş. (الزمخشري, C:IV, 1987, s. 153), (أبو السعود, C:V, t.y., s. 191) ve (الجرجاني, t.y., s. 12).

alırken, bazen de duruma bağılı olarak onu geriye bıraktığını görüyoruz. Örneğin, bazen gökyüzünü yere öncelik verirken, bazen yerin gökyüzüne öncelik verdiğini görürüz. Bazen insanları cinlere öncelik verirken, bazen cinleri insanlara öncelik verir. Bazen zararı faydaya öncelik verirken, bazen de faydayı zarara öncelik verir. Tüm bunlar, sözcüklerin ve ifade biçiminin gerektirdiği duruma bağılıdır.

Eğer bir takdimin nedenini belirtmek isterseniz, sadece bu kelimeye olan özen ve ilginin nedeniyle öncelik verildiği ifadesiyle yetinmek doğru olmaz; bu özenin yerlerini ve öncelik verilme nedenini de belirtmek gerekir.

Kur'an-ı Kerim, kelimelerin yerleştirilmesi ve bir araya getirilmesinde son derece dakiktir, bu olağanüstü bir hassasiyet gerektirir. Onun takdim ve tehirde genel hatları var ki ayetlerin ittisakı ve nizamı bir zerre kadar bile olsun bozmadan uygulanmaktadır.

1.3.6. Fiili Cümlede Mefûl Ve Fâilin Takdim Ve Tehirin Çeşitleri

- Mefulü failin önüne almak.
- Mefûlü fiilin ve fâilin önüne almak.
- İkinci mefulü birinci mefulün önüne almak.
- Fâili fiilin önüne almak.

1.3.7. Fiili Cümlede Mefûl Ve Fâilin Takdim Ve Tehirin Nedenleri

1.3.7.1. Belâgate Dair Nedenleri

Âlimler bu Kur'ânî usulün arkasında yatan pek çok sebep ve çeşitli maksatları zikretmişlerdir ki biz bunları şöyle özetleyebiliriz:

1. Bereketleme (Teberrük) maksadıyla öne alma

Buna bir misal Cenâb-ı Hakk'ın şu buyruğudur:

{واعلموا أنما غنمتم من شيء فإن لله خمسه وللرسول ولذي القربى واليتامى والمساكين وابن

{السبيل}

(Kur'an 8:41)

Müfessirlerin çoğu, yüce Allah'ın ayette geçen {الله} (Allah'a) kelimesi, aslında sözün başında bereket getirmek için söylenmiştir. Ve mal mübarek etmek

için Allah'a nisbet edildi, yağmadan Allah'a mahsus bir payı olması için değil (hâşâ), zira dünya ve ahiret Allah'ındır.

2. Yüceltme (Ta'zîm) maksadıyla öne alma

Allah'ın bu ayet-i kerîmede buyurduğu gibi:

{ومن يطع الله ورسوله}

(Kur'an 4:13)

Burada celalet lafzını peyganberin ﷺ lafzının önüne alınması tazimdir. Oysa peygamber ﷺ'a itaat Allah'a itaat etmektendir. Şerefendirme (Teşrîf) maksadıyla öne alma.

Örneğin: {الحر بالحر والعبد بالعبد} (Kur'an 1:178) ayet-i kerîmede hür olanı kölenin önüne almak gibi. Çünkü özgür olan köle olandan daha şereflidir, bu yüzden öne alınması gerekti. Veya Allah ﷻ'ın şu ayette diriye ölünün önüne aldığı gibi: {وما يستوي الأحياء ولا الأموات} (Kur'an35:22) çünkü diri ölüden daha şerefli olup öne alınması gerektir.

3. Münasebete Müraat için öne alma

Örneğin: {ولكم فيها جمال حين تريحون وحين تسرحون} (Kur'an 16:6) Develerde güzellik hem meraya gidiş ve meradan dönüş olmak üzere iki hâllerinde sabit bir şey olsa dahi, , devenin daha mağrur ve güzel görünümlü olduğu, yemek yedikten sonra, canlı ve enerjik hale geldiği zamandır, yani otlaktan gelme halidir, meraya gidildiğinde ise aç ve zayıf olur. İki halinin en güzelini öne almak bağlama daha uygundur.

Başka bir örneği de yüce Allah'ın şu ayet-i kerîmede:

{ولقد علمنا المستقدمين منكم ولقد علمنا المستأخرين} (Kur'an 15:24) önce gelip

geçenleri öne almasıdır, çünkü daha öncekiler öne alınmaya daha uygundur.

4. Bir Konuya Teşvik Etme Ve Kışkırtma maksadıyla öne alma

Örneğin: Yüce Allah'ın bu yet-i kerîmede vasiyeti borcun önüne almasıdır:

{من بعد وصية يوصي بها أو دين} (Kur'an 4:11) Borcun yerine getirilmesi

şeriatte vasiyetten önce gelir, fakat vasiyet unutulmasın diye öne alınmıştır. Bunun gibi de Şûrâ sûresinin 49. Ayetinde geçen {يهب لمن يشاء إناثا ويهب لمن يشاء الذكور};

Yüce Allah kızları öne almış ki onlara ihsan etmeye ve hakkıyla iyi bakmaya teşvik olsun diye.

5. Öncelik maksadı ile öne alma:

Öncelik ya yaratılış bakımından, ya da vahiy indirme sırası bakımından veyahut ibadetlerdeki rükünlerin sırası bakımından zaman içinde olur:

Şu ayet-i kerîmede gece gündüzün önüne alındı: {واختلاف الليل والنهار} (Kur'an 1:164). Gece gündüzün öncesinde var olması nedeniyle cümlede gecenin böyle takdim edilmesi lazım oldu. Şu diğer ayet-i kerîmede de karanlıklar nurun önüne alındı:

{وجعل الظلمات والنور} (Kur'an 6:1). Nasıl ki gece gündüzden önce var olduysa, karanlık nurun öncesinde var olduğu da aşikardır.

Şu ayet-i kerîmede ise Hz. İbrahim'in Hz. Musa'dan önce gelmesi nedeniyle, onlara indirilen sahifelerin de vahiy indirme sırası gereği şu ayet-i kerîmede öncelik H. İbrahim'in sahifelerine öncelik verildi: {صحف إبراهيم وموسى} (Kur'an 87:19).

Namazda teklîf bakımından rükû' secdeden önce geldiği için, öncelik sırası gereği şu ayet-i kerîmede yüce Allah onu takdim etmiştir: {اركعوا واسجدوا} (Kur'an 22:77).

6. Sebebiyet maksadıyla öne alma

Kur'ân-ı kerîmin şu ayetinde: {إنك أنت العزيز الحكيم} (Kur'an 1:129) yüce Allah'ın Azîz sıfatının Hakîm sıfatının önüne alınmasının sebebi izzetin hikmete sebep olmasıdır, bu vechle öncelik izzetin sıfatına aittir. Bunun misli de şu ayet-i kerîmede ilim ve hikmet sıfatları arasındadır: {إنك أنت العليم الحكيم} (Kur'an 1:32). Çünkü hikmet ancak ilimden gelir. Bunun gibi de taharet ve tövbe arasında vardır: {إن الله يحب التوابين ويحب المتطهرين} (Kur'an 1:222). Çünkü tövbe taharete sebeptir, ve tövbe olmadan taharet olmaz.

7. Çokluğu Gösterme maksadıyla öne alma

{فمنكم كافر ومنكم مؤمن} (Kur'an 64:2) Bu ayette kafir lafzı mümin lafzından önce gelmesinin sebebi kafirlerin mümin olanlardan daha fazla olmasıdır. Bunun gibi de şu ayet-i kerîmede geçen {فمنهم ظالم لنفسه ومنهم مقتصد ومنهم سابق بالخيرات} (Kur'an 35:32) zalim lafzının önce gelmesi. Çünkü insanların çoğu zalimdir

(kendisine zulmeden), sonrasında sırayla ortada iyilik ile kötülük arasında kalanlar gelir, sonra da hayırlara öne geçmek için yarışanlar.

8. İlâhî Kudreti Beyan Etmek maksadıyla öne alma

{**وسخرنا مع داود الجبال يسبحن والطير**} (Kur'an 21:79) Burada Zemehşerî³¹ diyor ki: “Dağları kuşlardan önce zikretmiştir çünkü onların onu tesbih etmeleri daha tesirlidir ve kudrete delâlet eder ve mu'cizeye dâhildir. Çünkü onlar cansızdır, kuşlar ise nâtik bir hayvandır.”

Ayetlerin son kelimelerine riayet etmek maksadıyla öne alma:

Bu ayet-i kerîmede {**فأوجس في نفسه خيفة موسى**} (Kur'an 20:67) fâil sona alınmıştır. Cümlenin kavaidine göre yazılışı (فأوجس موسى خيفة في نفسه) olur. Bu tehirin sebebi önceki ayetin {**يخيل إليه من سحرهم أنها تسعى**} (Kur'an 20:66) son kelimesi **تسعى** olması, ve sonraki ayetin {**إنك أنت الأعلى**} (Kur'an 20:68) de son kelimesi **الأعلى** olmasıdır. Eğer {**موسى**} önde kalsaydı, ayetleri son hecelerindeki ahenk bozulacaktı.

9. Takdim Edileni Önemseme maksadıyla öne alma

Takdimin bu türü Kur'ân-ı Kerîm'de çok yaygındır.

{**وأقيموا الصلاة وآتوا الزكاة واركعوا مع الراكعين**} (Kur'an 1:43) Burada yüce Allah öncelik sırasını namza verdi çünkü namaz dinin direği olup tüm ibadetlerin en önemlisidir.

{**وبالوالدين إحسانا**} (Kur'an 1:83) Burada câr ve mecûr (harf-i cer + ondan sonraki kelime: ayette bi'l-vâlideyn tabiridir) masdarın (İhsân kelimesi) önüne alındı. Bunun sebebi ebeveynlere verilen önemi vurgulamaktır.

10. Tahsis Etme maksadıyla öne alma

{**إياك نعبد وإياك نستعين**} (Kur'an 1:5) Burada fâilin öne alınmasının sebebi ibadetin yalnızca Allah'a mahsus olmasından dolayıdır. Yani yalnızca sana ibadet ederiz, ki başkasına ibadet etmeyiz; ve yalnızca Senden yardım isteriz ki başkasını yardımcı edinmeyiz.

³¹ Ebû'l-Kâsım Mahmûd b. Ömer b. Muhammed el-Hârizmî ez-Zemahşerî (ö. 538/1144): el-Keşşâf adlı tefsiri yanında Arap dili ve edebiyatına dair çalışmaları ile tanınan çok yönlü Mu'tezile âlimi.

{**إن كنتم إياه تعبدون**} (Kur'an 1:172) Yani eğer ona ve sadece ona ibadet ediyorsanız.

11. Nefret Ettirme Ve Uyarma maksadıyla öne alma:

{**الزاني لا ينكح إلا زانية أو مشركة**} (Kur'an 24:3) Burada yüce Allah zina günahını şirk günahının (Kur'an 24:3) önüne aldı. Halbuki şirk zinadan beterdir. Bunun sebebi ise müminleri zinadan nefret ettirmek ve sakındırmaktır.

{**زين للناس حب الشهوات من النساء والبنين**} (Kur'an 3:14) Burada kadınlar çocukların önüne alınmış çünkü onlarla sınıanmak daha zordur.

Zerkeşî “Al-Burhân” adlı kitabında takdim ve tehirin sebeplerinden geniş bir şekilde konuşmuştur. Bizim çalışmamız için bu örnekler kafidir (الزرکشي, 1957, ss. 233-236), (السيوطي, 1974, ss. 35-41).

12. En Düşükten En Yüksekçe Terakki etme maksadıyla öne alma

{**أَلْهَمَ أَرْجُلٌ يَمْشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَيْدٍ يَبْطِشُونَ بِهَا**} (Kur'an 7:195) Bu ayet-i kerîmede Allah (a.c.) alttan yukarıya yükselme maksadıyla en alçaktan başladı, çünkü el ayaktan daha şerefli, göz elden, ve işitme gücü de görme gücünden daha şereflidir (İnsan anne karnındayken ilk olarak işitme organları, yani kulak cihazı oluşur).

1.3.7.2. Nahivle Alakalı Nedenler

Arapçada mefulün failden önce getirilme durumlarından bahsetmeden önce, fâilin ve mefulün ne olduğunu belirtmekte fayda vardır:

1.3.7.2.1. Fail

Bir cümlelin işlemi gerçekteşiren kişiye işaret eden isimdir. Örneğin: “**نَامَ**” (İnsanlar uyudu), **الناسُ**: fail (her zaman merfû: ötreli).

Failin çekimi üç durumda olabilir:

- Birincisi, failin açık bir isim olarak gelmesi (bu durumda sonunda belirgin bir damme (ötre) ile işaretlenir.
- İkincisi, failin ikil (çift) olduğunda sonunda olan bir elif ile işaretlenir, örneğin: “**غَادَرَ الطالِبَانِ القاعةَ**” (İki öğrenci sınıfı terk etti), **الطالبان**: fail-i merfû ve bir ve ref^h işareti eliftir çünkü ikildir.

- Üçüncüsü, failin cem‘-i müzekker-i sâlim olduğunda bir vav ile ref‘ edilir, örneğin: “اجتمع المهاجرون” (Göçmenler toplandı), المهاجرون: ref‘ edilen bir fail ve işareti işaretleri vavdır çünkü cem‘-i müzekker-i sâlimdir.
- Fâilin çeşitli şekillerde gelebildiğini de belirtmek önemlidir:
- Açık bir isim olarak gelebilir, örneğin: “كتب محمد المقال” (Muhammed makaleyi yazdı).
- Gizli zamir (zahir-i müstetir) olarak gelebilir, örneğin: “كتب الرسالة” (Mektubu yazdı), burada fail, “o” şeklinde anlaşılan gizli bir zamirdir.
- Bağlı zamir (zahir-i muttasıl) olarak gelmesi, örneğin: “صدق الخبر” (Haberini onayladım), burada fail hareketli 'ت' harfidir.
- Bağlayıcı isim (ism-i mevsûl) olarak gelebilir, örneğin: “خسر الذي سفك” (Kan döken hüsrana uğradı) ve burada fail bağlayıcı isim “الذي” dir.
- **İşaret ismi** şeklinde de gelebilir, örneğin: “زارنا هذا قبل عشر سنوات” (Bu bizi on yıl önce ziyaret etti), burada fail işaret ismi “هذا” dır.

1.3.7.2.2. Mefûl

Bir cümlede failinin eyleminin etkilediği kişiyi veya nesneyi belirten bir isimdir ve nasb durumdadır (üstün hareket ile işaretlenir). Örneğin: “رمى معاذ الحجر” (Muaz taşı attı), taş mefûldür ve işareti sonunda olan fethadır.

1.3.7.2.2.1. Mefûlin Fâile Takdim Edilmesi

Mefûl, tekil olunca fetha (üstün hareket) ile işaretlenen bir isim olduğu için, ikil ya da cem‘-i müzekker-i sâlim olduğunda ي ile işaretlenir, ve cem‘-i müennes-i sâlim olduğunda sonunda olan fethanın makamında olan kesre (esre) ile işaretlenir.

Arapçada fiillerin mefûla ihtiyaç duyup duymaması bakımından farklılık gösterdiğini belirtmek önemlidir. Bazıları lâzım (geçişsiz) olup nesneye ihtiyaç duymazken, bazıları mute‘addi (geçişli) olup tek bir nesneye veya iki veya daha fazla nesneye (mefûle) ihtiyaç duyar.

Arapçada genel kural, mefûlün fâilden sonra gelmesidir, ancak mefûlün failden önce gelmesi de mümkündür. Belli durumlarda, Mefûlün failden önce gelmesi zorunluysen bazı durumlarda imkansızdır.

1.3.7.2.1.1. Mefûlün Fâile Takdim Edilmesi Zorunlu Olan Durumlar

- Mefûl, fiille bağı bir zamir ve fâil açık bir isim ise, mefûlün failden önce gelmesi zorunludur. Mefûl pozisyonunda bulunan ve bize, muhatap, 3. kişi veya konuşanana işaret eden bağı zamirler arasında “نا”, “ه”, “ي” ve “ك” bulunur. Örneğin: “ساعدني وجودك” (Varlığın bana yardımcı oldu), burada “ني” (beni) bağı bir zamir olarak takdim edilen mefûl (bih) pozisyonundadır, ve fail “وجودك” (varlığın) açık bir isimdir (الغلاييني, 1993, s. 490-491).
- Eğer fâil, mefûle referans veren bir zamire bağlanmışsa, bu durumda mefûlün fâilden önce gelmesi gereklidir. Bu duruma örnek olarak Kur'an'ın Bakara suresi'ndeki 124. ayet verilebilir: {وَإِذِ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ}. Bu cümlede 'İbrahim' (إِبْرَاهِيمَ) ismi mefûldür. 'Onun Rabb'i' (رَبُّهُ) ifadesi fâildir. Ayrıca, 'hu' (هُ) zamiri izâfe (bağlama) nedeniyle mecrur (esreli) durumda olan bir bağı zamir olarak fail ile bağlanmıştır. Bu zamir, nesne olan 'İbrahim' (إِبْرَاهِيمَ) ismine referans vermektedir. Bu durumda, nesne olan 'İbrahim' (إِبْرَاهِيمَ) ismi fail olan 'Onun Rabb'i' (رَبُّهُ) ifadesinden önce gelmektedir (الغلاييني, 1993, s. 490-491).
- Eğer mefûl ayrı bir zamir³² ise, nesnenin failden önce gelmesi gereklidir. Örneğin, “إياك نحترم” (Sadece sana saygı duyarız) cümlesinde, “إياك” (seni) ayrı bir zamir ve takdim edilmiş mefûldür.
- Fâil, “إلا” veya “إنما” gibi sınırlayıcı araçlarla sınırlandırılmışsa, bu durumda mefûlün fâilden önce gelmesi zorunludur. Örneğin, Kuran-ı Kerim'in Fâtır Suresi'ndeki 28. ayet: {إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ}. Bu cümlede “Allah” (اللَّه) kelimesi mefûldür, “alimler” (الْعُلَمَاءُ) kelimesi fâildir (الغلاييني, 1993, s. 490-491).

³² Munfasıl zamirler: أنا|أنت|أنت|هو|هي|نحن|أنتما|هما|هم|هن|إياي|إياك|إياك|إياك|إياكم|إياكم|إياها|إياها|إياهما|إياهما|إياهن

1.3.7.2.2.1.2. Mefûlün Fâile Takdim Edilmesinin Serbest Olduğu Durumlar

Bu durumlar, genellikle konuşan kişinin belirli bir mefûle dikkat çekmek veya önem vermek istediği durumlardır. Ancak, mefûlü ve fâili birbirinden ayırt eden bir ipucu olmalıdır. Bu ipucu sözel veya anlamsal da olabilir.

Mefûlün fâilden önce gelmesine dil bilimcilerin izin verdiği durumlar şunlardır (الأفغاني, 2003, ss. 232-233).

1.3.7.2.2.1.2.1. Anlamda Karışıklıktan Korkma

Fâil ve mefûlün sonlarında illet harflerinden biri olduğundan dolayı son harfleri üstünde bulunması gereken i‘rab işaretleri olmadığı ve anlamada karışıklık ihtimali olduğun durumlarda cümlede sözel ya da anlamsal bir ipucu bulunma şartıyla, mefûl fâile takdim edilebilir. Örneğin, “رَأَتْ مُوسَى سَلْمَى” yani “Selma Musa'yı gördü”. Buradaki ipucu sözel 'ت' harfidir. 'ت' harfinin te'nîs harfi olduğu için sözel ipucu olarak sayılır, ve fâilin Musa değil de Selma olduğu kolayca çıkarılabilir. Bir diğer örnek ise “دَخَلَ الْمَبْنَى عَيْسَى” yani “İsa binaya girdi”. Buradaki ipucu anlamsal ve bu da binadır. Bu örnekte anlamsal ipucu sayesinde 'İsa'nın fâil olduğu ve 'bina'nın mefûl olduğu çıkarılabilir (الأفغاني, 2003, ss. 232-233).

1.3.7.2.2.1.2.2. Fâil ve Mefûlün Ayırt Edilebildiği Durumlar

Bu durumlarda fâil ve mefûlün son harfleri hurûf-ı illetten olmayıp i‘rab hareketleri son harflerinin üstünde belli olur. Örneğin, “قَرَأَ الْقِصَّةَ زَيْدٌ” ifadesinde, “الْقِصَّةُ” kelimesi sonundaki görünür “fetha” işareti ile mefûl olarak ön plana çıkmaktadır ve Zeyd'in son harfi üstündeki ötre de fâil olmasını aşikar etmektedir (الأفغاني, 2003, ss. 232-233).

1.3.7.2.2.2. Mefûlün Fiil Ve Fâile Takdim Edildiği Durumlar

Mefûlün hem fiil hem de fâilin önüne alınması birçok durumda zorunlu olup sadece bir durumda caizdir:

1.3.7.2.2.2.1. Mefûlün Takdimi Caiz Olan Durum

Mefûlün fiil ve fâile takdim edilmesi, anlam karışıklığının önlenildiği durumda serbest olabilir. Örneğin: “التفاحة أكل محمدٌ” Türkçe'ye “Elmayı yedi Muhammed” şeklinde

çevrilebilir. Burada cümlenin tüm öğelerinin irab işaretleri ve hareketleri bellidir, dolayısıyla anlam karışıklığı söz konusu olamaz.

1.3.7.2.2.2. Mefûlün Fiil Ve Fâile Takdim Edilmesi Zorunlu Olan Durumlar

1. *أَيَّ* varsa: { *فَأَيَّ آيَاتِ اللَّهِ تُكْفِرُونَ* } (Kur'an 40:81). Türkçe çevirisi: "Hangi Allah'ın ayetlerini inkar ediyorsunuz?"
2. *مَنْ* varsa: { *مَنْ يُضِلِّ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ* } (Kur'an 7:186). Türkçe çevirisi: "Allah kimi saptırırsa, onun için bir yol gösterici yoktur."
3. Soru edatı olmayıp haber bildiren "كم" (nice) ifadesi ya da "كأين" varsa: { *كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ فَنَادُوا وَلَا تَحْنُتْ لَنَا مِنْ قَبْلِهِمْ* } (Kur'an 38:3). Türkçe çevirisi: "Onlardan önce kaç nesil helak ettik, feryad ettiler ancak kaçmak için bir vakit bulamadılar."
4. "أما" (ancak,öyleyse) varsa: { *فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ* } (Kur'an 93:9). Türkçe çevirisi: "Öyleyse yetimi sakın ezme."
5. Tahsis ifadesi "إِيَّاكَ" varsa: { *إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ* } (Kur'an 1:5). Türkçe çevirisi: "Yalnızca Sana kulluk ederiz ve yalnızca Senden yardım dileriz."

İKİNCİ BÖLÜM:

2. AYETLERDE TAKDİM EDİLMİŞ MEFÛLLERİN TABLOSU

Öncü çalışması “El-Hasâ'is” (Özellikler) adlı eserinde, İbn-i Cinnî, “Arapçanın Cesareti Üzerine” başlıklı bir bölümle, Arapçanın 'cesaret' olarak nitelendirdiği dilbilimsel özelliklerini incelemektedir. Bu özellikler arasında 'takdîm' ve 'Tehîr' adlı dilbilgisi olguları yer alır. İbn-i Cinnî, bu konuyu tartışmak için özgül bir alt bölüm belirlemiş ve fâil ile mefûl gibi farklı dilbilgisi bağlamlarında takdim ve tehirin çeşitli durumlarını ele almıştır.

Ayrıca İbn-i Cinnî, “Bir Nedenle Normal Sıralamanın İhlali Üzerine” (باب في نقض المراتب إذا عرض هناك عارض) adlı bir başka bölüm de sunar. Bu bölümde, mefûlün fâile takdim edilmesinin özgül durumunu ele alır. Bu durumu, Arap dil bilgisinde belirgin ve bağımsız bir kategori olarak görür ve Arap dil uygulamalarında mefûlün sıklıkla ve öncelikle fâile takdim edildiğini belirtir. Ayrıca, Fâilin takdim edilmesinin daha yaygın olduğunu kabul ederken, mefûlün takdim edilmesinin de Arapçada genişçe kullanıldığını belirtir. (ابن جني, 1999, s.295). (قسم قائم برأسه، وإن كان تقديم الفاعل أكثر، وقد جاء به الاستعمال مجيئاً واسعاً).

Kur'an-ı Kerim ele alındığında, İbn-i Cinnî'nin gözlemleri dikkate değer bir doğruluk sergiler. Kur'ani metinde mefûlün takdim edilme durumlarını belirlemek, bu durumların yüksek sıklığı ve karmaşık dilbilimsel bağlamları nedeniyle zorlu bir işlem olmuştur. Bu görevi kolaylaştırmak için, “Shamela الشاملة” programını kullanarak Kur'an'ın çeşitli dilbilgisel analizlerinde “مفعول به مقدم” (öne alınan nesne) durumlarını taradık. Arama sonuçları, miktar ve ilgi açısından farklı eserler arasında önemli farklılıklar gösterdi.

İbn Hâleveyh³³'in "I'râbu'l-Kırâ'âti's-Seb'î ve 'ilelühâ" adlı eserinde, yalnızca 163 durum bulduk, bunların çoğu çalışmamız için uygulanabilir değildi. Öte yandan, Ebû ca'fer E'n-Nahhâs³⁴'in *I'râbu'l-Kur'ân* adlı eseri 748 durum sağladı, ancak birçoğu belirsiz ve bu nedenle yorumlanması epeyce zahmetli olurdu.

Abdullah 'Alwân, Hâlid El-Hûlî ve diğerleri tarafından yazılan *I'râbu'l-Kur'âni'l-Kerîm* adlı eserimizde, aramamız 2652 durum buldu. Ne yazık ki, ilk 250 ilgili örneğin ardından, durumlar rastgele hale geldi ve genellikle nesnenin geleneksel sözdizimine uygun şekilde öznenen sonra geldiği ayetleri göstermeye başladı. Bu, her ayetin sözdiziminin çalışmamızla ilgili olup olmadığını doğrulamak için dikkatli bir incelemeyi gerektirdi.

Muhyiddîn Dervîş'in *I'râbu'l-Kur'âni ve beyânuhü* adlı eserinde, arama bize 4232 durum sağladı. Ancak, sonuçların ilgisizliği, yaklaşık olarak ilk 100 durumdan sonra belirginleşti.

Behcet 'Abdü'l-Vâhid Sâlih'in *al-I'râbu'l mufassal li Kitâbi'llâhi'l murettel* adlı eserinde, tam 5042 durum bulduk. Ancak, bu sonuçlar bile çoğunlukla ilk 500 durumdan sonra bile doğru sonuçlar göstermeye devam etmiştir.

Farklı kaynaklar arasındaki durum sayısındaki belirgin farklılık, çeşitli yazarların farklı analitik yaklaşımlarından kaynaklanabilir. Örneğin, bir yazarın öne alınan bir nesne olarak değerlendirdiği bir kelime, başka bir yazar tarafından bir "mübteda" (ismi cümlenin başı) olarak yorumlanabilir veya başka bir yazar tarafından bir "mef'ûl-ı mutlak" olarak değerlendirilebilir. Ek olarak, birçok yazar, Kur'ani mefûlün öne alınmasının önemli bir bölümünü oluşturan "Muttasil" (bağlı) zamirler içeren durumlarda öne alınan mefûller için notları atlamayı tercih etmiştir. Bu olgu, araştırdığımız dilbilimsel üslubun karmaşıklığını daha da vurgulamaktadır.

³³ İBN HÂLEVEYH (ابن خالويه): Ebû Abdillâh el-Hüseyn b. Ahmed b. Hâleveyh b. Hamdân el-Hemedânî en-Nahvî el-Lugavî (ö. 370/980), Arap dili ve kıraat âlimi.

³⁴ NEHHÂS (النخاس) Ebû Ca'fer Ahmed b. Muhammed b. İsmâil el-Murâdî el-Mısırî (ö. 338/950), Arap dili ve tefsir âlimi.

Bu tablo çalışmamızdaki hedefimiz, Kuran metnindeki mefûlün takdimini kapsamlı ve kullanıcı dostu bir şekilde incelemektir. Bunu kolaylaştırmak için, benzer ayetleri bir araya getirme çabasını gösterdik, böylece karşılaştırmaları daha müyesser hale getirdik. Ayrıca, bu ayetleri nesnenin takdim edilme sebebine göre kategorize ettik, takdimin her tür örneğini dahil ettik. Bu organizasyonun arkasındaki niyet, okuyucuya Kuran boyunca takdim edilen mefûller kullanımına dair tam bir anlayış sunmaktır.

Bu örnekleri daha anlaşılır ve etkileşimli kılmak için renk kodlama sistemi benimsendi. Hem Arapça ayetlerdeki hem de çevirilerindeki takdim edilen mefûlleri yeşil ile belirginleştirildi. Aynı şekilde, tehir edilmiş fâilleri de yeşil ile vurgulandı. Bu görsel temsil, okuyucuların her ayette bu öğeleri bulmasını kolaylaştırmalıdır.

Bu araştırmayı yürütürken karşılaştığımız en önemli engellerden biri, çoğunlukla Kuran Arapçası sözdiziminin karmaşıklığı ile ilgiliydi ve iki katmandan oluşuyordu. Öncelikle, sözdizimi ve anlambilimde bariz benzerlikler gösteren geniş bir Kuran ayetleri yığınının göz atmamız gerekti. Ancak, her bir ayet, ince anlamların aktarıldığı cümle yapısında ince farklılıklar taşır. Birçok durumda, bir ayette takdim edilmiş bir mefûlün olduğunu ilk başta düşündük. Ancak çeşitli alimlerin dilbilim analizleri ve tefsirlerine başvurduğumuzda, durumun her zaman böyle olmadığını keşfettik. Her bir ayetin içine gömülü ince ayrıntılar nedeniyle bu görev hem karmaşık hem de talepkar olduğunu kanıtladı.

İkinci zorluk, Kur'an Arapçasının doğal esnekliği etrafında döndü. Bu esneklik, her ayet için çok sayıda yorumun yapılabilmesine olanak sağlar. Tek bir cümle yapısı, bilginin bakış açısına bağlı olarak farklı şekillerde ayrıştırılabilir, bu da farklı "i'rab" (dilbilgisi analizi) yorumlarına yol açar. Örneğin, bir ayetteki belirli bir kelime, bağlama ve yorum yapan bilgine bağlı olarak, takdim edilmiş bir mefûl, bir "mübteda" (isim cümlesinin başlangıcı) veya tamamen farklı bir şey olarak kabul edilebilir.

Ayet seçimimizin doğruluğunu sağlamak için, sık sık Kur'an "i'rab" üzerine yazılmış çok sayıda kitaba başvurduk. Semîn El-Halebî, İbn-i ‘Âdil ve Behcet Sâlih gibi alimler, ayetler hakkındaki bilimsel görüşler yelpazesini aydınlatan kapsamlı dilbilgisel analizler sağladı. Bu görev kuşkusuz zaman alıcıydı, ancak anlayışımızı

zenginleştirdi ve derleme tablosuna dahil edilen her ayetin, en az bir alimin yorumuna göre, en az bir takdim edilmiş mefûle sahip olduğunu temin etti.

Tablomuzda tekrarı önlemek için özel bir özen gösterdik. Belirli durumlarda, tek bir ayet birden çok takdim edilmiş mefûl içermektedir. Ancak, ayeti parçalara ayırmak veya farklı kategoriler altında tekrarlamak yerine, onu sadece bir kez listelemeyi seçtik. Bu yaklaşım, ayetin bütünlüğünü korurken derlememizi daha özlü ve okunabilir hale getirdi.

Sonuç olarak, takdim edilmiş öğeleri içeren Kur'an ayetlerinin derlemesi, zorluklarla dolu karmaşık bir görevdi, ancak bu görev, sözdizimsel seçimlerin anlamsal yorumlar üzerindeki etkisine dair paha biçilmez içgörüler sağlayan, Kur'an Arapçası sözdiziminin derinliklerine giden zenginleştirici bir yolculuktur.

	(Kur'an- Arapça Metin 1 Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-1 Kerim, 2023)
	أنفسهم يظلمون		
Bakara 2:57	كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمُونَا وَلَكِن كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ	Anlara yin arılarından şunu ki size rûzî kıldık dinildi, onların küfri arttı. Bize zulm itmediler anun şükriyi kılmamak ile lâkin anlar nefislerine zulm iderler idi.	“Verdiğimiz rızıkların iyi ve güzel olanlarından yişin” dedik. Onlar Bize değil, fakat kendilerine yazık ediyorlardı.
Âl-i İmrân 3:117	وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِن أَنفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ	Tanrı onlara hayf itmedi lâkin nefislerine zulm iderler	Allah onlara zulmetmedi, onlar kendilerine yazık ettile.
7:160	وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ إِذِ اسْتَسْقَاهُ قَوْمُهُ أَنِ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ (…) كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمُونَا وَلَكِن كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ	Vahy itdük Mûsâ'ya vaktâ ki kavmi su dilediler diyü dahı okudı andan on iki pınar. Bize zulm itmediler anun şükriyi kılmamak ile lâkin anlar nefislerine zulm iderler idi.	Milleti Musa 'dan su isteyince ona: “Asanla taşa vur” diye bildirdik; (...) Onlar , karşı gelmekle, Bize değil kendilerine zulmediyorlardı.

	(Kur'an- Arapça Metin 1 Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
9:70	أَلَمْ يَأْتِهِمْ نَبَأُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ (...) أَتَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ	Gelmedi mi anlara kendülerden öndin giçenlerün haberi Kur'ân'da ki anlara neyledük? (...) geldi anlara peygâmbirleri dürlü mu'cize ile dahı benüm tâ'atümi terk itdiler, ben dahı anları helâk itdüm. ya'nî Tanrı anları suçsuz yire helâk itmedi lâkin nefislerine zulm iderler idi .	Kendilerinden önce olan (...)halkının haberleri onlara gelmedi mi? Peygamberleri onlara belgeler getirmişlerdi. Allah onlara zulmetmemiş, onlar kendilerine yazık etmişlerdir.
10:44	إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا وَلَكِنَّ النَّاسَ أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ	Bedürüstü Tanrı halka nesne zulm itmez lâkin halk nefislerine zulm iderler hakka inkâr itmeklikle.	Allah insanlara hiç zulmetmez, fakat insanlar kendilerine zulmederler
16:118	وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ	Anlara zulm itmedik lâkin nefislerine zulm iderler idi .	Biz onlara zulmetmedik, onlar kendilerine zulmediyorlardı
29:40	فَكُلًّا أَخَذْنَا بِذُنُوبِهِمْ فَمِنْهُمْ مَنْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا وَمِنْهُمْ مَنْ أَخَذْتَهُ الصَّبْحَةَ وَمِنْهُمْ مَنْ خَسَفْنَا بِهِ الْأَرْضَ وَمِنْهُمْ مَنْ أَغْرَقْنَا وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ	Dahı tutduk her gürûhı günâhıyla anlardan kiminün üzerine taş yağdurduk Lût kavmi gibi dahı anlardan kimini sayha aldı Sâlih kavmi gibi dahı anlardan kimini günâhı sebebiyle yire geçürdük. Murâd Kârûn'dur dahı anlardan kimini gark itdük Nûh kavmi ve Fir'avn kavmi gibi dahı Tanrı anlara zulm ider olmadı lâkin anlar nefislerine zulm ider oldılar	Her birini günahı sebebiyle yakaladık; kimine taşlar savuran rüzgarlar gönderdik, kimini bir çığlık yok etti, kimini yerin dibine geçirdik, kimini de suda boğduk. Onlara, Allah zulmetmiyordu, fakat onlar kendilerine yazık ediyorlardı
30:9	وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ	Anlara benüm peygâmbirlerim geldi dürlü mu'cizeyle, dahı anları yalanladılar 'akabince biz dahı anları helâk itdük.	onlara belgelerle peygamberler gelmişti. Böylece Allah onlara zulmetmiyor, onlar kendilerine zulmediyorlardı

	(Kur'an- Arapça Metin 1 Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
	من: شرطية جازمة		
7:178	مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِىٌّ وَمَنْ يُضَلِّلْ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ	Her kim ki Tanrı kulağızladı anı, kulağızlanmış oldur. Her kimi ki Tanrı azdurdı anı işini ziyâna viren anlardır.	Allah 'ın doğru yola sevkettiği kimse doğru yolda olur. Saptırdığı kimseler ise, işte onlar mahvolanlardır
17:97	وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِىٌّ وَمَنْ يُضَلِّلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِهِ	Kimi ki Tanrı hak yola kulağızladı yolu râst varan oldur. يا مُهْتَدِيّ lu ve يا سوز revâdur. Her kimi ki azdura sen anlarıçün dostlar bulamazsın andan gayrı.	Allah 'ın doğru yola eriştirdiği kimse hak yoldadır. Kimleri de saptırırsa, artık onlar için Allah'dan başka dostlar bulamazsın.
18:17	مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِىٌّ وَمَنْ يُضَلِّلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا	Her kim ki Tanrı kulağızladı oldur ki ondı her kimi ki Tanrı azdura sen ana bir yol kulağızlayıcı dost bulamazsın yâ Muhammed.	Allah 'ın doğru yola eriştirdiği kimse hak yoldadır. Kimi de saptırırsa artık ona, doğru yola götürececek bir rehber bulamazsın.
39:37	وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُضِلٍّ	Her kimi ki Allâh kulağızlaya, ya'nî hak yola ana azdurıcıdan çâre yokdurur.	Allah 'ın doğru yola eriştirdiğini de saptıracak yoktur.
4:88	وَمَنْ يُضَلِّلْ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا	Her kimi ki Tanrı azdurdı, elbette sen anun içün hakdan yana yol bulamazsın.	Allah 'ın saptırdığı kimseye sen hiç yol bulamayacaksın
4:143	مُتَدَبِّبِينَ بَيْنَ ذَلِكَ لَا إِلَى هَؤُلَاءِ وَلَا إِلَى هَؤُلَاءِ وَمَنْ يُضَلِّلْ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا	Şu hâldeki mütereddidlerdür îmân ile küfrün arasında şu hâlde ki ne mü'minlere ve ne kâfirlere her kimi ki Tanrı azdura, yâ Muhammed sen ana yol bulamazsın.	Ne onlarla, ne de bunlarla olur, ikisi arasında bocalayarak Allah'ı pek az anarlar. Allah 'ın saptırdığı kimseye yol bulamayacaksın
7:186	مَنْ يُضَلِّلْ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَيَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ	Her kim ki Tanrı azdurdı, ana hergiz onarıcı yokdur, dahı anı bıragur azgunluklarında tereddü iderler mütehayyir olup.	Allah 'ın saptırdığını yola getirecek yoktur. O, sapanları taşkınlıkları içinde bocalayıp dururlarken bırakır

	(Kur'an- Arapça Metin 1 Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
13:33	بَلْ رُئِيَ لِّلَّذِينَ كَفَرُوا مَكْرُهُمْ وَصُدُّوا عَنِ السَّبِيلِ وَمَن يُضَلِّلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِن هَادٍ	(...) bel mekrleri şunların ki kâfir oldılar bezendi anlarınıçün dahı hak yoldan irdiler Tanrı'ya gelenleri üç harekât ile dahı okundı dahı şunı ki Allâh azdurdı ana bir kulağızcı yokdur.	Fakat inkar edenlere, kurdukları düzenler güzel gösterildi ve doğru yoldan alıkonuldular. Zaten Allah 'ın saptırdığına yol gösteren bulunmaz
39:23	ذَٰلِكَ هُدًى اللَّهِ يَهْدِي بِهَا مَن يَشَاءُ وَمَن يُضَلِّلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِن هَادٍ	(...)ol Kur'ân Tanrı'nun râhnümâsıdırur ki kulağızlar anunıla şunıki diler. Her kim ki ana yol göstermeye anuniçün bir kulağızcı olmaz.	İşte bu Kitap, Allah'ın doğruluk rehberidir, onunla istediğini doğru yola eriştirir. Allah kimi de saptırırsa artık ona yol gösteren bulunmaz.
39:36	أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ وَيُخَوِّفُونَكَ بِالَّذِينَ مِنْ دُونِهِ وَمَن يُضَلِّلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِن هَادٍ	Ya'nî Tanrı saklayıcı değül mi kendü bendesini dahı seni korkıdurlar şol putlarla ki ana taparlar Tanrı'dan gayrı her kimi ki Allâh azdurdı, ana bir kimesne kulağızlayıcı yokdurur.	Allah, kuluna yetmez mi? Seni O'ndan başka şeylerle korkutuyorlar. Allah 'ın, saptırdığımı doğru yola koyacak yoktur.
40:33	يَوْمَ تُولَوْنَ مُدْبِرِينَ مَا لَكُمْ مِّن اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ وَمَن يُضَلِّلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِن هَادٍ	Su'âl: Tevellî dahı idbâr yüz çevürmeğe eydürler bu iki lafzı cem' itmekde nazar ne? Cevâb: Tevellî hisâbdan dönmeğe eydürler, müdbirîn zâhibîn demek olur şu hâlde ki gidicilersiz demek olur, ya hâribîn demek olur. Sizüniçün Tanrı'nun 'azâbından bir saklayıcı ve bir men' idici olmayıser وَمَن يُضَلِّلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِن هَادٍ	Arkanıza dönüp kaçacağınız gün Allah'a karşı sizi koruyan bulunmaz. Allah 'ın saptırdığımı doğru yola getirecek yoktur.

	(Kur'an- Arapça Metin 1 Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
42:44	وَمَنْ يُضَلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ وَلِيٍّ مِّنْ بَعْدِهِ وَتَرَى الظَّالِمِينَ لَمَّا رَأُوا الْعَذَابَ يَقُولُونَ هَلْ إِلَىٰ مَرَدٍّ مِّنْ سَبِيلِ	Her kim ki anı Tanrı hak yoldan ıra, olmaz anuniçün bir dost ki anı râst yola kulağızlaya anun hızlânından sonra. Dahı görersin yâ Muhammed şunları ki şirk getürdiler vaktâ ki tamunun 'azâbını gördiler “Dünyâdan yana dönmeğe bir çâre ola mı?é dirler. Ya'nî bir tedârük ideyidük dirler.	Allah kimi saptırırsa, artık onun bundan sonra bir dostu olmaz. Azabı gördüklerinde, zalimlerin: “Dönecek bir yol yok mudur?” dediklerini görürsün.
42:46	وَمَا كَانَ لَهُمْ مِّنْ أَوْلِيَاءَ يَنْصُرُونَهُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ وَمَنْ يُضَلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ سَبِيلِ	Dahı olmadı anlaruniçün ya'nî olmaz zâlimleriçün kıyâmet gününde mâni'ler ki men' ideler anları Tanrı 'nun 'azâbından ya'nî necât bulmazlar her kim ki anı hak yoldan Tanrı ıra anuniçün savâba varur yol bulmağa çâre yokdurur.	Onların, Allah'tan başka kendilerine yardım edecek dostları da yoktur. Allah 'ın saptırdığı kimsenin çıkar yolu olmaz
22:8	وَمَنْ يُهِنِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُّكْرِمٍ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ	Her kim ki Tanrı şekâvetile hor ide, anı sa'âdetlendirür kimesne olmaz إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُya'nî Hakk te'âlâ dilediğini işler ikrâmdan ve ihânetden.	Allah 'ın alçalttığı kimseyi yükselebilecek yoktur. Doğrusu Allah ne dilerse yapar.
Bakara 2:269	يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَن يَشَاءُ وَمَنْ يُؤْتِ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ	Hikmet virür şuna ki diler. her kimse ki ana hikmet virile ana çok nesne virilmiş olur. Murâd hikmetden 'ilim ve 'ameldür. Anlamaz anları meğer akıl eyeleri.	Hikmeti dilediğine verir. Kime hikmet verilmişse şüphesiz ona çokça hayır verilmiştir. Bundan ancak akıl sahipleri ibret alır.
4:52	أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ وَمَنْ يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَن تَجِدَ لَهُ نَصِيرًا	Ol tâyife anlardır ki Tanrı anlara la'net itdi (وَمَنْ يَلْعَنِ اللَّهُ) her kime ki Tanrı la'net ide (فَلَن تَجِدَ لَهُ نَصِيرًا)sen ana yardımcı bulamazsın.	İşte, Allah'ın lanetledikleri onlardır. Allah 'ın lanetlediği kişiye asla yardımcı bulamayacaksınız.

	(Kur'an- Arapça Metin ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
	إياه /إياي /إيانا...		
Fâtiha 1:5	إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ	Sana 'ibâdet iderüz hemândahı mededi senden dilerüz hemâ	Ancak Sana kulluk eder ve yalnız Senden yardım dileriz.
10:28	وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا مَكَانَكُمْ أَنْتُمْ وَشُرَكَاءُكُمْ فَزَلَّلْنَا بَيْنَهُمْ وَقَالَ شُرَكَاءُهُمْ مَا كُنْتُمْ إِيَّانَا تَعْبُدُونَ	An yâ Muhammed ol günü ki koparuruz anları bir uğurda andan sonra eydürüz şunlara ki sanemleri bize şerîk itdiler, yerinizde durun siz, dahı sanemlerünüz dahı ayırdık anların aralarını anların sanemleri ol esnâda “Siz bize tapmadınız, belki şeytâna tapardunuz” didiler.	Onların hepsini biraraya toplayacağımız, sonra da Allah'a ortak koşanlara: “Siz ve koştuğunuz ortaklar yerinizde bekleyin” diyeceğimiz gün artık onların (putlarıyla) aralarını tamamen ayırmışızdır. Ve onların ortakları, (putları) derler ki: “Siz, bize ibadet etmiyordunuz.
28:63	تَبَرَّأْنَا إِلَيْكَ مَا كَانُوا إِيَّانَا يَعْبُدُونَ	(...) teberrâ eyledük anlardan ve anların küfrinden, senün hazretine yalan söylediler, üzerimize bize tapmazlardı diyeler.	Onlardan uzaklaşıp Sana geldik, zaten aslında bize tapmıyorlardı” derler.
Bakara 2:172	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوا لِلَّهِ إِنَّ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ	Yeyin size rûzî kıldığımızın eyülerinden dahı şükr eylen Tanrı 'ya anuniçün ki taparsız. İn bunda إذ ma'nâsınadır.	Ey İnananlar! Sizi rızıklandırdığımızın temizlerinden yiyin; yalnız Allah 'a kulluk ediyorsanız, O'na şükredin
6:41	بَلْ إِيَّاهُ تَدْعُونَ فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ إِلَيْهِ إِن شَاءَ وَتَنْسَوْنَ مَا تُشْرِكُونَ	Bel ki ana taparsız dahı açar şunu ki siz anun gidermeğini diler idiniz eğer ol keremi dilerse. Dahı unudurdunuz şol putları ki siz ana şerîk ider idiniz.	Hayır; sadece O 'na yalvarırsınız; dilerse yalvardığınız şeyi giderir, siz de O'na koştuğunuz ortakları unutursunuz.
2:172	وَاشْكُرُوا لِلَّهِ إِنَّ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ	dahı şükr eylen Tanrı'ya anuniçün ki taparsız. İn bunda إذ ma'nâsınadır.	ve Allah'a şükredin; eğer O 'na kulluk ediyorsanız

	(Kur'an- Arapça Metin ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
16:114	فَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا وَاشْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ إِنَّ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ	Yin şundan ki Tanrı size rûzi eyledi şu hâlde ki helâldur ve pâkdur korkun Tanrı'dan, şol sıfatlı Tanrı'dan ki siz ana îmân getiricilersiz didi.	Yalnız Allah 'a kulluk ediyorsanız, Allah'ın size helal ve temiz olarak verdiği rızıklardan yiyin, O'nun nimetine şükredin
41:37	وَمِنَ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ	Anun birliğinün nişânelerinden biri gicedürür, biri dahı gündüzdürür, biri dahı güneşdürür, biri dahı aydurur. Secde eylemen şemsiçün ve kameriçün ol ma'bûda tapun ki yaratdı anları ya âyâtı eğer ana tapardunızdsa.	Gece ile gündüz, güneş ile ay Allah'ın varlığının belgelerindedir. Güneş ve aya secde etmeyin; eğer Allah 'a kulluk etmek istiyorsanız, bunları yaratana secde edin
34:40	وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلَائِكَةِ أَهْلُوا لَاءِ إِيَّاكُمْ كَانُوا يَعْبُدُونَ	Ol günde ki haşr iderüz anları bir uğurda dahı dirüz feriştelere bu kâfirler midürür ki size taparlardı, siz mi eyitdünüz bizüm bendelerümüze bize tapun diyü dirüz. Bu su'âle tevbîh su'âli dirler	Allah bir gün onların hepsini diriltip toplar, sonra meleklerle: “Bunlar mı size tapıyordu?” der
Bakara 2:40	يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَوْفُوا بِعَهْدِي أَوْفِ بِعَهْدِكُمْ وَإِيَّايَ فَارْهَبُونِ	Benüm ahdüme vefâ kılun. Ya'nî benüm habîbime îmân getirün ki ben vefâ kılâm şuna ki size ahd itdüm idi dürlü keremlerden dahı <u>benüm ahdüm bozmaktan</u> korkun.	Ey İsrailoğulları! Size verdiğim nimeti hatırlayın ve ahdimi yerine getirin ki Ben de yerine getireyim; yoksa benden korkun
Bakara 2:41	وَلَا تَسْتَوُوا بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا وَإِيَّايَ فَاتَّقُونِ	benüm Kur'ân'um ile az 'ivaz dünyâ metâ'ından. Ya'nî benüm kelâmım ile dünyâ hutâmını alman dahı benden korkun gereğince	(...)Âyetlerimi az bir karşılığa değışmeyin ve bana karşı gelmekten sakının.

	(Kur'an- Arapça Metin 1 Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
16:51	وَقَالَ اللَّهُ لَا تَتَّخِذُوا إِلَهَيْنِ أُنثَيْنِ إِنَّمَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَإِلَٰهِي فَأَرْهَبُونِ	Tanrı te'âlâ bendelerine Tanrı'yı iki tutman ki bedürüstî ol bir ma'bûddur didi dahı ben den kork un didi.	Allah, "İki tanrı edinmeyin, O ancak bir tek Tanrı'dır. Yalnız Ben 'den kork un " dedi
29:56	يَعْبَادِي الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإِلَٰهِي فَاعْبُدُونِ	İy benim şol bendelerüm ki î mân getürdiler bedürüstî benim yaratduğum yir gindürür, kankı yir ki dînünüz becermeğe eyüyise size anda varun, dahı bana tap un hemân.	Ey inanmış kullarım! Benim yarattığım yeryüzü geniştir. O halde güven içinde olacağınız yere gidip yalnız Bana kulluk edin iz
	كَلَّا		
4:95	وَكَلَّا وَعَدَ اللَّهُ الْحَسَنَىٰ وَفَضَّلَ اللَّهِ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا	her birine Tanrı (وَكَلَّا) uçmak va'de eyledi Tanrı mücâhidleri kâ'idler üzerine tafdîl itdi ulu ecir yöninden.	Allah hepsine de cenneti vadetmiştir, ama Allah, cihad edenleri oturanlara, büyük ecirler, dereceler, mağfîret ve rahmetle üstün kılmıştır.
6:86	وَإِسْمَاعِيلَ وَالْيُسُفُفَ وَيُونُسَ وَلُوطًا وَكَلَّا فَضَّلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ	Yoktur.	İsmail'i, Elyesa'ı, Yunus'u, Lut'u -ki hepsini dünyalara üstün kıld ık - doğru yola eriştirdik
19:49	فَلَمَّا أَعْتَزَلْتَهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَكَلَّا جَعَلْنَا نَبِيًّا	Vaktâ ki anlardan ayrıldıysa biz ana İshâk'ı ve Ya'kûb'ı bağışladuk, dahı her birini peygâmbere kıld ık .	İbrahim onları Allah'tan başka taptıklarıyla başbaşa bırakıp çekilince ona İshak ve Yakub'u bahşettik ve her birini peygâmbere yapt ık
21:72	وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ نَافِلَةً وَكَلَّا جَعَلْنَا صَالِحِينَ	Dahı ana İshâk'ı bağışladuk dahı Ya'kûb'ı bağışladuk şu hâlde ki oğul oğlıydı Mecmû'sını sâlihler kıld ık . bu arada <u>iki mef'ûlün arasında</u> vâkı' oldı.	İbrahim'e, buna ilaveten İshak ve Yakub'u da verdük, her birini iyi kimseler kıld ık

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
6:84	كُلًّا هَدَيْنَا وَنُوحًا هَدَيْنَا مِنْ قَبْلُ وَمَنْ ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَمُوسَى وَهَارُونَ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ	Her birisini râst yola kulağızladık andan öndin Nûhdahı râst yola kulağızladık Nûh'un zürriyyetinden, yâ İbrâhîm'in zürriyyetinden kulağızladık ancılayın ihsân idicilere ulu sevâb virürü	Hepsini de doğru yola ilettik. Daha önce de Nuh'u ve O'nun soyundan Davud'u, Süleyman'ı, Eyyub'u, Yusuf'u, Musa'yı ve Harun'u doğru yola iletmıştik; Biz iyi davrananları işte böyle mükafatlandırırız.
21:79	فَفَهَّمْنَاهَا سُلَيْمَانَ وَكُلًّا ءَاتَيْنَا حِكْمًا وَعِلْمًا وَسَخَّرْنَا مَعَ دَاوُدَ الْجِبَالَ يُسَبِّحْنَ وَالطَّيْرَ وَكُنَّا فَاعِلِينَ	Hükûmeti ya fetvâyı Süleymân'a fehm itdük, Dâvûd hükm itdükden sonra. Dahı musahhar itdük Dâvûd' ıla dağları şu hâlde ki tesbîh iderler anunıla. Biz tüvânâlarduk ol işletmeğe.	Süleyman'a bu meselenin hükmünü bildirmiştik; her birine hüküm ve ilim verdik. Davud ile beraber tesbih etsinler diye dağları ve kuşları buyruk altına aldık. Bunları Biz yapmıştik
25:39	وَكُلًّا ضَرَبْنَا لَهُ الْأَمْثَالَ وَكُلًّا تَبَّرْنَا تَتْبِيرًا	Her birine îmân hak idiğine burhânlar turgurduk evvelâ dahı her birini şikeste kılduk gereği gibi.	Her birine misaller vermiştik ama, dinlemedikleri için hepsini kırdık geçirdik
57:10	وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ الْحَسَنَىٰ	Dahı her birine Tanrı uçmak va'de kıldı derecât tefâvütiyle. دَاهِي وَكَذَلِكَ وَوَعَدَ اللَّهُ okundu , ref'i ibtidâlîğiladurur, zîrâ nekre değül.	Allah , hepsine cenneti vadetmiştir. Allah, işlediklerinizden haberdardır
17:20	كَلَّا نُمِدُّ هُوْلَاءِ وَهَؤُلَاءِ مِنْ عَطَاءِ رَبِّكَ وَمَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا	Her birine iki tâyifeden virürüz ma'bûdunun rızkından ﴿وَمَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ﴾ senün ma'bûdunun 'atâsı memnû' değüldür 'âsîden dahı.	Onların ve bunların her birine Rabbinin nimetinden ulaştırırız. Esasen Rabbinin nimeti kimseye yasak kılınmış değildir
11:120	وَكُلًّا نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا نُنَبِّئُ بِهٖ فُوَادِكُمْ وَجَاءَكُمْ فِي هَذِهِ الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرٌ لِّ الْمُؤْمِنِينَ	Her haberi takrîr iderüz ya Muhammed üzerine peygâmbere haberlerinden şerh iderüz şunu ki anunıla berk iderüz senün gönlünü.	Peygamberlerin başlarından geçenlerden, sana anlattığımız her şey , senin gönlünü pekiştirmemizi sağlar; sana bu belgelerle gerçek; inananlara da öğüt ve hatırlatma gelmiştir.

	(Kur'an- Arapça Metin 1 Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
	ذَٰلِكَ		
34:17	ذَٰلِكَ جَزَاؤُهُمْ بِمَا كَفَرُوا وَهَلْ نُجْزِي إِلَّا الْكَافِرِينَ	Ol ki takrîr olundu 'ikâb eyledük anlara küfürleri sebebiyle gazab 'ukûbetiyle 'ikâb itmezüz meğer ni'metümüze inkâr idenleri. Rivâyet vardurur ki anlara küfürden tevbe kıldılar, dahı Tanrı anları ilerükinden ârâste itdi.	İşte böylece, inkarlarından ötürü onları cezalandırdık. Biz nankörden başkasına ceza mı verimiz?
	ذَٰلِكَ جَزَاؤُهُمْ بِبَعْثِهِمْ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ	anlara ol cezâyı cezâ kılduk zulümleri sebebiyle ki ol helâl nesneyi anlara harâm itmekdür bedürüstî biz gerçeklerüz va'delerümüzde ve va'idlerümüzde. (أَوْ) 'ler bu aralarda جَالِسِ الْحَسَنِ أَوْ ابْنِ سَبْرِينَ, 'i gibidür.	Aşırı gitmelerinden ötürü onları bu şekilde cezalandırdık. Biz şüphesiz doğru sözlüyüz.
	مَا		
Müzze mmil 73:20	وَمَا تَقْدِمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرًا وَأَعْظَمَ أَجْرًا. [...]	Yoktur.	kendiniz için yaptığınız iyiliği daha iyi ve daha büyük ecir olarak Allah katında bulursunuz.
Bakara 2:110	وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَمَا تَقْدِمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ	Her ne ki ilerü tutasız nefisleriniz için hayırdan, zekât gibi ve sadaka gibi تجدوه انون sevâbını Tanrı katında bulursız. Bedürüstî Tanrı bînâdur şuna ki siz işlersiz.	Namazı kılın, zekatı verin, kendiniz için önden gönderdiğiniz her hayrı Allah katında bulacaksınız. Allah yaptıklarınızı şüphesiz görür.
18:39	وَلَوْلَا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ إِنَّ تَرَنَّا أَقَلَّ مِنْكَ مَالًا وَوَلَدًا	Niçün vaktâ ki bakçana girdün dimedün? Eğer sen beni mâlda ve oğullarda az görürsen. mevsûle haberdür , mübtedâsı mahzûf demek olur. ya şartıyyedür , cezâsı mahzûf ya mevsûle haberdür , cezâsı mahzûf demek olur.	Bahçene girdiğin zaman, her ne kadar beni kendinden mal ve nüfus bakımından daha az buluyorsan da: "Maşallah! Kuvvet ancak Allah'a mahsustur!" demen gerekmez mi?.
	(Kur'an- Arapça Metin 1 Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali,	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)

		2021)	
8:41	وَاعْلَمُوا أَنَّ مَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَالْإِنْسَانِ السَّبِيلِ (...)	Bilün iy gâzîler bedürüstî şol nesne ki aldınız ganîmetden bir iğneden ve bir iplikden bedürüstî Tanrı içündür anun beşdesi dahı peygâmbere içündür dahı anun kavimleri içündür dahı yetimler içündür dahı miskînler içündür dahı yol oğlu içündür dört bölüğü hod gâzîler içündür. Eğer Tanrı'nun birliğine îmân getirür olursanız.	(...) bilin ki, ele geçirdiğiniz ganîmetin beşte biri Allah'ın, Peygamber'in ve yakınlarının, yetimlerin, düşkünlerin ve yolcularındır. Allah her şeye Kadir'dir.
Bakara 2:272	وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُؤْتِ الْيَتِيمَ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ	Her neyi ki nafaka idesiz hayırdan size vardur sevâbı anun siz zulm olunmazsınız.	Sarfettiğiniz iyi bir şeyin karşılığı haksızlığa uğratılmaksızın size verilir
Bakara 2:273	وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ	her niye ki sadaka idesiz helâldan bedürüstî Tanrı anı bilür.	Sarfettiğiniz iyi bir şeyi Allah şüphesiz bilir
Âl-i İmrân 3:92	وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ	(...) her ne ki nafaka idesiz neden, gerek ise olsun eğer tayyib eğer habîs tahkîk Tanrı bilicidür.	Her ne sarfederseniz, şüphesiz Allah onu bilir
8:60	وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ	her neyi ki nafaka idesiz Tanrı yolunda, Tanrı virür anun 'ıvazını size birine yedi yüz dahı sizün 'amellerinizün sevâbından nesne eksilmez.	Allah yolunda sarfettiğiniz her şey size haksızlık yapılmadan, tamamen ödenecektir.
Bakara 2:197	وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ	Her ne ki hayırdan idesiz Tanrı anı bilür.	Ne iyilik yaparsanız Allah onu bilir.
Bakara 2:215	يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلْ مَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ خَيْرٍ فَلِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَالْإِنْسَانِ السَّبِيلِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ	Yâ Muhammed sana sorarlar ki ne nesneyi nafaka ideler. Eyit yâ Muhammed her neyi ki nafaka idesiz hayırdanya'nî helâldan dahı vâ lideyniniz için olsun dahı yakınlarınız için olsun dahı miskînler için dahı yoldan üzilenler için olsun. Her neki işleyesiz hayırdan bedürüstî Tanrı yeğbilür anı	Sana, ne sarfedeceklerini sorarlar, de ki: "Sarfedeceğiniz mal, ana baba, yakınlar, yetimler, düşkünler, yolcular içindir. Yaptığımız her iyiliği Allah şüphesiz bilir"

	(Kur'an- Arapça Metin 1 Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
4:127	وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِهِ عَلِيمًا	her ne ki işlersiz hayırdan Tanrı anı bilir.	Ne iyilik yaparsanız Allah onu şüphesiz bilir
46:4	قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أُرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ	Haber virün bana şuni ki taparsız Tanrı'dan gayrı putlardan gösterün bana ki ne yaratdılar yirden	De ki: "Allah'ı bırakıp taptığınız şeyleri görüyor musunuz? Yeryüzünde ne yaratmışlar bana göstersenize!"
27:25	أَلَا يَسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي يُخْرِجُ الْخَبَاءَ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُخْفُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ	Niçün secde itmezler şol Tanrı'ya ki çıkarur gizlüyi, ya'nî gizlü olan nesneleri. Yağmur ve kar ve teğerk gibi göklerde dahı yirde gizlü olan nesneleri nebâtât ve eşcâr ve ezhâr ve me'âdin gibi, dahı bilür şuni ki gizlerler ve âşikâre kılurlar	"Göklerde ve yerde gizli olanı ortaya çıkaran, sizin gizlediğiniz ve açığa vurduğunuz şeyleri bilen Allah'a secde etmesinler diye (şeytan onları yoldan çıkarmış.)"
10:101	قُلْ أَنْظَرُوا مَاذَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا تُعْزِي الْأَنْبِيَاءَ وَالنُّذُرَ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ	Nazar idün ki ne var göklerde ve yirlerde yâ Muhammed. (...) Nişâneler ve peygâmbler gelmek îmân getürmeyen kavme menfa'at itmez. عَنْ bu arada sıludur.	"Göklerde ve yerde neler var, bir bakın" de. İnanmayacak bir millete ayetler ve uyarmalar fayda vermez. ما نافية
34:39	قُلْ إِنَّ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ	Yoktur.	De ki: "Doğrusu Rabbim, kullarından dilediğinin rızkını hem genişletir ve hem de ona daraltıp bir ölçüye göre verir; sarfettiğiniz herhangi bir şeyin yerine O daha iyisini koyar, çünkü O rızık verenlerin en hayırlısıdır."

	(Kur'an- Arapça Metin 1 Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi' (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
12:47	قَالَ تَزْرَعُونَ سَبْعَ سِنِينَ دَأْبًا فَمَا حَصَدْتُمْ فَذَرُوهُ فِي سُنْبُلِهِ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّا تَأْكُلُونَ	Yûsuf didi ki 'âdet-i me'lûfenüz üzere cidd u ictihâdla yedi yıl ekin ekin biçdüğünüzü sünbülünde kon buğdayı sünbüleden ayırman, tâ ki arpa buğday biti yimeye meğer ol yıllarda ekl idicek mikdârı sünbüleden ayırın.	Yusuf: “Devamlı yedi sene ekin ekip, biçtiğiniz ekinin yediğiniz den artanını başağında bırakın.”
12:65	وَلَمَّا فَتَحُوا مَتَاعَهُمْ وَجَدُوا بِضَاعَتَهُمْ رُدَّتْ إِلَيْهِمْ قَالُوا يَا أَبَانَا مَا نَبْعِي هَذِهِ بِضَاعَتُنَا رُدَّتْ إِلَيْنَا	Ya'nî yüklerini açdukları zamânda derâhimlerini ve gayrılarını red olunmuş buldılar. Babalarına (...) didiler nefy için ola . Ya'nî biz eylemeziz ve melikin ihsânını ve ikrâmını tavsîfde ziyâde eylemeziz.	Yüklerini açınca karşılık olarak götürdükleri mallarının kendilerine iade edilmiş olduğunu gördüler. “Ey babamız! Daha ne isteriz ; işte mallarımız da bize iade edilmiş; (...) dediler.
73:20	وَمَا تَقْدِمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ وَأَعْظَمُ أَجْرًا	Yoktur. (هُوَ خَيْرٌ وَأَعْظَمُ أَجْرًا) didüğünün ma'nâsı anı yiğrek bulursız Tanrı hazretinde, dahı sevâb yönünden anı a'zam bulursız demek olur. (خَيْرٌ) mef'ûl-i sânîsidürür (تَجِدُوهُ)'nun.	kendiniz için yaptığınız iyiliği daha iyi ve daha büyük ecir olarak Allah katında bulursunuz.
54:5	حِكْمَةٌ بِالْعَمَّةِ فَمَا تُنذِرُ النُّذُرَ	Nihâyetinde hikmetdürür. (حِكْمَةٌ) bedeldürür, evceh budurur ki haber-i mubtedâ-yı mahzûf ola. مُرَجَّرٌ dahı okundu. حِكْمَةٌ بِالْعَمَّةِ dahı okundu. ol vaktin hâl olur. İnzâr fâyide itmez , ya inzâr fâyide ider. نافية	Bu haberlerin her birinde üstün hikmet vardır; ama uyarmalar fayda vermiyor .
28:60	وَمَا أُوتِيتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَرَبِّئْتُهَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى أَفْلا تَعْقِلُونَ	Her ne ki virilürsüz emvâlden ve gayrıdan ol az dünyânun metâ'idur, dahı anun bezeğidür az. Bâkî kalur ol nesne ki Tanrı katındadır sevâbdan ve cennâtdan yiğrekdür, dahı edvemdür. Anlamaz mısız ki bâkî yiğdür fânîden.	Size verilen herhangi bir şey, dünya hayatının bir geçimliği ve süsüdür. Allah katında olan daha iyi ve devamlıdır. Akletmez misiniz?

	(Kur'an- Arapça Metin 1 Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
42:36	فَمَا أُوتِيتُمْ مِّنْ شَيْءٍ فَمَتَّلَعُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ	Her ne ki virildünüz bir nesneden ol dünyâ menfa'atidürür şol ki Tanrı katındadırur yiğrekdürür, ya'nî âhiretde sevâbdan ve kerâmâtdan, dahı da'imîrakturur.	(Dünyalık olarak) size her ne verilmişse, bu dünya hayatının geçimliğidir. Allah'ın yanında bulunanlar ise daha hayırlı ve kalıcıdır.
30:39	وَمَا آتَيْتُم مِّن رَّبًّا لِّيرْبُوا فِي أَمْوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرْبُوا عِنْدَ اللَّهِ وَمَا آتَيْتُم مِّن زَكَاةٍ تُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُضْغِفُونَ	Ya'nî dahı her ne ki viresiz ol mâldan ki anı halkun emvâlinde ribâyıla cem'itdünüz, Tanrı hazretinde anunıla sevâb hâsıl olmaz. her neyi ki sadakadan viresiz helâden anunıla rızâ'ullâh dileyesiz anlar şunlardır ki nice anun gibiler buldılar. Ya'nî birine on ve birine yetmiş hâ bu nev'ile.	İnsanların malları içinde artsın diye verdiğiniz her hangi bir faiz Allah katında artmaz; fakat, Allah'ın rızasını dileyerek verdiğiniz her hangi bir sadaka (zekat) böyle değildir. İşte onlar sevablarını kat kat arttıranlardır.
59:5	مَا قَطَعْتُمْ مِّن لِّيْنَةٍ أَوْ تَرَكْتُمُوهَا قَائِمَةً عَلَىٰ أُصُولِهَا فَبِإِذْنِ اللَّهِ	Neyi ki kesdünüz hurma ağaçlarından, ya anı kodunuz durur anlar hey'etiyle, ya'nî kesmedünüz (...)	İnkarcı kitap ehlinin yurtlarında hurma ağaçlarını kesmeniz veya onları kesmeyip gövdeleri üzerinde ayakta bırakmanız Allah'ın izniyledir.
35:2	مَا يَفْتَحُ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا وَمَا يُمْسِكُ فَلَا مُرْسِلَ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ	Her ne ki Tanrı açta halkiçün rahmetinden hergiz anı men' idici kimesne yokdurur. Her neyi ki Tanrı tutar ya'nî men' ider anu hiç kimesne virmez andan gayrıya ol men' itdüğinden sonra.	Allah 'ın insanlara verdiği rahmeti önleyebilecek yoktur. O 'nun önlediğini de ardından salıverecek yoktur. O, güçlü'dür, Hakim'dir.
Âl-i İmrân 3:115	وَمَا يَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ	Her ne ki işleyesiz hayırdan andan nesne eksilmezsiniz.	Ne iyilik yaparlarsa, karşılığını bulacaklardır. Allah sakınanları bilir.

	(Kur'an- Arapça Metin 1 Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
Bakara 2:106	مَا نُنسَخُ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنسِئُهَا (...)	Her ne ki nesh iderüz âyetden yâ anı sana unıtdururuz (...)	Herhangi bir ayetin hükmünü yürürlükten kaldırır veya unutturursak, (...)
	غير		
6:14	قُلْ أَغْيِرَ اللَّهُ آخِذُ وَلِيًّا فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ يُطْعِمُهُ وَلَا يُطْعَمُ	Eyit yâ Muhammed, Tanrı'dan gayrı dost mı idiney im ...	“Gökleri ve yeri yaratan, beslenmeyip besleyen Allah'tan başka bir dost mu edinir im ?”
6:40	قُلْ أَرَأَيْتَكُمْ إِنْ أَنْتُمْ عَذَابُ اللَّهِ أَوْ أَنْتُمْ السَّاعَةُ أَغْيِرَ اللَّهُ تَدْعُونَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ	Eyit yâ Muhammed haber virün bana puta tapduğunuz size fâyide ider mieğer size Tanrı'nun ‘azâbı gelse ölür demde yâ kıyâmet gelse size Tanrı'dan gayrıya niyâz ider mis iz ?	De ki, “Üzerinize Allah'ın azabı gelse veya kıyamet saati size gelse, Allah'tan başkasına mı yalvarır sınız ? Doğru iseniz bana bildirin”
6:164	قُلْ أَغْيِرَ اللَّهُ أَبْغَى رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ	Tanrı'dan gayrıya ben tapun mı direm dahı ma‘bûd mı idinün direm?	De ki: “Allah her şeyin Rabbi iken O'ndan başka bir rab mi arayayım?”
7:140	قَالَ أَغْيِرَ اللَّهُ أَبْغِيحُمْ إِلَهًا وَهُوَ فَضَّلَكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ	Tanrı'dan gayrıya ben tapun mı dire m , dahı ma‘bûd mı idinün direm? hâl budur ki ol mufaddal eyledi sizi ‘âlemlerün üzerine. Bunlar şunlardur ki ‘icl ‘ibâdetine Sâmirî da‘vet idicek kabûl itdiler.	”Sizi alemlere üstün kılmış olan Allah'tan başka bir tanrı mı arayacağ ım ?” dedi.
39:64	قُلْ أَفَغَيْرَ اللَّهِ تَأْمُرُونَنِي أَعْبُدُ أَيُّهَا الْجَاهِلُونَ	Anlara, “Siz bana buyurur mısız ki Tanrı'dan gayrıya tapam iy nâdânlar” di yâ Muhammed	De ki: “Ey cahiller! Bana, Allah'tan başkasına kulluk etme mi mi emredersiniz?”
Âl-i İmrân 3:83	أَفَغَيْرَ دِينِ اللَّهِ يَبْتَغُونَ	Yüz mi döndürürler ki Tanrı dîninden gayrıyı taleb ider ler ...	Allah'ın dininden başka bir din mi arzu ediyor lar ?
6:114	أَفَغَيْرَ اللَّهِ أَبْتَغِي حَكْمًا وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ	Tanrı'dan gayrıyı kâdî mi ister em ki benüm ile sizün aranuzı ayırd ide di yâ Muhammed ...	“Allah size Kitap'ı açık açık indirmişken O'ndan başka bir hakem mi isteyey im ?”

	(Kur'an- Arapça Metin 1 Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi' (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
16:52	وَلَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَهُ الدِّينُ وَاصْبَابًا أَفْعَى اللَّهُ تَتَّقُونَ	Ya'nî anuniçündür tâ'at şu hâlde ki sâbitdür, ya zahmetlüdür, ya anuniçündür cezâ ki dâyimdür Tanrı'dan gayrıdan mı korkarsız?	Göklerde ve yerde olan O'nundur. Kulluk da daima O'nadır. Allah'tan başkasından mı sakınıyor sunuz ?
	كم		
38:3	كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِّنْ قَرْنٍ	Ya'nî nice helâk eyledük anlardan öndin ümme'tlerden dahı meded dilediler tevbe gösterdiler.	Onlardan önce nice nesilleri yok etti k . Feryat ediyorlardı; oysa artık kurtulma zamanı değildi
17:17	وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنَ الْقُرُونِ مِنْ بَعْدِ نُوحٍ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ بِدْنُوبٍ عِبَادَةٍ خَبِيرًا بصيراً	Nûh'dan sonra tâ'yifelerden ve ümme'tlerden nicesini helâk itdü k ...	Nuh'dan sonra nice nesilleri yok etmiş iz dir. Kullarının günahlarından haberdar ve onları gören olarak Rabbin yeter
19:74	وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِّنْ قَرْنٍ هُم أَحْسَنُ أُنثَاءً وَرِيًّا	İy nice helâk itdü k anlardan öndin tâ'yifelerden ki anlar görklüreğidi emvâl ve bezek yöninden.	Onlardan önce nice nesilleri yok etti k ki, onlar varlıkça ve gösterişçe bunlardan daha üstündüler
19:98	وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِّنْ قَرْنٍ هَلْ نُحِيسُ مِنْهُمْ مِّنْ أَحَدٍ أَوْ نَسْمَعُ لَهُمْ رِكْزًا	iy nice helâk itdü k Kureyş'den öndin karnlardan anlardan bir ehadi bulur mısın ya anlarınıçün hafı avaz işidür misin?	Onlardan önce nice nesilleri yok etti k , şimdi onlardan hiçbirini duyuyor veya bir ses işitiyor musun
28:58	وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنَ قَرِيَةٍ بَطَرَتْ مَعِيشَتَهَا	İy nice helâk itdü k köylerden ki Tanrı'nun ni'metinde azdıları şükürini bilmemeğile	Nimet ve refaha karşı nankörlük eden nice şehri yok etmiş iz dir.
50:36	وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِّنْ قَرْنٍ هُم أَشَدُّ مِنْهُمْ بَطْشًا	İy nice helâk itdü k Mekke ehlinden öndin milletlerden ki ol kurûn artuğırakdurur kuvvet yöninden	Bu inkarcılardan önce, kendilerinden daha kuvvetli olan, (...) yok etmiş iz dir.
6:6	أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِّنْ قَرْنٍ	Görmediler mi ki niceleri helâk itdü k anlardan öndin kurûndan ...	Onlardan önce nice nesilleri yok ettiğ imizi görmediler mi?

	(Kur'an- Arapça Metin ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
36:31	أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُونَ	Görmediler mi ki nice helâk itdü k anlardan öndin kurûn-i mâziyeden ﴿أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُونَ﴾ bedürüstî anlar dönüp mâcerâyı anlara takrîr itmezler.	Kendilerinden önce nice nesilleri yok ettiğ imizi , onların bir daha kendilerine dönmediklerini görmezler mi
20:128	أَفَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ يَمْشُونَ فِي مَسَاكِينِهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّأُولِي النُّهَى	Beyân itmedi mi sanün kavmüne ki nice helâk itdü k anlardan öndin kurûndan yürürler anların menâzilinde nice olduklarını anların görerler	Onları yerlerinde gezdikleri, kendilerinden önce yok etmiş olduğ umuz bunca nesiller doğru yola sevkmedi mi? Doğrusu bunlarda akıl sahipleri için ibretler vardır
32:26	أَوَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا مِن قَبْلِهِمْ مِنَ الْقُرُونِ	Kulağızlamadı mı anları çok helâk itdiğ imiz anlardan öndin ümmetlerden 'Âd ve Semûd ve Lût kavmi gibi (...)	(...) kendilerinden önceki nice nesilleri yok etmiş olm amız onları doğru yola sevkmez mi?
Bakara 2:211	سَلِّ بَنِي إِسْرَائِيلَ كَمْ ءَاتَيْنَاهُمْ مِّنْ آيَةٍ بَيِّنَةٍ	Su'âl it yâ Muhammed Benî İsrâîl'e ya 'nî anlara rûşen âyetlerden nice geldi diye. Nice ki anı beyân ider.	İsrailoğullarına sor; onlara apaçık nice ayetler verdik,
26:7	أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الْأَرْضِ كَمْ أُنْبِتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ	Nazar itmediler mi yire ki nice bitürdü k anda her çiçekden ya her levnden. Ya benî âdem nebât gibidür yir yüzinde kerîm cennete gider, le'îm cehenneme gider.	Yeryüzüne bakmazlar mı? Orada, bitkilerden nice güzel çiftler yetiştirmiş izdir
Duhân 44:25	كَمْ تَرَكُوا مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ	Nice bıraktı lar gittiler bostânlardan ve çesmelerden ve ekinlerden ve dürlü menâzilden.	Orada nice bahçeler, pınarlar, ekinler, güzel konaklar, eğlenip durdukları nimetler bırakmış lardı

	(Kur'an- Arapça Metin ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
	يَأْتِيهِمْ/تَأْتِيهِمْ/أَتَاهُمْ...		
Tâha 20:9	وَهَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَىٰ	Tahkîk geldi yâ Muhammed sana Mûsâ haberi	Musa'nın başından geçen olay sana geldi mi?
79:15	هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَىٰ	Tahkîk geldi sana Mûsâ'nun haberi	Musa'nın başından geçen olay sana geldi mi?
51:24	هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ الْمَكْرَمِينَ	Tahkîk geldi yâ Muhammed sana Mûsâ haberi.	İbrahim'in ikram edilmiş konuklarının haberi sana geldi mi?
85:17	هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْجُنُودِ	Tahkîk geldi sana yâ Muhammed leşkerler haberi	Firavun ve Semud ordularının haberi sana geldi mi?
88:1	هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْعَاقِبَةِ	Geldi mi sana yâ Muhammed kıyâmet haberi ?	Her şeyi kaplayacak kıyametin haberi sana gelmedi mi?
38:21	وَهَلْ أَتَاكَ نَبْوًا الْخَصِمِ إِذْ تَسْوَرُوا الْمِحْرَابَ	Tahkîk sana geldi yâ Muhammed hasmun haberi ol vakt ki Dâvûd'un mihrâbını ve halvetini ki anda 'ibâdet iderdi.	Sana davacıların haberi ulaştı mı? Mabedin duvarına tırmanıp (...)
74:47	حَتَّىٰ أَتَانَا الْيَقِينُ	şuna değin ki bize ölüm geldi.	" Ölüm bize o haldeyken geldi."
15:99	وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ	Dahı ma'bûduna ki tap müstakîm olup anun tevhîdi üzerine şuna değin ki sana ma'bûduna kavuşmak vakti gele	[...] ve ölünceye kadar Rabbine kulluk et.
20:126	قَالَ كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيْتَهَا وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ نُنَسِّي	Tanrı te'âlâ ana ancılayındur ki dirsın benüm âyâtum sana geldi dahı sen anı unuttun ancılayın sen dahı bugün 'amâ üzerine konılursın diye.	Allah: "Böyledir, ayetlerimiz sana gelmişti de sen onları unuttuğsun, bugün de öylece unutulursun" der.

	(Kur'an- Arapça Metin 1 Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi' (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
63:10	وَأَنْفِقُوا مِنْ مَا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدَكُمْ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقَ وَأَكُنْ مِنَ الصَّالِحِينَ	Virün Tanrı yolına şundan ki size rûz eyledük, andan öndin ki sizden birinize ölüm sultânı gele, zîrâ ol vaktin tevbe az işidilür dahı Hudâvendâ beni dünyâya döndersen yakın vakte değin sadaka vireydüm, ya'nî mâlın zekâtını çıkaraydum, dahı sâlih bendelerden olaydum dir.	Birine ölüm gelip de: “Rabbim! Beni yakın bir süreye kadar ertelesen de, sadaka versem, iyilerden olsam” diyeceği zaman gelmezden önce, size verdiğimiz rızıklardan sarfedin.
Bakara 2:38	قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ	Eğer size yol gösterici gele ki benüm kitâbum ve rasûlümdür, her kim ki benüm râhnümâma uysa azmaya ve armaya. Ya'nî azmaya bid'atile ve armaya 'azâb zahmetiyle.	”İnin oradan hepiniz, tarafımdan size bir yol gösteren gelecektir; Benim yoluma uyanlar için artık korku yoktur, onlar üzölmeyeceklerdir” dedik
7:35	يَا بَنِي آدَمَ إِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي فَمَنْ اتَّقَىٰ وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ	Eğer sizün cinsinizden size peygâmbler gelse okısalar üzerinize ben gönderdüğüm kelâmı, her kim ki anlara iktidâd ide dahı 'amelini islâh eyleye (...)	Ey Adem oğulları! Size aranızdan ayetlerimizi okuyan peygamberler geldiğinde, onların bildirdiklerine karşı gelmekten sakınan ve gidişini düzeltenlere, işte onlara korku yoktur ve onlar üzölmeyeceklerdir
20:123	فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَسْتَفِي	Eğer size yol gösterici gele ki benüm kitâbum ve rasûlümdür, her kim ki benüm râhnümâma uysa azmaya ve armaya. Ya'nî azmaya bid'atile ve armaya 'azâb zahmetiyle.	Elbet size Benden bir yol gösteren gelir; Benim yoluma uyan ne sapar ve ne de bedbaht olur.
Bakara 2:248	وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ فِيهِ سَكِينَةٌ مِّنْ رَبِّكُمْ (...)	Dahı anlara nebî olan didi bedürüstî anun pâdişâhlığınun nişânesi oldur ki Tevrât'un sanduğı gele size ki anda sekîne vardur ma'bûdunuzdan. (...)	Peygamberleri onlara, “Onun hükümdarlığının alameti, size sandığın gelmesidir, onda Rabbinizden gelen gönöl rahatlığı (...) vardır” dedi

	(Kur'an- Arapça Metin 1 Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi' (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
Bakara 2:214	أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ	Sandunuz mı? ki uçmağa giresiz dahı size gelmedi meseli şunların ki geçdiler sizden öndin ümmetlerden (...)	Sizden önce gelenlerin durumu sizin başınıza gelmeden cennete gireceğinizi mi zannettiniz?
Bakara 2:218	وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ لَوْلَا يُكَلِّمُنَا اللَّهُ أَوْ تَأْتِينَا آيَةٌ	Eyitdi şunlar ki hakkı bilmezler, murâd müşriklerdür ne için Tanrı bize söylemez nice ki ferişteler söyle, dahı Mûsâ'ya söyledi dediler. Yâ bize ne için bir âyet gelmez ki andan senün hak peygâmbertiğini bilevüz dediler. ...	Bilmeyenler: “Allah bizimle konuşmalı veya bize bir âyet gelmeli değil miydi?” dediler.
Âl-i İmrân 3:79	مَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُوتِيَهُ اللَّهُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا عِبَادًا لِي مِنْ دُونِ اللَّهِ (...)	Yokdur bir beşere ki ana Tanrı kitâb vire İncil gibi ve hikmet vire ‘ilm-i ledünnî gibi ve peygâmbertlik vire andan sonra halka diye bana bendeler olun, (...)	Allah 'ın kendisine Kitap'ı, hükmü, peygamberliği verdiği insanoğluna: “Allah'ı bırakıp bana kulluk edin” demek yaraşmaz,
6:40	فَلْ أَرَأَيْتَكُمْ إِنْ أَنْتُمْ عَذَابُ اللَّهِ أَوْ أَنْتُمْ السَّاعَةُ أَعْيَرَ اللَّهُ تَدْعُونَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ	Eyit yâ Muhammed haber virün bana puta tapduğunuz size fâyide ider mi eğer size Tanrı'nun 'azâbı gelse ölür demde yâ kıyâmet gelse size Tanrı'dan gayrı ya niyâz ider misiz? Eğer putlara tapmak bize fâyide ider didüğünüzde gerçekseniz.	De ki, “Üzerinize Allah'ın azabı gelse veya kıyâmet saati size gelse, Allah'tan başkasına mı yalvarırsınız? Doğru iseniz bana bildirin”
6:47	فَلْ أَرَأَيْتَكُمْ إِنْ أَنْتُمْ عَذَابُ اللَّهِ بَعْتَهُ أَوْ جَهْرَةً هَلْ يُهْلِكُ إِلَّا الْفَاقِمُونَ الظَّالِمُونَ	Eyit yâ Muhammed haber virün bana eğer size Tanrı'nun 'azâbı gelse nâgâh yâ âşikâre, gicede yâ gündüzde helâk olmaz illâ zâlim olanlar.	De ki: “ Allah'ın azabı size ansızın veya açıkça gelirse, zalimlerden başkası mı yok olur? Bana bildirin.

	(Kur'an- Arapça Metin ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
	قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُهُ بَيِّنَاتًا أَوْ نَهَارًا مَادًّا يَسْتَعْجِلُ مِنْهُ الْمَجْرُمُونَ	Yâ ehl-i Mekke bana haber virün anun ' azâbı gelse size gicede nice ki Lût kavmine geldi, ya gündüzde nice ki Şu'ayb kavmine geldi nedür ol ki müşrikler andan tezlerler.	De ki: "Allah'ın azabı size gece veya gündüz gelirse, ne yaparsınız? Suçlular neye bunda acele ediyorlar?"
39:25	كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَأْتَتْهُمْ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ	Yalanladı şunlar ki senün kavminden öndin gelmişlerdi peygâmbirlerini dahı ' azâb geldi anlara bilmedükleri yirden.	Onlardan öncekiler de peygamberleri yalanlamışlardı da farkına varmadıkları yerden onlara bir azap çatmıştı.
16:26	قَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَأَتَى اللَّهُ بُنْيَانَهُمْ مِنَ الْقَوَاعِدِ فَخَرَّ عَلَيْهِمُ السَّقْفُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَأَتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ	Tahkîk mekr itdi ki Mekke kavminden öndin şunlar peygâmbirlerini yalanladılar ya'nî Tanrı anların evlerinin bünyâdını dibinden kopardı dahı anların üzerlerine evler çökdi üstlerinden. Bu işâretdür şuna ki anlar bir uğurda helâk oldılar. (...) Dahı anlara ' azâb geldi bilmedikleri yirden.	Onlardan öncekiler düzen kurmuşlardı. Bunun üzerine Allah, binalarının temelini çökertti de tavanları başlarına yıkıldı. Azap, onlara farketmedikleri yerden geldi.
6:34	وَلَقَدْ كَذَّبْتَ رَسُولًا مِنْ قَبْلِكَ فَصَبَرُوا عَلَى مَا كُذِّبُوا وَأَوْدُوا حَتَّى أَتَاهُمْ نَصْرُنَا وَلَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ وَلَقَدْ جَاءَكَ مِنْ نَبِيِّ الْمُرْسَلِينَ	Tahkîk senden öndin peygâmbirler yalanlandılar dahı sabr itdiler şunun üzerine ki anlar tekzîb olundılar ve incidiler şuna değin ki anlara bizüm yardımımız geldi Tanrı'nun va'delerini tebdîl idici yokdur tahkîk sana geldi peygâmbirlerin haberlerinin ba'zı.	Senden önce nice peygamberler yalanlandı ve kendilerine yardımımız gelene kadar yalanlanmalarına ve sıkıştırılmaya katlandılar. Allah'ın sözlerini değiştirebilecek yoktur; and olsun ki peygamberlerin haberi sana da geldi.
6:130	يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِنْكُمْ يُفْصِحُونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا	İy cin ve ins bölüğü gelmedi mi size sizden peygâmbirler ki takrîr ideler idi üzerinize benim birliğim nişânelerini dahı sizi korkudalar idi bu gününüzün likâsıyla ki kıyâmetdür	"Ey cin ve insan topluluğu! Size ayetlerimi anlatan, bugünle karşılaşmanızdan sizi uyan peygamberler gelmedi mi?"

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
39:54	وَأَنِيبُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلُمُوا لَهُ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمْ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ	Dahı fönün ma'bûdunuzdan yana dahı ikrâr idün ana tevhîdiler size 'azâb gelmezden öndin andan sonra ki size 'azâb gele ayruk andan kurtılmazsınız.	”Rabbimize yönelin. Azap size gelmeden önce O'na teslim olun; sonra yardım görmezsiniz.”
28:46	وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا وَلَكِنْ رَحْمَةً مِّنْ رَّبِّكَ لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أَتَتْهُمْ مِّنْ نَّذِيرٍ مِّن قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ	Dahı sen Tûr yanında değülidün vaktâ ki biz nidâ itdük Mûsâ'ya münâcât ve teklîm gicesinde rahmet olmağičün ma'bûddundan tâ inzâr idesin ol kavme ki gelmedi anlara bir nezîr senden öndin ya'nî 'Îsâ'dan berü, mütte'iz olalar.	Sen, Musa'ya hitap ettiğimiz zaman Tur'un yanında da değildin. Senden önce kendilerine uyarıcı gelmeyen bir toplumu uyarman için, Rabbinden bir rahmet olarak gönderildin; belki düşünürler.
32:3	أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِن رَّبِّكَ لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أَتَتْهُمْ مِّنْ نَّذِيرٍ مِّن قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ	“Bel ol Kur'ân'ı Muhammed mi çıkardı?” dirler. Bel ol Kur'ân râst kelâmdur senün ma'bûdundandır sana gönderüpdürür. Tâ inzâr idesin bununla ol kavme ki gelmedi anlara senden öndin bir inzâr idici yâ Muhammed.	Yoksa “Onu Muhammed uydurdu” mu diyorlar? Hayır o, kendilerine senden önce hiçbir uyarıcı gelmemiş olan bir kavmi uyarman için, doğru yolu bulsunlar diye Rabbin tarafından indirilmiş gerçektir.
الأنعام 6:4	وَمَا تَأْتِيهِمْ مِّنْ آيَةٍ مِّنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ	Gelmez Mekke ehline anun birliğine nişâne olandan ki anları yaradanın âyâtındandır, inşikâk-ı kamer ve gayrısı gibi illâ andan i'râz idiciler olurlar, i'tibâr göziyle nazar itmeyüp.	Onlara Rablerinin ayetlerinden bir ayet geldikçe ondan yüz çevirirlerdi
6:158	هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمْ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ رَبُّكَ أَوْ يَأْتِيَ بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ	Muntazır olmazlar illâ şuna ki ferişteler gele anların rûhunı kabz itmeğe yâ senün Tanrı'nun emri gele ve 'azâbı gele yâ Tanrı'nun ba'zı âyâtı gele ki güneş mağribden doğmakdur (...)	Onlar kendilerine meleklerin gelmesini mi, yoksa Rabbinin gelmesini mi, yahut Rablerinden bir takım mucizelerin gelmesini mi bekliyorlar?

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
Nahl 16:33	هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمْ الْمَلَأِئِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ أَمْرٌ رَبِّكَ	Ehl-i Mekke muntazır olmazlar illâ şuna ki melâ'ike gele anlara kabz itmek için ya senün ma'bûdunun 'azâbı gele ki kök kescidir.	Onlar kendilerine yalnız meleklerin veya senin Rabbinin buyruğunun gelmesini mi bekliyorlar?
Bakara 2:210	هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمْ اللَّهُ فِي ظُلْمٍ مِنَ الْعَمَامِ وَالْمَلَائِكَةُ وَفُضِيَ الْأَمْرُ وَالِإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ	Nazar itmezler yâ muntazır olmazlar illâ şuna ki Tanrı'nun 'azâbı gele anlara bulutlar içinde gamâmdan ya 'nî gamâmda ki karanlık ola dahı melekler gele gele anların ervâhını kabz etmek için dahı iş biter ki uçmak ehli uçağa girür ve tamu ehli tamuya girür dahı Tanrı'ya rucû' ider her nesne.	Onlar , bulut gölgeleri içinde, Allah'ın azabının ve meleklerin tepelerine inip işin bitmesini mi bekliyorlar? Bütün işler Allah'a dönecektir
6:4	وَمَا تَأْتِيَهُمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ	Gelmez Mekke ehline anın birliğine nişâne olandan ki anları yaradanın âyâtındandır, inşikâk-ı kamer ve gayrısı gibi illâ andan i'râz idiciler olurlar, i'tibâr göziyle nazar itmeyüp.	Onlara Rablerinin ayetlerinden bir ayet geldikçe ondan yüz çevirirlerdi
36:46	وَمَا تَأْتِيَهُمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ	Dahı gelmez anlara anları yaradanın birliğinin nişânelerinden bir nişâne illâ anların 'âdeti i'râz olur.	Zaten Rabbinin ayetlerinden herhangi biri kendilerine geldiğinde ondan hep yüz çeviregelmişlerdi.
Yusuf 12:107	أَفَأَمِنُوا أَنْ تَأْتِيَهُمْ غَشِيَةٌ مِنْ عَذَابِ اللَّهِ أَوْ تَأْتِيَهُمْ السَّاعَةُ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ	Ya 'nî Hudâ'nun 'azâbı anları ihâta itmeden emîn mi oldılar. Yâhûd anlara kıyâmet gelmeden emîn mi oldılar anların 'ilmi yokdur mezkûrun gelmesine.	Allah tarafından, onları kuşatacak bir azaba uğramalarından veya farkına varmadan, kıyamet saatinin ansızın gelmesinden güvende midirler?

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
40:22	ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَكَفَرُوا فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ إِنَّهُ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ	Ol 'azâb bu sebebileyidi ki bedürüstü anlar a gelüridi peygâmb er dürlü mu'cizeyile dahı ana inkâr iderlerdi (فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ إِنَّهُ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ)	Bu, kendilerine açık belgelerle gelen peygamberlerini inkar etmelerinden ötürüdür. Allah da onları bunun için yakalamıştır. Doğrusu O, kuvvetlidir, cezalandırması da şiddetlidir.
64:6	ذَٰلِكَ بِأَنَّهُ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالُوا أَبَشْرٌ يَهْدُونَنَا فَكَفَرُوا وَتَوَلَّوْا وَاسْتَعْزَى اللَّهُ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَمِيدٌ	Ol 'ukûbet bedürüstü anunıladurur ki gelürdi anlara peygâmb erleri dürlü mu'cizeyile tevhîd haklığı üzerine dahı “Bizi hakka kulağıglzyan bizcileyin beşer midürür?” didiler. dahı kâfir oldılar ve yön çevürdiler dahı Tanrı müstağnî oldı anlardan, Tanrı ganîdürür bendelerinin îmânından, hamîdü'l-fe'âldürür, azı kabûl ider, 'atâyı bol virür.	Bu, kendilerine peygamberleri belgelerle geldiğinde: “Bizi doğru yola bir insan mı eriştirecek?” diyerek inkar edip gerçeğe yüz çevirmelerinden ötürüdür. Allah hiçbir şeye muhtaç olmadığını ortaya koymuştur. Allah müstağnidir, övülmeğe layık olandır.
40:50	قَالُوا أَوَلَمْ تَكُ تَأْتِيكُمْ رُسُلُكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا بَلَىٰ قَالُوا فَادْعُوا وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ	Hazene anlara, “ Peygâmb erlerünüz gelmez midi dürlü mu'cizeyile ve cehennem haberini virmez midi ve anda ebedî kalacağınızı dimez midi?” diyeler. Anlar gelürleridi bize nasîhat iderlerdi biz işitmezdük diyeler hazene anlara dimdi yalvarun nice dilersenüz değüldür kâfirlerin yalvarmağı illâ hata içinde diyeler.	Bekçiler: “ Size , belgelerle peygamberleriniz gelmiş miydi?” derler. Onlar da: “Evet, gelmişti” derler. Bekçiler: “O halde kendiniz yalvarın” derler. İnkarcıların yalvarışı şüphesiz boşunadır.
Âl-i İmrân 3:86	كَيْفَ يَهْدِي اللَّهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ وَشَهِدُوا أَنَّ الرَّسُولَ حَقٌّ وَجَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ	Tanrı nice hidâyet virür bir kavme ki kâfir oldılar îmânlarından sonra hâlbuki tahkîk tanıklık virdiler ki rasûl hakdur dahı anlara dürlü mu'cize geldi Tanrı zâlim olanları doğru yola kulağızlamaz.	İnandıktan, peygamberin hak olduğuna şehadet ettikten, kendilerine belgeler geldikten sonra inkar eden bir milleti Allah nasıl doğru yola eriştirir? Allah zalimleri doğru yola eriştirmez.

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
الحج 22:55	وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي مِرْيَةٍ مِّنْهُ حَتَّى تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَعْتَةً أَوْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ يَوْمٍ عَقِيمٍ	Kur'ân'da gümân itmekden zâyil olmaz şunlar ki kâfirler oldılar şuna değin ki nâgâh kıyâmet gele anlara ya sonsuz günün 'azâbı gele anlara ki kıyâmetdür, zîrâ andan sonra leyl ü nehâr olmaz.	İnkâr edenler, ceza saati kendilerine ansızın gelene veya gecesi olmayan günün azabı çatana kadar Kuran'dan şüphe etmekte devam ederler.
98:1	لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُنْفَكِينَ حَتَّى تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ	Ehl-i Kitâb dahı 'abede-i esnâm "Münfekk olmazuz ve ayırtlanmazuz şundan ki anun üzerüneyüz dînden, şuna değin ki Tevrât'da ve İncil'de vasf olan peygâmbere gele" dirlerdi. Ya'nî Muhammed gele dirlerdi.	Kitap ehlinde ve ortak koşanlardan inkarcılar, kendilerine apaçık bir belge , içinde kesin ve en doğru hükümlerin bulunduğu arınmış sahifeleri okuyan, Allah katından bir Peygamber gelene kadar dinlerinden vazgeçecek değillerdi.
الأعراف 7:97	أَقَامِنَ أَهْلَ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بِيَاتًا وَهُمْ نَائِمُونَ	Emîn mi oldı anlara 'azâbumuz gelmekden gicede hâlbuki anlar uyurlar idi.	Kentlerin halkı, geceleyin uyurlarken azabımızın kendilerine gelmesinden güvende miydiler
الأعراف 7:98	أَوْ أَمِنَ أَهْلَ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضَحًى وَهُمْ يَلْعَبُونَ	Yâ emîn mi oldı ehl-i kurâ anlara 'azâbumuz gelmekden kuşluk çağında, hâlbuki anlar mâlâya'nî ile meşgûller idi.	Yahut kentlerin halkı, kuşluk vakti eğlenirken azabımızın kendilerine gelmesinden güvende miydiler
7:163	إِذْ تَأْتِيَهُمْ حِثَانُهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرَّعًا وَيَوْمَ لَا يَسْبِتُونَ لَا تَأْتِيَهُمْ كَذَلِكَ نُبَلِّغُهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ	ol vaktde ki anlara gelür idi anların avlayacak balıkları anların sebt gününde şu hâlde ki rûşen olurlar idi başlarını çıkarup ve çok olurlar idi. Tanrı ol günde balık avlamağı harâm itmiş idi, anlar helâl görüp şikâr iderler idi. Vaktâ ki sebt günü giçer idi anlara balık gelmez idi sebt gününde geldiği gibi mübtelâ iderüz anları ol sebeb ile ki şerî'at merkezinden çıkarlar idi.	Cumartesileri balıklar sürüyle geliyor, başka günler gelmiyorlardı. Biz onları , yoldan çıkmaları sebebiyle böylece deniyorduk

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	‘Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
14:9	أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَأُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَالَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا اللَّهُ	Gelmedi mi size Kur’ân’da haberi şunların ki sizden öndin idi dahı şunların haberleri ki anlardan sonraydı bilmez anları illallâh.	Sizden önce gecen Nuh, Ad, Semud milletlerinin ve onlardan sonra gelenlerin haberleri ki onları Allah’tan başkası bilmez size ulaşmadı mı?
64:5	أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ فَذَاقُوا وَبَالَ أَمْرِهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ	Gelmedi mi size iy Mekke kâfirleri haberi şunların ki kâfir oldılar sizden öndin, dahı tattılar küfürlerinin serencâmını ki ‘ukûbedürür, dahı anlaruniçün kıyâmet gününde ‘azâb-ı elîm vardurur.	Daha önce inkar edip de, inkarlarının karşılığını tadan kimselerin haberi size gelmedi mi? Onlara, can yakıcı azap vardır.
67:8	تَكَادُ تَمَيَّرُ مِنَ الْغَيْظِ كُلَّمَا أُلْفِيَ فِيهَا فَوْجٌ سَأَلْتَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ	Yahın olur ki pâre pâre ola kakımdan ol od her bâr ki bir gürûh anda bırakıla anlara sorar anun zebânîleri mâlik birle size inzâr idici ve yol gösterici gelmedü mi diyü.	Nerede ise öfkesinden paralanacak! İçine her bir topluluğun atılmasında, bekçileri onlara: “ Size bir uyarıcı gelmemiş miydi?” diye sorarlar.
14:17	يَتَجَرَّعُهُ وَلَا يَكَادُ يُسِيغُهُ وَيَأْتِيهِ الْمَوْتُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَمَا هُوَ بِمَيِّتٍ وَمِنْ وَرَائِهِ عَذَابٌ غَلِيظٌ	Dönderür anı boğazında evet anı yutamaz dahı ana ölüm kaygusu gelür her yandan hâlbuki ol ölmez dahı ol sadîd ardınca anlara ulu ‘azâb vardur.	Onu yudum yudum alacak fakat yutamıyacaktır. Ölüm ona her taraftan geldiği halde, ölemiyecek, arkasından da çetin bir azap gelecektir.
11:8	وَلَيْنَ أَخْرَجْنَا عَنْهُمْ الْعَذَابَ إِلَى أُمَّةٍ مَعْدُودَةٍ لِيَقُولَنَّ مَا بِحَيْسُةٍ أَلَا يَوْمَ يَأْتِيهِمْ لَيْسَ مَصْرُوفًا عَنْهُمْ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهٖ يَسْتَهْزِءُونَ	Eğer anlardan ‘ azâbı te’hîr idisevüz bir nice vakte değin ‘azâbı gelmekden ne men‘ ider dirler istihzâyıla isti‘câl idüp âgâh ol günde ki gele anlara ‘azâb yine anlardan dönmez yine anlara döner ol nesne ki anunıla istihzâ iderlerdi.	And olsun ki, onların azabını sayılı bir süreye kadar ertelese, “Onu alıkoyan nedir?” derler. Bilin ki, onlara azab geldiği gün, artık geri çevrilmez; alaya aldıkları şey onları mahvedecektir.

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
11:39	فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَجِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّهِيمٌ	Sonra bilesiz hâl nice olduğunu didi her kim ki ana 'azâb gele anı hor ider dahı anun üzerine ebedi 'azâb iner ki 'azâb-ı âhiretdür.	(...) rezil edecek olan azab ın kime geleceğini ve kime sürekli azabın ineceğini göreceksiniz” dedi
ابراهيم 14:44	وَأَنْذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمْ الْعَذَابُ فَيَقُولُ الَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّنَا أَخْرِجْنَا إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ نُجِيبُ دَعْوَتَكَ وَتَتَّبِعَ الْرُّسُلَ	Halkı korkut anlara 'azâb gelecek günü diyübeni eyde şunlar ki zâlim oldılar. Hudâvendâ dönder bizi dünyâya sen buyurduğun nesneye boyun sunup ve rusulüne tâbi olup hâlümüzi tedârik idelüm diyeler.	İnsanları, kendilerine azab ın geleceği gün ile uyar. Haksızlık edenler: “Rabbimiz! Bizi yakın bir süreye kadar ertele de çağrına gelelim, peygamberlere uyalım”
16:45	أَقَامِنَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ يَخْسِفَ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ	Emîn mi şunlar ki oldı Tanrı'ya şirk itdiler ya Muhammed'e mekr itdiler Tanrı anları yire geçirmekden ya anlara sanmadığı yirden 'azâb gelmekden emîn mi oldılar.	Kötü işler düzenleyenler Allah'ın kendilerini yere batırmasından yahut farketmedikleri bir yerden onlara azabın gelmesinden güvende midirler?
15:11	وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ	Hiçbir peygâmbere gelmezdi anlara illâ anı masharalığa tutarlardı.	Onlara gelen her peygamberi alaya alıyorlardı.
43:7	وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ	Hiçbir peygâmbere gelmezdi anlara illâ anı masharalığa tutarlardı.	Kendilerine gelen her peygamberi onlar mutlaka alaya alırlardı.
26:5	وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنْ الرَّحْمَنِ مُحَدَّثٍ إِلَّا كَانُوا عَنْهُ مُعْرِضِينَ	Gelmez anlara Tanrı'dan günler yinlendiğiyle Kur'ân 'dan illâ anlar andan i'râz idiciler oldılar.	Rahman'dan kendilerine gelen her yeni öğütten mutlaka yüz çevirirler.
21:2	مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنْ رَبِّهِمْ مُحَدَّثٍ إِلَّا اسْتَمَعُوهُ وَهُمْ يَلْعَنُونَ	Gelmez müşriklere kendüleri yaradanun zikrinden zâhir olup illâ ana kulak ururlar şol hâlde ki müstehzîlerdürürler, ya zikrden murâd Muhammed'dür, takdîr-i âyet اسْتَمَعُوا مِنْهُ dur. Hâlbuki anlar oynarlar.	Rablerinden kendilerine gelen her yeni ihbarı mutlaka, gönülleri gaflet içinde eğlenerek dinlerler.

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
36:30	يَحْسِرَةَ عَلَى الْعِبَادِ مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ	Gelmez anlara Tanrı'dan günler yinlendiğiyle Kur'ân 'dan illâ anlar andan i'râz idiciler oldılar.	Kullara yazıklar olsun! Kendilerine hangi elçi gelse, onu alaya alıyorlardı.
Kehf 18:55	وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ وَيَسْتَغْفِرُوا رَبَّهُمْ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ قُبُلًا	<i>Hüdâdan murâd</i> Muhammed'dür, ya kitâbdur. Men' itmedi halkı îmândan vaktâ ki anlara Kur'ân geldi, dahı men' itmedi istiğfârdan illâ muntazır olmak ilerükilerin sünnetine ki ihlâkdur ya intizârdur 'azâba . Nice ki ana işâret itdi. <i>أَنْوَاعًا</i> (قُبُلًا) demek dimek olur, قُبُلًا dahı okundu. Yüze yüz demek olur.	İnsanlara doğruluk rehberi gelmişken, onları inanmaktan, Rablerinden mağfîret dilemekten alıkoyan öncekilere uygulananın kendilerine de uygulanmasını veya gözleri göre göre azaba uğramayı beklemeleridir.
26:6	فَقَدْ كَذَّبُوا فَسَيَأْتِيهِمْ أَنْبَاءُ مَا كَانُوا بِهٖ يَسْتَهْزِئُونَ	Tahkîk yalanladılar Kur'ân'ı, ya Muhammed'i yakînen gelür anlara Kur'ân'ı istihzâ itdiklerinin haberleri kıyâmet gününde ya Bedir'de.	Evet, yalanladılar; alay edip durdukları şeylerin haberleri kendilerine ulaşacaktır.
6:5	فَقَدْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَسَوْفَ يَأْتِيهِمْ أَنْبَاءُ مَا كَانُوا بِهٖ يَسْتَهْزِئُونَ	Tahkîk yalanladılar hakkı ki Kur'ân'dur, vaktâ ki anlara geldi sonra gele anlara haberleri şunun ki anı istihzâ iderler idi beğenmeyüben.	Gerçek kendilerine gelince onu yalanladılar. Alaya aldıkları şeyin haberleri kendilerine gelecektir.
26:202	فَيَأْتِيَهُمْ بَعْتَةٌ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ	Dahı anlara gelür ol 'azâb nâgâh anlar anı bilmeziken.	Bu azap onlara haberleri olmadan geliverecektir.
Nuh 71:1	إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ	Bedürüstî biz Nûh'ı gönderdik kavmüni inzâr it andan öndin ki katı 'azâb gele anlara diyü. Aslı بِأَنْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ أَنْذِرُ'dür, أَنْذِرُ dahı okundu أَنْ'süz kavlı irâdeti üzerine.	" Milletine can yakıcı bir azap gelmezden önce onları uyar" diye Nuh'u milletine gönderdik.

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
Haşr 59:2	فَأْتَهُمُ اللَّهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَدَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ يُخْرِبُونَ بُيُوتَهُمْ بِأَيْدِيهِمْ وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ	dahı anlara geldi Tanrı'nun 'azâbı sağınmadukları yirden ki ol Ka'b b. el-Eşref öldüğüydi dahı bıraktı Tanrı anların gönüllerine korkuyu şu hâlde ki harâb iderler kendi elleriyle evlerini, dahı mü'minler elleriyle.	Ama Allah'ın azabı onlara beklemedikleri yerden geldi, kalblerine korku saldı; evlerini kendi elleriyle ve inanınların elleriyle yıkıyorlardı.
10:24	حَتَّىٰ إِذَا أَخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُقَهَا وَأَرَزَيْتَ وَظَنَّ أَهْلُهَا أَنَّهُمْ قَادِرُونَ عَلَيْهَا أَتَاهَا أَمْرُنَا لَيْلًا أَوْ نَهَارًا فَجَعَلْنَاهَا حَصِيدًا كَأَن لَّمْ تَعْنِ بِالْأَمْسِ كَذَلِكَ نَقْصِلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ	Şu vakte değin ki yir bezeğini aldı dahı âraste oldı dahı zann itdiler ki bedürüstî anlar tüvânâdur anı eyle itmeğin üzerine geldi ana bizüm buyruğumuz gicede ya gündüzde dahı anı biçilmiş gibi kılduk, gûyâ ki yoğdıbizüm kahrumuz sebebiyle, nice ki ana işâret ider. Ancılayın beyân iderüz dünyânun gurûrını ve zevâlini anlar tâyifeye.	Yeryüzünün süslenip bezendiği ve yerin sahiplerinin bütün bunlara malik olduklarını sandıkları sırada, gece veya gündüz buyruğumuz o yer gelmiş ve orayı hiçbir şey bitirmemişe çevirmişiz; bir gün önce birşey yokmuş gibi olmuştur. Düşünen millet için ayetleri böylece uzun açıklıyoruz
16:112	وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ آمِنَةً مُطْمَئِنَّةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِنْ كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعَمِ اللَّهِ فَأَذَاقَهَا اللَّهُ لِبَاسَ الْجُوعِ وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ	Tanrı mesel vasf itdi köyi ki Mekke'dür emîn idi düşmenden ve karâr itmişlerdi ana rızık bol gelürdi her taraftan Tanrı'nun ni'metlerine küfrân itdiler Tanrı anun ehline açılığın ve korhunun libâsını ya'nî donını geydirdi itdikleri günâh sebebiyle.	Allah size güven ve huzur içinde olan bir kasabayı misal verir: Her taraftan oraya bolca rızık geliyordu. Ama Allah'ın nimetlerine nankörlük ettiler; bu yüzden Allah onlara yaptıklarına karşılık açlık ve korku belasını tattırdı.

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
10:39	<p>بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِيطُوا بِعِلْمِهِ وَلَمَّا يَأْتِهِمْ تَأْوِيلُهُ كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ</p>	<p>Bel anlar yalanladılar anı bilmeden mücerred kavlıle dahı gelmedi anlara serncâmi şunun ki va‘de olundılar Kur‘ân‘da ki ol ‘azâbdur dünyâda ve nârdur âhiretde. anlarclıayın yalanladı şunlar ki anlardan öndin geçipdürler peygâamberlerini nazar iy yâ Muhammed ki hakkı yalanlayanun serencâmı nice oldu!</p>	<p>Onlar, ilmını kavrayamadıkları ve henüz yorumu da kendilerine bildirilmemiş olan şeyi yalanladılar. Onlardan öncekiler de böylece yalanlamışlardı. Zalimlerin sonunun nasıl olduğuna bir bak</p>
11:31	<p>وَلَا أَقُولُ لِلَّذِينَ تَزْدَرِي أَعْيُنُكُمْ لَنْ يُؤْتِيَهُمُ اللَّهُ خَيْرًا اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا فِي أَنْفُسِهِمْ إِنِّي إِذَا لَمِنَ الظَّالِمِينَ</p>	<p>(...) dahı dimezem şunlara ki sizün gözünüz ana horlıkla bakar Tanrı anlara hayırvirmez elbette dimezem Tanrı yeğ bilür şunu ki anların gönüllerindedür ma‘rifetullâhdan bedürüstî ben ‘ayb idersem anlara zâlim bendelerden olurum.</p>	<p>(...) küçük gördüklerinize Allah iyilik vermeyecektir diyemem; içlerinde olanı Allah daha iyi bilir. Yoksa şüphesiz haksızlık edenlerden olurum.</p>
11:76	<p>يَا إِبْرَاهِيمُ أَعْرِضْ عَنْ هَذَا إِنَّهُ قَدْ جَاءَ أَمْرٌ رَبِّكَ وَإِنَّهُمْ آتِيَهُمْ عَذَابٌ غَيْرُ مَرْدُودٍ</p>	<p>Ol melekler, yâ İbrâhîm dön bu cidâlden, eğerçe şefkat ‘âdetündür Bedürüstî şan budur ki tahkîk ma‘bûdunun kazâsı geldi bedürüstî şân budur ki tahkîk ma‘bûdunun kazâsı geldi.</p>	<p>Elçilerimiz, “Ey İbrahim! Bundan vazgeç, doğrusu Rabbinin emri gelmiştir. Onlara, şüphesiz, geri çevrilemeyecek bir azab gelmektedir” dediler</p>
11:93	<p>وَيَا قَوْمِ اعْمَلُوا عَلَى مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَامِلٌ سَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَمَنْ هُوَ كَاذِبٌ وَارْتَقِبُوا إِنِّي مَعَكُمْ رَقِيبٌ</p>	<p>Şu‘ayb, iy benüm kavmüm işlen mütemekkin olup benüm ‘adâvetimde işlerünüzi bedürüstî ben dahı işleyiciyem Tanrı buyurduğünü sonra bilesiz şunu ki ana ‘azâb gelür şu hâlde ki hor ider, ya sıfatdur dahı şunu ki yalancıdur ol dahı muntazır olun benüm helâküme ki ben dahı bedürüstî sizünle bile sizün helâkinize muntazıram didi.</p>	<p>“Ey Milletim! Durumunuzun gerektirdiğini yapın, doğrusu ben de yapacağım. Kime rezil edici bir azabın geleceğini, kimin yalancı olduğunu bileceksiniz. Gözleyin, doğrusu ben de sizinle beraber gözlüyorum.</p>

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
12:37	قَالَ لَا يَأْتِيكُمَا طَعَامٌ تُزْرَقَانِيهِ إِلَّا نَبَأُكُمَا بِتَأْوِيلِهِ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيكُمَا	Ta'âm gelmez illâ ben rengini ve 'adedini beyân itdügüm ta'âm gelir . bu haberüm size ta'âm hakkında, ol ta'âm size dahı gelip vâsıl olmadan evveldür. ...	Yusuf: “Rabbimin bana öğrettiği bilgi ile, daha yiyeyeceğiniz yemek gelmeden size onu yorumlarım.
	قَالَ إِنَّمَا يَأْتِيكُم بِهِ اللَّهُ إِنْ شَاءَ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ	Nûh bedürüstü size ol 'azâbı Tanrı getirür didi eğer dilese anı ta'cıl itmeği siz Tanrı'nun 'azâbından kurtarılır değülsiz.	“Ancak Allah dilerse onu başınıza getirir, siz O'nu aciz bırakamazsınız. (...)”
9:59	وَلَوْ أَنَّهُمْ رَضُوا مَا آتَيْنَاهُمْ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ سَيُؤْتِينَنَا اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَرَسُولُهُ إِنَّا إِلَى اللَّهِ رَاغِبُونَ	Eğer anlar râzı olsalar şuna ki Tanrı ve anun peygâmberi anlara virdi dahı Tanrı bize yiter diseler Tanrı bize viriser kendü fazlından ve anun peygâmberi ganîmetden bedürüstü biz Tanrı'dan yana tutucularuz diseler eyü olur idi anlara.	Eğer onlar, Allah ve Peygamberinin kendilerine vermiş oldukları şeylere razı olsalar ve “Allah bize yeter, O ve Peygamberi bol nimetinden bize verecektir; doğrusu biz Allah'a gönül bağlayanlardanız” deselerdi daha hayırlı olurdu
	أَخَذْتَهُمْ/أَخَذْتَهُمْ...		
Bakara 2:206	وَإِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْإِتْمَانِ فَحَسْبُهُ جَهَنَّمُ وَلَيْسَ الْمِهَادُ	Kaçan ki ana Tanrı'dan kork dinse ' âr anı isme da'vet ider -ki vâ'izin kavlini red ider- tamu ana yiter dahı ne yaman yirdür.	Ona: “Allah'tan sakın” denince, gururu kendisine günah işletir, artık ona cehennem yetişir, ne kötü yataktır!.
Bakara 2:55	وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَى لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّى تَرَى اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْكُمُ الصَّاعِقَةُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ	Anun ol vakti ki didiniz yâ Mûsâ elbette biz sana îmân getürmezüz tâ Tanrı'yı 'ayânen görevüz didiniz dahı sizi sâ'ika aldı, ya'nî azâb aldı hâlbuki siz bakayordunuz	“Ya Musa! Allah'ı apaçık görmedikçe sana inanmayacağız” demiştiniz de gözleriniz göre göre sizi yıldırım çarpmıştı.
Bakara 2:255	اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ	Tanrı ol ma'bûddur ki andan gayrı ma'bûd yokdur [...] anı uyuklamak almaz ki başdan koyar, uyku dahı almaz ki yürekden koyar.	Allah, kendisinden başka hiçbir ilâh olmayandır. Diridir, kayyumdur. O'nu ne bir uyuklama tutabilir, ne de bir uyku .

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	‘Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
Âl-i İmrân 3:11	كَدَّابِ آلِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مَنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ	Anların hâlleri âl-i Fir‘avn hâlleri gibidir andan öndin geçen kâfirler hâi gibidir ki bizüm birliğimiz nişânelerini tekzib itdiler Tanrı anları günâhlarıyla dutdı Tanrı şedîdü’l-‘ikâbdurur.	Bunların tutumu, Firavun ailesinin ve onlardan öncekilerin tutumu gibi ki, ayetlerimizi yalanladılar da Allah onları günahlarından dolayı yok (helak) etti. Allah'ın cezalandırması şiddetlidir.
4:153	فَقَالُوا أَرْنَا اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ بِظُلْمِهِمْ	Tanrı’yı bize göze göz göster” didiler su’âleri sebebi ile gökden od indi, urdı anları [...]	“Bize Allah'ı apaçık göster” demişlerdi. Zulümlerinden ötürü onları yıldırım çarpmıştı.
7:73	قَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ فَذَرُوهَا تَأْكُلْ فِي أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمَسُّوهَا بِسُوءٍ فِيأَخَذَكُمْ عَذَابَ الْيَوْمِ	tahkîk geldi size rûşen mu‘cize ma‘bûdunuzdan benüm sıdkum üzerine. [...] Bu Tanrı’nun nâkasıdır ki sizün için çıkdı. İşâret iderem ben buna Tanrı’dan âyet olduğı hâlde yüz arşun uzunu ve yüz arşun ini idi. [...] dahı yamanlık ile ana el sunman tâ size ‘azâb-ı elîm irişmeye.	Gerçekten size Rabbinizden (benim peygamber olduğumu gösterecek) açık bir delil geldi. İşte size bir mucize olarak Allah’ın şu devesi. Bırakın onu da Allah’ın mülkünde yesin, içsin. Sakın ona bir kötülük etmeyin. Yoksa sizi elem dolu bir azap yakalar.
7:78	فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَاثِمِينَ	Dahı anlara yir ditredi ve Cibrîl na‘ra urdı [...]	Bu yüzden onları bir sarsıntı tuttu ve oldukları yerde diz üstü çöküverdiler.
7:91	فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَاثِمِينَ	Yoktur.	Bu yüzden onları bir sarsıntı tuttu ve oldukları yerde diz üstü çöküverdiler.
29:37	فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَاثِمِينَ	Yoktur. (Racfe zelzele-i şedîdedür, ya sayha-i Cibrîl’dür...)	Bu yüzden onları bir titreme aldı ve oldukları yerde diz üstü çöküverdiler.

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
7:155	وَاخْتَارَ مُوسَىٰ قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا لِّمِيقَاتِنَا فَلَمَّا أَخَذْتَهُمُ الرَّجْفَةُ قَالَ رَبِّ لَوْ شِئْتَ أَهْلَكْتَهُم مِّن قَبْلُ وَإِيَّايَ	Yoktur.	Musa, tayin ettiğimiz müddette milletinden yetmiş kişi seçti; onları sarsıntı tutunca dedi ki: “Rabbim! Dileseydin daha önce beni ve onları yok ederdin,
15:73	فَأَخَذْتَهُمُ الصَّيْحَةَ مُشْرِقِينَ	Cibrîl ‘aleyhi’s-selâm Sodom’ı kanadı üzerine aldı seherde işrâkda, sayha kıldı, uyandılar, dahı aktardı anları	Tanyeri ağarırken, çığlık onları yakalayiverdi.
15:83	فَأَخَذْتَهُمُ الصَّيْحَةَ مُصْبِحِينَ	Dahı anları ‘ale’s-sabâh Cibrîl’ün sayhası aldı.	Sabaha karşı çığlık onları yakalayiverdi.
23:41	فَأَخَذْتَهُمُ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ فَجَعَلْنَاهُمْ غَنَاءً فَبَعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ	Dahı ‘akabinde anları ‘azâb tutdı sayhayıla Cibrîl’den. ...	Gerçekten, onları bir çığlık yakaladı ve onları süprüntü yığını haline getirdik. Haksızlık eden millet, rahmetden irak olsun!
11:67	وَأَخَذَ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةَ فَأَصْبَحُوا فِي دِيَارِهِمْ جَاثِمِينَ	Yoktur.	Haksızlık yapanları bir çığlık tuttu, oldukları yerde diz üstü çöküverdiler.
11:64	وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا شُعَيْبًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَأَخَذَتِ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةَ فَأَصْبَحُوا فِي دِيَارِهِمْ جَاثِمِينَ	Yoktur.	Buyruğumuz gelince, Şuayb’ı ve beraberindeki inananları katımızdan bir rahmet olarak kurtardık. Haksızlık yapanları bir çığlık yakaladı, oldukları yerde diz üstü çöküverdiler.
41:17	وَأَمَّا تَمُودُ فَهَدَيْنَاهُمْ فَأَسْتَحْبُوا الْعَمَىٰ عَلَى الهُدَىٰ فَأَخَذْتَهُمُ صَاعِقَةٌ الْعَذَابِ الْهُونَ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ	Ammâ Semûd biz anları kulağızladuk râst yola ve beyân itdük hüda ve dalâl yolını anlar dalâli ihtiyâr kıldılar hüda üzerine dahı tutdı anları hor idici ‘azâbun musîbeti .	Semud milletine, doğru yolu göstermiştik, ama onlar körlüğü, doğru yolda gitmeye tercih ettiler. Kazandıklarının karşılığı olarak onları alçaltıcı azabın yıldırımı çarptı.

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	‘Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
51:44	فَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ فَأَخَذْتَهُمُ الصَّاعِقَةُ وَهُمْ يَنْظُرُونَ	Dahı kendüleri yaradanun tâ‘atini terk itdiler dahı anları sâ‘ika ‘azâbı aldı, hâlbuki anlar bakarlardı gündüzidi, anları ile mutî‘ler varıdı, anları yakmadı.	Onlar Rablerinin buyruğundan çıkmışlardı; bunun üzerine kendilerini gözleri göre göre yıldırım çarptı.
8:52	كَذَّابِ آلِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنَ قَبْلِهِمْ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ	[...] Tanrı’nun âyât-ı ‘izâmına kâfir oldılar dahı Tanrı anları günâhları ile tutdı ...	Firavun taifesi ve onlardan öncekilerin gidişi gibi, Allah’ın ayetlerini yalanladılar da Allah onları günahlarından ötürü yoketti. Allah kuvvetlidir, cezalandırması şiddetlidir.
11:64	وَيَا قَوْمِ هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ فَذُرُّوهَا تَأْكُلْ فِي أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمْسُوهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابٌ قَرِيبٌ	Kon anı Tanrı’nun yerinde otlasun داهي ve ولا تمسوها بسوء ana yamanlık irişdürmen yoğısa sizi tiz ‘azâb dutar didi.	“Ey milletim! Bu, size bir ayet olarak, Allah’ın devesidir. Bırakın onu, Allah’ın toprağında otlasın; ona fenalık etmeyin, yoksa siz hemen azaba uğrarsınız”
Nûr 24:2	وَلَا تَأْخُذْكُمْ بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَيْسَ هَذَا عَذَابُهُمَا طَائِفَةٌ مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ	Yoktur.	Allah’a ve ahiret gününe inanıyorsanız, Allah’ın dini konusunda o ikisine acımayın . Onların ceza görmesine, inananlardan bir topluluk da şahit olsun.
26:156	وَلَا تَمْسُوهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذْكُمْ عَذَابٌ يَوْمَ عَظِيمٍ	Dahı ana yamanlık irgürmen darbıla ve ‘akrıla ki sizi ulu günün ‘azâbı tutar didi..	Salih: “ (...)sakın ona bir kötülük yapmayın, yoksa sizi büyük günün azabı yakalar” dedi.
26:189	فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمُ عَذَابٌ يَوْمَ الظَّلَّةِ إِنَّهُ كَانَ عَذَابٌ يَوْمَ عَظِيمٍ	Dahı Şu‘ayb’ı yalanladılar dahı anları zulle güninde ‘azâbı tutdı ...	Ama onu yalanladılar. Bunun üzerine onları bulutlu bir günün azabı yakaladı. Gerçekten o gün, azabı büyük bir gündü.

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	‘Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
16:113	وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ وَهُمْ ظَالِمُونَ	Tahkîk anlara peygâmbere kendülerden keldi ki Kuraşî’dür dahı anı yalanladılar dahı anları ‘azâb tutdı anlar zâlimlerdi. Müşrikler ol eyyâmde “Yâ Rasûlallâh ricâle hod kakıdınız, oğlancıklar suçı ne?” didilerse Peygâmbere ‘aleyhi’-s-selâm destûr virdi, dahı ucuzluk oldı.	And olsun ki, aralarından kendilerine bir peygamber gelmişti, onu yalancı saydılar. Haksızlık ederlerken azaba uğradılar.
29:14	فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ	Dahı eğlendi Nûh aralarında bin yıldan elli eksük, dahı anları tûfân aldı zîrâ anlar müşrikleridi.	(...) aralarında bin seneden elli yıl eksik kaldı. Sonunda onlar haksızlık yaparken, tufan onları yakalayiverdi.
40:21	أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا هُمْ أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَثَارًا فِي الْأَرْضِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ اللَّهِ مِنْ وَاقٍ	İlerükilerdi ki artuğırağdı kuvvet yöninden, dahı ekserireğdi yir yüzinde ‘ameller yöninden dahı Tanrı anları tutdı suçlarıyla, dahı Tanrı’nun ‘azâbından anları bir men’idici olmadı.	Yeryüzünde dolaşıp, kendilerinden önce ve kendilerinden daha kuvvetli olan ve yeryüzünde daha çok eser bırakan kimselerin sonuçlarının nasıl olduğunu görmezler mi? Allah onları suçlarıyla yakalamıştır. Allah'a karşı onları koruyan yoktur.
29:75	فَأَخَذَهُ اللَّهُ نَكَالَ الْأَخْرَةِ وَالأُولَى	Dahı Tanrı ana ‘ikâb itdi dünyâ ‘ukûbetiyle ki garkdurur, dahı âhiret ‘ukûbetiyle ki harkdurur. Ya ‘ukûbeti iki kelecisiçündürür.	Allah bunun üzerine onu dünya ve ahiret azabına uğrattı.
	وعدهم...		
48:20	وَعَدَكُمُ اللَّهُ مَغَانِمَ كَثِيرَةً تَأْخُذُونَهَا	Tanrı va‘de kıldı size çokluk ganîmetler ki alısarsız anı.	Allah size , ele geçireceğiniz bol bol ganîmetler vadetmiştir.

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
8:7	وَإِذْ يَعِدُكُمُ اللَّهُ إِنَّهُ الطَّابِقَاتِينَ أَنَّهَا لَكُمْ وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشَّوْكَةِ تَكُونُونَ لَكُمْ وَيُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُجِزَّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ	Anun ol vakti ki Tanrı va'de itdi iki tâyifeden birini size ki ol bedürüstî sizün içündür dahı siz seversiz ki şevketsüzi sizün ola (...)Tanrı te'âlâ diler ki hakkı yücelde âyât-ı münzelesi ile ki ol zât-ı şevke birle cenk itmek ile olur. Dahı gökden feriştehlr inüp cenk itmek ile olur dahı kâfirleri kökin kese kıra.	Allah bu iki taifeden birini size vadetmişti; siz, kuvvetsiz olanın size düşmesini istiyordunuz. Oysa, suçluların hoşuna gitmese de, hakkı ortaya çıkarmak ve batılı tepelemek için, Allah sözleriyle hakkı ortaya koymak ve inkarcıların kökünü kesmek istiyordu.
17:64	وَأَسْتَفْزِرُّ مِنْ أَسْطِطَعْتَ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ وَأَجْلِبُ عَلَيْهِمْ بِخَيْتِكَ وَرَجْلِكَ وَشَارِكُهُمْ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ وَعَدَّهُمْ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا عُرُورًا	Azdur şunları ki gücün yiter anlardan avazunla ki avaz-ı mezâmîr ve çengüler ve nâyıldurur. Dahı hamle kıl üzerlerine atulan ve yayanılan hamle kıl üzerlerine atulan ve yayanılan dahı ortaklaş anlarınınla mâllarda ve veledlerde. dahı anlara yalan va'deleri kıl va'de kılmaz şeytân anlara meğer bâtil olan nesneyi.	”Sesinle, gücünün yettiğini yerinden oynat, onlara karşı yaya ve atlılarıyla haykırarak yürü, mallarına ve çocuklarına ortak ol, onlara vaadlerde bulun ama şeytan sadece onları aldatmak için vaadeder
20:86	فَرَجَعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضِبَانَ أَسْفًا قَالَ يَقَوْمِ أَلَمْ يَعِدْكُمْ رَبُّكُمْ وَعَدًّا حَسَنًا أَفَطَالَ عَلَيْكُمُ الْعَهْدُ أَمْ أَرَدْتُمْ أَنْ يَجَلَ عَلَيْكُمُ غَضَبٌ مِّن رَّبِّكُمْ فَأَخْلَقْتُمْ مَوْعِدِي	Mûsâ iy benüm kavmüm sizün ma'bûdunuz va'de kılmadı mı size va'd-i hasen .	Musa, milletine kızgın ve üzgün olarak döndü. “Ey milletim! Rabbiniz size güzel bir vaade bulunmadı mı? Uzun bir zaman mı geçti, yoksa Rabbinizin gazabına mı uğramak istediniz de bana verdiğiniz sözden caydınız?” dedi

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
	ينالهم ...		
22:37	لَنْ يَنَالَ اللَّهُ لُحُومَهَا وَلَا دِمَآؤَهَا وَلَكِنَّ يَنَالُهُ الْقَوَى مِنْكُمْ كَذَلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ لِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ وَيَسِّرَ الْاَمْرَ لِلْمُحْسِنِينَ	Tanrı 'ya anun eti erişmez kanı dahi erişmez, lâkin ana takvâ erişür sizden ancılayın müsahhar itdi sizüniçün büdni ki cem'-i bâdindür tâ ta'zîm idesiz Tanrı hazretini şunun üzerine ki sizi râst yola kulağızladı.	Bu hayvanların ne etleri ve ne de kanları Allah 'a ulaşacaktır. Allah'a ulaşacak olan ancak sizin O'nun için yaptığınız gösterişten uzak amel ve ibadettir. Size doğru yolu gösterdiğinden, Allah'ı yüceltmeniz için onları böylece sizin buyruğunuza vermiştir. İyilik yapanlara müjde et
7:37	أُولَٰئِكَ يَنَالُهُمْ نَصِيبُهُمْ مِّنَ الْكِتَابِ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا يَتَوَفَّوْنَهُمْ قَالُوا أَيْنَ مَا كُنْتُمْ تَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا وَشَهِدُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا كَفَرِينَ	anlara nasîpleri erişür erzâkdan ve andan sonra 'azâbdan şu vakte değin ki anlara bizim elçilerümüz gele. Murâd melekü'l-mevtdür ve a'vândur ...	Kitap'daki payları kendilerine erişecek olanlar onlardır. Elçilerimiz canlarını almak üzere geldiklerinde onlara, "Allah'tan başka taptıklarınız nerede?" deyince, "Bizi koyup kaçtılar" derler, böylece inkarcı olduklarına kendi aleyhlerine şahidlik ederler
7:49	أَهْلُوا لَآءِ الَّذِينَ أَقْسَمْتُمْ لَا يَنَالُهُمُ اللَّهُ بِرَحْمَةٍ أَدْخُلُوا الْجَنَّةَ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمْ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ	Şunlar mıdır ki and içtinüz iy Ebû Cehl ve iy Velîd Tanrı anlara rahmet itmez ve uçmağa girmezler dir idinüz ...	Allah 'ın rahmetine erdirmeyeceğine yemin ettikleriniz bunlar mıydı? Oysa Allah onlara şöyle der: "Cennete girin, size korku yoktur, sizler mahzun da olmayacaksınız.
7:152	إِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ سَيِّئًا لَهُمْ غَضَبٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَذِلَّةٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُفْتَرِينَ	Bedürüstî şunlar ki bızağuyı Tanrı idindiler anları yaradandan anlara hışım iriser. Ol oldu ki tevbe için kendüleri depeletdiler. Dahı horluk erişür anlara dünyâda gurbetden ve cizyeden ...	Buzağıyı tanrı olarak benimseyenler Rablerinin öfkesine ve dünya hayatında alçaklığa uğrayacaklardır; iftira edenleri böylece cezalandırırız

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	‘Aynü’l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
	أصاب / أصابهم ...		
Bakara 2:266	أَيُّودُ أَحَدِكُمْ أَنْ تُكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِنْ نَجِيلٍ وَأَعْنَابٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَأَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَّةٌ ضُعَفَاءُ فَأَصَابَهَا إِعْصَارٌ فِيهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ	Sizden biriniz sever mi? } ki anun bağçesi ola hurmadan ve üzümden ki şerîflerdür dahı arasında ırmaklar aka anuniçün ol bağçede her miyveden oldu hâlbuki ana dervîşlik irişdi dahı anun uvacık oğlancıkları ola. Ol esnâda ana kasırğa irişdi dahı yandı ...	Hangi biriniz, kendisi ihtiyarlamış ve çocukları da güçsüzken, altlarından ırmaklar akan, hurma, üzüm ve her çeşit meyveleri bulunan bahçesinin, ateşli bir kasırğanın kopmasıyla yanmasını ister? Düşünesiniz diye Allah size ayetlerini böylece açıklar
Âl-i İmrân 3:172	الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا أَصَابَهُمُ الْفُرْقَانُ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقُوا أَجْرَ عَظِيمٍ	Şunun gibi ki mü'minler kabûl eylediler Tanrı'nun fermânını dahı peygâmberin anlara cerâhat erişdikden sonra ...	Kendileri savaştta yara aldıktan sonra Allah ve Peygamberin çağrısına koşanlara, hele onlardan iyilik edip sakınanlara büyük ecir vardır
16:34	فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَخَاقٍ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهٖ يَسْتَهْزِءُونَ	İrişdi anlara işlediklerinin cezâsı dahı ulaşdı anlara istihzâ itdiklerinin ‘azâbı ...	Bu yüzden, işledikleri kötülükler e uğradılar ve alay ettikleri şey onları kuşattı
39:51	فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَالَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ هُؤُلَاءِ سَيُصِيبُهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ	Dahı irişdi anlara kazandıkları günâhların ‘ukûbetleri şunlar ki zulm eylediler, ya'nî me'âsî kazandılar anlardan murâd Mekke ehlidürür tiz ola ki irişe anlara kazandıkları günâhların ‘ukûbetleri, anlar fevt olurlar değüller.	Bunun için, işledikleri kötülükler başlarına geldi. Bunlar içinde zulmedenlerin de kazandıkları kötülükler başlarına gelecektir. Bu hususla Allah'ı aciz bırakamazlar
42:39	وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ يَنْتَصِرُونَ	Dahı şunlar ki vaktâ ki anlara zulm irişe, ya'nî fâsıklar anların üzerine cür'et ideler anlar intikâm iderler andan Tanrı buyurduğu gibi, ya'nî hadden geçmezler	Bir haksızlığa uğradıklarında, üstün gelmek için aralarında yardımlaşırılar

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
Âl-i İmrân 3:120	<p>إِن تَمْسَسْكُمْ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ وَإِن تُصِبْكُمْ سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا وَإِن تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا</p>	<p>Eğer size iyilik erişse anlara hoş gelmez eğer size melâlet erişse şâd olurlar anun ile eğer sabr itseniz anların 'adâvetine dahı sakınsanız anları dost idinmekden anların mekri size nesne ziyân itmez</p>	<p>Size bir iyilik gelse, onların fenasına gider; başınıza bir kötülük gelse buna sevinirler. Sabreder ve sakınırsanız, onların hilesi size hiçbir zarar vermez.</p>
9:50	<p>إِن تُصِيبْكَ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ وَإِن تُصِيبْكَ مُصِيبَةٌ يَقُولُوا قَدْ أَخَذْنَا أَمْرًا مِنْ قَبْلُ وَيَتَوَلَّوْا وَهُمْ قَرِحُونَ</p>	<p>Eğer sana zafer ve ganîmet erişürse anları melûl ider eğer sana bir melâmet erişürse biz işimüzi bundan öndin kayırduk dirler ...</p>	<p>Sana bir iyilik gelince onların fenasına gider; bir kötülük gelse, “Biz önceden ihtiyatlı davrandık” derler, sevinerek dönüp giderler.</p>
4:78	<p>أَيَّمَا تَكُونُوا يُدْرِكُكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُّسْتَبَدَّةٍ وَإِن تُصِيبْهُمْ حَسَنَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَإِن تُصِيبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِكَ قُلْ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ فَمَالِ هَؤُلَاءِ الْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا</p>	<p>Her nerede olursanız ölüm erişir size eğer muhkem kal'alarda dahı olsanız eğer münâfiklara feth u zafer erişse bu Tanrı katındadır dirler eğer anlara şikestelik erişse bu senün katundandır yâ Muhammed dirler ...</p>	<p>Nerede olursanız olun, sağlam kaleler içinde bulunsanız bile, ölüm size yetişecektir. Onlara bir iyilik gelirse: “Bu Allah'tandır” derler, bir kötülüğe uğrarlarsa “Bu, senin tarafındandır” derler. De ki: “Hepsi Allah'tandır”. Bunlara ne oluyor ki, hiçbir sözü anlamaya yanaşmıyorlar</p>
7:131	<p>فَإِذَا جَاءَتْهُمْ الْحَسَنَةُ قَالُوا لَنَا هَذِهِ وَإِن تُصِيبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَطَّيَّرُوا بِمُوسَىٰ وَمَنْ مَعَهُ أَلَا إِنَّمَا طَّيَّرُوا هُمْ عِنْدَ اللَّهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ</p>	<p>Vaktâ ki anlara hayırlar ve ucuzluklar gelir idi bu devlet bizimdür dirler idi eğer anlara kaht ve belâ gelse Mûsâ'dan bilürler idi ...</p>	<p>Onlara bir iyilik geldiği zaman; “Bu bizden ötürüdür” derler, bir fenalığa uğrarlarsa da, Musa ve onunla beraber olanların uğursuzluğuna verirlerdi. Bilin ki, kendilerinin uğradığı uğursuzluk Allah katındandır, fakat çoğu bunu bilmezler</p>

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
30:36	وَإِذَا أَدَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً فَرِحُوا بِهَا وَإِنْ تُصِيبَهُمْ سَيِّئَةٌ بِمَا قَدَّمْت أَيْدِيَهُمْ إِذَا هُمْ يَقْتُلُونَ	Vaktâ ki küffâra yağmur virevüz anunıla rehâ hâsıl ola anunıla şâd olurlar. Eğer anlara kaht irişe kazandukları günâh sebebiyle cezâ'en lizünûbihim göresin anlar rızıkdan mahrûm olmuşlar.	İnsanlara bir rahmet tattırdığımız zaman ona sevinirler, ama yaptıklarından ötürü başlarına bir kötülük gelirse hemen ümitlerini kaybediverirler
42:48	فَإِنْ أَعْرَضُوا فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا إِنَّ عَلَيْكَ إِلَّا الْبَلَاغُ وَإِنَّا إِذَا أَدَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً فَرِحَ بِهَا وَإِنْ تُصِيبَهُمْ سَيِّئَةٌ بِمَا قَدَّمْت أَيْدِيَهُمْ فَإِنَّ الْإِنْسَانَ كَفُورٌ	bedürüstî biz vaktâ ki insâna hazretümüzden ni'met ve sıhhat ve eyülük irgürsevüz şâd olur anunıla dahı eğer anlara bir belâ irişse marazdan ve fakrdan elleri kazandığı günâh sebebiyle, bedürüstî insân küfrânda eksik komaz. İnsândan murâd bu arada cem'-i keferedürür.	Eğer yüz çevirirlerse bilsinler ki, Biz seni onlara bekçi göndermedik; sana düşen sadece tebliğdir. Doğrusu Biz insana katımızdan bir rahmet tattırırsak ona sevinir; ama elleriyle yaptıkları yüzünden başlarına bir kötülük gelirse işte o zaman görürsün ki insan gerçekten pek nankördür
9:90	سَيُصِيبُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ	tiz ola ki irişe 'azâb-ı elîm şunlara ki kâfir oldılar anlardan.	Onlardan kafir olanlar can yakıcı azaba uğrayacaktır
9:51	قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا هُوَ مَوْلَانَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ	Elbette bize irişmez illâ şol ki Tanrı yazdı bizüm için ...	De ki: Allah'ın bizim için yazdığından başkası bize asla irişmez. O bizim mevlamızdır. Onun için müminler yalnız Allah'a dayanıp güvensinler.
6:124	وَإِذَا جَاءَتْهُمْ آيَةٌ قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ حَتَّىٰ نُؤْتَىٰ مِثْلَ مَا أُوتِيَ رُسُلُ اللَّهِ اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ	Kaçan ol zıkr olan ekâbire bir âyet gele elbette îmân getürmeziz şuna değın ki virilevüz şunun gibi ki peygâmbler virildi. Dirler ki ol nübüvvedür dirler. Rivâyettür ki Velîb b. el- Mugîre eğer nübüvvet hakmısaydı ben evlâyıdum ana. Zîrâ mâlda ve 'ömürde senden artığrağım didi. Tanrı eyürek bilür peygâmblerlik koyacak yiri	Onlara bir ayet geldiği zaman, “Allah'ın peygamberlerine verilen bize de verilmedikçe inanmayız” derler. Allah, peygamberliğini vereceği kimseyi daha iyi bilir. Suç işleyenlere Allah katından bir aşağılık ve hilelerinden ötürü de şiddetli bir azab erişecektir

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
24:63	فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ	(...) Anlara katl irişmekden, ya tamu 'azâbı irişmekden.	O'nun buyruğuna aykırı hareket edenler, başlarına bir belanın gelmesinden veya can yakıcı bir azaba uğramaktan sakınsınlar
9:120	ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ لَا يُصِيبُهُمْ ظَمَأٌ وَلَا نَصَبٌ وَلَا مَخْمَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَطُؤُونَ مَوْطِنًا يَغِيظُ الْكُفَّارَ وَلَا يَنَالُونَ مِنْ عَدُوِّ نِيْلًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ بِهِ مَلٌ صَالِحٌ	irişmez anlara susuzluk ne hod zahmet ve ne hod açlık Tanrı yolunda ...	Çünkü Allah yolunda susuzluğa, yorgunluğa, açlığa uğramak, kafirleri kızdıracak bir yeri işgal etmek ve düşmana başarı kazanmak karşılığında, onlar ın yararlı bir iş yaptıkları mutlaka yazılır.
11:89	وَيَلْقَوْنَ لَآ يَجْرَمَنَّكُمْ شِقَاقِي أَنْ يُصِيبَكُمْ مِثْلُ مَا أَصَابَ قَوْمَ نُوحٍ أَوْ قَوْمَ هُودٍ أَوْ قَوْمَ صَالِحٍ وَمَا قَوْمَ لُوطٍ مِّنْكُمْ بِبَعِيدٍ	İy kavmüm haml itmesün sizi benüm 'adâvetüm eğer tevbe itmezseniz size irişmeği şunun gibi ki Nûh ve Hûd ve Sâlih kavmine irişdi Lût kavmi sizden yırak değül helâkda ya küfürde.	”Ey Milletim! Bana karşı gelmeniz, Nuh milletine veya Hud milletine yahut da Salih milletine gelen felaketin bir benzerini, sakın başınıza getirmesin. Lut milleti sizden uzak değildir.
9:52	وَنَحْنُ نَنْتَرِبُ بِكُمْ أَنْ يُصِيبَكُمْ اللَّهُ بِعَذَابٍ مِّنْ عِنْدِهِ أَوْ بِأَيْدِينَا فَتَرَبَّصُوا إِنَّا مَعَكُمْ مُّتَرَبِّصُونَ	biz dahı göz tutaruz size buna ki size Tanrı bir 'azâb irişdüre kendü katından merg-i müfâce'e gibi, yâ bizüm elümüz ile irişdüre ol'azâbı. Nice ki didi.	(...) Oysa biz Allah 'ın kendi katından veya elimizle, sizi bir azaba uğratmasını bekliyoruz. Bekleyiniz, doğrusu biz de sizinle birlikte beklemekteyiz.

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
	مس / يمسك / يمسكم ...		
10:12	وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا لِجَنبَيْهِ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ ضُرَّهُ مَرَّ كَأَن لَّمْ يَدْعُنَا إِلَى ضَرِّ مَسَّةٍ كَذَلِكَ رُؤْيَى الْمُتْسِرِّينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ	Vaktâ ki insâna bir zahmet 'ârız ola bize niyâz ider her hâlinde, ya'nî yaturiken yâ otururiken yâ dururiken. Bu üç hâli yâd itdüğünde nazar oldur ki sâhib-i firâş bu üç hâlde niyâzdan hâlî olmaz. vaktâ ki andan zahmeti götüreviz yürür şunun gibi ki ana irişen zahmetiçün bize niyâz itmediyidi ancılayın bezendi müşrikleriçün şol nesne ki işlerler zikrden i'râz idüp shevâta uymaktan.	İnsana bir darlık gelince, yan yatarken, oturur veya ayakta iken bize yalvarıp yakarır; biz darlığımızı giderince, başına gelen darlıktan ötürü bize hiç yalvarmamışa döner. İşlerinde tutumsuz olanlara, yaptıkları böylece güzel görünür
30:33	وَإِذَا مَسَّ النَّاسَ ضُرٌّ دَعَوْا رَبَّهُمْ مُنِيبِينَ إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا أَدَّاهُمْ مِنْهُ رَحْمَةً إِذَا فَرِيقٌ مِّنْهُمْ بِرَبِّهِمْ يُسْرِكُونَ	Vaktâ ki küffâra şüddet irişe ana yalvarurlar ki yarattı şu hâldeki ana ikbâl idicilerdürür ...	İnsanlar bir darlığa uğrayınca Rablerine dönerek O'na yalvarırlar, sonra Allah katından onlara bir rahmet tattırınca içlerinden bir takımı kendilerine verdiklerimize nankörlük ederek Rablerine eş koşarlar. Safa sürün bakalım, yakında göreceksiniz
41:49	لَا يَسْتُمُّ الْإِنْسَانُ مِنْ دُعَاءِ الْخَيْرِ وَإِنْ مَسَّهُ الشَّرُّ فَيُؤَسِّ قَنُوطٌ	İnsân melûl olmaz du'â-i hayırdan. Ya'nî lâ yezâl eyülük ister insân hâlde ve mâlda. Eğer anı bir şer mess iderse, ya'nî dervîşlik irişürse ana, Tanrı'nun rahmetinden bir upurda ümîdini keser.	İnsan, iyilik istemekten usanmaz da, kendisine bir kötülük gelince umutsuzluğa düşer, meyus olur
17:83	وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَأَىٰ بِجَانِبِهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ كَانَ يُتُوسًّا	Yoktur.	İnsana nimet verdiğimiz zaman yüz çevirerek yan çizer; başına bir kötülük gelince de yese düşer

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
41:51	وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَأَى بِجَانِبِهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ فَذُو دُعَاءٍ عَرِيضٍ	Vaktâ ki insânun, ya'nî kâfirün üzerine in'âm itsevüz yüz çevürür anun şükkrinden, dahı mün'imi unıdır ve serkeşlik ider îmân getürmekden Vaktâ ki ana şer irişe fakr ve gayr-ı fakr gibi ol înlü du'â eyesidürür. Ya'nî hayır irişe kendüden bilür, şer irişecek uzun uzun du'âlar ider.	İnsana nimet verdiğimiz zaman yüz çevirerek yan çizer; başına bir kötülük gelince uzun uzun yalvarır
59:38	وَمَا مَسَّنَا مِنْ لُغُوبٍ	Dahı bize aramaktan nesne irişmedi demek olur.	And olsun ki, gökleri, yeri ve ikisinin arasında bulunanları altı günde yarattık ve Biz bir yorgunluk da duymadık
35:35	الَّذِي أَحَلَّنَا دَارَ الْمَقَامَةِ مِنْ فَضْلِهِ لَا يَمَسُّنَا فِيهَا نَصَبٌ وَلَا يَمَسُّنَا فِيهَا لُغُوبٌ	Ya'nî ikâmet menziline kendü kereminden anda bize zahmet irişmez anun netîceleridürür.	“Bizi lütfuyla, temelli kalınacak cennete O yerleştirdi. Orada bize ne bir yorgunluk gelecek ve ne de usanç gelecektir.
70:20	إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا	Ya'nî vaktâ ki ana fakr irişe sabr itmez anun zahmetine,	Başına bir fenalık gelince feryat eder
70:21	وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا	vaktâ ki ana baylık irişe hakkullâhı men' ider ol insân.	Bir iyiliğe uğrarsa (3. Kişi teklik eki) onu herkesten meneder
19:45	يَلْتَأْتِ إِلَىٰ أَخَافٍ أَنْ يَمَسَّكَ عَذَابٌ مِّنَ الرَّحْمَنِ فَتَكُونَ لِلشَّيْطَانِ وَلِيًّا	İy babam ben bedürüstî korkaram ki Tanrı'dan sana 'azâb irişe dahı şeytânıla bir zencîrde olasın didi. İşbu te'ennîyle işbu lutfıla atasını hakka da'vet itdi.	”Babacığım! Doğrusu sana Rahman katından bir azabın gelmesinden korkuyorum ki böylece şeytanın dostu olarak kalırsın.
7:95	ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّىٰ عَفَوا وَقَالُوا قَدْ مَسَّ آبَاءَنَا الضَّرَّاءُ وَالسَّرَّاءُ فَأَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ	dahı anlara tahkîk mess itdi atalarımızı darrâ ve serrâ . Zîrâ rûzigârün 'âdeti şöylecedür didiler ...	Sonra kötülüğün yerine iyiliği koyduk, öyle ki, çoğalıp, “ babalarımız da darlığa uğramış, bolluğa kavuşmuşlardı” dediler. Bu yüzden onları haberleri olmadan, ansızın yakalayiverdik

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
7:201	إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَافٍ مِّنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ	Bedürüstî şunlar ki perhîz itdiler şirkden ve fevâhişden kaçan ki anlara bir günâh irişse şeytândan anlar anlar ki ma'siyetdür, dahı Tanrı'ya sığınurlar. nâgâh anlar görürler günâh hâsıl olan yeri, dahı istiğfâr iderler.	Allah'a karşı gelmekten sakınanlar , şeytan tarafından bir vesveseye uğrayınca, Allah'ı anarlar ve hemen gerçeği görürler
21:46	وَلَيْنَ مَسَّتْهُمُ نَفْحَةٌ مِّنَ عَذَابِ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ يَوَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ	Eğer anlara irişse senün ma'bûdunun 'azâbından bir pâre , vay bize bedürüstî biz zâlimler olduk ma'bûdun tâ'atini terketmeğile dirler.	Rabbinin azabından onlara bir esinti dokunsa: "Vah bize! Doğrusu biz haksızdık" derler
16:48	لَا يَمَسُّهُمْ فِيهَا نَصَبٌ وَمَا هُم مِّنْهَا بِمُخْرَجِينَ	Anlara zahmet irişmez anda	Onlar orada bir yorgunluk hissetmezler. Oradan çıkarılacak da değillerdi
15:54	قَالَ أَبَسَّرْتُ مَوْنِي عَلَىٰ أَنْ مَّسَّنِيَ الْكِبَرُ فِيمَ نُبَشِّرُونَ	İbrâhîm, bana beşâret mi idersiz pirliğümile ki ol hâlde veled 'acebdür didi ne 'aceb nesneyile beşâret eylersiz didi.	"Ben kocamışken bana müjde mi veriyorsunuz? Neye dayanarak müjdeliyorsunuz?" deyince
7:188	وَلَوْ كُنْتَ أَعْلَمَ الْغَيْبِ لَأَسْكَنْتَ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ إِنَّا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ	[...] eğer gaybı bilsem dahı bana yamanlık irişmez idi hâlbuki târaten gâlib ve târaten mağlûb oluram hurûbda ve târaten savâb ve târaten hata iderem tedbîrlerde ...	Görölmeyeni bileydim, daha çok iyilik yapardım ve bana kötülük de gelmezdi. Ben sadece, inanan bir milleti uyaran ve müjdeleyen bir peygamberim.
12:88	فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَيْهِ قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ مَسَّنَا وَأَهْلَنَا الضُّرُّ وَجِئْنَا بِبِضْلَةٍ مُّرْجَلَةٍ فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ وَتَصَدَّقْ عَلَيْنَا إِنَّ اللَّهَ يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِينَ	Vaktâ ki Yûsuf'a girdiler yâ 'Azîz bize ve ehlimüze açlıktan arıklık yetişdi ...	Kardeşleri vezirin yanına vardıklarında: "Ey Vezir! Biz ve çoluk çocuğumuz darlığa uğradık; pek değersiz bir malla geldik; ölçeği bize tam yap ve sadaka ver; Allah sadaka verenleri şüphesiz mükafatlandırır" dediler

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
8:68	لَوْلَا كِتَابٌ مِّنَ اللَّهِ سَبَقَ لَمَسَّكُمْ فِيمَا أَخَذْتُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ	Eğer gökden destûr olmuş olmasa idi ganîmet hilline yâ hatâ sebebiyle kimseye 'ikâb olmadığı gelmeye idi, size ulu ' azâb irişür idi alduğunuz ile.	Daha önceden Allah'tan verilmiş bir hüküm olmasaydı, aldıklarınızdan ötürü size büyük bir azab erişirdi
24:14	وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ لَمَسَّكُمْ فِي مَا أَفَضْتُمْ فِيهِ عَذَابٌ عَظِيمٌ	Her-âyine ulu ' azâb irişirdi size şunda ki daldınız anda ifkden. Evvel (لَوْلَا) tahsîsiçündür, sonrağısı imtinâ'-ı sâniyiçündür. Bu arada dünyâda fazl mühlet virmekdür tevbeyiçün, âhiretde fazl 'afv ü gufrândur.	Allah'ın dünya ve ahirette size lütuf ve merhameti olmasaydı, o kötü sözü yaymanızdan ötürü büyük bir azaba uğrardınız
17:67	وَإِذَا مَسَّكُمْ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ إِلَّا إِلَهًا فَلَمَّا نَجَّكُمْ إِلَى الْبَرِّ أَعْرَضْتُمْ وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا	Her ne ki irişdi size ni'metden ol Tanrı'dandur andan sonra vaktâ ki size zahmet irişe ana niyâz idersiz.	Denizde bir sıkıntıya düştüğünüz zaman, Allah'tan başka yalvardıklarınız kaybolup gider, fakat O sizi karaya çıkararak kurtarınca yüz çevirirsiniz. Zaten insan pek nankördür
11:113	وَلَا تَرْكَبُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ مِّن دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ تُمْ لَا تُنصِرُونَ	Yan virmen şunlara ki zulm itdiler, tâ sizi od yakmaya ...	Haksızlık yapanlara yönelmeyin, yoksa ateş size de dokunur. Sizin Allah'tan başka dostunuz yoktur; sonra, yardım da göremezsiniz.
39:61	وَيُنَجِّي اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمَفَازَتِهِمْ لَا يَمَسُّهُمُ السُّوءُ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ	Dahi Tanrı kurtarır şunları ki andan korkdılar tevbelerile ve hasenâtlarıyla, ya'nî anlara 'azâb itmez dahi anlara kaygu irişdürmez, ...	Allah, sakınanları başarılarından ötürü kurtarır. Onlara hiçbir kötülük gelmez; onlar üzülmezler.

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
36:18	قَالُوا إِنَّا تَطَيَّرْنَا بِكُمْ لَئِن لَّمْ تَنْتَهُوا لَنَرْجُمَنَّكُمْ وَلَيَمَسَّنَّكُم مِّنَّا عَذَابٌ أَلِيمٌ	[...] eğer sözünüzden yığılanmazsanız her- âyine sizi taşlarız dahi sizi bizden 'azâbün elîm tutar didiler. Şom didükleri oldu ki yağmur kesilmişidi.	”Doğrusu sizin yüzünüzden uğursuzluğa uğradık; vazgeçmezseniz and olsun ki sizi taşlayacağız ve bizden size can yakıcı bir azap dokunacaktır” dediler.
24:35	يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُّورٌ عَلَى نُورٍ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَن يَشَاءُ وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ	[...] anun zeyti yakın olur ki şu'le vire eğer ana od dahi değmese ...	Ateş değmese bile, nerdeyse yağın kendisi aydınlatacak! Nur üstüne nurdur. Allah dilediğini nuruna kavuşturur. Allah insanlara misaller verir. O, herşeyi bilir.
Âl-i İmrân 3:47	قَالَتْ رَبِّ أَنَّى يَكُونُ لِي وَلَدٌ وَلَمْ يَمْسَسْنِي بَشَرٌ قَالَ كَذَلِكَ اللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ	[...] Hâlbuki beni beşer mess itmedi didi ...	Meryem: “Rabbim! Bana bir insan dokunmamışken nasıl çocuğum olabilir?” demişti. Melekler şöyle dediler: “Allah dilediğini böylece yaratır. Bir işin olmasını dilerse ona ol der ve olur”.
19:20	قَالَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ يَمْسَسْنِي بَشَرٌ وَلَمْ أَكُ بَغِيًّا	Bana oğul kanden olur, hiç beşer eli bana dokunmadı ne helâllığa ve ne harâmlığa didi.	Meryem: “ Bana bir insan temas etmemişken, ben kötü kadın da olmadığım halde nasıl oğlum olabilir?” dedi.
Âl-i İmrân 3:140	إِن يَمَسَّكُمْ فَرَحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ فَرَحٌ مِّثْلَهُ وَتِلْكَ الْآيَاتُ نُذَوُّهَا بَيْنَ النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ	Eğer size cerâhat ve şikestlik irişdiyse Uhud gününde ancılayın cerâhatler ve şikestlikler Bedir gününde anlara erişdi ...	Eğer siz (Uhud'da) bir yara almışsanız, (size düşman olan) o topluluk da (Bedir'de) benzeri bir yara almıştı. Böylece biz, Allah'ın gerçek müminleri ortaya çıkarması ve içinizden şahitler edinmesi için, bu günleri bazen lehe, bazen de aleyhe döndürüp duruyoruz. Allah, zulmedenleri sevmez.

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
Âl-i İmrân 3:174	فَأَنْقَلِبُوا بِنِعْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ لَّمْ يَمَسَّ لَهُمْ سُوءٌ وَأَتَّبِعُوا رِضْوَانَ اللَّهِ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ	Bedir'den dahı döndiler ni'met ile selâmetlik ile ki Tanrı'dandurur. Dahı ticâretde assı ile anlara yaman nesne mess eylemedi düşmen mekrinden ...	Bu yüzden kendilerine bir fenalık dokunmadan, Allah'tan nimet ve bollukla geri döndüler; Allah'ın rızasına uydular. Allah büyük, bol nimet sahibidir.
6:17	وَإِن يَمَسَّكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِن يَمَسَّكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ	Eğer Tanrı seni fakr ile yâ maraz ile tutarsa anı giderici yokdur meğer ol eğer hayrılan tutar ise sağlık gibi ve baylık gibi فَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ	Allah sana bir sıkıntı verirse, O'ndan başkası gideremez. Sana bir iyilik verirse başkası onu engelleyemez. O, her şeye Kadir'dir.
10:107	وَإِن يَمَسَّكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِن يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ يُصِيبُ بِهٖ مَن يَشَاءُ مَن عِبَادَةٍ وَهُوَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ	Eğer seni mess itse Tanrı durrile ana Tanrı'dan gayrı giderici yokdur ...	Allah sana bir sıkıntı verirse, onu O'ndan başkası gideremez. Sana bir iyilik dilerse O'nun nimetini engelleyecek yoktur. O'nu kullarından dilediğine verir. O, bağışlayandır, merhametlidir.
Bakara 2:80	وَقَالُوا لَن نَّمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا أَيَّامًا مَّعْدُودَةً قُلْ أَتَّخَذْتُمْ عِنْدَ اللَّهِ عَهْدًا فَلَن يُخْلِفَ اللَّهُ عَهْدَهُ أَمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ	Yahûd od bizi elbette tutmaz meğer bızağuya tapduğumuz kadarca tutar didiler ki ol kırk gündür, yâ yedi gündür. ...	“Ateş bize sadece sayılı birkaç gün degecektir”, derler; sor, “Allah katından siz söz mü aldınız?”, eğer öyle ise Allah sözünden caymayacaktır. “Yoksa Allah'a karşı bilmediğiniz bir şey mi söylüyorsunuz?”
Âl-i İmrân 3:24	ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَن نَّمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ وَعَرَّهٖمْ فِي دِينِهِمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ	Ol tevellî ve i'râz bedürüstî bununıladır ki anlar dirler od bizi yakmaz bir nice gün dirler. ...	Bu, onların: “ Bize ateş sadece sayılı birkaç gün degecektir” demelerindedir. Uydurup durdukları şeyler, onları dinlerinde yanılmıştır.

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
Bakara 2:214	<p>أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُدْخَلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ مَسْتَهْمُ الْبِاسَاءِ وَالضَّرَاءِ وَزُلْزَلُوا حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ مَتَى نَصُرُ اللَّهَ أَلَا إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ قَرِيبٌ</p>	<p>Sandunuz mı? Ki uçmağa giresiz dahı size gelmedi meseli şunların ki geçdiler sizden öndin ümmetlerden dahı çalkandılar dürlü belâyıyla ...</p>	<p>Sizden önce gelenlerin durumu sizin başımıza gelmeden cennete gireceğinizi mi zannettiniz? Peygamber ve onunla beraber müminler: “Allah'ın yardımını ne zaman?” diyecek kadar darlığa ve zorluğa uğramışlar ve sarsılmışlardı; iyi bilin ki Allah'ın yardımını şüphesiz yakındır.</p>
5:73	<p>لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ ثَلَاثَةٍ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا إِلَهٌ وَاحِدٌ وَإِنْ لَمْ يَنْتَهُوا عَمَّا يَقُولُونَ لَيَمَسَّنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ</p>	<p>[...] eğer yığılmazlar ise didükleri keleciden 'azâb-ı elîm irişür şunlara ki kâfir oldılar anlardan.</p>	<p>And olsun ki, “Allah üçten biridir” diyenler kafir olmuştur; oysa tanrı ancak bir tek Tanrı'dır. Dediklerinden vazgeçmezlerse, and olsun onlardan inkar edenler elem verici bir azaba uğrayacaktır.</p>
6:49	<p>وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا يَمَسُّهُمْ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ</p>	<p>'Azâb anları dutar fiskları sebebiyle.</p>	<p>Ayetlerimizi inkar edenlere yoldan çıkmalarından ötürü azab dokunacaktır.</p>
	حضر		
Bakara 2:133	<p>أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ</p>	<p>Siz hâzır mıydınız ol vaktde Ya'kûb'a ölüm ki hâzır oldu? ...</p>	<p>Yoksa Yakub can verirken sizler yanında mı idiniz?</p>
Bakara 2:180	<p>كُتِبَ عَلَيْكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ أَنْ تَرَكَ خَيْرًا لِّوَصِيَّتِهِ لِلَّذِينَ وَالَّأَقْرَبِينَ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ</p>	<p>Farz olundu üzerinize vaktâ ki sizün birinize ölüm hâzır ola eğer mâl terk idersevasiyyet itmek yazıldı. ...</p>	<p>Birinize ölüm geldiği zaman, eğer mal bırakıyorsa, ana babaya, yakınlara, uygun bir tarzda vasiyet etmesi Allah'a karşı gelmekten sakınanlara bir borç olarak size farz kılındı.</p>

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
4:18	وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ حَتَّىٰ إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي تَبْتُ آلَيْنِ وَلَا الَّذِينَ يُمُوتُونَ وَهُمْ كُفَّارًا أُولَٰئِكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا	şol vakte değin ki ölüm hâzır olur anlardan birine Tevbe değıldür şunların içün ki günâhları işlerler ben şimdi tevbe itdüm dir.	Kötülükleri işleyip dururken, ölüm kendisine geldiği zaman; “şimdi tevbe ettim” diyenler ile kafir olarak ölenlerin tevbesi makbul değıldir. İşte onlara elem verici azab hazırlamışızdır.
5:106	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا شَهَدَةُ بَيْنِكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ حِينَ الْوَصِيَّةِ اثْنَانِ ذَوَا عَدْلٍ مِّنْكُمْ أَوْ ءَاخِرَانِ مِنْ غَيْرِكُمْ إِنْ أَنْتُمْ صَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَأَصْلَبْتُمْ مُصِيبَةُ الْمَوْتِ	Aranuzun tanığı vaktâ ki sizden birinize ölüm hâzır ola vasiyyet idicek vaktde ... eğer yir yüzinde sefer itseniz dahı mevt musîbeti irişe yâ ...	Ey İnananlar! Ölüm birinize geldiği zaman vasiyet ederken içinizden iki adil kimseyi; şayet yolculukta olup başınıza da ölüm musibeti gelmişse
4:8	وَإِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ أُولُو الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ فَأَرزُقُوهُمْ مِنْهُ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا	Ol vaktde ki hâzır ola tereke kismetine karâbet ehilleri ki anlara mîrâs değmez dahı yetimler dahı miskînler hâzır olsalar mâ terakeden anlara dahı yedirün ...	Taksimde, yakınlar, yetimler ve düşkünler bulunursa, ondan onlara da verin, güzel sözler söyleyin.
	ينفع/تنفع...		
5:119	قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمَ يَنْفَعُ الصَّالِحِينَ صِدْقُهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرَىٰ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ	Tanrı eyitdi bu gün girçeklere girçekliğı menfa‘at itdüğü gündür didi. ...	Allah, “Bu, doğrulara doğrulukların ın fayda verdiği gündür; ebedi ve temelli kalacakları, altlarından ırmaklar akan cennetler onlarındır. Allah onlardan hoşnud olmuştur, onlar da Allah’tan hoşnud olmuşlardır, bu büyük kurtuluştur” dedi.

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
11:34	وَلَا يَنْفَعُكُمْ نَصْحِي إِنْ أَرَدْتُ أَنْ أُنصَحَ لَكُمْ إِنْ كَانَ اللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يُغْوِيَكُمْ هُوَ رَبُّكُمْ وَالِإِلَهِ تَرْجَعُونَ	Benüm nasîhatüm size fâyide eylemez eğer ben size nasihat itmek dileysem ...	Ben size öğüt vermek istesem de, eğer Allah sizi azdırmak istemişse, öğüdüm size fayda vermez. O, sizin Rabbinizdir ve O'na döndürüleceksiniz.
30:57	فَيَوْمَئِذٍ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعذِرَتُهُمْ وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ	ol günde bir kimesneye 'özü diledüğü fâyide itmez, ne hod rucû' taleb itse maktûl olur.	Zulmedenlerin , o gün mazeretleri fayda vermez; artık kendilerinden Allah'ı hoşnut edecek şeyleri yapmaları da istenmez.
40:52	يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعذِرَتُهُمْ وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ	Ol günde kâfirlere 'tizârları fâyide itmez	O gün zalimlere , özür beyan etmeleri fayda vermez. Lanet onlarıdır. Yurdun kötüsü de onlarıdır.
40:85	فَلَمْ يَكْ يَنْفَعُهُمْ إِيْمَانُهُمْ لَمَّا رَأَوْا بِأَسْنًا سُنَّتَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَّتْ فِي عِبَادَتِهِ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْكٰفِرُونَ	Fâyide itmez 'azâbumuzu gördüğü vaktde anların îmân getürdikleri dir ya 'nî şöyle kılduk Tanrı'nun sünnetini kendü bendelerinde ma'nâsındadır. Dahı işi ziyâna virdi şunlar ki tevîdî inkâr itdiler.	Ama, Bizim şiddetli azabımızı görüp de öyle inanmaları kendilerine fayda vermedi. Bu, Allah'ın kulları hakkında, öteden beri yürürlükte olan yasasıdır. İşte inkarcılar o zaman hüsranda kaldılar.
32:29	قُلْ يَوْمَ الْفَتْحِ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ كَفْرُهُمْ إِيْمَانُهُمْ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ	Yâ Muhammed kıyâmet gününde îmân fâyide itmez kâfirlere ne hod anlara iltifât olur cennet birle.	De ki: "Hükümün verileceği gün inkarcılara ne inanmaları fayda verir ve ne de ertelenirler."
33:16	قُلْ لَنْ يَنْفَعَكُمْ الْفِرَارُ إِنْ فَرَرْتُمْ مِنَ الْمَوْتِ أَوْ الْقَتْلِ وَإِذَا لَا تُمْنَعُونَ إِلَّا قَلِيلًا	Yâ Muhammed anlara kaçmak size fâyide itmez eğer kaçarsanız döşek ölümünden ya kılıç ölümünden ki üzerünüze yazıldı. Olmaz size dirilmek meğer azcuk vakt ki ecelinüz müddetidir ol.	De ki: "Eğer ölümden yahut öldürülmekten kaçıyorsanız bilin ki, kaçmak size fayda vermeyecektir; kaçsanız bile az bir zamandan fazla yaşatılmazsınız."

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
43:39	وَلَنْ يَنْفَعَكُمْ الْيَوْمَ إِذْ ظَلَمْتُمْ أَنْتُمْ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ	Tanrı te'âlâ anlara, fâyide kılmaz size bugün elbette pişmânlık ve temennâ kılmak, zîrâ zulm itdünüz vahdâniyyetüme inkâr itmekle, bedürüstü siz 'azâb içinde ortaklırsınız, nice ki sebebinden ortaklarıdunuz diye.	Nedametiniz bugün size hiç faydası dokunmaz; zira haksızlık etmişsiniz, şimdi azabda ortaklırsınız.
Bakara 2:48	وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا تَنْفَعُهَا شَفَاعَةٌ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ	Yoktur.	Öyle bir günden sakının ki, o gün hiç kimse bir başkası adına bir şey ödeyemez. Hiçbir kimseden herhangi bir şefaât kabul olunmaz, fidye alınmaz. Onlara yardım da edilmez.
60:3	لَنْ تَنْفَعَكُمْ أَرْحَامُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَفْصِلُ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ	Kurâbâtunuz hergiz size fâyide itmez dahıoğ lanlarınız fâyide itmez ki anların sebebinden küffârı lan dostluk idersiz.	Yakınlarınız ve çocuklarınız size kıyamet gününde bir fayda veremezler. Allah onlarla sizi ayırır. Allah işlediklerinizi görendir
74:48	فَمَا تَنْفَعُهُمْ شَفَاعَةُ الشَّاوِعِينَ	Ya'nî anlara şefâ'at icidilerün şefâ'ati fâyide itmez ol günde.	Artık onlara, şefaâtçilerin şefaati fayda vermez
80:4	أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى	Ya mütte'iz ola dahı fâyide vire ana senden işitdüğü nasîhat .	Yahut öğüt alacaktı da bu öğüt kendisine fayda verecekti
	جاءتهم / جاءهم ...		
Bakara 2:89	وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ وَكَانُوا مِنْ قَبْلُ يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَمَّا جَاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ فَلَعَنَهُ اللَّهُ عَلَى الْكَافِرِينَ	Vaktâ ki anlara geldi Kur'ân, Tanrı hazretinden ki gerçekleyicidir şunu ki anların ile biledür. Murâd bundan Tevrât'dur. [...] Vaktâ ki anlar geldi şol nesneyi ki bildiler hakdan ki ol Muhammed'dür ana inkâr itdiler hased yönünden. ...	Vaktaki Allah katından onlara, kendilerinde olanı tasdik eden Kitap geldi ki onlar bundan önceleri, inkar edenlere karşı kendilerine yardım gelmesini beklerlerdi, bildikleri gelince onu inkar ettiler. Allah'ın laneti, inkar edenlerin üzerine olsun

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
Bakara 2:101	وَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ نَبَذَ فَرِيقٌ مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ كِتَابَ اللَّهِ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ كَأَنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ	Vaktâ ki anlara peygâmbere endi Tanrı hazretinden ki ol peygâmbere ki gerçekleyicidir şol kitâbı ki anlarla biledür ...	Yanlarındakini doğrulayan bir Peygamber, Allah katından onlara gelince Kitap verilenlerden bir takımı, bilmiyorlarmış gibi, Allah'ın Kitabı'nı arkalarına attılar.
Bakara 2:92	وَلَقَدْ جَاءَكُمْ مُوسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِن بَعْدِهَا وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ	Tahkîk Mûsâ geldi size mu'cizeler ile ...	And olsun ki, Musa size mucizeler getirdi, sonra ardından kendinize yazık ederek buzağıyı tanrı olarak benimsediniz
6:54	وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ	Vaktâ ki geleler sana yâ Muhammed şunlar ki bizüm birliğimiz nişânelerine inanurlar. ...	Ayetlerimize inananlar sana gelince: “Size selam olsun” de.
6:124	﴿وَإِذَا جَاءَهُمْ عَايَةٌ قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ حَتَّىٰ نُؤْتَىٰ مِثْلَ مَا أُوتِيَ رُسُلُ اللَّهِ أَفَلَا أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ سَيُصِيبُ الَّذِينَ أَجْرَمُوا صَغَارٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا كَانُوا يَمْكُرُونَ﴾	Kaçan ol zikir olan ekâbire bir âyet gele elbette îmân getürmeziz [...] tahkîk irişür hakâret şunlara ki şirk getürdiler Tanrı hazretinden وَعَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا كَانُوا يَمْكُرُونَ şol sebep ile ki yalanlarıdır.	Onlara bir ayet geldiği zaman, “Allah'ın peygamberlerine verilen bize de verilmedikçe inanmayız” derler. Allah, peygamberliğini vereceği kimseyi daha iyi bilir. Suç işleyenlere Allah katından bir aşağılık ve hilelerinden ötürü de şiddetli bir azab erişecektir.
Bakara 2:209	فَإِنْ زَلَلْتُمْ مِّنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْكُمْ الْبَيِّنَاتُ فَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ	Eğer meyl itseniz İslâm ' dan size hüccetler geldiğinden sonra bilün ki Tanrı tûvânâdur intikâm üzerine intikâm itmez illâ hakkıla.	Size belgeler geldikten sonra kayarsanız, biliniz ki Allah güçlüdür, Hakim'dir.

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
Bakara 2:213	<p>وَمَا اخْتَلَفَ فِيهِ إِلَّا الَّذِينَ أُوثُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ بَعِيًا بَيْنَهُمْ فَهَدَى اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا لِمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِ اللَّهِ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ</p>	<p>İhtilâf itmedi anda illâ şunlar ki kitâb virildiler ol ihtilâfi gidermek için andan sonra anlara dürlü burhân geldi mu‘cizelerden aralarında hased yönünden ki enbiyâ ne ma‘nâdan Benî İsrâ’îl’den gelmedi ‘Arab’ dan geldi. Dahi Tanrı kulağızladı râst yola şunları ki îmân getürdiler şunun için ki ihtilâf itdiler anda hakdan şu hâlde ki Tanrı’nun izniyle ve irâdetiyle idi. Tanrı râst yola kulağızlar şunu ki diler.</p>	<p>Ancak Kitap verilenler, kendilerine belgeler geldikten sonra, aralarındaki ihtiras yüzünden onda ayrılığa düştüler. Allah, inanınları, ayrılığa düşükleri gerçeğe kendi izni ile erıştirdi. Allah dilediğini doğru yola erıştirir.</p>
Bakara 2:253	<p>وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَقْتَلْنَا الَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ وَلَكِنْ اٰخْتَلَفُوا فَمِنْهُمْ مَن ءَامَنَ وَمِنْهُمْ مَن كَفَرَ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَقْتَلْنَا وَلَكِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ</p>	<p>Eğer Tanrı dileyseydi cenk itmeye idi şunlar ki ol peygâmburlerden sonra kalıbdururlar andan sonra ki anlara dürlü mu‘cize geldi lâkin ihtilâf itdiler anlardan ba‘zı şoldur ki îmân getürdi ba‘zı dahi şoldur ki kâfir oldı...</p>	<p>Allah dileyseydi, belgeler kendilerine geldikten sonra, peygamberlerin ardından birbirlerini öldürmezlerdi. Fakat ayrılığa düştüler, kimi inandı, kimi inkar etti. Allah dileyseydi birbirlerini öldürmezlerdi, lakin Allah istediğini yapar.</p>
Bakara 2:275	<p>الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يُضْعَفُونَ إِلَّا كَمَا يُضْعَفُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهَى فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ عَادَ فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ</p>	<p>Şunlar ki ribâ mâlın yirler durmazlar kabirlerinden meğer şunun durmağı gibi şeytân urur anı cünûndan. [...] her kim ki ana nasîhat gele Tanrı’dan anın hürmetine her kim ki ana nasîhat gele Tanrı’dan anın hürmetine anın içündür giçen.</p>	<p>Faiz yiyenler mahşerde ancak şeytanın çarptığı kimsenin kalktığı gibi kalkarlar. Bu, onların, “Zaten alışveriş de faiz gibidir” demelerindendir. Oysa Allah alışverişi helal, faizi haram kıldı. Kime Rabb’inden bir öğüt gelir de faizcilikten geri durursa, geçmişi kendisinedir, onun işi Allah’a aittir. Kim faizciliğe dönerse, işte onlar cehennemliktir, onlar orada temelli kalacaklardır.</p>

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
Âl-i İmrân 3:19	<p>إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوْتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعِيًّا بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ</p>	<p>İhtilâf itmediler anda ya'nî dîn emrinde ya Muhammed'ün nübüvvetinde illâ andan sonra ki anun hakkidüğünü bildiler. Ya'nî ihtilâf aralarında hasediçün oldu.</p>	<p>Allah katında din, şüphesiz İslam'dır. Ancak, Kitap verilenler, kendilerine ilim geldikten sonra, aralarındaki ihtiras yüzünden ayrılığa düştüler. Allah'ın ayetlerini kim inkar ederse bilsin ki, Allah hesabı çabuk görür.</p>
42:14	<p>وَمَا تَفَرَّقُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعِيًّا بَيْنَهُمْ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ إِلَىٰ أَجْلِ مُّسَمًّى لَافْتَضَىٰ بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ أُورِثُوا الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَفِي شَكِّ مَنْهُ مُرِيبٍ</p>	<p>Ehl-i Kitâb peygâamberlerinden sonra gurûh gurûh olmadılar illâ şundan sonra ki anlara 'ilim geldi. Ya'nî bildiklerinden sonra ki teferruk dalâldürür 'adâvet cihetinden ki aralarında düştü.</p>	<p>Kendilerine ilim geldikten sonra ayrılığa düşmeleri, ancak, birbirini çekememekten oldu. Eğer belirli bir süre için Rabbinin verilmiş bir sözü olmasaydı, aralarında hemen hükmedilirdi. Arkalarından Kitaba varis kılınanlar da ondan şüphe ve endişe içindedirler</p>
45:17	<p>وَأَتَيْنَاهُمْ بَيِّنَاتٍ مِنَ الْأَمْرِ فَمَا اخْتَلَفُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعِيًّا بَيْنَهُمْ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ</p>	<p>İhtilâf itmediler anda ya'nî dîn emrinde ya Muhammed'ün nübüvvetinde illâ andan sonra ki anun hakkidüğünü bildiler. Ya'nî ihtilâf aralarında hasediçün oldu.</p>	<p>Din konusunda, onlara belgeler verdik; ancak, kendilerine ilim geldikten sonra birbirini çekememezlikten ayrılığa düştüler. Rabbin kıyamet günü, ayrılığa düştükleri şeyler hakkında şüphesiz aralarında hükmedecektir</p>
Âl-i İmrân 3:61	<p>فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكٰذِبِينَ</p>	<p>Her kim ki 'İsâ'da senün ile hüccetleşe Nasârâdan sana 'ilim hâsıl oldukdan sonra ...</p>	<p>Sana ilim geldikten sonra, bu hususta seninle kim tartışacak olursa, de ki: "Gelin, oğullarımızı, oğullarınızı, kadınlarımızı, kadınlarınızı, kendimizi ve kendinizi çağıralım, sonra lanetleşelim de, Allah'ın lanetinin yalancılara olmasını dileyelim".</p>

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	‘Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
Âl-i İmrân 3:81	وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْنَاكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهِ وَلَتَنْصُرُنَّهُ قَالَ أَأَقْرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ عَلَىٰ ذَلِكُمْ إِصْرِي قَالُوا أَقْرَرْنَا قَالَ فَاشْهَدُوا وَأَنَا مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ	[...] andan sonra geldi size bir peygâmbere ki gerçekleştireceğiz şunu ki sizün ile biledür ‘ilimden ...	Hani, Allah peygamberlerden, “Andolsun, size vereceğim her kitap ve hikmetten sonra, elinizdeki doğrulayan bir peygamber geldiğinde, ona mutlaka iman edeceksiniz ve ona mutlaka yardım edeceksiniz” diye söz almış ve, “Bunu kabul ettiniz mi; verdiğim bu ağır görevi üstlendiniz mi?” demişti. Onlar, “Kabul ettik” demişlerdi. Allah da, “Öyleyse şahid olun, ben de sizinle beraber şahit olanlardanım” demişti.
Âl-i İmrân 3:86	كَيْفَ يَهْدِي اللَّهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ وَشَهِدُوا أَنَّ الرَّسُولَ حَقٌّ وَجَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ	[...] dahil anlara dürlü mu‘cize geldi ...	İnanıldıktan, peygamberin hak olduğuna şahadet ettikten, kendilerine belgeler geldikten sonra inkar eden bir milleti Allah nasıl doğru yola erdirdir? Allah zalimleri doğru yola erdirdirmez.
Âl-i İmrân 3:105	وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَأَخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ	[...] Andan sonra ki anlara delil-i kâti geldi. ...	Kendilerine belgeler geldikten sonra ayrılan ve ayrılığa düşenler gibi olmayın. Bir takım yüzlerin ağaracağı ve bir takım yüzlerin kararacağı günde büyük azab onlarıdır. Yüzleri karararlara: “İnanmanızdan sonra inkar eder misiniz? İnkaretmenizden dolayı tadın azabı” denecektir.

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
Âl-i İmrân 3:183	الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ عَاهِدَ إِلَيْنَا أَلَّا نُؤْمِنَ لِرَسُولٍ حَتَّىٰ يَأْتِيَنَا بِقُرْبَانٍ تَأْكُلُهُ النَّارُ فَلَمَّا قَدَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّن قَبْلِي بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالذِّكْرِ فَلَمَّا قُلْتُمْ فَلَمَّ فَقَتَلْتُمُوهُمْ إِنَّ كُنْتُمْ صَادِقِينَ	[...] eyit yâ Muhammed size tahkîk peygâmbler benden öndin dürlü mu'cize ile geldi	”Doğrusu, ateşin yiyeceği bir kurban getirmediğe hiçbir peygambere inanmamak üzere Allah bize ahid verdi” diyenlere sen, de ki: “Benden önce peygamberler size belgeler ve dediğiniz şeyi getirdi. Doğru sözlü iseniz niçin onları öldürdünüz?”
4:83	وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِّنَ الْأَمْنِ أَوْ الْخَوْفِ أَذَاعُوا بِهِ وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَىٰ أُولَى الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ الَّذِينَ يَسْتَنْبِطُونَهُ مِنْهُمْ وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَآتَيْنَاكُمُ الشَّيْطَانَ إِلَّا قَلِيلًا	Vaktâ ki anlara gelse bir iş peygâmbler leşkerinin eyülüğinden, yâ şikesteliğinden anı taşra birağurlar idi, za'if Müslimânlar idi. Münâfiklar o resme değüller idi.	Kendilerine güven veya korku hususunda bir haber geldiğinde onu yayarlar; halbuki o haberi Peygamber'e veya kendilerinden buyruk sahibi olanlara götürselerdi, onlardan sonuç çıkarmaya kadir olanlar onu bilirdi. Allah'ın size bol nimeti ve rahmeti olmasaydı, pek azınız bir yana, şeytana uyardınız.
4:153	فَأَخَذْتُمُ الصَّلِيعَةَ بِظُلْمِهِمْ ثُمَّ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ فَعَفَوْنَا عَن ذَلِكَ وَءَاتَيْنَا مُوسَى سُلْطَانًا مُّبِينًا	[...] su'âlleri sebebi ile gökden od indi, urdı anları andan sonra buzağuya tapdılar anlara dürlü hüccet geldüğinden sonra 'akabince 'afv itdük ol suçdan ...	Zulümlerinden ötürü onları yıldırım çarpmıştı. Belgeler kendilerine geldikten sonra da, buzağıyı tanrı olarak benimsediler, fakat bunları affettik ve Musa'ya apaçık bir hüccet verdik,
4:170	يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ مِن رَّبِّكُمْ فَأْمِنُوا خَيْرًا لَّكُمْ وَإِن تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا	İy halâyık, tahkîk ma'bûdunuzdan size peygâmbler geldi ...	Ey İnsanlar! Peygamber Rabbiniz'den size gerçekte geldi, inanın, bu sizin hayrınızdır. İnkâr ederseniz, bilin ki, göklerde ve yerde olanlar Allah'ındır. Allah bilendir. Hakim'dir.

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	‘Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
4:174	يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بِرَّهْنٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُبِينًا	İy halâyık, tahkîk geldi size hak peygâmbere ma‘bûdınızdan ...	Ey İnsanlar! Rabbiniz'den size açık bir delil geldi, size apaçık bir nur, Kuran indirdik.
5:15	يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يَبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ	İy Yahûd ve iy Nasârâ tahkîk geldi size bizim peygâmbirimiz beyân ider size çok nesneyi şunda ki anı gizlerler idiniz peygâmberin sıfatından, dahı hakîkat-i recmden nicelerden dahı ‘afv ider sizi mu’âhaze itmez tahkîk nûr geldi size Tanrı’dan ki İslâm’dur dahı beyân-ı Kur’ân’dur. ...	Ey Kitap ehli! Kitap’dan gizleyip durduğunuzun çoğunu size açıkça anlatan ve çoğundan da geçiveren peygamberimiz gelmiştir. Doğrusu size Allah’tan bir nur ve apaçık bir Kitap gelmiştir.
5:19	يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يَبَيِّنُ لَكُمْ عَلَى فِتْرَةٍ مِنَ الرُّسُلِ أَنْ تَقُولُوا مَا جَاءَنَا مِنْ بَشِيرٍ وَلَا نَذِيرٍ فَقَدْ جَاءَكُمْ بَشِيرٌ وَنَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ	Tahkîk geldi size bizim rasûlümüz beyân ider sizün içün şerâyi‘i peygâmbere munkatı‘ oldığı zemân üzerine. Zirâ Muhammed ile ‘İsâ’nun arasında altı yüz yıl geçdi. Tâ siz bize beşâret idici ve inzâr idici gelmedi dimeyesiz ‘tizâr itmen ki tahkîk geldi size beşîr ve nezîr. ‘İsâ’yla Muhammed’in arasında dört peygâmbere geldi.	Ey Kitap ehli! Peygamberlerin arası kesildiğinde, “Bize müjdeci ve uyarıcı gelmedi” dersiniz diye, size açıkça anlatacak peygamberimiz geldi. Şüphesiz O, size müjdeci ve uyarıcı olarak gelmiştir. Allah her şeye Kadir'dir.
40:34	وَلَقَدْ جَاءَكُمْ يُوسُفُ مِنْ قَبْلِ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا زُلْتُمْ فِي شَكِّ مِمَّا جَاءَكُمْ بِهِ حَتَّى إِذَا هَلَكَ قُلْتُمْ لَنْ يَبْعَثَ اللَّهُ مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ مُرْتَابٌ	Yine diyen Hırbîl’dürür. Ya’nî her-âyine geldi size Yûsuf ‘aleyhi’s-selâm Mûsâ’dan öndin dürlü mu‘cizeleyile ...	”And olsun ki, Yusuf da, daha önce, size belgelerle gelmişti. Size getirdiği şeylerden şüphelenip durmuştunuz. Sonunda Yusuf ölünce, Allah onun ardından hiçbir peygamber göndermeyecek demiştiniz. Allah, aşırı şüpheciyi işte böylece saptırır.”

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
35:37	تَذَكَّرَ وَجَاءَكُمْ النَّذِيرُ فَذُوقُوا فَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ	hâlbuki size peygâmbere dahı geldi, ya Kur'ân geldi, ya pîrlük geldi diye.	Size uyarıcı da gelmişti. Artık azabı tadınız, zalimlerin yardımcısı olmaz.”
49:6	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَقَبِّئُوا أَن تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهْلَةٍ فَتُصِيبُوا عَلَى مَا فَعَلْتُمْ تَلِيمِينَ	İy anlar ki îmân getürdiler, eğer size fâsık olan bir haberile gelse anı tahkîk idün, ta‘cîl itmen ...	Ey inananlar! Eğer yoldan çıkmışın biri size bir haber getirirse, onun iç yüzünü araştırın, yoksa bilmeden bir millele fenalık edersiniz de sonra ettiğimize pişman olursunuz.
63:1	إِذَا جَاءَكَ الْمُنْفِقُونَ قَالُوا نَتَّهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنْفِقِينَ لَكَاذِبُونَ	Vaktâ ki sana yâ Muhammed münâfıklar geleler ...	İkiyüzlüler sana gelince: “Senin şüphesiz Allah'ın Peygamberi olduğuna şahadet ederiz” derler. Allah, senin kendisinin peygamberi olduğunu bilir; bunun yanında Allah, ikiyüzlülerin yalancı olduklarını da bilir.
5:32	وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ إِنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ بَعَدَ ذَلِكَ فِي الْأَرْضِ لَمُسرِفُونَ	Tahkîk geldi anlara peygâmbirimiz dürlü mu‘cizâtla ...	And olsun ki, onlara belgelerle peygamberlerimiz geldi, sonra buna rağmen, onların çoğu yeryüzünde taşkınlık edenler oldu.
5:84	وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ وَنَطْمَعُ أَن يُدْخِلَنَا رَبُّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصَّالِحِينَ	Ne içün biz îmân getürmeyüz Tanrı'ya dahı îmân getürmeyüz şuna ki bize geldi Tanrı'dan , Kur'ân ve rasûldür	Rabbimizin bizi iyi millele birlikte bulundurmasını umarken niçin Allah'a ve bize gelen gerçeğe inanmayalım?” dediklerini görürsün.

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	‘Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
6:31	<p>قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِلِقَاءِ اللَّهِ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَتْهُمْ السَّاعَةُ بَعْتَهُ قَالُوا يَسِّرْنَا عَلَىٰ مَا فَرَطْنَا فِيهَا وَهُمْ يَحْمِلُونَ أَوْزَارَهُمْ عَلَىٰ ظُهُورِهِمْ إِلَّا سَاءَ مَا يَزُرُونَ</p>	<p>Tahkîk ziyân itdi şunlar ki Tanrı'nun likâsını tekzîb itdiler şol vakte deĝin ki kıyâmet geldi ap ansızdan ...</p>	<p>Allah'a kavuşmayı yalanlayanlar doğrusu kaybedenlerdir ki kıyamet saati onlara ansızın gelince, ağırlıklarını arkalarına yüklenerek, “Dünyada işlediğimiz büyük kusurlardan ötürü yazıklar olsun bize” derler. Dikkat edin, yükledikleri şeyler ne kötüdür!</p>
6:34	<p>وَلَقَدْ كَذَّبْتَ رَسُولٌ مِّن قَبْلِكَ فَصَبَرُوا عَلَىٰ مَا كَذَّبُوا وَأُودُوا حَتَّىٰ أَنتَهُمْ نَصْرُنَا وَلَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ وَلَقَدْ جَاءَكَ مِن نَّبِيٍّ الْمُرْسَلِينَ</p>	<p>Tahkîk senden öndin peygâmbler yalanlandılar dahı sabr itdiler şunun üzerine ki anlar tekzîb olundılar ve incindiler şuna deĝin ki anlara bizüm yardımımız geldi [...] sana geldi peygâmblerin haberlerinin ba‘zı.</p>	<p>Senden önce nice peygamberler yalanlandı ve kendilerine yardımımız gelene kadar yalanlanmalarına ve sıkıştırılmaya katıldılar. Allah'ın sözlerini deĝistirebilecek yoktur; and olsun ki peygamberlerin haberi sana da geldi.</p>
6:43	<p>فَلَوْلَا إِذْ جَاءَهُمْ بِأَسْنَا تَضَرَّعُوا وَلَكِنْ قَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ</p>	<p>Ne içün tazarru‘ eylemediler bizim anlara ‘azâbumuz gelür, tâ keşf ide idük ...</p>	<p>Hiç deĝilse, onlara şiddetimiz geldiği zaman yalvarıp yakarmalı deĝil miydiler? Lakin kalbleri katılaştı, şeytan da yaptıklarını onlara güzel gösterdi.</p>
6:61	<p>وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَيُرْسِلْ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَكُمْ الْمَوْتُ تَوَفَّيْتَهُ رُسُلُنَا وَهُمْ لَا يُفْقَرُونَ</p>	<p>[...] şol vakte deĝin ki sizden birinize ölüm gele bizim gönderdiklerimiz anı kabz iderler ...</p>	<p>O, kulların üstünde yegane Hakim'dir, size koruyucular gönderir. Artık birinize ölüm gelince elçilerimiz, bir eksiklik yapmaksızın onun canını alırlar, sonra gerçek Mevlalarına döndürürler. Haberiniz olsun, hüküm O'nundur. O, hesap görenlerin en süatlisidir.</p>

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
6:104	قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِخَفِيظٍ	Tahkîk geldi size dürlü hüccetler benim sıdkıma sizün ma'bûdunuzdan ...	Doğrusu size Rabbiniz'den açık belgeler gelmiştir; kim görürse kendi lehine ve kim körlük ederse kendi aleyhinedir. Ben sizin bekçiniz değilim.
6:109	وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَاءَتْهُمْ آيَةٌ لَيُؤْمِنُنَّ بِهَا قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُشْعِرُكُمْ أَنَّهَا إِذَا جَاءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ	And içdiler Tanrı'ya gereği gibi eğer anlara nişâne gelse feriştehler inmek gibi ve ölüler dirilmek gibi elbette ana î mân getüreler ...	Kendilerine bir mucize gösterilirse, mutlaka ona inanacaklarına dair bütün güçleriyle Allah'a yemin ederler. De ki: “Mucizeler, ancak Allah katındadır”; onların, mucize geldiği zaman da inanmayacaklarını anlamıyor musunuz?
35:42	وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَاءَهُمْ نَذِيرٌ لَيَكُونُنَّ أَهْدَىٰ مِنْ إِحْدَى الْأُمَمِ فَلَمَّا جَاءَهُمْ نَذِيرٌ مَّا زَادَهُمْ إِلَّا تُفُورًا	And içdiler Tanrı'ya gereği gibi ki eğer anlara peygâmbere gelse anlar ümmetlerin eyüreği olalar ana î mân getürmeğe vaktâ ki anlara peygâmbere geldi ki Muhammed'dürür, arturmadı anları ya anlara meğeri i'râz andan.	Kendilerine bir uyarıcı gelince, ümmetler içinde en doğru yolda gidenlerden biri olacaklarına, and olsun ki, bütün güçleriyle Allah'a yemin etmişlerdi; fakat kendilerine uyarıcının gelmesi, yeryüzünde büyüklük taslamak ve kötü düzen kurmak ile uğraştıklarından sadece nefretlerini arttırdı.
6:157	فَقَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ	[...] tahkîk size burhân geldi ma'bûdunuzdan, dahı râhnümâ geldi dahı 'azâbdan emân geldi ...	Şüphesiz o, size Rabbinizden belge, yol gösteren ve rahmet olarak gelmiştir.
7:4	وَكَمْ مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا فَجَاءَهَا بَأْسُنَا بَيِّنًا أَوْ هُمْ قَائِلُونَ	İy nice ehl-i karyeyi helâk itdük dahı geldi anun ehline eyürek bizüm 'azâbumuz yâ anlar kaylûlede iken.	Biz nice kentleri yok etmişizdir; geceleyin veya gündüz uykularında iken baskınımıza uğramışlardır.

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	‘Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
7:5	فَمَا كَانَ دَعْوَاهُمْ إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا إِلَّا أَنْ قَالُوا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ	Olmadı anların sözleri vaktâ ki anlara bizüm ‘azâbumuz geldi illâ ol ki bedürüstî biz zâlimler olduk Tanrımızun ‘ibâdetini terk itmek ile didiler	Baskınımıza uğradıklarında, sözleri, “Gerçekten biz haksızdık” demekten ibaret kalmıştır.
7:34	وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ	Her millet için mühlet vardur ‘azâba	Her ümmet için belirli bir süre vardır; vakitleri dolunca ne bir saat gecikebilir ne de öne geçebilirler.
7:63	أَوْ عَجِبْتُمْ أَنْ جَاءَكُمْ نَذْرٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ مِّنكُمْ لِيُنذِرَكُمْ وَلِتَتَّقُوا وَلَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ	Ya‘nî ‘acebledünüz mi gelmekliği size nasîhat ki ma‘bûdunuzdandır. Bir kişinün dili üzerine ki cinsinüzdendir sizi korkıtmak için dahı sizden takvâ bulına dahı siz mutî‘ olup ‘azâba giriftâr olmayasız didi.	Sizi uyarması ve sizin de Allah’a karşı gelmekten sakınıp rahmete ulaşmanız için, içinizden bir adam aracılığı ile Rabbinizden size bir zikir (vahiy ve öğüt) gelmesine şaştınız mı?
7:69	أَوْ عَجِبْتُمْ أَنْ جَاءَكُمْ نَذْرٌ مِّنْ رَّبِّكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ مِّنكُمْ لِيُنذِرَكُمْ وَأَنْذَرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ قَوْمِ نُوحٍ وَرَأدَكُمْ فِي الْخَلْقِ بَصِطَةً فَأَنْذَرُوا ءَالَآءَ اللَّهِ لَعَلَّكُمْ تُقَلِّحُونَ	Yoktur.	Sizi uyarması için içinizden bir adam aracılığıyla Rabbinizden size bir zikir (vahy ve öğüt) gelmesine şaştınız mı? Hatırlayın ki, Allah sizi Nûh kavminden sonra onların yerine getirdi ve sizi yaratılış itibariyle daha güçlü kıldı. Allah’ın nimetlerini hatırlayın ki kurtuluşa eresiniz.”
7:73	قَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ فَذَرُوهَا تَأْكُلْ فِي أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمْسُوهَا بِسَوْءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابُ آلِيمٍ	[...] tahkîk geldi size rûşen mu‘cize ma‘bûdunuzdan benüm sıdkum üzerine. [...] Bu Tanrı’nun nâkasıdur ki sizün için çıkıdı. [...] dahı yamanlık ile ana el sunman tâ size ‘azâb-ı elîm irişmeye.	Rabbinizden size bir belge geldi: Allah’ın bu dişi devesi size bir delildir, onu bırakın, Allah’ın toprağında otlasın; ona kötülük etmeyin, yoksa can yakıcı azaba uğrarsınız.

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
7:58	قَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبَخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ	[...] tahkîk size geldi ma'bûdunuzdan benüm hakk peygâmbere idüğüme nişâne didi ki ol 'asâ ki Mûsâ'ya virdi idi, ejdehâ ile cenk itdi nice, dahı ol vaktin Mûsâ peygâmbere değül idi ki ana mu'cize ola. ...	Rabbinizden size bir belge geldi. Ölçü ve tartıyı tam yapın, insanların eşyasını eksik vermeyin, düzelttikten sonra yeryüzünde bozgunculuk etmeyin; inanıyorsanız bilin ki, bunlar sizin için hayırlıdır.”
7:101	وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِن قَبْلُ كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الْكَافِرِينَ	[...] tahkîk geldi anlara peygâmbere leri dürlü mu'cize ile ...	And olsun ki onlara peygâmbere ler belgeler getirdi; önceleri yalanladıklarından ötürü inanamadılar. Allah kafirlerin kalblerini böylece kapatıp mühürler.
8:19	إِن تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ جَاءَكُمْ الْفَتْحُ	Eğer feth istersenüz, ya'nî kâdî istersenüz kim aranızda hüküm ide, tahkîk feth geldi. ...	Ey inkarcılar! Zafer istiyorsanız, işte zafer geldi (aleyhinize çıktı).
9:128	لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّن أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ	Ya'nî tahkîk geldi size peygâmbere cinsinizden 'Arabî ...	Ey inananlar! And olsun ki, içinizden size , sıkıntıya uğramanız kendisine ağır gelen, size düşkün, inananlara şefkatli ve merhametli bir peygâmbere gelmiştir.
10:13	وَلَقَدْ أَهَلَكْنَا الْفُرُونَ مِن قَبْلِكُمْ لَمَّا تَطَلَّمُوا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا كَذَلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ	hâlbuki anlara geldi peygâmbere leri dürlü mu'cize ile ...	And olsun ki, sizden önce nice nesilleri, peygâmbere leri onlara belgeler getirmişken, haksızlık ederek inamadıkları zaman yok etmiştik. İşte biz suçlu milleti böyle cezalandırırız.

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
10:22	<p>حَتَّىٰ إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفَلَاحِ وَجَرَيْنَ بِهِم بِرِيحٍ طَيِّبَةٍ وَفَرَحُوا بِهَا جَاءَتْهَا رِيحٌ عَاصِفٌ وَجَاءَهُمُ الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ أُحِيطَ بِهِمْ دَعَوُا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ لَئِن أُنجَيْنَا مِنْ هَذِهِ لَنُكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ</p>	<p>[...] şu vakte değin kim gemide olasız dahı ol gemiler ala gide anları eyü yille dahı şâd olalar ol eyü yile gele ol gemiye, yâ ol yile karşı katı ve kuvvetlü yil dahı mevc gele anlara her cihetden ...</p>	<p>Öyle ki gemilerle denize açıldığımız ve gemilerinizin içindekilerle birlikte uygun bir rüzgârla seyrettiği, yolcuların da bununla sevindikleri bir sırada ona şiddetli bir fırtına gelip çatar ve her taraftan dalgalar onlara hücum eder de çepeçevre kuşatıldıklarını (batıp boğulacaklarını) anlayınca dini Allah'a has kılarak “Andolsun, eğer bizi bundan kurtarırsan, mutlaka şükredenlerden olacağız” diye Allah'a yalvarırlar.</p>
10:57	<p>يَأَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ</p>	<p>İy halk size geldi tahkîk nasîhat Tanrı'nızdan ki Kur'ân'dur ol dahı dermân şuna ki gönüllerünüzde vardur gümândan dahı emân dalâletden ve mü'minlere rahmet.</p>	<p>Ey insanlar! Rabbinizden size bir öğüt ve kalblerde olana şifa, inananlara doğruyu gösteren bir rehber ve rahmet gelmiştir.</p>
10:76	<p>فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا إِنَّ هَذَا لَسِحْرٌ مُّبِينٌ</p>	<p>Vaktâ ki anlara hak zâhir oldı bizüm katumuzdan ...</p>	<p>Gerçek, katımızdan onlara gelince: “Doğrusu bu apaçık bir büyüdür” dediler.</p>
10:94	<p>فَإِنْ كُنْتَ فِي شكٍ مِّمَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ فَسْئَلِ الَّذِينَ يَقْرَأُونَ الْكُتَابَ مِنْ قَبْلِكَ لَقَدْ جَاءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ</p>	<p>Tahkîk hak sana geldi ma'bûdundan ...</p>	<p>Sana indirdiğimizden şüphede isen, senden önce indirdiğimiz Kitap'ları okuyanlara sor. And olsun ki, sana Rabbinden gerçek gelmiştir, sakın şüphelenenlerden olma.</p>

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
10:97	وَلَوْ جَاءَتْهُمْ كُلُّ آيَةٍ حَتَّىٰ يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ	Eğer anlara gelse her nişâne bizüm birliğümüze dahı	Doğrusu Rabbinin söz verdiği azabı hak edenler, can yakıcı azabı görene kadar kendilerine her türlü belge gelse bile inanmazlar.
10:108	قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الْحَقُّ مِن رَّبِّكُمْ فَمَن آهْتَدَىٰ فَأِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَن ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ	İy ehl-i Mekke tahkîk geldi size kitâb ve peygâmbere ma'bûdunuzdan di yâ Muhammed, şöyle ki 'özrinüz kalmadı ...	De ki: "Ey insanlar! Rabbinizden size gerçek gelmiştir. Doğru yola giren ancak kendisi için girmiş ve sapıtan da kendi zararına olarak sapıtmıştır. Ben sizin üzerinize vekil değilim."
11:74	فَلَمَّا ذَهَبَ عَن إِبْرَاهِيمَ الرَّوْعُ وَجَاءَتْهُ الْبَشْرَىٰ يُجَادِلُنَا فِي قَوْمِ لُوطٍ	Vaktâ ki İbrâhîm'den korku gitdi dahı ana oğul beşâreti geldi ...	İbrahim'in korkusu gidip de müjde kendisine ulaşınca, Lut milleti hakkında elçilerimizle tartışmaya girişti.
11:78	وَجَاءَهُ قَوْمُهُ يُهْرَعُونَ إِلَيْهِ وَمِن قَبْلُ كَانُوا يَعْْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ قَالَ يَا قَوْمِ هَؤُلَاءِ بَنَاتِي هُنَّ أَطْهَرُ لَكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تُخْزُونِ فِي ضَيْفِي أَلَيْسَ مِنْكُمْ رَجُلٌ رَّشِيدٌ	Geldi Lût'un kavmi anun evine iverlerdi anlarıniçün ...	Milleti ona koşarak geldiler. Daha önce kötü işler işliyorlardı. "Ey milletim! İşte bunlar benim kızlarım, onlar sizin için daha temizdir. (size nikahlyabilirim!) Allah'tan sakının, konuklarımın önünde beni rezil etmeyin. İçinizde akli başında kimse yok mudur?" dedi.
12:50	وَقَالَ الْمَلِكُ أَتُتُونِي بِهٖ فَلَمَّا جَاءَهُ الرَّسُولُ قَالَ أَرْجِعْ إِلَىٰ رَبِّكَ فَسَأَلَهُ مَا بَأْسُ النِّسْوَةِ الَّتِي قَطَعْنَ أَيْدِيَهُنَّ إِنَّ رَبِّي بِكَيْدِهِنَّ عَلِيمٌ	vaktâ ki sâkî Yûsuf'a geldiyise ...	Hükümdar: "Onu bana getirin" dedi. Yusuf'a elçi gelince, "Efendine dön, kadınlar niçin ellerini kesmişlerdi bir sor; doğrusu Rabbim onların hilesini bilir" dedi.

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
12:110	حَتَّىٰ إِذَا اسْتَيْسَرَ الرُّسُلُ وَوَظَنُوا أَنَّهُمْ قَدْ كُذِّبُوا جَاءَهُمْ نَصْرُنَا فَنُجِّىَ مَنْ نَشَاءُ وَلَا يَرُدُّ بَأْسَنَا عَنْ الْقَوْمِ الْمَجْرِمِينَ	[...] bizüm fethimüz anlara geldi ...	Öyle ki, peygamberler ümitsizliğe düşüp, yalanlandıklarını sandıkları bir sırada onlara yardımımız gelmiştir. Böylece, istediğimizi kurtarız. Azabımız suçlu milletten geri çevrilemeyecektir.
13:37	وَكَذَٰلِكَ أَنْزَلْنَاهُ حُكْمًا عَرَبِيًّا وَلَيْنِ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا وَاقٍ	[...] sana hak rûşen oldukdan sonra ...	Böylece Biz Kuran'ı Arapça bir hüküm ve hikmet olarak indirdik. Sana ilim geldikten sonra onların heveslerine uyarsan, and olsun ki, Allah katında sana bir dost ve seni koruyan çıkamaz.
15:61	فَلَمَّا جَاءَ آلَ لُوطٍ الْمُرْسَلُونَ	Vaktâ ki Lût'un ehline melâ'ike geldiler ...	Elçiler Lut'un ailesine gelince, Lut: “Doğrusu siz tanınmayan kimselersiniz” dedi.
17:94	وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَبَعَثَ اللَّهُ بَشَرًا رَسُولًا	Men' itmedi halkı îmân getürmekden vaktâ ki anlara burhân geldi, illâ “Beşeri Tanrı peygâmbere mi gönderür?” didükleri.	İnsanlara doğruluk rehberi geldiği zaman, inanmalarına engel olan, sadece: “Allah peygamber olarak bir insan mı gönderdi?” demiş olmalarıdır.
18:55	وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ وَيَسْتَعْفِرُوا رَبَّهُمْ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ فُبُلًّا	Men' itmedi halkı îmândan vaktâ ki anlara Kur'ân geldi, dahı men' itmedi istiğfârdan illâ muntazır olmak ilerükilerin sünnetine ki ihlâkdur ya intizârdur ‘azâba. Nice ki ana إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ فُبُلًّا işâret itdi.	İnsanlara doğruluk rehberi gelmişken, onları inanmaktan, Rablerinden mağfîret dilemekten alıkoyan öncekilere uygulananın kendilerine de uygulanmasını veya gözleri göre göre azaba uğramayı beklemeleridir.

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
19:23	فَأَجَاءَهَا الْمَخَاضُ إِلَى جِذْعِ النَّخْلَةِ قَالَتْ يَلَيْتَنِي مِثُّ قَبْلِ هَذَا وَكُنْتُ نَسِيًّا مَنْسِيًّا	Oğlan burusu anı bir hurma dibine iletirdi, ...	Doğum sancısı onu bir hurma ağacının dibine gitmeğe mecbur etti. “Keşke ben bundan önce ölmüş olsaydım da unutulup gitseydim” dedi.
19:43	يَأْتِبْتُ إِيَّيْ قَدْ جَاءَنِي مِنْ الْعِلْمِ مَا لَمْ يَأْتِكَ فَاتَّبِعْنِي أَهْدِكَ صِرَاطًا سَوِيًّا	İy baba bedürüstü 'ilimden tahkîk bana geldi şol nesne ki sana gelmedi didi ...	“Babacığım! Doğrusu sana gelmeyen bir ilim bana geldi. Bana uy, seni doğru yola eriştireyim.”
23:99	حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ	seni yalanlarlar şol vakte değın ki anlara ölüm gele ...	Onlardan birine ölüm gelince: “Rabbim! Beni geri çevir, ...
26:206	ثُمَّ جَاءَهُمْ مَا كَانُوا يُوعَدُونَ	andan sonra anlara gelse şol nesne ki va‘de olınurlardı ‘azâbdan	Söylesene, Biz onlara yıllar yılı nimetler vermiş olsak, sonra da tehdit edildikleri şey başlarına gelse,...
27:13	فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ آيَاتُنَا مُبْصِرَةً قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ	Vaktâ ki anlara geldi bizüm nişânelerümüz şu hâlde ki görıcıdür anlar bu rûşen sihirdür didiler.	Ayetlerimiz gözlerinin önüne serilince: “Bu apaçık bir sihirdir” dediler
28:25	فَجَاءَتْهُ إِخْبَارُهُمَا تَمْشِي عَلَىٰ أَسْتَحْيَاءَ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْفَصَصَ قَالَ لَا تَخَفْ نَجَّوْتِ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ	Geldi ol ikinün birisi Mûsâ ’ya utanırak, [...] anı beyân ider ya‘nî vaktâ ki Şu‘ayb’a geldi dahı mâcerâyı takrîr itdi Şu‘ayb ...	O sırada, kadınlardan biri utana utana yürüyüp ona geldi: “Babam sana sulama ücretini ödemek için seni çağırıyor” dedi. Musa ona gelince, başından geçeni anlattı. O: “Korkma, artık zalim milletten kurtuldun” dedi
28:36	فَلَمَّا جَاءَهُمْ مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّفْتَرٍ وَمَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ	Vaktâ ki Mûsâ anlara geldi âyât-ı ‘izâmumuz birle bizüm şu hâlde ki rûşenleridi ...	Musa onlara , apaçık olarak, mucizelerimizle gelince: “Bu sadece uydurma bir sihirdir. Önceki atalarımızdan böylesini işitmemiştik” dediler

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	‘Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
29:53	وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَوْلَا أَجَلٌ مُّسَمًّى لَّجَاءَهُمْ الْعَذَابُ وَلَيَأْتِيَنَّهُمْ بَغْضَةٌ لَّيْسَ عَوْنٌ	Dahı tizlerler seni ‘azâb itmeğile istihzâ idüp. Eğer levhu’l-mahfûzda ‘azâbları te’hîr olmayaydı her-âyine ‘azâb anlara gelürdi, ...	Senden azabı acele bekliyorlar. Eğer süre belirtilmiş olmasaydı azap onlar a hemen gelirdi. Ama yine de onlar farkına varmadan başlarına ansızın gelecektir
33:9	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَاءَتْكُمْ جُنُودٌ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا وَجُنُودًا لَّمْ تَرَوْهَا وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا	Ol vaktde ki leşker geldi üzerinize. ...	Ey inananlar! Allah'ın size olan nimetini anın; üzerinize ordular gelmişti. Biz de onların üzerine rüzgar ve göremediğiniz ordular göndermiştik. Allah, yaptıklarınızı görüyordu
Âl-i İmrân 3:184	وَإِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالزُّبُرِ وَبِالْكِتَابِ الْمُنِيرِ	geldi anlara peygâmbeleri dürlü mu‘cize birle ...	Seni yalancı saydılsa, senden önce belgeler, sahifeler ve aydınlatıcı kitap getiren peygamberler de yalanlanmıştı
36:13	وَاضْرِبْ لَهُم مَّثَلًا أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ	Mesel beyân it anlaruniçün yâ Muhammed Antâkiye ehlini, ya‘nî anlara ‘aceb kıssa beyân eyle vaktâ ki anlara ‘İsâ peygâmberden ilçiler geldi ...	İnsanlara, halkına elçiler gelen şehri mesel olarak anlat
38:4	وَعَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُّنذِرٌ مِّنْهُمْ وَقَالَ الْكٰفِرُونَ هٰذَا سَلْحَرٌ كٰذِبٌ	Dahı ‘aceb itdiler Mekke kâfirleri bununıla ki anlara peygâmber kendülerden geldi.	Aralarından bir uyarıcı nın gelmesine şaşmışlardı. İnkarcılar: “Bu, pek yalancı bir sihribazdır; ...
50:2	بَلْ عَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُّنذِرٌ مِّنْهُمْ فَقَالَ الْكٰفِرُونَ هٰذَا شَيْءٌ عَجِيبٌ	Bel ‘acebledi Mekke kâfirleri ki anlara kendülerden inzâr idici peygâmber geldi ...	Kafirler, Aralarından bir uyarıcının gelmesine şaşıtlar da: “Bu şaşılacak bir şey; ...
39:59	بَلَىٰ قَدْ جَاءَكَ ءَايٰتِي فَكَذَّبْتَ بِهَا وَاسْتَكْبَرْتَ وَكَنتَ مِنَ الْكٰفِرِينَ	Tanrı te‘âlâ ana belâ tahkîk benüm âyâtum sana geldi ...	Ey insanoğlu! Evet; ayetlerim sana gelmişti de onları yalanlamış, büyüklük taslamış ve inkarcılardan olmuşsun

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
40:25	فَلَمَّا جَاءَهُم بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا اقْتُلُوا أَبْنَاءَ الَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ وَاسْتَحْيُوا نِسَاءَهُمْ وَمَا كَيْدُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ	Vaktâ ki Mûsâ anlara mu'cizyile geldi, ...	Musa katımızdan onlara gerçeği getirince: “Onunla beraber iman etmiş kimselerin oğullarını öldürün, kadınlarını sağ bırakın” dediler. Ama inkarcıların hilesi elbette boşa gider
49:66	قُلْ إِنِّي نُهِيتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَمَّا جَاءَنِيَ الْبَيِّنَاتُ مِنْ رَبِّي وَأُمِرْتُ أَنْ أُسَلِّمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ	vaktâ ki bana dürlü burhân geldi ma'bûdumdan ...	De ki: “Sizin, Allah'ı bırakıp da kulluk ettiklerinize kulluk etmek bana yasak kılınmıştır. Zira bana Rabbimden belgeler gelmiştir. Ben, kendimi Alemlerin Rabbine vermekle emrolundum.
40:83	فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَرِحُوا بِمَا عِنْدَهُمْ مِنَ الْعِلْمِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهٖ يَسْتَهْزِءُونَ	Vaktâ ki anlara peygâmbertleri geldi dürlü mu'cizyile ...	Peygamberleri onlara belgelerle gelince, kendilerinde olan bilgiden gururlandılar da, alaya aldıkları şey kendilerini sarıverdi
41:14	إِذْ جَاءَتْهُمْ الرُّسُلُ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ قَالُوا لَوْ شَاءَ رَبُّنَا لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً فَاِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهٖ كَافِرُونَ	Ol vaktde ki geldi anlara peygâmbertleri ve muhavvifleri anların önerlerinden ve ardlarından ...	Onlara , önlere, artlarından, her yönden: “Allah'tan başkasına kulluk etmeyin” diyen peygamberleri gelmişti: “Eğer Rabbimiz böyle bir şey dileseydi melekler indirirdi. Doğrusu sizinle gönderilene inkar ederiz” demişlerdi
43:29	بَلْ مَتَّعْتُ هَؤُلَاءِ وَأَبَاءَهُمْ حَتَّىٰ جَاءَهُمُ الْحَقُّ وَرَسُولٌ مُّبِينٌ	ni'metle ve dürlü lezzetile meşgûl oldılar şuna değün ki anlara hak geldi . Murâd Kur'ân'durur, dahı risâlet beyân idici peygâmbert geldi, ...	Hayır; Ben bunları ve babalarını gerçek ve onu açıklayan bir peygamber gelene kadar geçindirdim

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
43:30	وَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ وَإِنَّا بِهِ كَافِرُونَ	vaktâ ki anlara hak geldi didi hayâl dahı artdı anlar bu Kur'ân sihirdürür, dahı bedürüstî biz ana kâfirlerüz didiler.	Gerçek kendilerine geldiği zaman: “Bu bir büyüdür. Doğrusu biz onu inkar ediyoruz” dediler
44:14	أَنَّى لَهُمُ الذِّكْرَى وَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مُّبِينٌ	hâlbuki tahkîk anlara hakkı rûşen idici peygâmbere geldi dürlü mu‘cizeyile ‘Arabî, şöyle ki lügatını anlarlar.	Nerde onlarda öğüt almak? Kendilerine gerçeği açıklayan bir peygamber gelmişti ve ondan yüz çevirmişler, “Belletilmiş bir deli” demişlerdi
44:17	وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَجَاءَهُمْ رَسُولٌ كَرِيمٌ	dahı anlara kerîm peygâmbere geldi. ...	And olsun ki, onlardan önce, Firavun milletini denemiştik. Onlara gelen değerli bir peygamber demişti ki
47:18	فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً فَقَدْ جَاءَ أَشْرَاطُهَا فَأَنَّى لَهُمْ إِذَا جَاءَتْهُمْ ذِكْرُهُمْ	[...] Tahkîk kıyâmetün şartları ve ‘alâmetleri geldi [...]. Eğer nâgâh kıyâmet kopsa anlara tevbe fâyide eylemez ol demde.	Onlar kıyâmet gününün kendilerine ansızın gelmesini mi bekliyorlar. Şüphesiz onun alâmetleri belirmiştir. Kendilerine gelip çatınca ibret almaları neye yarar
53:23	إِنْ يَنْبَغُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَمَا تَهْوَى الْأَنْفُسُ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنْ رَبِّهِمُ الْهُدَى	[...] Tahkîk geldi anlara yaradandan doğru yol gösterici ki Muhammed ’dürür.	Onlar sadece sanıya ve canlarının istediğine uymaktadırlar. Oysa anlara Rablerinden and olsun ki doğruluk rehberi gelmiştir
54:4	وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنَ الْأَنْبَاءِ مَا فِيهِ مُرْدَجَرٌ	Dahı tahkîk geldi anlara ilerükilerin haberlerinden şol ki anda zecr vardurur.	And olsun ki, onları bu hallerinden vazgeçirecek nice haberler gelmiştir
54:41	وَلَقَدْ جَاءَ عَالِ فِرْعَوْنَ الذُّرُّ	Tahkîk geldi Fir‘avn’un kavmine inzâr idiciler	And olsun ki, Firavun erkanına uyanlar geldi
60:10	يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا جَاءَكُمْ الْمُؤْمِنَاتُ مُهَلِّجَاتٍ فَامْتَحِنُوهُنَّ إِنَّ اللَّهَ أَعْلَمُ بِإِيمَانِهِنَّ	iy mü’minler vaktâ ki gele size mü’mne hâtûnlar ...	Ey inananlar! İnanmış kadınlar hicret ederek size gelirlerse onları deneyin, hicretlerinin sebebinin inceleyin. Allah onların imanlarını çok iyi bilir.

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
60:12	يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعَنَّكَ عَلَىٰ أَنْ لَا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ وَلَا يَأْتِينَ بِبُهْتَانٍ يَفْتَرِينَهُ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِيَنَّكَ فِي مَعْرُوفٍ فَبَايِعَهُنَّ وَأَسْتَغْفِرْ لَهُنَّ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ	İy Peygâmbir vaktâ ki sana mü'mine hâtûnlar gele ...	Ey Peygamber! İnanmış kadınlar , Allah'a hiçbir ortak koşmamak, hırsızlık yapmamak, zina etmemek, çocuklarını öldürmemek, başkasının çocuğunu sahiplenerek kocasına isnadda bulunmamak ve uygun olanı işlemekte sana karşı gelmemek şartıyla sana beyat etmek üzere geldikleri zaman, onları kabul et; onlara Allah'tan bağışlanma dile; doğrusu Allah, bağışlayandır, acıyandır
67:9	قَالُوا بَلَىٰ قَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِن شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ	Anlar belâ tahkîk bize inzâr idici geldi, lâkin biz yalanladuk anları, dahı Tanrı nesne göndermedi didük, değülsiz illâ ulu azgunlukda didi.	Onlar: “Evet; doğrusu bize bir uyarıcı geldi, fakat biz yalanladık ve Allah hiçbir şey indirmemiştir, siz büyük bir sapıklık içindesiniz demiştik” derler
80:2	أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَىٰ	mütegayyir oldı Peygâmbir ‘aleyhi’s-selâm, dahı i‘râz itdi ana dîn maslahatiçün geldüğinden. Murâd İbnu Ümmi Mektûm ’durur.	Yanına kör bir kimse geldi diye (Peygamber) yüzünü asıp çevirdi
98:4	وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ النَّبِيَّةُ	Dahı ihtilâf itmedi Yahûd ve Nasârâ -ahzâhullâh-Muhammed’de illâ şundan ki anlara hüccet-i vâzıha geldi. Ya‘nî hak âşikâre oldı Kur‘ân’ıla ki Muhammed geldi.	Ama, kendilerine kitap verilenler, onlara apaçık belge geldikten sonra ayrılığa düştüler

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
Bakara 2:87	أَفَكُلَّمَا جَاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَى أَنْفُسُكُمْ أَسْتَكْبِرْتُمْ فَفَرِيقًا كَذَّبْتُمْ وَفَرِيقًا تَقْتُلُونَ	Şöyle midür her bâr ki size peygâmbere gele şunun ile ki nefslerinüz anı sevmeye baş çekesiz. Nice tâyifeyi yalanladınız 'İsâ gibi Muhammed gibi nice tâyifeyi dahı öldürürsüz Şa'yâ ve Zekeriyâ ve Yahyâ gibi.	Size bir peygamber nefsinizin hoşlanmadığı bir şey getirdikçe, büyüklük taslayarak, bir kısmını yalancı sayıp, bir kısmını öldürür müsünüz
5:70	لَقَدْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَأَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ رُسُلَنَا كُلَّمَا جَاءَهُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَى أَنْفُسُهُمْ فَرِيقًا كَذَّبُوا وَفَرِيقًا يَقْتُلُونَ	Benî İsrâ'îl'in 'ahdini alduk dahı anlara peygâmbere gönderdik ki anların yollarını görelere her bâr ki anlara bir peygâmbere geldi şunun ile ki gönülleri anı dilemez şerâyî'den bir bölüğü yalanladılar bir bölüğü dilediler ki öldüreler	And olsun ki İsrailoğullarından söz aldık ve onlara peygâmbere gönderdik. Nefislerinin hoşlanmadığı bir şeyle onlara her peygamber gelişte, bir kısmını yalanlarlar ve bir kısmını da öldürürlerdi.
	لِكُلِّ		
5:48	لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَا جَا	Kılduk sizden her peygâmbere için bir şerî'at ve bir doğru yol ...	Her biriniz için bir yol ve bir yöntem kıldık;
4:33	وَلِكُلِّ جَعَلْنَا مَوَالِي مِمَّا تَرَكَ آلُو الدَّانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَالَّذِينَ عَقَدْتَ أَيْمَانُكُمْ فَمَاتُواهُمْ نَصِيْبُهُمْ إِنْ آتَى اللَّهُ كَانِ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا	Her mâl için biz eyelar kılduk.	Ana babanın ve yakınların bıaktıklarından her birine varisler kıldık. Kendileriyle yeminleştiginiz kimselele hisselerini veriniz. Doğrusu Allah her şeye şahiddir
22: 34	وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا لِيذْكُرُوا إِسْمَ اللَّهِ عَلَى مَا رَزَقْنَاهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ فَالِهَكُمْ إِلَهُ وَاحِدٌ فَلَهُ أَسْلَمُوا	Her tâyifeyiçün bir kurbângâh vardır, ya her tâyifeyiçün Tanrı buyurdu ki boğazlayalar anun rızâsiçün ...	Her ümmet için, Allah'ın kendilerine rızık olarak verdiği hayvanlar üzerine ismini ansınlar diye kurban kesmeyi meşru kıldık. İşte sizin ilâhınız bir tek ilâhtır. Şu hâlde yalnız O'na teslim olun.

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
22: 67	<p>لَكِنَّ أُمَّةً جَعَلْنَا مَنسَكًا هُمْ نَاسِكُوهُ فَلَا يُنْزِرُ عَنْكَ فِي الْأَمْرِ وَادْعَ إِلَى رَبِّكَ إِنَّكَ لَعَلَى هُدًى مُسْتَوِيمٍ</p>	<p>Her ümmetiçün ma'bed kılduk ve kurbângâh kılduk ki anda 'ibâdet ideler ve kurbân ideler, ...</p>	<p>Biz her ümmet için uygulayacağı bir ibadet yolu verdik. O hâlde, din işinde seninle asla çekişmesinler. Sen Rabbine davet et. Çünkü sen hiç şüphesiz hakka götüren dosdoğru bir yol üzerindesin.</p>
	ما أغنى		
7:48	<p>وَنَادَى أَصْحَابُ الْأَعْرَافِ رَجَالًا يَعْرِفُونَهُمْ بِسِيمَاهُمْ قَالُوا مَا أَغْنَىٰ عَنْكُمْ جَمْعُكُمْ وَمَا كُنْتُمْ تُسْتَكْبِرُونَ</p>	<p>[...] def' itmedi sizden emvâlinüz ve evlâdınız ya ne def' itdü sizden?</p>	<p>Burçlarda olanlar, simalarından tanıdıkları adamlara; Topluluğunuz, topladığınız mal ve büyüklük taslamalarınız size fayda vermedi.</p>
15:84	<p>فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ</p>	<p>'Azâbı def' itmedi anlardan şol ki kazandılar emvâlden ve evlerden.</p>	<p>Yaptıkları kendilerine bir fayda sağlamadı.</p>
40:82	<p>أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْهُمْ وَأَشَدَّ قُوَّةً وَءَانَارًا فِي الْأَرْضِ فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ</p>	<p>[...] menfa'at itmedi anlar dünyâda işledükleri ve Tanrı'nun 'azâbını anlardan def' itmedi.</p>	<p>Yeryüzünde dolaşıp, kendilerinden daha çok, daha kuvvetli, yeryüzünde bıraktıkları eserler daha sağlam olan öncekilerin sonuçlarının nasıl olduğunu görmezler mi? Kazandıkları onlara bir fayda vermemiştir.</p>
39:50	<p>أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْهُمْ وَأَشَدَّ قُوَّةً وَءَانَارًا فِي الْأَرْضِ فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ</p>	<p>[...] fâyide eylemedi ve def' itmedi anlardan şol ki mâllardan kazanırlardı.</p>	<p>Bunu onlardan öncekiler de söylemişti, ama kazandıkları şeyler onlara fayda vermedi.</p>

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	‘Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
46:26	فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ سَمْعُهُمْ وَلَا أَبْصَرُهُمْ وَلَا أَفْدَانُهُمْ مِنْ شَيْءٍ إِذْ كَانُوا يَجْحَدُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ	[...] Men‘ itmedi anlardan Tanrı’nun ‘azâbından bir nesneyi sem‘ dahı ebsâr dahı fuvâdları anlarun.	Ama kulakları, gözleri ve kalbleri onlara bir fayda sağlamadı , zira, Allah'ın ayetlerini bile bile inkar ediyorlardı, alaya aldıkları şeyler onları kuşatıp yokediverdi
69:28	مَا أَغْنَىٰ عَنِّي مَالِيَّةٌ	Benden def‘ itmedi dünyâda kazandığum mâl ‘azâdan dine.	malım bana fayda vermedi ;
111:2	مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ	Ne def‘ itdi andan mâlî dahı şol ki kesb itdi . ما yarar ki istifhâmiyye ola ve nâfiye ola ve masdariyye ola. Nâfiye olsa ma‘nâsı ana mâlî menfa‘at itmedi .	Malı ve kazandığı kendisine fayda vermedi .
	أي		
40:81	وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ فَأَيَّ آيَاتِ اللَّهِ تُنْكِرُونَ	Dahı gösterür size kendünün âyât-ı ‘izâmını kendünün vahdâniyyetine, Tanrı’nun kangî âyâtına inkâr idersiz.	Allah size delillerini gösteriyor. Allah'ın delillerinden hangisini inkar edersiniz
28:28	قَالَ ذَلِكَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ أَيَّمَا الْأَجْلَيْنِ فَضَيْتُ فَلَا عُدْوَانَ عَلَيَّ وَاللَّهُ عَلَىٰ مَا نَقُولُ وَكِيلٌ	Mûsâ ol didiğün iki yıl senünile benim aramdadır, iki müddetden kangısını yerine getirsem benüm üzerime aslâ söz olmaya, Tanrı biz didiğimizün üzerine tanuk olsun didi	Musa: “Bu seninle benim aramdadır. Bu iki süreden hangisini doldurursam doldurayım bir kötülüğe uğramayacağım. Söylediklerimize Allah vekildir” dedi
	ماذا		
Bakara 2:215	يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنفِقُونَ قُلْ مَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ خَيْرٍ فَلِلَّوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَالرِّبَّانِ السَّبِيلِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ	Yâ Muhammed sana sorarlar ki ne nesneyi nafaka ideler. Eyit yâ Muhammed her neyi ki nafaka idesiz hayırdan ya ‘nî helâldan ...	Sana, ne sarfedeceklerini sorarlar, de ki: “Sarfedeceğiniz mal, ana baba, yakınlar, yetimler, düşkünler, yolcular içindir. Yaptığınız her iyiliği Allah şüphesiz bilir”

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
Bakara 2:219	يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا إِتْمَ كَبِيرٌ وَمَنْفَعٌ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَا أَكْبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَا وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلِ الْعَفْوَ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ	Dahi sana sorarlar ne nesneyi nafaka ideler eyit yâ Muhammed, külfetinden artanı îsâr idelerdi.	Sana içki ve kumarı sorarlar, de ki: “İkisinde hem büyük günah ve hem insanlara bazı faydalar vardır. Günahları faydasından daha büyüktür”. Ne sarfedeceklerini sana sorarlar, de ki: “Artanı”. Böylece Allah, dünya ve ahiret hususunda düşünesiniz diye size ayetleri açıklar
12:71	قَالُوا وَاقْبَلُوا عَلَيْهِمْ مَاذَا تَفْقِدُونَ	İhve-i Yûsuf eyitdiler ki “ Ne zâyî‘ kıldınız bizi ne sebebden teftiş idersiz?” didiler.	Geri dönerek, “ Ne kaybettiniz?” dediler
16:30	وقيل للذين اتقوا ماذا أنزل ربكم قالوا خيرا للذين أحسنوا في هذه الدنيا حسنه ولدار الآخرة خير ولنعيم دار المنقين	Dindi şunlara ki Tanrı’ dan korkdılar ne indürdi sizün ma‘bûdunuz size hayr indürdi didiler.	Sakınan kimselere: “ Rabbiniz ne indirdi?” denince, “İyilik” derler. Bu dünyada iyi davrananlara iyilik vardır. Ahiret yurdu ise daha iyidir. Sakınanların yurdu ne güzeldir
37:85	إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَاذَا تَعْبُدُونَ	Ol vaktde ki atasına dahi kavmine “ Neye taparsız?” didi.	İbrahim babasına ve milletine şöyle demişti: “ Nelere kulluk ediyorsunuz?”
7:110	يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ	diler ki çıkara sizi yirinüzden câzuluk ile ne buyurursız didi. Murâd bunun “Buyurursız” didüğünde meşveret taleb itmekdür.	sizi memleketinizden çıkarmak istiyor” dediler. Firavun: “Ne buyurursunuz?” dedi
26:35	يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرَةٍ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ	Yoktur.	Firavun çevresinde bulunan ileri gelenlere: “Doğrusu bu bilgin bir sihirbaz; sizi sihirle yurdunuzdan çıkarmak istiyor; ne buyurursunuz?” dedi

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
27:28	أَذْهَبْ بِكِتَابِي هَذَا فَأَلْفِقْهُ إِلَيْهِمْ ثُمَّ تَوَلَّ عَنْهُمْ فَانظُرْ مَادَا يَرْجِعُونَ	Ya'nî var benüm işbu kitâbumla, dahı at anlara andan sonra anlardan dön. Dahı gör ki ne cevâb virür ler didi.	“Şu yazımı götür, onlara at, sonra bir yana çekil, varacakları sonuca bak.
27:33	قَالُوا نَحْنُ أَوْلُوا قُوَّةً وَأَوْلُوا بِأَسْ شَدِيدٍ وَالْأَمْرُ إِلَيْكَ فَإَنْظُرْ مَادَا تَأْمُرِينَ	Anlar, biz kuvvet eyeleriyüz dahı kalabe cenk eyeleriyüz yaraklu, evet iş sanadur, ya'nî buyruk senündür, iy melike buyur ne buyurursan ın didiler.	”Biz güçlü kimseler ve zorlu savaş adamlarıyız, emir senindir, sen emretmene bak.”
37:112	فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعَىٰ قَالَ يَبْنَئِيَّ إِنِّي أَرَىٰ فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَدْبَحُكَ فَانظُرْ مَادَا تَرَىٰ قَالَ يَا بَتِ أَعْلَىٰ مَا تُؤْمَرُ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ	Vaktâ ki anunıla Minâ dağına irişdi iy oğulcuğum, bedürüstî ben gördüm düşümde ki seni boğazlaram, sen dahı nice görür sin didi. ol oğul, baba işle şunu ki buyrulırsın tiz ola ki beni inşâallâh sâbir bendelerden bulasın didi.	Çocuk kendisinin yanısıra yürümeye başlayınca: “Ey oğulcuğum! Doğrusu ben uykuda iken seni boğazladığımı görüyorum, bir düşün, ne dersin? ” dedi. “Ey babacığım! Ne ile emrolundunsa yap, Allah dilerse, sabredenlerden olduğumu göreceksin” dedi
31:11	هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَادَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ	Bu giçen ben yarattuğumdurur yirlerden ve göklerden, gösterün bana ne yaratdı şunlar ki anlara taparsız andan gayrı . Bel kâfirler rûşen hatâdadururlar ki görüp ‘ibret alıp tevhîd itmezler.	İşte bu Allah'ın yaratışıdır. Ondan başkasının ne yarattığını Bana gösterin. Hayır; gösteremezler, zalimler apaçık sapıklık içindedir

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
31:34	<p>إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنزِلُ الْعَيْثُ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْضِ حَاجِمٌ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَادًّا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ</p>	<p>Bedürüstî Tanrı te‘âlâ anun katındadır hemân kıyâmetün ‘ilmi dahı oldurur ki yağmur indürür diledüğü vaktde dahı bilür ki erhâmda ne var, irkek mi dişi mi, ya tamâm mı ya nâkıs mı dahı bir nefis bilmez ki ne kazanısar tanla hayır ve şer dahı bilmez bir nefis ki ne yirde ölür bedürüstî Tanrı dânnâdur, her nesneye âgâhdur.</p>	<p>Kıyamet saatini bilmek ancak Allah'a mahsustur. Yağmuru O indirir, rahimlerde bulunanı O bilir, kimse yarın ne kazanacağını bilmez ve hiç kimse nerede öleceğini bilemez. Allah şüphesiz bilendir, her şeyden haberdardır</p>
35:40	<p>أَرُونِي مَادًّا خُلِقُوا مِنْ الْأَرْضِ أَمْ آتَيْنَاهُمْ كِتَابًا فَهُمْ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْهُ بَلْ إِنَّ يَعِدُ الظَّالِمُونَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا إِلَّا غُرُورًا</p>	<p>gösterün bana ki putlarınız ne yarattı şundan ki yirdedürür mahlûkâtda ya anların ortakları mı var göklerde di ya ol müşriklerle kitâb mı virdük ki anlar sâdik burhân üzerindedürürler ol kitâbdan, bilelüm ol kazıyyeyi di yâ Muhammed. (آتَيْنَاهُمْ) daki zamîr yarar ki putlara gide .</p>	<p>Bana gösterin, onlar yerden hangi şeyi yarattılar?” Yoksa onların Allah'la ortaklığı göklerde midir? Yoksa Biz onlara kitap verdik de ondaki delillere mi dayanırlar? Hayır; zalimler, birbirlerine sadece aldatıcı söz söylerler</p>
Bakara 2:26	<p>وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَيَقُولُونَ مَادًّا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا</p>	<p>Dahı diye şunlar ki anların gönüllerinde nifâk hastalığı vardır, dahı kâfirler “Ne diledi Tanrı bununılan mesel yöninden” diye. ...</p>	<p>İnkâr edenler ise “Allah bu misalle neyi murad etti?” derler,</p>
74:31	<p>وَلَيَقُولَنَّ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْكَافِرُونَ مَادًّا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَمَا يَعْلَمُ جُنُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرَىٰ لِلْبَشَرِ</p>	<p>Dahı diye şunlar ki anların gönüllerinde nifâk hastalığı vardır, dahı kâfirler “Ne diledi Tanrı bununılan mesel yöninden” diye. [...] bilmez senün ma‘bûdunun leşkerlerinin sağışını meğer yine ol.</p>	<p>Kalblerinde hastalık bulunanlar ve inkarcılar: “Allah bu misalle neyi muradetti?” desinler. İşte Allah, böylece, dilediğini saptırır, dilediğini de doğru yola eriştirir. Rabbinin ordularını kendisinden başkası bilmez. Bu, insanoğluna bir öğütten ibarettir</p>

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	‘Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
	مهما		
7:132	وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِنَا بِهِ مِنْ آيَةٍ لِنَسْحَرَنَا بِهَا فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ	Her ne getirsen bize ‘alâmetden yâ Musâ tâ anun ile gözümüz bağlayasın biz sana îmân getiriciler değülüz didiler, eyle olsa Mûsâ anları kargadı.	Firavun ailesi: “Bizi sihirmek için ne mucize gösterirsen göster , sana inanmayacağız” dediler
	يفرنكم / غرهم ...		
31:33	يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ وَأَحْسِنُوا يَوْمًا لَا يَجْزِي وَالِدٌ عَنْ وَلَدِهِ وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ جَارٍ عَنِ وَالِدِهِ شَيْئًا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تُغْرَنَكُمْ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّتْكُمْ بِاللَّهِ الْعُرُورُ	Bedürüstî Tanrı’nun ölümden sonra ba’si var didüğü hakdur dahı sizi mağrûr itmesün hayât-ı dünyâ dahı mağrûr eylemesün sizi şeytân Tanrı’nun tâ‘atinden.	Ey insanlar! Rabbinize karşı gelmekten sakının. Babanın oğlu, oğulun da babası için bir şey ödeyemeyeceği günden korkun. Allah’ın verdiği söz şüphesiz gerçektir. Dünya hayatı sakın sizi aldatmasın. Allah’ın affına güvendirerek şeytan sizi ayartmasın
35:5	يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تُغْرَنَكُمْ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّتْكُمْ بِاللَّهِ الْعُرُورُ	Yoktur.	Ey insanlar! Allah’ın verdiği söz şüphesiz gerçektir; dünya hayatı sizi aldatmasın. Allah’ın affına güvendirerek şeytan sizi ayartmasın
57:14	يُنَادُونَهُمْ أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنَّكُمْ فَتَنْتُمْ أَنْفُسَكُمْ وَتَرَبَّصْتُمْ وَارْتَبْتُمْ وَعَرَّيْتُمْ الْأُمَانِيَّ حَتَّىٰ جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ وَعَرَّيْتُمْ بِاللَّهِ الْعُرُورُ	dahı sizi mağrûr itdi “Tanrı kerîmdürür, size ‘azâb itmez” dimeğile şeytân	İkiyüzlüler, inananlara: “Biz sizinle beraber değil miydik” diye seslenirler. Onlar: “Evet öyle; fakat sizler kendinizi aldattınız, bize pusu kurdunuz, Allah’ın buyruğu gelene kadar dinde şüpheye düştünüz; sizi kuruntular aldattı; sizi şeytanlar Allah’a karşı da ayarttı.

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
45:35	ذٰلِكُمْ بِاَنَّكُمْ اتَّخَذْتُمْ آيَاتِ اللّٰهِ هُرُورًا وَّعَرَّتُمْ الْحَيٰةَ الدُّنْيَا فَالْيَوْمَ لَا يُخْرَجُونَ مِنْهَا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ	dahı sizi aldadı hayât-ı dünyâ karşunuza bezenmeğile	“Bu, Allah'ın ayetlerini alaya almanızdan ve dünya hayatının sizi aldatmış olmasından ötürüdür.” O gün, ne oradan çıkarılırlar ve ne de özürleri dinlenir
8:49	اِذْ يَقُولُ الْمُنٰفِقُونَ وَ الَّذِيْنَ فِي قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ غَرَّ هُوَ لَآءِ دِيْنُهُمْ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ فَاِنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ	An yâ Muhammed ol vakti ki münâfiklar dahı şunlar ki gönüllerinde irtidâd var ol mü'minleri dînleri mağrûr itdi, anun ile nusret umarlar didiler	İkiyüzlüler ve kalblerinde hastalık bulunanlar “ Müslümanları dinleri aldattı” diyorlardı; oysa, kim Allah'a güvenirse bilmelidir ki Allah güçlüdür, hakimdir
Âl-i İmrân 3:196	لَا يَغُرَّنٰكَ تَقَلُّبُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا فِي الْبِلَادِ	Mağrûr eylesün seni yâ Muhammed kâfirlerin virmekleri ve almaları şehirlerde.	İnkâr edenlerin diyar diyar gezip refah içinde dolaşması sakın seni aldatmasın;
6:70	وَدَّرَ الَّذِيْنَ اتَّخَذُوْا دِيْنَهُمْ لَعِبًا وَّلَهْوًا وَّعَرَّتَهُمُ الْحَيٰةُ الدُّنْيَا	Terk it şunları ki dutdılar dinlerini ki İslâm'dır oyun ve gurûrdur ki istihzâ itdiler yâ her kavim 'idlerini la' b ve lehv itdiler, meğer Müslimânlar ki anlar namâz ve tekbîr ve sadaka-yı fitr ve nahr ile ârâte kıldılar dahı fenâ sarâyı anları mağrûr itdi	Dinlerini oyun ve eğlenceye alanları, dünya hayatının aldattığı kimseleri bırak.
7:51	الَّذِيْنَ اتَّخَذُوْا دِيْنَهُمْ لَهْوًا وَّلَعِبًا وَّعَرَّتَهُمُ الْحَيٰةُ الدُّنْيَا فَالْيَوْمَ نُنَسِّاَهُمْ كَمَا نَسُوْا لِقَاءَ يَوْمِهِمْ هٰذَا وَمَا كَانُوْا بِآيٰتِنَا يَجْحَدُوْنَ	[...] Dahı anları mağrûr itdi dünyâ hayâtı ...	“Doğrusu Allah dinlerini alay ve eğlenceye alan, dünya hayatına aldanan inkarcılara ikisini de haram etmiştir” derler.
6:130	قَالُوْا شَهِدْنَا عَلَى اَنْفُسِنَا وَّعَرَّتَهُمُ الْحَيٰةُ الدُّنْيَا وَشَهِدُوْا عَلَى اَنْفُسِهِمْ اَنْهُمْ كَانُوْا كٰفِرِيْنَ	Tanrı te'âlâ anları dünyâ sarâyındağ ı gurûr itdi dir.	“Kendi hakkımızda şahidiz” derler. Dünya hayatı onları aldattı da inkarcı olduklarına, kendi aleyhlerinde şahidlik ettiler

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
	إِلا		
7:99	أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ	Tanrı'nun mekrinden emîn mi oldılar, emîn olmaz Tanrı'nun 'azâbından meğer şunlar ki ziyâna vireler işi.	Onlar Allah'ın düzeninden güvende miydiler? Allah'ın düzeninden ancak mahvolacak millet güvende olur.
7:187	يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي لَا يُجِيبُهَا لَوْ قَتَبْتُهَا إِلَّا هُوَ تَقُلَّتْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا تَأْتِيكُمُ إِلَّا بَغْضَةً يَسْأَلُونَكَ كَأَنَّكَ خَفِيٌّ عَلَيْهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ	Kureyş sana sorarlar kıyâmetden ne vaktededür olmaklığı diyü bedürüstî anun 'ilmi benüm ma'bûdum katındadır di yâ Muhammed meğer ol bîr u bâr Tanrı göklerde ve yirlerde ağır oldu. Zîrâ melâyike ve sekaleyn anda sergerdân kalacaklardur su'âl iderler sana kıyâmetden gûyâ ki sen haberdârsın andan. Yâ (يسألونك), (عنها) ye müte'allikdür. eyit yâ Muhammed bedürüstî anun 'ilmi Tanrı katındadır lâkin halkun çoğı anı bilmezler ki ol bilür hemân.	Sana , kıyamet saatinin ne zaman gelip çatacağını soruyorlar, de ki: "Onu ancak Rabbim bilir, onun vaktini, O'ndan başka belirtecek yoktur. Göklerin ve yerin, ağırlığını kaldıramayacağı o saat, sizlere ansızın gelecektir." Sen sanki öğrenmişsin gibi sana soruyorlar, de ki: "Onu bilmek ancak Allah'a mahsustur, ama insanların çoğu bu gerçeği bilmezler.
Bakara 2:111	وَقَالُوا لَنْ نَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ كَانَ هُودًا أَوْ نَصْرَىٰ تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ	Eyitdiler Hûd dahı Nasârâ uçmağa girmez meğer şol ki Hûd olalar, yâ Nasârâ olalar dediler ol anların arzularıdır.	"Yahudi veya Hıristiyan olmayan kimse elbette cennete girmeyecek" dediler; bu onların kuruntularıdır.
69:37	لَا يَأْكُلُهُ إِلَّا الْخَاطِئُونَ	Yimez anı meğer kâfirler diye. الداهي الخاطيُونَ. yâyıla, الداهي الخاطيُونَ. Hakdan bâtıla atlayıcılar dimek olur.	" Günahkarların yiyeceği olan kanlı irinden başka bir yiyeceği de yoktur.

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	‘Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
67:19	أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَلَّتْ وَيَقِضْنَ مَا يُمْسِكُهُنَّ إِلَّا الرَّحْمَنُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ	Nazar itmediler mi anlar kuşlara üzerlerinde şu hâlde ki kanatlarını döşeyicilerdürür fezâda tayerânları deminde dahı kanatlarını divşerler anı döşedikden sonra tutmaz anlar fezâd illâ rahmân Tanrı bedürüstî ol ma‘bûd her nesneye bînâdurur.	Üzerlerinde kanat çırpın dizi dizi kuşları görmezler mi? Onları havada Rahman olan Allah'tan başkası tutmuyor; doğrusu, O, herşeyi görendir
56:79	لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمَطَّهَّرُونَ		Doğrusu bu Kitap , sadece arınmış olanlar ın dokunabileceği, ...
45:24	وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ وَمَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ	Anlar değüldür bu illâ bizüm az dirlüğümüz, ölürüz ve dirilürüz. Ya'nî biz ölürüz evlâdumuz dirilür, ya ba'zımız ölür ba'zımız dirilür, ya aslâbda ölüydük sonra dirildük habu resme. Dahı bizi helâk eylemez, illâ dehr ün geçmeği.	“Hayat, ancak bu dünyadaki hayatımızdır. Ölürüz ve yaşarız; bizi ancak zaman ın geçişi yokluğa sürükler” derler. Onların bu hususta bir bilgisi yoktur, sadece böyle sanırlar.
34:14	فَلَمَّا فَصَّيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا دَلَّهُمْ عَلَى مَوْتِهِ إِلَّا دَابَّةٌ مِّنَ الْأَرْضِ تَأْكُلُ مِنسَأَتَهُ	Vaktâ ki anun üzerine ölüm havâle kılduk kulağızlamadı anları ya'nî Kudus'un 'imâretinde işleyenleri Süleymân'un ölü üzerine meğer ağaç kurdu ki yirdi anun 'asâsını	Süleyman'ın ölümüne hükmettiğimiz zaman, ancak değneğini yiyen kurt onun ölümünü cinlere farketirdi.
29:43	وَتِلْكَ الْأَمْثَلُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالِمُونَ	Ol meselleri darb iderüz halka, ya'nî beyân iderüz anlarınila muhtecib me'ânîyi, evet anlamaz anı meğer 'âlimler .	Biz bu misalleri insanlara veriyoruz, onları ancak bilenler anlayabilir

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
27:65	قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ	Yâ Muhammed Mekke kâfirleri bilmez bir âferîde göklerde ve yirlerde gayb olan nesneyi , ya'nî kıyâmeti meğer Tanrı di. Dahı bilmez anlar ki ne vaktın kopırsalar.	De ki: “Göklerde ve yerde gaybı Allah'tan başka bilen yoktur.” Ne zaman diriltileceklerini de bilmezler
16:79	أَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ مُسَخَّرَاتٍ فِي جَوِّ السَّمَاءِ مَا يُمْسِكُهُنَّ إِلَّا اللَّهُ	Nazar itmediler mi kuşlara ki ârâsteler olupdururlar hava içinde tutmaz anları kanatlarını saldukda meğer Allâh	Göğün boşluğunda Allah'ın buyruğuna boyun eğerek uçan kuşlara bakmıyorlar mı? Onları Allah 'tan başka tutan kimse yoktur.
	الثن	den sonra	
6:77	فَلَمَّا رَأَى الْقَمَرَ بَازِغًا قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَأِن لَّمْ يَهْدِنِي رَبِّي لَأَكُونَنَّ مِنَ الْقَوْمِ الضَّالِّينَ	Vaktâ ki İbrâhîm ayı doğar gördi bu ma'bûdumdur didi. Yarar ki hemze-i istifhâm mahzûf ola İbrâhîm eğer Tanrım beni râst yola kulağızlamaz ise ben tahkîk azmış kavimden olurum didi.	Ayı doğarken görünce, “işte bu benim Rabbim!” dedi, batınca, “ Rabbim beni doğruya erİştirmeseydi and olsun ki sapıklardan olurum” dedi
7:149	قَالُوا لَئِن لَّمْ يَرْحَمْنَا رَبُّنَا وَيَغْفِرْ لَنَا لَأَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ	Anlar, eğer ma'bûdumuz bizi esirgemez ise ve yarlığamaz ise biz elbette ziyân idenlerden oluruz didiler.	“Eğer Rabbimiz bize acımaz ve bizi bağışlamazsa, and olsun ki mahvoluruz” dediler
4:73	وَلَئِن أَصَابَكُمْ فَضْلٌ مِّنَ اللَّهِ لَيَقُولَنَّ كَأَن لَّمْ تَكُنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ بَالِغَتِي كُنْتُمْ مَعَهُمْ فَأَفُوزَ فَوْزًا عَظِيمًا	Eğer size Tanrı'dan 'inâyet irişse fethden ve ganîmetden tahkîk eydür şöyle ki sizün ile anların arasında yok idi kâşki ki ben anların ilen bile olaydım tahkîk ulu sa'âdet bulaydım.	Allah'tan size bir nimet erişse, and olsun ki, sizinle kendi arasında bir dostluk yokmuş gibi: “Keşki onlarla beraber olsaydım da ben de büyük bir başarı kazansaydım” der
12:14	قَالُوا لَئِن أَكَلَتِ الْدَابَّةُ عُصْبَةَ إِبْرَاهِيمَ إِيذًا لَّخَسِرُونَ	gafletile eğer kurt yese hâlbuki biz def'ine kâdir cemâ'atiken bu takdîrce biz ziyân idici ve noksân üzerine olıcı ve helâka müstahk kavimden oluruz didiler.	“And olsun ki, biz kuvvetli bir toplulukken kurt onu yerse, biz aciz sayılırız” dediler

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
	توفاهم ...		
16:28	الَّذِينَ تَتَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ فَأَلْقُوا السَّلَامَ مَا كُنَّا نَعْمَلُ مِنْ سُوءٍ بَلَى إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ	Yoktur.	Melekler kendilerine yazık etmiş kimselerin canlarını alırken: “Biz hiçbir kötülük yapmıyorduk” diyerek teslim olurlar. Hayır; öyle değil; doğrusu Allah onların yaptıklarını bilmektedir.
16:32	الَّذِينَ تَتَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ أَدْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ	Yoktur.	Melekler onların canını temizlenmiş olarak alırken: “Selam size; yaptıklarınıza karşılık haydi cennete girin” derler.
4:97	إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ	Bedürüstî şunlar ki melâyike anları kabz itdiler şu hâlde ki nefislerine zulm idiciler idi siz nirede idiniz dîniniz emrinde didiler anlara	Kendilerine yazık edenlerin melekler canlarını aldıkları zaman onlara: “Ne yaptınız bakalım?” deyince, ...
47:27	فَكَيْفَ إِذَا تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبِرَهُمْ	Ya'nî dahî nice iderler vaktâ ki anları melâyike kabz ide ururlar anları yüzlerine dahî arkalarına mekâmi' birle.	Melekler, onların yüzlerine ve sırtlarına vurarak canlarını alırken durumları nice olur?
4:15	فَأَمْسِكُوهُمْ فِي الْبُيُوتِ حَتَّىٰ يَتَوَفَّاهُمْ الْمَلَائِكَةُ يَجْعَلُ اللَّهُ لَهُنَّ سَبِيلًا	Evlerünüzde anı tutun tâ anlara ölüm gele yâ Tanrı anlara yol vire.	Ölünceye veya Allah onlara bir yol açana kadar evlerde tutun.
32:11	قُلْ يَتَوَفَّيْكُمْ مَلَكَ الْمَوْتِ الَّذِي وُكِّلَ بِكُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ	Yâ Muhammed “ Sizi kabz ider Melekü'l-mevt ki size konuldu andan sonra ma'bûdunuzdan yana döndürülürsüz” di anlara.	De ki: “Size vekil kılınan ölüm meleği canınızı alacak, sonra Rabbinize döndürüleceksiniz.”

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
	ضمير		
Bakara 2:186	وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَأَيُّ قَرِيبٍ أُجِيبُ دَعْوَةَ الِدَّاعِ إِذَا دَعَانِ	Yâ Muhammed kaçan sana sorarlar benim bendelerim benden eyit anlara ki yakınım Niyâz idenin du'âsını kabûl iderim kaçan ki bana du'â ide.	Kullarım sana Beni sorarlarsa, bilsinler ki Ben, şüphesiz onlara yakınım. Benden isteyenin, dua ettiğinde duasını kabul ederim.
21:63	قَالَ بَلْ فَعَلَهُ كَبِيرُهُمْ هَذَا فَاسْأَلُوهُمْ إِنْ كَانُوا يَنْظِفُونَ	İbrâhîm bel ki anı anların işbu ulusu işledi didi, sorun anlara eğer söylerise cevâb alursız didi	İbrahim: “Belki onu şu büyükleri yapmıştır, konuşabiliyorlarsa onlara sorun” dedi
33:72	وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا	Dahı insân anı getürdi za'fıyla bedürüstî Âdem ya benî âdem zalûm oldu ma'bûdına 'âsî olmağıla cehûl oldu getürdüğü emâneti bilmemekle.	Onu insan yüklendi. Doğrusu o çok zalim ve çok cahildir. (kabulüne rağmen emanete hıyanet etmektedir)
54:11	سَيَقُولُ لَكَ الْمُخَلَّفُونَ مَنْ الْأَعْرَابِ شَعَلْنَا أَمْوَالَنَا وَأَهْلُونَا فَاسْتَغْفِرْ لَنَا	Tizde sana yâ Muhammed şunlar ki gazâdan girü kaldılar A'râb'dan Hudeybiyye'den yana varıp girü dönicek meşgûl itdi bizi mâllarımız ,dahı ehlümüz , bizümiçün Tanrı hazretine istiğfâr itdirler.	Bedevilerin savaştan geri kalmış olanları, sana: “ Bizi mallarımız ve ailelerimiz alıkoydu. Allah'tan bizim bağışlanmamızı dile” diyecekler.
7:89	قَدْ افْتَرَيْنَا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا إِنْ عُدْنَا فِي مِلَّتِكُمْ بَعْدَ إِدْنَجَانَا اللَّهُ	Tahkîk iftirâ iderüz Tanrı'nun üzerine yalanı eğer dönersüz sizün milletünüze ki küfrdür Tanrı bizi andan kurtardıktan sonra	Allah bizi dininizden kurtardıktan sonra ona dönecek olursak, doğrusu Allah'a karşı yalan uydurmuş oluruz.
29:24	فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا اقْتُلُوهُ أَوْ حَرِّقُوهُ فَأَنْجَاهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ	Olmadı İbrâhîm'ün kavminün cevâbı illâ bu ki öldürün anı ya yakun didiler, dahı oda âtdılar anı dahı 'akabinde Tanrı anı oddan kurtardı	İbrahim'in sözlerine milletinin cevabı sadece: “Onu öldürün yahut yakın” demek oldu. Ama Allah onu ateşten kurtardı. Doğrusu bunda, inanan kimseler için dersler vardır.

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
33:63	يَسْأَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُذْرِكُ لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا	Halk sana sorarlar kıyâmetün kıyâmından ne bilürsin yâ Muhammed şâyed yakın ola Tanrı hiç âferîdeye ma'lûm itmedi anı	İnsanlar senden kıyametin zamanını soruyorlar; de ki: “Onun bilgisi ancak Allah katındadır; ne bilirsin, belki de zamanı yakındır.”
33:69	فَبَرَّأَهُ اللَّهُ مِمَّا قَالُوا وَكَانَ عِنْدَ اللَّهِ وَجِيهًا	dahı Tanrı müberrâ itdi anı şundan ki didiler dahı ol Tanrı katında zû-câh ve zû-menzileyidi.	Nitekim Allah onu , söylediklerinden beri tutmuştu. O, Allah'ın katında değerli bir kişiydi.
Bakara 2:124	قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا قَالِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ	Tanrı eyitdi bedürüstî ben seni halka imâm kılıcıyam ki halk sana iktidâ eyleyeler dedi. İbrâhîm benim evlâdımdan ba'zını dahı imâm kıl dedi Tanrı benim 'ahdim zâlimlere yetişmez dedi.	Rabbi İbrahim'i bir takım emirlerle denemiş, o da onları yerine getirmişti. Allah, “seni insanlara önder kılacağım” demişti. O “soyumdan da” deyince, “ zalimler benim ahdime erişemez” buyurmuştu
10:27	وَتَرَهُمْ ذُلًّا مَا لَهُمْ مِنْ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ	dahı anları karalık bürür anlarıniçün Tanrı hazretinden bir kurtarıcı ve saklayıcı yokdur	onların yüzlerini zillett bürür; Allah'a karşı onları savunacak yoktur;
9:124	فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا فَرَأَتْهُمْ إِيمَانًا وَهُمْ يَسْتَبْشِرُونَ	ammâ anlar ki îmân getürdiler, anları arturdu îmân yöninden, anlar beşâret görürlerdi her sûrenün indiğini	İnananların ise imanını artırmıştır; onlar birbirlerine bunu müjdelemek isterler
31:32	فَلَمَّا نَجَّيْتَهُمْ إِلَى الْبَرِّ فَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا كُلُّ خَتَّارٍ كَفُورٍ	vaktâ ki anları kurya çıkardı göresin ba'zı anların îmânda ber-karâr ya mütevassıtü'l-hâl kimisi küfürde ber-karâr ana münkir,	Onları karaya çıkararak kurtardığında, içlerinden bir kısmı doğru yolda kalır. Zaten ayetlerimizi bilerek ancak hain nankörler inkar eder
24:40	يَغْشَاهُ مَوْجٌ مِنْ فَوْقِهِ مَوَّجٌ مِنْ فَوْقِهِ سَحَابٌ	Dahı anı mevc büriye ol mevc bir mevc dahı büriye ol mevcün üzerinden bulut büriye	Onu üstüste dalgalar ve dalgaların üstünde de bulutlar örter,

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
29:55	يَوْمَ يَعْشَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ	Ya'nî cehennem anları kuşadıcıdır ol günde ki 'azâb anları kaplar üzerlerinden anların ve ayakları altından,	Doğrusu azap tepelerinden, ayaklarının altından kendilerini içine aldığı gün, cehennem inkarcıları kuşatacaktır.
20:78	فَعَشِيَهُمْ مِنَ اللَّيْلِ مَا عَشِيَهُمْ	Ya'nî anları büridi deryâdan şol nesne ki büridi .	Deniz de onları içine alıverdi, hem de ne alış
53:16	إِذْ يَعْشَى السِّدْرَةَ مَا يَعْشَى	Şol ki basar anda ki sidreyi basar.	Sidre 'yi bürüyen bürüyordu
14:50	وَتَعْشَىٰ وُجُوهُهُمُ النَّارَ	Dahı onların yüzlerini od bürüye.	Yüzlerini ateş bürüyecektir
Bakara 2:36	فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ	Şeytân anları tayındırdı uçmak yemeklerinden ol şecerden yana iledüp. Yâ burada با ma'nâsınadır. Çıkardı ol ikisini ol safâlardan ki anda idiler.	Şeytan oradan ikisinin de ayağını kaydirtti, onları buldukları yerden çıkardı,
11:54	إِنْ نَقُولُ إِلَّا أَعْرَبْنَاكَ بَعْضُ ءَالِهَتِنَا بِسُوءِ	biz dimezüz illâ şunu ki ba'zı putlarımızdan sana cünûn irişdi ki bize putları terk eyle dirsin	Bir kısım tanrılarımız seni çarpmıştır, demekten başka birşey demeyiz” dediler.
12:68	وَلَمَّا دَخَلُوا مِنْ حَيْثُ أَمَرَهُمْ أَبُوهُم مَّا كَانَ يُغْنَى عَنْهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا حَاجَةً فِي نَفْسِ يَعْقُوبَ قَضَاهَا وَإِنَّهُ لَدُوٌّ عَلِيمٌ لِّمَا عَلَّمْنَاهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ	Vaktâ ki ihve-i Yûsuf babaları emr itdüğü üslûb üzere ebvâb-ı müteferrikadan girdilerse (...) illâ nefsi Ya'kûb'da olan hâceti kazâ eyledi.	Babalarının emrettiği gibi girdiler. Esasen bu, Allah katında onlara bir fayda sağlamazdı, ancak Yakub içindeki arzu yu ortaya koymuş oldu. O, şüphesiz kendisine öğrettiğimizi bilir fakat insanların çoğu bilmezler
9:74	فَإِنْ يَتُوبُوا يَكْ خَيْرًا لَّهُمْ وَإِنْ يَتَوَلَّوْا يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ عَذَابًا أَلِيمًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ	Eğer tevbe iderler ise anlara olur eğer tevbeden yüz döndürürler ise Tanrı anlara gereğince 'azâb ider dünyâda ve âhirette	Eğer tevbe ederlerse iyiliklerine olur; şayet yüz çevirirlerse, Allah onları dünya ve ahirette can yakıcı azaba uğrattır.

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
9:83	فَإِنْ رَجَعَكَ اللَّهُ إِلَى طَائِفَةٍ مِّنْهُمْ فَاسْتَنْذُنَاكَ لِلْخُرُوجِ فَقُلْ لَنْ تَخْرُجُوا مَعِيَ أَبَدًا وَلَنْ تُقَاتِلُوا مَعِيَ عَدُوًّا	Eğer Tanrı seni Tebûk gazâsından dönderse münâfiklardan bir tâyifeye dahı senden destûr dileseler bir gazâyâ dahı çıkmaya benüm ile elbette gazâyâ çıkmazsınız dahı benüm ile elbette çıkup kâfir ile cenk itmezsiniz di yâ Muhammed.	Allah seni geri döndürüp, onlardan bir toplulukla karşılaştırdığı zaman, senden savaşa çıkmak için izin isterlerse, de ki: “Benimle asla çıkamayacaksınız, benim yanımda hiçbir düşmanla savaşmıyacaksınız;
Âl-i İmrân 3:30	يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُّحْضَرًا وَمَا عَمِلَتْ مِنْ سُوءٍ تَوَدُّ لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ أَمَدًا بَعِيدًا وَيُحْذِرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ	dahı şunu ki yamanlıktan işledi temennî ider ki nefsi ile ol işlediğünün ara yerinde çokluk mesâfe ola. Bu kıyâmet gününde olacaktır. (وَيُحْذِرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ), Tanrı bendelerine mihribândur.	Herkesin yaptığı iyiliği ve yaptığı kötülüğü hazır bulacağı günde kişi, kötülükleri ile kendi arasında uzak bir mesafe bulunmasını ister. Yine Allah, sizi kendisine karşı dikkatli olmanız hakkında uyardır. Allah, kullarını çok esirgeyicidir.
37:10	إِلَّا مِنْ خَطْفَةِ الْخَطْفَةِ فَاتَّبِعْهُ شِهَابٌ ثَاقِبٌ	Ya'nî şeyâtîn nesne işitmezler, meğer şol şeytân ki kelime kapdı, ‘akabinde ana göyündürücü yıldız şeklinde od iner, ya yakar, ya ‘aklın giderür.	Hele bir tek söz kapan olsun; delici bir alev onun peşine düşüverir
Bakara 2:10	فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ	Anların gönlünde nifâk marazı vardır Tanrı anların hastalığını artırsun dahı onların için acıdı azâb vardır ol sebeb ile ki yalan söylerler.	Kalblerinde hastalık vardır, Allah hastalıklarını artırmıştır. Yalan söyleye geldikleri için onlara elem verici azab vardır
Âl-i İmrân 3:28	وَيُحْذِرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ وَاللَّهُ اللَّهُ الْمَصِيرُ	Tanrı sizi tahzîr ider kendü hışmından dahı andan yanadır dönmek	Allah sizi Kendisiyle korkutur, dönüş Allah'adır

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	‘Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
89:15	فَأَمَّا الْإِنْسَانُ إِذَا مَا ابْتَلَاهُ رَبُّهُ فَأَكْرَمَهُ وَنَعَّمَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمَنِ	Ammâ insân vaktâ ki anı anun ma‘bûdı anı sınaya, ana ikrâm ide, dahı ana ni‘met vire, “ Benüm ma‘bûdum beni sevdi, dahı beni ululadı” dir.	Rabbin denemek için bir insana iyilik edip, nimet verdiği zaman, o: “ Rabbim beni şerefli kıldı” der
79:16	إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى	Tahkîk geldi sana Mûsâ’nun haberi ol vaktde ki nidâ eyledi anun ma‘bûdı ana mutahharada ki ana Tuvâ dirler yâ Muhammed	Tuva'da, kutsal bir vadide, Rabbi ona şöyle hitap etmişti
Bakara 2:204	وَمِنَ النَّاسِ مَن يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيُشْهَدُ اللَّهُ عَلَى مَا فِي قَلْبِهِ وَهُوَ أَلَدُّ الْخِصَامِ	Halkda vardur şol kimesne ki seni ‘acebe götürür anun kavli , murâd bundan Ahnes’dür. Dünyâ sarâyında dahı Tanrı’yı tanık getirür gönlindekine. Ya‘nî yâ Muhammed seni severem dir hâlbuki ol eşeddür husûmetde.	Dünya hayatına dair konuşması senin hoşuna giden, pek azılı düşman iken, kalbinde olana Allah'ı şahid tutan, işbaşına geçince, yeryüzünde bozgunculuk yapmaya, ekin ve nesli yok etmeğe çabalayan insanlar vardır. Allah bozgunculuğu sevmez
9:55	فَلَا تُعْجِبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ أَنفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ	Anların mâlları ve evlâdı çoklığı seni ‘acebe getürmesün yâ Muhammed bedürüstî anların sebebiyle Tanrı diler ki ‘azâb ide anlara dünyâ sarâyında dahı canları çıka hâlbuki anlar kâfirlerdürler.	Artık onların malları ve çocukları seni imrendirmesin. Allah bunlarla onlara dünya hayatında azabetmek ve canlarının inkarcı olarak çıkmasını ister
	إنها		
9:18	إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مَنِ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَحْشَ إِلَّا اللَّهَ فَعَسَىٰ أُولَٰئِكَ أَن يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ	Bedürüstî ‘imâret eyler mesâcidullâhi ﴿مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ﴾ dahı korkmayalar illâ Tanrı’dan. Yakîn oldı ol tâyife ki yol bulmuşlardan olalar.	Allah'ın mescidlerini sadece, Allah'a ve ahiret gününe inanan, namaz kılan, zekat veren ve ancak Allah'tan korkan kimseler onarır. İşte onlar doğru yolda bulunanlardan olabilirler

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	‘Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
16:92	إِنَّمَا يَبْتَلُوكُمْ اللَّهُ بِئِهِ وَلِيَبَيِّنَنَّ لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ	Bedürüstî Tanrı sizi sınar ol gürlükile dahı hikmet oldur ki beyân ide sizüniçün kıyâmetde şundan ki anda ihtilâf iderdiniz.	Allah onunla sizi dener. And olsun ki, ayrılığa düşüğünüz şeyleri size kıyamet günü açıklar
16:103	وَلَقَدْ نَعَلُمْ أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ بَشَرٌ	Tahkîk bilürüz şunu ki anlar ol Kur’ân’ı Muhammed’e beşer öğredür dirler.	And olsun ki: “ Ona elbette bir insan öğretiyor” dediklerini biliyoruz.
35:28	إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ	bedürüstî Tanrı ’dan korkar gereği gibi anun bendelerinden ‘ âlim bendeleri .	Allah'ın kulları arasında O 'ndan korkan, ancak bilginler dir.
60:9	إِنَّمَا يَنْهَكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلوْكُمْ فِي الدِّينِ وَأَخْرَجوْكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ وَضَهَرُوا عَلَىٰ إِخْرَاجِكُمْ أَنْ تَوَلَّوْهُمْ	Bedürüstî Tanrı nehy ider muvâsaletinden şunların ki cenk itdiler sizünile dînde dahı sizi çıkardı evlerünüzden dahı yardımlaşdılar sizi evlerünüzden çıkarmak üzerine...	Allah , ancak sizinle din uğrunda savaşılanları, sizi yurtlarınızdan çıkarırları ve çıkarılmanıza yardım edenleri dost edinmenizi yasak eder;
9:45	إِنَّمَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَرْتَابَتْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ فِي رَبِّهِمْ يَتَرَدَّدُونَ	Bedürüstî senden destûr dilemez gazâdan kalmağa, meğer şunlar ki îmân getürmezler Tanrı’ya ve kıyâmet gününe dahı gönülleri nifâkdan gümân itd anlar gümânlarında mütehayyir olalar. Bunlar otuz dokuz kişi idi.	Ancak Allah'a ve ahiret gününe inanmayan, kalbleri şüpheye düşüp şüphelerinde bocalayan kimseler senden izin isterler
Bakara 2:282	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَدَايَيْتُمْ بِدَيْنٍ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى فَاكْتُبُوهُ (...) وَاتَّقُوا اللَّهَ وَيُعَلِّمُكُمُ اللَّهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ	Kaçan ki bir kişi ile mu‘âmele idesiz deynile bellü ecele değin yazun ol deyni . (...) Tanrı’dan korkacak Tanrı sizi öğredür	Ey İnananlar! Birbirinize belirli bir süre için borçlandığınız zaman onu (...) Allah size öğretiyor; Allah her şeyi bilir

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
Bakara 2:284	بِإِلهٍ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِنْ تُبْذُوا مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْ تُخْفَوْهُ يُحَاسِبِكُمْ بِهِ اللهُ فَبِعُوْرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَاللهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ	Eğer âşikâre iderseniz şunu ki nefislerünüzde vardır yâ anı gizlerseniz yaramazlıkta Tanrı anın ile size hisâb ider. Âyetde nesh vardır. yarlığar şunu ki diler dahı 'azâb ider şunu ki diler ﴿وَاللهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾	Göklerde ve yerde olanlar Allah'ındır. İçinizdekini açıklasanız da gizleseniz de Allah sizi onunla hesaba çeker ve dilediğini bağışlar, dilediğine azabeder. Allah her şeye Kadir'dir
9:44	لَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَاللهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ	Destûr dilemezler senden yâ Muhammed şunlar ki Tanrı'ya îmân getirürler, dahı kıyâmete inanurlar ki gazâdan tehallûf etmeye mâlları ile ve nefisleri ile. Destûr dilemezler ya'nî ﴿وَاللهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ﴾	Allah'a ve ahiret gününe inananlar, mallariyle, canlariyle savaşmak istediklerinden ötürü geri kalmak için senden izin istemezler. Allah sakınanları bilir.
46:28	فَلَوْلَا نَصْرُهُمُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللهِ قُرْبَانًا آلِهَةً بَلْ صَلُّوا عَنْهُمْ وَذَلِكِ إِفْكُهُمْ وَمَا كَانُوا بِفِقْرُونَ	Niçün men' itmedi anlardan sol putları ki anunıla tekarrub kasd itdiler, dahı anlara tapdılar şunu ki anlara indi 'azâbdan. Bel anlara yardım itmekden gâyib oldılar 'azâb inicek anlara, ol putları ma'bûd idindikleri dahı anlardan nusret umdukları anların yalanlarıdırur	O zamanlar, Allah'ı bırakıp da O'na yakınlık peyda etmek için edindikleri tanrılar kendilerine yardım etmeli değil miydi? Ama tanrıları onlardan uzaklaştılar. Bu, onların yalanı ve uydurup durdukları şeydir
karışıklar			
Âl-i İmrân 3:160	إِنْ يَنْصُرْكُمُ اللهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ وَإِنْ يَخْذَلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرُكُمْ مِنْ بَعْدِهِ وَعَلَى اللهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ	Eğer Tanrı size yardım itsetsiz kimesne gâlib olmaz, nice ki Bedir gazâsında, eğer size yardım itmese, nice ki Uhud'da kimdür size yardım iden hızlândan sonra, dahı Tanrı'nun üzerine mü'minler tevekkül itsünler	Allah size yardım ederse artık sizi yenecek hiçbir kimse yoktur; eğer sizi yardımsız bırakırsa O'ndan sonra size kim yardım edebilir? Müminler yalnız Allah'a güvensinler

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
69:31	ثُمَّ الْجَحِيمِ صَلْوُهُ	andan sonra tamuya sokun.	“Sonra cehenneme yaslayın ”
9:40	إِلَّا تَتَصَرَّوْهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ	Eğer ana siz yardım itmezsenüz tahkîk Tanrı ana yardım itdi.	Ona (Muhammed'e) yardım etmezseniz, bilin ki, inkar edenler onu Mekke'den çıkardıklarında mağarada bulunan iki kişiden biri olarak Allah ona yardım etmişti.
38:84	قَالَ فَالْحَقُّ وَالْحَقَّ أَقُولُ	Tanrı te'âlâ, hakk 'izzetiçün söylemez em illâ hakkı , her-âyine doldururam tamuyı senün cinsinden dahı şunlardan ki sana uydılar anlardan bir uğurda didi.	Allah: “Doğrudur; işte Ben hakikati söylüyorum, sen ve sana uyanların hepsiyle cehennemi dolduracağım” dedi.
7:192	وَلَا يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا وَلَا أَنْفُسَهُمْ يَنْصُرُونَ	Putlar put-perestlere yardım idemezler, putlar dahı ken dü nefislerine de yardım idemezler	Oysa putlar ne onlara yardım edebilir ve ne de kendilerine bir yardımları olur
39:66	بَلِ اللَّهِ فَاعْبُدْ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ	Bel ki Tanrı 'ya dahı anun şâkir bendelerinden ol bu şart mahzûfa cevâbdurur. Takdîr لَا تَعْبُدْ مَا أَمَرَكَ بِهِ الْكُفَّارُ اللهُ بَلْ إِنْ عَبَدْتَ فَاَعْبُدِ اللَّهَ	Hayır; yalnız Allah'a kulluk et ve şükredenlerden ol.
6:143	قُلْ أَلَا أَدْرَأَيْكُمْ أَنزَلْنَاهُ إِلَّا بِاللَّيْلِ	Eyit yâ Muhammed anlara bu tahrîm iki irkek tarafından mı geldi, yâ iki dişi kibelinden mi geldi?	“İki erkeği mi, yoksa iki dişiyi mi (...) haram kılmıştır?”
6:144	قُلْ أَلَا أَدْرَأَيْكُمْ أَنزَلْنَاهُ إِلَّا بِاللَّيْلِ	Eyit yâ Muhammed anlara bu tahrîm iki irkek tarafından mı geldi, yâ iki dişi kibelinden mi geldi? (...) Yâ siz hâzır mı idiniz vaktâ ki Tanrı size bu harâm diyü nasîhat itdi ?	Yoksa Allah size bunları buyururken orada mı idiniz?”

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	‘Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
7:30	فَرِيقًا هَدَىٰ وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ إِنَّهُمْ اتَّخَذُوا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِ اللَّهِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُم مُّهْتَدُونَ	Bir niceyi Tanrı râst yola kulağızladı bir niceler râst yoldan gümrâh oldılar bedürüstî ol gümrâh olanlar şeytânları dost dutdılar Tanrı’yı koyup.	Allah insanlardan bir takımını doğru yola eriştirdi, fakat bir takımı da sapıklığı haketti, çünkü bunlar Allah'ı bırakıp şeytanları dost edinmiş ve kendilerini doğru yolda sanmışlardı
33:26	وَأَنْزَلَ الَّذِينَ ظَاهَرُوهُم مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ صَاحِبِيهِمْ وَقَدَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ فَرِيقًا تَقْتُلُونَ وَتَأْسِرُونَ فريقا	Dahı indürdi şunları ki ahzâba yardım itdiler Ehl-i Kitâb’dan kal’alarından indürdi dahı anların gönüllerine korku bıraktı bir bölüğü kırarsız, murâd Kurazya’nun erenleridürür, altı yüz kişiydi ya yedi yüz kişiydi. Dahı bir bölüğü esîr idersiz, murâd hâatunlar ve evlâddurur.	Allah, Kitap ehlinde, kafirleri destekleyenleri kalelerinden indirmiş, kalblerine korku salmıştı; onların kimini öldürüyor, kimini de esir alıyordunuz.
12:36	وَدَخَلَ مَعَهُ السِّجْنَ فَتَيَانِ	Yûsuf’la zindâna iki yiğit bile girdi.	Hapse , onunla beraber, iki genç daha girdi.
6:68	وَإِمَّا يُنَسِيَنَّكَ الشَّيْطَانُ فَلاَ تَقْعُدْ بَعْدَ الذِّكْرِىَ مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ	Eğer şeytân sana unutturursa onların ile oturmak revâ olmadığını andıktan sonra ayrun oturma müşrikler ile bile.	Şeytan sana unutturursa hatırladıktan sonra artık zulmedenlerle beraber oturma.
7:200	وَإِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ	Eğer seni bu nasihatden men’itse şeytândan bir dürtmek , ya’nî anun iğvâsı ﴿فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ﴾ ya’nî uyman ana	Şeytan seni dürtecek olursa Allah'a sığın, doğrusu O işitir ve bilir.
41:36	وَإِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ	Kaçan ki Cibrîl Tanrı’dan Muhammed’e ol giçen kazıyyeyi ki takrîr itdi, Muhammed “Kakırsam nice idem” didi ise Tanrı şeytândan sana vesvese irişirse ﴿فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ﴾ sığın Tanrı’ya ki ﴿إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾	Şeytan seni dürtecek olursa Allah'a sığın; doğrusu O, işitendir, bilendir.

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	‘Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
93:3	مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَىٰ	Ya'nî Tanrı'n seni terk itmedi, dahı seni düşmen tutmadı didi. Kâfirler anda Muhammed'ün Tanrı'sı Muhammed'i terk itdi, dahı anı buğz itdi dimişleridi. وَدَّعَكَ dahı okund ı tahffile	Rabbin seni ne bıraktı ve ne de sana darıldı
93:9	فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ	Ammâ yetime yâ Muhammed kahr itmegil	Öyleyse sakın öksüze kötü muamele etme;
93:10	وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ	Dahı sâyili mahrûm gönderm	Ve sakın bir şey isteyeni azarlama;
6:137	وَكَذَلِكَ زَيَّنَ لِكَثِيرٍ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ قَتْلَ أَوْلَادِهِمْ شُرَكَائِهِمْ	bezedi çokları için müşriklerden veledlerini öldürmeği şerîkleri anların bezedi şeyâtinden yâ putlarının hizmetkârlarından yâ boğazlarlar idi yâ putlarına kurbân iderler idi.	Böylece, putlara hizmet edenler , puta tapanların çoğunu helake sürüklemek, dinlerini karma karışık etmek için çocuklarını öldürmelerini onlara iyi göstermişlerdir. Allah dileseydi bunu yapamazlardı. Sen onları ve iftiralarını bir tarafa bırak
36:65	الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ وَنَشْهَدُ بِأَرْجُلِهِمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ	Ya'nî mühür ururuz bugün anların ağızları üzerine, evet anların elleri bize söyler, dahı ayakları tanukluk virür anların, şuna ki işlerlerdi	İşte o gün ağızlarını mühürleriz, Bizimle elleri konuşur, ayakları da yaptıklarına şahidlik eder
12:43	وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَىٰ سَبْعَ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ وَسَبْعٌ سُنبُلَاتٍ خُضْرٍ وَأُخَرَ يَابِسَاتٍ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَفْتُونِي فِي رُءْيَايَ إِن كُنْتُمْ لِلرُّءْيَا تَعْبُرُونَ	Mısır meliği Reyyân b. Velîd bir düş gördi ki Nîl'den yâ bir nehr-i yâbisden yedi semiz sığır çıkdı ve yedi arık sığır dahı çıkdı. Ol semiz sığırları bu yedi arık sığırlar yutdı. ...	Hükümdar: “Ben, yedi semiz ineği yedi zayıf ineğin yediğini; yedi yeşil başak ve bir o kadar da kurumuş başak görüyorum. Ey ileri gelenler! Eğer rüya yormasını biliyorsanız rüyamı söyleyiniz.” dedi

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
33:52	لَا يَجِلُّ لَكَ النِّسَاءُ مِنْ بَعْدُ وَلَا أَنْ تَبَدَّلَ بِهِنَّ مِنْ أَزْوَاجٍ وَلَوْ أَعْجَبَكَ حُسْنُهُنَّ	Yâ Muhammed sana helâl değıldürür hâtûnlar bu dokuzdan sonra, zîrâ hâtûnlarda dokuz peygâamberün nısâbıdurur dahı sana helâl değıldürür ki hâtûnlarıyla dahı gerden değışdüresin şu hâlde ki anların hüsni seni 'acebe getüre	Bundan sonra sana hiçbir kadın, (...), güzellikleri ne kadar hoşuna giderse gitsin, hiçbirini boşayıp başka bir eşle değiştirmen helal değildir.
9:21	يُيَسِّرُهُمْ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِنْهُ وَرِضْوَانٍ وَجَنَاتٍ لَهُمْ فِيهَا نَعِيمٌ مُّقِيمٌ	Tanrı ya'nî beşâret ider anlara uçmak ile hazretinden dahı rızâ ile dahı menâzil-i cinân ile anların için ebedî ni'metler vardır.	Rableri onlara katından bir rahmet, hoşnutluk ve içinde tükenmez nimetler bulunan cennetleri müjdeler. Doğrusu büyük ecir Allah katındadır
Âl-i İmrân 3:152	وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللَّهُ وَعْدَهُ إِذْ تَحْسَبُونَهُمْ بِأَذْنِهِ ...	Tahkîk Tanrı size gerçek söyledi nusret va'de itdüğünde ...	And olsun ki, Allah, size verdiği sözde durdu.
18:63	قَالَ أَرَأَيْتَ إِذْ أَوَيْنَا إِلَى الصَّخْرَةِ فَإِنِّي نَسِيتُ الْحُوتَ وَمَا أَنَسْنِيهِ إِلَّا الشَّيْطَانُ أَنْ أَذْكُرَهُ وَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ عَجَبًا	[...] ben bedürüstî balık haberini unuttum sana dimeğe anı sana andurmağı bana unutturmadı illâ şeytân didi ...	O da: “Bak sen! Kayalığa vardığımızda balığı unuttuğım. Bana onu hatırlamamı unutturan ancak şeytan dır. Balık şaşılacak şekilde denizde yolunu tutup gitmiş” dedi
23:104	تَلْفَحُ وُجُوهَهُمُ النَّارُ وَهُمْ فِيهَا كَالْحُورِ	Yaka tamu odı onların yüzlerini dahı anlar anda sırtmışlardır, ütölmüş keçi başı gibi	Ateş onların yüzlerini yalar, dişleri sırtıp kalır
8:50	وَلَوْ تَرَى إِذْ يَتَوَفَّى الَّذِينَ كَفَرُوا الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَرَ هُمْ وَدُفُّوا عَذَابَ الْحَرِيقِ	Eğer görsen yâ Muhammed ol vakti ki kâfirleri feriştelere canın alıcak ...	Melekler, inkar edenlerin yüzlerine ve sırtlarına vurarak, canlarını alırlar.

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	'Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
9:14	وَمَا كَانَ اسْتِغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ إِلَّا عَن مَّوْعِدَةٍ وَعَدَاهَا إِيَّاهُ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ أَنَّهُ عَدُوٌّ لِلَّهِ تَبَرَّأَ مِنْهُ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَأَوَّاهٌ حَلِيمٌ	Değildi Halîl'ün istiğfârı atası Âzer'e illâ va'de cihetinden ki anı va'de itmişti ana . (وَعَدَةٍ)'nün içindeki zamîr Âzer'e gider (إِيَّاهُ)'daki İbrâhîm'e gider.	İbrahim'in, babası için mağfiret dilemesi, sadece ona verdiği bir sözden ötürü idi.
5:64	كُلَّمَا أَوْقَدُوا نَارًا لِلْحَرْبِ أُطْفِئَتْهَا اللَّهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ	her bâr ki cenk için od yakdılar Tanrı anı söyündürdü, ya'nî her bâr ki bir meliğün cengini dilerdiler mağlûb oldular. Dahı yir yüzinde fesâda sa'y iderler küfrile ve gayrı azdurmağıla	Savaş ateşini ne zaman körükleseler Allah onu söndürmüştür. Yeryüzünde bozgunculuğa koşarlar. Allah bozguncuları sevmez.
6:103	لَا تَدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ وَهُوَ اللطيف الخبير	Ebsâr anı görmez ol ebsârî deryâft ider kemâ yenbağî ol Tanrı latîfdür, dahı habîrdür. Ya'nî irişdüricidür ve eyü nazar idicidür.	Gözler O 'nu görmez, O bütün gözleri görür. O Latiftir, haberdardır
74:3	وَرَبِّكَ فَكْبِيرٌ	Dahı ma'bûdunı ta'zîm it ve tenzîh it şundan ki kâfirlerdirler. Ya kebbir li's-salâti dimek olur. Vaktâ ki bu sûre indi Peygâmbere 'aleyhi's-selâm Allâhu ekber didi, Hadîce dahı Allâhu ekber didi, dahı şâd oldu, yakîn bildi ki vahydürür ol	Sadece rabbinin büyüklüğünü dile getir
74:4	وَتِيَابِكَ فَطَهِّرْ	Dahı donunı pâk it necâsetden, ya kalbünü pâk it tevbeyle zünûbdan ve me'âsîden. Ya donunı kısacık it dimek olur. Zîrâ don kısacık olıcak necâsetden eb'ad olur.	Elbiseni tertemiz tut

	Arapça Metin (Kur'an-ı Kerim, 2023)	‘Aynü'l-Hayât çevirisi (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021)	Diyanet işleri çevirisi (Kur'an-ı Kerim, 2023)
74:5	وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ	Dahı ‘ azâbı terk it, ya‘nî terke şunu ki seni ‘azâba iletür ‘ibâdet-i evsândan ve me‘âsîden.	Her türlü pislikten uzak dur
15:27	وَالجَّانَ خَلْقَاهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ نَارِ السَّمُومِ	Dahı yaratduk cânnı ki Ebu'l-Cânn’durur, ya iblîsi Âdem’den öndin oddan ki dütüni yokdur ki ol od gönül ile canun arasındadır	Cinleri de, daha önce, dumansız ateşten yarattı k
37:86	أَفَنُكَا آلِهَةً دُونَ اللَّهِ تُرِيدُونَ	Ya tapar mısız Tanrı’dan gayrı putlara ifkiçün ve kizbiçün	Allah’ı bırakıp uydurma tanrılar mı istiyorsunuz?
54:24	فَقَالُوا أَبَشَرًا مِمَّا وَاٰجِدًا نَتَّبِعُهُ إِنَّا إِدًا لَفِي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ	Dahı anlar o yaramaz bir beşer ki bizden birimizdürür bedürüstî biz ana tâbi‘ olursavuz gümrâhlık içinde ve dîvânelik içinde oluru z . Ya hakdan yırlıklık içinde oluru z didiler	“Aramızdan bir beşere mi uyacağ ız ? O takdirde biz apaçık bir sapıklık ve çılgınlık etmiş oluru z ” dediler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. TAHLİL

3.1. KURAN-I KERİM VE ÇEVİRİ:

Çeviri, bir dilden diğerine aktarım sürecidir. Bir dildeki dil işaretlerinin başka bir dildeki dil işaretlerine çevrilmesi ile ilgilidir. Bu genellikle “gerçek çeviri” veya “Inter-Lingual Translation” olarak adlandırılır (عوض, 1990, s. 80). Ve “kelamını tercüme etti, yani onu başka bir lisan ile tefsir etti, ve türcüman ve tercüman müfessirdir” (ابن منظور, 1993, s. 1036). Tercüme, “hedef dilde anlam ve stil açısından mümkün olan en yakın eşdeğeri ile mesajın yeniden üretilmesi etrafında odaklanı” (عوض, 1990, s. 9).

Harfi harfine bir dilden diğerine çeviri yapmak gayet risklidir. “Diller konusunda yetkin olanlar, bir metnin tüm anlamını koruyarak ve orijinal bağlamını muhafaza ederek harfi harfine çevirisinin mümkün olmadığını bilirler. Her dilin özellikleri, cümle parçalarının düzenlemesi konusunda birbirinden farklıdır” (القطن, 2000, s. 3) Bu da üslup veya anlam üzerinde kaçınılmaz bir şekilde bir çarpıklığa neden olur. El-Cahiz şöyle der: “Bir tercümanın iki dilde konuştuğunu gördüğümüzde, onun her iki dili de haksızlığa uğrattığını biliriz. Çünkü her bir dil, diğerini çeker, ondan alır ve ona karşı çıkar” (الجاحظ, 2003, s. 67).

Harfi harfine çeviri sadece belirli bir durumda doğru olabilir; bu durum, iki dilin kültürel çerçevesi birbirine benzer olduğunda gerçekleşir. Örneğin, “لا تفرح بالعيد قبل رؤية الهلال” cümlesini ele alalım. Bu ifadenin kelime kelime Türkçeye çevirisi, amaçlanan anlamı tam olarak yansıtır (Ayı görmeden Bayram etme), çünkü bu iki dilin kültürel kalıpları birbirine uyar. Aynı durum, İran, Pakistan, Endonezya gibi birçok İslam ülkesi için de geçerlidir. Ancak hedef dil İngilizce veya Fransızca olduğunda, kelime kelime çeviri çok yararlı olmaz. Çünkü bu durumda, hedef dilin kültüründe kullanılan ve anlamı benzer bir şekilde aktaran bir deyim veya atasözü bulmak gerekecektir.

Eğer bu durum olağan metinler ve konuşmalarda geçerliyse, Kuran-ı Kerim gibi muciz bir metin söz konusu olunca, anlamlarını ve çağrışımlarını gerektiği şekilde çevirmek, neredeyse imkansız bir görev olacaktır. Muhammed Abduh³⁵, Kuran dilinin çevirisinin yanı sıra anlamların aktarılmasından kaynaklanan önemli bir soruna işaret etmiştir. Bu, kelimeler arasındaki düzenlemeye bağlı olarak oluşan ses etkisi, melodi ve ritmin kaybolmasıdır. Bu düzen, bir kelimenin öne çıkarılması veya geri çekilmesiyle bozulursa, bu etki de kaybolacaktır (رشيد رضا, 1990, s. 328).

Bir başka yerde ise şöyle demiştir:

“(Alimler) Kur'an-ı Kerim'deki kelimelerin ve cümlelerin düzenlenmesindeki hiçbir lisanın beyan edemeyeceği ve hiçbir gönlün tamamen kavrayamayacağı incelikler ve sırlardan ziyade, kelimelerinin harflerindeki düzen ve özelliklerin tutarlılığı dikkate alındığında hiçbir insanın benzerini yapmaya muktedir olamayacağı mucizevi yönler bulunmakta olduğunu takrir etmişlerdir” (رشيد رضا, 1990, s. 353)

Mefûlün fâile takdim edilmesinin Aynü'l-Hayât tefsirinde nasıl ele alındığına dair bir tahlile giriş yapmadan evvel, bu çeviriyi doğru bir şekilde bağlam içerisine oturtmamız, Türkçe Kur'an çeviri alanındaki tarihsel süreçleri ve bu çevirinin meydana geldiği çevreyi anlamamız gerekmektedir.

Bu çerçevede, çeviri sadece bir metnin bir dilden diğerine aktarılması işleminden çok daha fazlasıdır. Aynı zamanda, çevirinin oluştuğu tarihsel, kültürel ve dilbilimsel bağlamı da içerir. Dolayısıyla, Aynü'l-Hayât tefsirinin nasıl meydana geldiği ve hangi çeviri tekniklerinin kullanıldığı konusunda bir anlayış geliştirmek adına, ilk olarak bu çevirinin doğduğu Türkçe Kur'an çeviri alanındaki tarihsel gelişmeleri ve hangi koşullar altında oluştuğunu anlamamız büyük önem taşır. Bu durum, çevirinin yapısı, dili, hedef kitlesi ve amaçları gibi çeşitli boyutlarını daha etkin bir şekilde anlamamıza yardımcı olacaktır.

---

³⁵ MUHAMMED ABDUH محمد عبد: Muhammed Abduh b. Hasen Hayrillâh et-Türkmânî el-Mısırî (1849-1905). Mısırlı İslâm düşünürü, yenilik hareketinin öncülerinden

Türkler tarafından genel olarak dini literatürün ve özellikle dini kutsal metinlerin yorumlanması, evrensel dinlerin bölgelerinde ortaya çıktığı döneme kadar geriye götürülebilir. Budizm, Zerdüştlük, Maniheizm ve Hristiyanlık, Türklerin büyük ticaret yolları boyunca değişen coğrafi konumları sayesinde temas ettiği dinlerdir. Belgeler, Türklerin İslam'ı kabul etmeden önce Budist, Maniheizm ve Hristiyan dini metinleri çevirdiğini ve o dönemin İslamo-Türkçe kelime hazinesinin büyük ölçüde bu çevirilere dayandığını göstermektedir (İnan, 1961, ss. 3-5).

Türklerin toplu halde İslam'a geçişi, geleneksel olarak MS 10. yüzyılın erken ikinci yarısına, muhtemelen Samānî hükümdarı Manşūr b. Nūh (hüküm süresi: 961-976) döneminde Māverāünnehir'de Ṭabarī'nin (ö. 923) yorumunun Farsçaya ilk yazılı çevirisi yapılmadan hemen önceye tarihlenmektedir. 11. yüzyılın başlarına gelindiğinde, Ceyhun Nehri'nin ötesindeki tüm bölge, Karahanlı Türklerinin egemenliği altına girecektir. Karahanlılar, en eski İslami-Türk dini edebiyat eserini üretenler olmuştur. Bu eser, Yūsuf Haş Hācib'in (ö. 1075) Kutadgu Bilig adlı eseridir (Şimşek, 2019, s. 401).

Tarihçi Abdülkadir İnan, Kuran'ın ilk çevirilerinin bu zamanlarda, yani 11. yüzyılın ilk yarısında yapılmış olması gerektiğini düşünmektedir (İnan, 1991, s. 8). Buna karşılık, tarihçi Zeki Velidi Togan, Türkçe Kuran'ın en eski çevirisinin Ṭabarī tefsirinin Farsça çevirisiyle aynı döneme denk gelen 10. yüzyılın ikinci yarısına kadar tarihini alabileceğini savunur (Togan, 1964, s. 18).

Bu iki görüş, Kuran'ın Türkçeye çevirisinin başlangıç zamanı konusunda farklılık gösterir. İnan'ın görüşü, çevirinin 11. yüzyılın ilk yarısında yapıldığını belirtirken, Togan daha erken bir tarihe, yani 10. yüzyılın ikinci yarısına işaret eder. Togan'ın görüşü, bu çevirinin Ṭabarī tefsirinin Farsça çevirisiyle aynı dönemde gerçekleştiğini ifade eder. Bu, hem çevirinin zamanlaması hem de çeviri sürecinde etkili olan faktörler hakkında önemli bilgiler sağlar.

Alman Osmanlı-Türkolog Eleazar Birnbaum'a göre, Ṭabarī'nin tefsirini çeviren komitenin başkanı olan Bal'amī, o tefsirini kısaltmış ve Kur'an'ın Arapça metninin altında Farsça'ya satır arası bir çeviri sağlamıştır. Bu satır arası Kur'an çevirisi, daha sonraki dönemlerde Farsça ve Türkçe'de birçok benzer eserin ilham kaynağı

olmuştur. Bal'amî'nin bu yöntemi, Kur'an çevirilerinin yapılması için bir model haline gelmiştir ve bu modelin izinden giden birçok diğer eserler hem Farsça hem de Türkçe literatüründe bulunmaktadır (Birnbaum, 1990, s. 113).

Kuran'ın bazı bölümleri ve ayetlerinin, tam Kuran'ın Karahanlı Türkçesine yazılı bir çevirisinin yapılmadığından önce, en azından 10. yüzyılda ve/veya daha önce, sözlü olarak Türkçeye çevrilmiş olması düşünülmektedir. Ayrıca, bireysel Kur'an ayetlerinin çevirilerinin, 1069 yılında Yūsuf Hāş Hācib tarafından yazılan didaktik bir şiir olan Kutadgu Bilig'de bulunduğunu belirtmek gerekir (Şimşek, 2019, s. 402).

Orta Asya bölgelerinde Türk halkları tarafından gerçekleştirilen Kur'an çevirileri genellikle Doğu Türkçe çevirileri olarak sınıflandırılır ve 12. ile 16. yüzyıllar arasında yapıldığı bilinen bu çevirilerin en az altı tane var olan kopyası mevcuttur. Bu Doğu Türkçe çeviriler, ilk dönem Farsça Kur'an çevirilerine dayanmış gibi görünmekte ve temelde iki tür olarak belirmektedir: Metin içi çeviri ve yorumlu çeviri. Metin içi çeviriler, Kur'an'ın kelime kelime Arapça metniyle birlikte çevirisidir. Yorumlu çeviriler ise, Arapça metnin çevrilen kısmıyla ilgili açıklamaları ve eklenen hikayeleri içerir. Bu tür çeviriler, metni hem dilbilimsel hem de içerik açısından daha geniş bir anlayışa ulaştırmayı hedefler.

Macar Türkolog Janos Eckmann, kelime kelime yapılan satırasarı çeviri ile yorumlu çeviri arasındaki farkı belirtti ve sonuncusunun Harezmi Türkçesi, ilk olanının ise Karahanlı Türkçesi olduğu sonucuna vardı (Eckmann, 1971, ss. 149-159). İnan, iki çeviri türü arasındaki başka bir farka değindi ve satır arası çevirinin dilbilimsel olarak daha eski ve Türkçe olduğunu, bu nedenle Türkçe dışı kelimelerin çok nadir olduğunu belirtti. Öte yandan, yorumlu çeviride Arapça ve Farsça kelimelere doğru artan bir eğilim vardır (İnan, 1991, s.10). Togan, erken dönem Farsça çevirileri ile Türkçe çevirilerin karşılaştırmalı bir metinsel incelemesini daha da ilerletti ve iki gelenek arasındaki sıkı ilişkiyi gösterdi. Ayrıca, sonraki geleneğin ilkini nasıl esas aldığını gösterdi (Togan, 1964, ss. 4-13).

Selçuklu Hanedanlığı dönemine dair Türkçe Kur'an çevirisi veya tefsiri hakkında herhangi bir kayıt bulunmamaktadır. Görünüşe göre Anadolu Selçukluları,

Farsça ve Arapça'yı, milli dilleri yerine sanat ve bilim dili olarak tercih etme geleneğini, İran topraklarında hüküm süren geniş kapsamlı Selçuklu Hanedanlığı'ndan devralmıştır.

Anadolu'da Selçuklu Hanedanlığı'nın çöküşünü takiben ve Osmanlı Hanedanlığı'nın kuruluşunu önceleyen beylikler döneminde, Kur'an'ın veya onun belirli bölümlerinin Türkçe çevirileri ve tefsirleri oluşturulmuştur. Ancak, bu beylikler dönemi çevirileri, Kur'an'ın yalnızca belirli surelerine yöneliktir. Tüm Kur'an'ın çevirileri ve tefsirleri, Anadolu'da Osmanlıların yükselişiyle birlikte 14. yüzyılda meydana gelmiştir. Bu süreçte, Osmanlıların yükselişi, Kuran'ın tamamının Türkçe çevirilerinin ve tefsirlerinin yapılması için bir zemin hazırlamıştır (Şimşek, 2019, s. 406).

Osmanlı İmparatorluğu'nun ilk dönemlerinde, Kuran'ın bireysel surelerinin tefsiri ya da Arapça tefsirlerin Türkçe çevirileri faaliyetleri sürdürülmüştür. Tefsir çalışmalarının neden genel anlamda tüm Kur'an üzerine değil de bireysel sureler üzerine yoğunlaştığı konusunda net bir bilginiz yoktur. Ancak, “Faḍā'ilü'l-Kur'ân” (Kur'an'ın faziletleri) ve “Faḍā'ilü'sl-suvar” (surelerin faziletleri) gibi literatürlerin erken Osmanlılar arasında önemli bir yer tutmuş olabileceği varsayımında bulunabiliriz. Bu nedenle, Kuran tefsiri çalışmaları özellikle belirli sureler üzerinde yoğunlaşmıştır. Dini kaygılar da Kuran'ın bireysel surelerine yönelik tefsirlerin oluşturulmasını tetiklemiştir. Bu tefsirlerden biri, Türkçe olarak yazılan ve Muḥyiddīn Nīksārī³⁶ (ö. 1495) tarafından oluşturulan Kuran'ın 112. suresi al-İklās üzerine bir tefsirdir. Yazar, kendisine bu sure üzerine Türkçe bir tefsir yazma talebinin, namazlarını daha iyi bir kavrayış ve düşünce ile ifa etmek isteyen topluluktan geldiğini belirtir (Küt, 1989, ss. 56-58). Susan Gunasti'nin yakın tarihli bir makalesinde, Osmanlı Türklerinin Kuran tefsiri çalışmalarının en azından 15. yüzyıl boyunca “Semerkandī geleneği” ile şekillendiğini öne sürer. Bununla birlikte, daha sonraki yüzyıllarda, ilk başta Zemehşerī geleneğini benimseyen ancak daha sonra hızla Beyḍāwī³⁷ geleneğine geçiş yapan “medrese tefsir geleneği” bu çabaları

³⁶ NĪKSĀRĪ نکساری (ö. 901/1495), tefsir ve kelâm âlimi.

³⁷ BEYZĀVĪ البيضاوي Nâsirüddīn Ebû Saîd (Ebû Muhammed) Abdullâh b. Ömer b. Muhammed el-Beyzâvî (ö. 685/1286), müfessir, Eş'arî kelâmcısı ve Şâfiî fakihî.

gölgede bırakmıştır (Gunasti, 2013, s. 5). Ancak, Halil Şimşek, Gunasti'nin bu teorisinin tutarsız ve belirsiz olduğunu savunmaktadır (Şimşek, 2019, s. 410).

Osmanlı Anadolu'sunda kaleme alınmış olan bir başka tefsir niteliğindeki Kuran çevirisi, 'Cevâhirü'l-esdâf' adını taşımaktadır. Bu çevirinin yazarı bilinmemekte olup, modern araştırmalar bu eserin oluşturulma tarihini 15. yüzyılın başları olarak belirlemiştir. Yazar, Türkçeye tercüme ettiği her bir ayeti takiben, vahyin sebeplerini, daha önceki peygamberler ve onların topluluklarına ait tarih bilgilerini, ve ayetlerden çıkarılmış hukuki hükümleri ara ara detaylandırarak ele alır. Kelime kelime yapılan satır arası çevirilere nazaran, bu tefsir benzeri çeviri, her bir ayetin anlamını ve ek yorumlayıcı açıklamaları, Türkçe dil bilgisine oldukça uyumlu bir şekilde, tamamlanmış cümleler hâlinde sunar. Bununla birlikte, bu çeviride, erken dönem kelime kelime yapılan satır arası çevirilerin etkisi rahatlıkla fark edilebilir.

Ebü'l-Leys³⁸'in tefsiri ile karşılaştırıldığında, Cevâhirü'l-esdâf'ın daha özlü ve kısa bir yapıda olduğu görülmektedir. İşte bu sebeplerle, Cevâhirü'l-esdâf genellikle medrese öğrencileri ve genel halk tarafından tercih edilmiştir. Bu durum, eserin hem bilimsel bir çevre olan medreselerde hem de geniş halk kesimleri arasında yaygınlaşmasına olanak sağlamıştır (Topaloğlu, 1983, ss. 63-64).

Osmanlı Anadolu'sunda 15. yüzyılın başlarında başka bir satır arası çevirisi gerçekleştirildi. Bu çeviri, Osmanlı Hanedanı'nın ilk Şeyhülislam'ı olan Şemseddin Muhammed b. Hamza el-Fanârî³⁹ tarafından 1424 yılında tamamlandı (Şimşek, 2019, s. 413).

Satır arası Kur'an çevirilerinde bir özellik olarak, kelime sırasına dikkatlice riayet edilmediği görülür. Ancak, çevirmenin Türkçe fiilimsi ve bağlaçları ustaca kullanması, normalde alışılmadık gelebilecek cümle yapılarının etkisini hafifletmektedir. Bazı durumlarda, kelime kelime çeviri düzenlemesi göz ardı

---

³⁸ SEMERKANDÎ, Ebü'l-Leys السمرقندي أبو Ebü'l-Leys İmâmü'l-hüdâ Nasr b. Muhammed b. Ahmed b. İbrâhîm es-Semerkandî (ö. 373/983). Fakih, müfessir ve sûfi.

³⁹ MOLLA FENÂRÎ (ö. 834/1431). Osmanlı âlimi.

edilmiş; sıfat tümce yapıları gibi örneklerde çeviri, Osmanlı/Anadolu Türkçesi dilbilgisi kurallarıyla uyumlu bir biçimde ifade edilmiştir (Topaloğlu, 1976, ss. 21-22).

Kuran tefsiri çalışmaları, modern Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna kadar süregelen yüzyıllarda Türkçede aktif bir şekilde devam etmiştir. Ancak, 16. ile 19. yüzyıllar arasındaki dönemde Anadolu ve Osmanlı Türkçesi'nde yapılan tüm tefsirler, daha önceki Arapça veya Farsça tefsirlerin çevirileri olmuştur. Türkçedeki bağımsız Kuran tefsirleri, ancak 20. yüzyılın başlarında üretilmeye başlanmıştır (Şimşek, 2019, s. 413).

Kur'an çevirilerini değerlendirirken, genellikle iki ana yaklaşım arasında bir karşılaştırma yaparız: Dilbilimsel çeviri ve anlam yorumlamaya odaklanan çeviri. Dilbilimsel çeviri, genellikle kaynak metnin dil yapısını ve gramerini olabildiğince korumaya çalışırken, anlam yorumlamaya odaklanan çeviri, metnin orijinal dilinde ifade edilen kavramları ve anlamları aktarmayı hedefler.

15. yüzyılda İlyâs b. Muhammed b. Ali tarafından yapılan “Aynü'l-Hayât fî Tefsîri Kelâmi Hâlıkı'l-Beriyât” adlı Kuran tefsiri, anlam yorumlamaya odaklanan bir çeviriye daha çok benzer. Belirli ayetlerin çevirisinin analizi, çevirmenin asıl hedefinin Arapça metnin dilbilimsel bir çevirisinden ziyade Kuran'ın anlamlarının Türkçe'de bir tefsiri ya da yorumunu yapmak olduğunu gösterir. Ayrıca, hedef kitlenin, mukaddimedede ve açıklamalarda Arapça kullandığını, bazı ayetleri ve ifadeleri Türkçeye çevirmediğini gördüğümüz gibi, Arapça'ya aşina olan bilgili ve iyi eğitilmiş bir kitle (o dönemde yüksek zümre) olduğunu çıkarabiliriz. Kitabın mukaddimesinde de Osmanlı Sultanı II. Murad'a ithâfen edilmiş olduğu bilgisini bulabiliriz.

Öte yandan, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yapılan Kuran çevirisi, dilbilimsel çeviri ile anlam yorumlamaya odaklanan çeviri arasında bir dengeyi temsil eder. Bu çeviri, ne tamamen dilbilimsel ne de Kuran'ın anlamlarının özgür bir yorumu olarak kabul edilir. Bunun yerine, geniş bir kitleye hitap etmeyi ve Kuran'ın anlamlarını daha anlaşılır bir şekilde aktarmayı hedeflemiştir. Metnin dil yapısını

korumakla birlikte, anlamlarını doğru ve yalın bir dille ifade edildiği için genel olarak metnin anlaşılabilirliğine önem verildiği anlaşılmaktadır.

Bu iki çeviri arasındaki farklılıklar, çevirinin hedeflediği amaç, hedef kitle ve çeviri sürecinin zamanına dayanmaktadır. Her iki çeviri de, kendi hedef kitlesi ve amaçlarına göre belirli bir çeviri stratejisi izler. Sonuç olarak, bir çevirinin başarısı, çevirinin amacına, hedef kitlesine ve zamanına ne kadar uygun olduğuna bağlıdır. Dilbilimsel çeviri ve anlam yorumlamaya odaklanan çeviri arasında dengeyi sağlamayı başaran çeviriler, genellikle çevirinin amacına ve hedef kitlesine en uygun olanlardır.

3.2. MEFÛLÛN TAKDİMİ CAİZ OLAN DURUMLAR

3.2.1. Mefûlü Fâile Takdim Etme

Arap dilinde cümlenin normal yapısı genellikle “ fiil+ özne + nesne” sırasını takip eder. Ancak, özellikle vurgulanmak istenen bir nesnenin özneye göre önce getirilmesi, o nesnenin önemini vurgulamak için kullanılan bir dilbilgisi yapısıdır.

Bu, aynı zamanda, Arap dilinin esnekliğini ve güzelliğini yansıtan bir özelliktir. Farklı düşünce ve ifade biçimlerini açıklamak için cümle yapılarıyla oynayabilir. Bu, Kuran'ın Arap dilini etkili bir şekilde kullanarak farklı vurgular ve anlamlar yaratabilme yeteneğini göstermektedir.

Bu tür takdim, Kuran-ı Kerim’de birçok ayette geçmiştir. Örneğin:

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ يَتَوَفَّى الَّذِينَ كَفَرُوا الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ (الأنفال: 50)

Kur'an-ı Kerim, (الَّذِينَ كَفَرُوا) ifadesiyle anılan mefûlü, (الْمَلَائِكَةُ) yani fâile takdim etti. Bu takdim dilbilgisi açısından caizken belâgatte gerekli olabilir. Burada özellikle kâfirlerin ölüm döşegindeki aşağılık hallerini vurgulanmıştır. Zira Yüce Allah, onların yüzlerine ve sırtlarına vurma eylemini belirtmiştir. Bu durum, kâfirlerin dünya hayatındaki son anlarına yönelik bir tahkîr ve rezil rüsvâ etme eylemidir ki dünyada kendilerini aziz sanıp eğlenen inkarcılar, asıl ölecekleri zaman kimin aziz olduğunu görecekler. “Yüzlerine ve sırtlarına vurmanın özellikle belirtilmesi, bu iki yere vurulmanın utancı ve cezası daha şiddetlidir” (الزمخشري, 1987, s. 265).

Buradaki amaç, kafirlerin ölüm anındaki durumları -ki bu haller müminlerin ölüm döşeği hallerine katian benzemez- üzerine zihinsel bir odak noktası oluşturmaktır. Ölüm anında karşılaştıkları dehşet, acı ve azabın yoğunluğu burada özellikle vurgulanmaktadır. Dolayısıyla, bu semantik çıkarım, inkarcılık durumunun kötülüğünü ve inkarcıların cezasının ağırlığını vurgulamaktadır. Bu, kâfirlerin son anlarının ne kadar zor ve acı verici olduğunu, bunun da inançsızlığın sonucu olduğunu belirtir (السامرائي, 2000, s. 56).

Bu durumda mefûl olanın (الَّذِينَ كَفَرُوا) öne alınmanın temel sebebi inkar edenlerin sonucunu vurgulamaktır. Fâil (الْمَلَائِكَةُ) öne alınsaydı, bu anlamı elde edemezdik çünkü meleklerin ruh alma görevinin vurgulanmasının anılmasının özgül bir amacı yoktur. Nitekim melekler, Ademoğullarının hepsini, hem inananları hem de inanmayanların canlarını alırlar (السامرائي, 2000, s. 56).

Bu dakik değişiklik ile, üslup, bilgilendirici özellikten yüksek seviye bir belagat (etkileycilik) özelliğine yükselmiştir.

Aynü'l-Hayât tefsirinde bu ayet-i kerime şu şekilde verilmiştir:

«(وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ يَتَوَفَّى الَّذِينَ كَفَرُوا الْمَلَائِكَةُ)» Eğer görsen yâ Muhammed ol vakti ki **kâfirleri feriştelere** canın alıcak (يَضْرِبُونَ وُجُوهُهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ) anları yüzlerine ve enselerine ururlar, yâ götlerine ururlar oddan debbûslar ile. (وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ) dahı tadun tamu ‘azâbını dirler urıcak anları od çıkar idi. Yâ cevâb-ı لَوْ mahzûfdur ki ol فظيعةً dur. (50)»⁴⁰

Bu çeviride Arapçadaki öge tertibi tıpatıp takip edilmiş ve mana ustaca aktarılabilmıştır: kâfirleri (nesne) + feriştelere (özne) + canın alıcak (yüklem)

Ebu Cafer şöyle dedi: Yüce Allah, Nebi'si Muhammed'e ﷺ şöyle demektedir: Eğer, ey Muhammed, meleklerin kâfirlerin ruhlarını alırken, onları bedenlerinden çekerken, onların yüzlerine ve sırtlarına vurduklarını görebilseydin. derler ki: Cehenneme gelişinizin gününde sizi yakacak olan ateşin azabını tadın.⁴¹

⁴⁰ (İlyâs b.) Muhammed b. Ali , ‘Aynü'l-Hayât Fî Tefsiri Kelâmi Hâlıkı'l-Beriyât bi-Îrâdi Ahseni'l-İ'tirâzât, Hazırlayan: Dr. Mehmet Akif Alpaydın, Editör: Musa Duman, 1. C., s. 294..

⁴¹ Bkz. Sure 53:13 tefsiri 5. Yorum (الطبري, 2000).

وَأِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ أُولُو الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينُ فَارْزُقُوهُمْ مِنْهُ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا

(Kur'an

Bu ayet-i kerîmede mefûl olan (الْقِسْمَةَ) takdim edilmes dilbilgisi açısından caizdir. Bu takdim, sadece dış yapının bir özelliği olmadığını, bu yüzey değişikliğiyle ilişkili anlamsal bir sebebin var olduğunu açıkça göstermektedir. Bu ikililik, sadece cümle yapısını etkilemekle kalmayıp, aynı zamanda cümlenin anlamını ve vurgusunu da derinden etkiler.

Mefûlü fâile takdim etme sadece yüzey yapıda görünen basit bir düzenleme değil, ayetin derin anlamsal yapısını ve vurgusunu da etkileyen bir dil olgusudur. Çünkü “takdim her zaman semantik bir amaca hizmet eder, sadece biçimsel yapıya veya dilin melodisine hizmet etmez” (عمارة, 1984, s. 90).

Bu metinde, doğrudan mefûl olan “bölüşüm”ün (القِسْمَةَ) fâil olan “akraba, yetimler ve fakirler”den (أُولُو الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينُ) önce geldiği belirtiliyor. Bu durum, konuşmanın asıl konusu olan “bölüşüm” üzerinde odaklandığı için gerçekleşir. Dolayısıyla, mefûlün önem ve önceliği nedeniyle fâile takdim edilmesi daha uygundur. Çünkü bu durum, “bölüşüm” konusunun hem sözlü hem de gerçek durumda ön planda olmasını sağlar. Bu şekilde, konu, dinleyicilerin dikkatini çeker, zihinlerine yerleşir ve sorumlularının bu bölüşüm konusuna özen göstermelerini sağlar. Ayrıca, fâilin uzun ve detaylı olması, önde kaldığı takdirde mefûlün önemine gölge düşüreceği için, konuşmanın sonuna bırakılması daha evla ve uygundur (العالمي, 1996, s. 11), (الألوسي, 1995, s. 212).

Aynü'l-Hayât tefsirinde, bu ayet-i kerîmenin çevirisi şöyledir: “(وَإِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ) OI vakitte ki hâzır ola tereke kısmetine (أُولُو الْقُرْبَىٰ) karâbet ehilleri ki anlara mîrâs değmez (وَالْيَتَامَىٰ) dahı yetîmler (وَالْمَسَاكِينُ) dahı miskînler hâzır olsalar (فَارْزُقُوهُمْ مِنْهُ) mâ terakeden anlara dahı yedirün (وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا) dahı anlara eyü söylen. Ya'nî lütuf idün minnet itmen” (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021).

Henüz ayetin çevirisini incelemeden farkedebiliriz ki yazar, ayeti bölüm bölüm çevirdi. Bu bölmeler birçok ayette görünür ve bazen ayetin dizimine mûraat konusunda epeyce yardımcı olduğu görülür. Bu ayetin ilk bölümü sırayla şart edatı fiili ve mefûlü içermektedir. Doğrudan hiç bölmeden bütün ayeti çevirmeye

kalksaydı, Türk dilinin mantığına karşı olduğu için muhtemelen mefûlü öne almayacaktı. Arapçada şarttan sonra ayenin başı حضر fiili olduğu için, dinleyici veya okurun zihnine ilk önce bir yerde birilerin bulunma ve şahit olma şartı yerleşir, sonra ikinci sırada neye şahit olmaları gerektiği gelir, yani tereke kısmeti. Özne olan sayılan üç çeşit insanın çevirisi tane tane gelmiş olsa da manaya herhangi bir zarar vermemiştir. Yalnız Arapçadaki şart kipi ortadan kalkmıştır.

Diyanet İşleri mealine baktığımızda da, bu inceliği gözden kaçırmadıklarını görebiliriz: “Miras taksiminde (kendilerine pay düşmeyen) akrabalar, yetimler ve fakirler hazır bulunurlarsa, onlara da maldan bir şeyler verin ve onlara (gönüllerini alacak) güzel sözler söyleyin.” (Kur’an 4:8)

Burada da ayetin sözdiziminde mefûle dair sırası müraat edilmiştir, lakin cümle sıralı ve karışık olmuştur. Bununla beraber şart kipi muhafaza edilmiştir.

✚ ﴿وَكَذَلِكَ زَيْنٌ لِكَثِيرٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ قَتَلَ أَوْلَادِهِمْ شُرَكَائِهِمْ لِيُرُدُّوهُمْ وَيَلْبِسُوا عَلَيْهِمْ دِينَهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا فَعَلُوهُ فَذَرَهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ﴾ الأنعام: 137

Bu ayet-i kerimenin sözdizimsel değişikliği, yani failin (شُرَكَائِهِمْ) tehir edilmesi ve mefûlün (قَتَلَ أَوْلَادِهِمْ) takdim edilmesi, hem dinleyici hem de konuşan kişi için mevcut durumun bağlamıyla ilgilidir ki bu sayede dinleyici, şirk koşanlara “çocuklarını diri diri toprağa gömmeyi ya da tanrılarına kurban etmek” (موسى، 1987، s. 85) gibi çirkin amelleri ve güzel göstereni öğrenme konusunda bir merak içinde olur. Nihayet, merak doruk noktasına geldikten sonar, ayetin sonunda merak edilen özne zikredilir (المسيري، 2005، s. 120).

Aynü'l-Hayât tefsirindeki tercümeye bakıldığı zaman:

﴿وَكَذَلِكَ﴾ Ol tezyîni harsdan ve en‘âmdan itdiler idi ﴿زَيْنٌ لِكَثِيرٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ bezedi çokları için müşriklerden ﴿قَتَلَ أَوْلَادِهِمْ شُرَكَائِهِمْ﴾ **veledlerini öldürmeği şerîkleri** anların bezedi şeyâtinden yâ putlarının hizmetkârlarından yâ boğazlarlar idi yâ putlarına kurbân iderler idi. Kaçan ki bizim bu kadar oğlumuz ola beşincisini yâ onuncusunu kurbân idevüz dirler idi. nice ki ‘Abdülmuttalib and içmişdi.” (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021, s. 233)

Arapçadaki cümlenin sözdizimine müraat edildiğini ve öznenin sona alındığını görebiliriz. Bu tehir merak uyandırma anlamını ve ayetin doğru seyrini mühafaza etmiştir.

✚ (وَإِذِ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ) البقرة: 124

Belirli bir fikri vurgulamak için bir ifadenin (isteğe bağlı yer değiştirme kuralıyla) bir cümlenin içinde bir yerden başka bir yere taşınması sonucunda ortaya çıkan sözdizimsel konum değişikliği, ayet-i kerimede açıkça görülmektedir. Bu durumda, aslında ertelenmesi gereken nesne olan (إبراهيم) hikayesini anlatmak ve onun zikrini yaymak amacıyla cümlenin önüne alınmıştır. Bu, onun konuşmanın odak noktası haline gelmesini sağlamıştır. Benzer şekilde, zamanındaki diğer tüm insanlara kıyasla üstünlüğünü vurgulamak için, (جعل) fiilinin ikinci nesnesinin önüne (câr ve mecrûr olan للناس yani insanlara) ifadesi yerleştirilmiştir (المسيري, 2005, s. 122).

Aynü'l-Hayât tefsirine bakıldığı zaman:

“وَإِذِ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ” An yâ Muhammed ol vakti ki **İbrâhîm**’i mübtelâ kıldı, ya’nî sınavı anı **ma‘bûdî** {بِكَلِمَاتٍ} nice kelimeler ile {فَأَتَمَّهُنَّ} İbrâhîm dahı anların ile ‘amel itmeği kabûl itdi. Murâd bu kelimâtдан ef‘âl-i haccdurur ve şerâyi‘-i İslâm’durur. {قَالَ} Tanrı eyitdi bedürüstî ben seni halka imâm kılıcıyam ki halk sana iktidâ eyleyeler dedi. {قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي} İbrâhîm benim evlâdımdan ba‘zını dahı imâm kıl dedi. {قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ} Tanrı benim ‘ahdim zâlimlere yetişmez dedi. Murâd bundan müşriklerdür (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021, s. 79).

Yine ayetin bölüm bölüm çevirildiğini, ve yine asıl sırasına (nesneyi takdim ederek) riayet edildiğini ve istenen maksatların muhafaza edildiğini görebiliriz.

Diyanet işlerinin tercümesine bakıldığında, ayet bütün olarak çevirilmiş, ve mefûl fâile takdim edilmemiştir, Türkçe kuralına uyulmuştur ve cümle özne ile başlamıştır:

“Bir zaman **Rabbi İbrahim**’i birtakım emirlerle sınamış, İbrahim onların hepsini yerine getirmiş de Rabbi şöyle buyurmuştu: “Ben seni insanlara önder yapacağım.”

İbrahim de, “Soyumdan da (önderler yap, ya Rabbi!)” demişti. Bunun üzerine Rabbi, “Benim ahdim (verdiğim söz) zalimleri kapsamaz” demişti.”⁴² (Kur’an 2:124)

﴿وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ حَتَّىٰ إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي تُبْتُ الْآنَ وَلَا الَّذِينَ يَمُوتُونَ وَهُمْ كُفَّارٌ ۗ أُولَٰئِكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا﴾ النساء: 18

Nesnenin (أَحَدُهُمْ “onlardan biri”) özneye (الْمَوْتُ “ölüm”) takdim edilmesi, hassas ve ince bir durumu işaret etmek için alışlagelmiş sözdizim kurallarından sapmanın özgün bir örneğidir. Bu teknik insanların duymaktan rahatsız olabileceği bir durumun sertliğini hafifletmek amacıyla kullanılmıştır (أنيس، 1966، s. 231). Bu, insanoğlunun içgüdüsel bir boyutunu ifade eder: İnsanlar genellikle ölümün gecikmesini istemekte, hayatın keyfini çıkarabilmek adına ölümün hiç gelmemesini dileyebilmektedirler. Eğer ölümün kaçınılmaz olduğu bir durum söz konusuysa, en azından gelişinin gecikmesini umarlar. Kur’an’ın sentaktik düzeni, bu insanın derin psikolojik eğilimini dikkate alır ve ölüm kavramını, insan duyguları ve düşünceleri ile uyumlu bir şekilde cümle içinde tehir edilir (الجوسي، 2006، s. 307).

﴿وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ﴾ Tevbe değildir ﴿لِلَّذِينَ﴾ şunların için ki ﴿يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ﴾ günâhları işlerler ﴿قَالَ إِنِّي﴾ anlardan birine ölüm hâzır olur ﴿حَتَّىٰ إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ﴾ şol vakte değin ki ﴿وَلَا الَّذِينَ يَمُوتُونَ﴾ ben şimdi tevbe itdüm dir. Azhar budur ki bu ehl-i nifâkdadır ﴿أُولَٰئِكَ﴾ hâlbuki anlar kâfirlerdür ﴿وَهُمْ كُفَّارٌ﴾ bedürüstî ol tâyife için ‘azâb-ı elîm yâr kıldık” (İlyas b. Muhammed b. Ali, 2021, s. 151).

Bu yapı, Kur’an’ın kendine özgü bir özelliği olup, dinleyicinin huzurunu bozmamak adına fâili (ölüm) sona yerleştirir ve nesneyi (etkilenen kişi) öne alır.

Ancak Aynü’l-Hayât tefsiri, bu içgüdüsel isteği ve insani duyguyu göz ardı ederek, okuyucunun ilk duyacağı kavramı ölüm yapar.

Diyanet işleri çevirisi ise Türkçenin sözdizimi kurallarına uyararak ve devrik cümle kullanmadan özneyi başa almıştır.

⁴² https://webdosya.diyanet.gov.tr/kuran/kuranikerim/dosyalar/document/kuran_meal.pdf

“Yoksa (makbul) tövbe, kötülükleri (günahları) yapıp yapıp da kendisine ölüm gelip çattınca, “İşte ben şimdi tövbe ettim” diyen kimseler ile kâfir olarak ölenlerinki değildir. Bunlar için ahirette elem dolu bir azap hazırlamışsınız.”⁴³ (Kur’an 4:18)

Önceki ayetin hemen hemen aynı durum bu ayette de ortaya çıkmaktadır:

﴿أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْدِي قَالُوا نَعْبُدُ إِلَهَكَ وَإِلَهَ آبَائِكَ﴾
البقرة: 133 ﴿إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلَهًا وَاحِدًا وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ﴾

Şunu işaret etmeliyiz ki bu ayet-i Kerimede Yüce Allah peygamberi olan Hz. Yakub’u teşrif etmek için adını ölümden önce almıştır. Denir ki her peygambere ölüm geldiği sırada, melekler ona (Allah’ın izni ile) seçenek sunuyor, ölmek isteyip istemediğini sorarlar. Hz. Yakûb’un her kulun başına hatmi olarak yazılmış olan ölümün sırası gelince, meleklerden mola isteyip kendi oğullarına vasiyet vermeyi talep etmiştir, onları toplayıp ayette geçtiği gibi hitap etmiştir.⁴⁴

Geciken öznenin (yani “ölüm”) tahlil ettiğimiz önceki ayette de aynı olmasına rağmen, buradaki sır farklıdır. Bu, Kur’an ki belagat sırrının, bağlamın etkisiyle belirlendiğine dair net bir göstergedir. İlk ayette, Yakup (aleyhisselam)’ın oğullarına nasıl vasiyet ettiğini belirtmek isteniyor, dolayısıyla ona öncelik verilmiştir. Bu husus, daha önce genel anlamda “Ey oğullarım! Allah sizin için dini seçti, öyleyse ancak müslümanlar olarak ölü.” (Kur’an 2:132) ifadesinde belirtilmiştir. HZ. Yakûb’a verilen bu önem ve ilgi, Allah’ın ona kendi adıyla hitap etmesi ve adı heöen önceki ayette geçtiğine rağmen 3. Kişi şahıs ekini (zahir) kullanmak yerine adını zikretmekte aşikardır.

﴿إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ﴾ ol vaktde Ya’kûb’a ölüm ki hâzır oldu? Hitâb Yahûdadur ki anlar, Ya’kûb ölür çağda Yahûd dîni üzerine oldu dediler. ﴿إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْدِي﴾ Ol vaktde ki kendü oğlanlarına, benden sonra neye taparsız dedi. ﴿قَالُوا نَعْبُدُ إِلَهَكَ﴾ Senün Tanrı’na taparız dediler ﴿وَإِلَهَ آبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ﴾ dahı İbrâhîm’in ve İsmâ’îl’in ve İshâk’ın babalarının Tanrı’sına taparız dediler.”⁴⁵

⁴³ https://webdosya.diyaret.gov.tr/kuran/kurankerim/dosyalar/document/kuran_meal.pdf

⁴⁴ البغوي أبو محمد، معالم التنزيل في تفسير القرآن، دار طيبة، 1997، الجزء 1، ص. 154

⁴⁵ Aynü'l-Hayât: 1. C. s. 80

“Yoksa siz **Yakub**’un, **ölüm** döşeginde iken çocuklarına, “Benden sonra kime ibadet edeceksiniz?” dediği, onların da, “Senin ilâhına ve ataların İbrahim, İsmail ve İshak’ın ilâhı olan tek bir ilâha ibadet edeceğiz; bizler O’na boyun eğmiş müslümanlarız.” dedikleri zaman orada hazır mı bulunuyordunuz?”⁴⁶ Bakara: 133.

İki çeviride de mefûle öncelik verilmiştir. Dolayısıyla takdimin teşrif maksadı da korunmuştur.

3.3. MEFÛLÜN TAKDİMİ ZORUNLU OLAN BAZI DURUMLAR:

3.3.1. Mefûlü, Fiile, Soru Edatı Olan Hemzedden Sonra Takdim Etme:

Soru yapısının anlamının orijinal yerinden kayması, belirleyici anlamlar taşır. Örneğin, aşağıdaki Kuran örneklerinde, En'am Suresi'nden, sorgulama aracının yerleşik anlamı boşaltılır ve onun yerine inkar (reddetme) ve azarlama anlamları eklenir.

﴿قُلْ أَغْيِرَ اللهُ آتِخَذُ وَلِيًّا فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ يُطْعِمُ وَلَا يُطْعَمُ﴾ قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ أَوَّلَ مَنْ
أَسْلَمَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ الانعام: 14

“De ki: “Göklerin ve yerin yaratıcısı olan, beslediği hâlde beslenmeye ihtiyacı olmayan **Allah’tan başkasını** mı dost edineceğim.” De ki: “Bana, (Allah’a) teslim olanların ilki olmam emredildi ve sakın Allah’a ortak koşanlardan olma (denildi).”⁴⁷ Enâm: 14.

﴿Eyit yâ Muhammed, **Tanrı’dan gayri** dost mı idineyim﴾ (﴿فَاتِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ ki gökleri ve yirleri yaradıcı oldur ﴿وَهُوَ يُطْعِمُ وَلَا يُطْعَمُ﴾ dahı ol yidürür ve kendü yimez. Ya’nî rûzı ol virür, ol kimseden rûzı almaz. ﴿وَهُوَ يُطْعِمُ وَلَا يُطْعَمُ﴾ dahı okundu. Zamîr gayra gider. ﴿قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَسْلَمَ﴾ Bedürüstî buyuruldu ki evvel ben İslâm’a gelem di yâ Muhammed ﴿وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ Dahı ben müşriklerden müşriklerden olma dindim.”⁴⁸

⁴⁶ https://webdosya.diyaret.gov.tr/kuran/kurani kerim/dosyalar/document/kuran_meal.pdf

⁴⁷ https://webdosya.diyaret.gov.tr/kuran/kurani kerim/dosyalar/document/kuran_meal.pdf

⁴⁸ Aynü'l-Hayât, 1. C. s.212

﴿قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ أَوْ أَتَتْكُمُ السَّاعَةُ أَغَيْرَ اللَّهِ تَدْعُونَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ الأنعام: 40

“(Ey Muhammed!) De ki: “Söyleyin bakalım. Acaba size Allah’ın azabı gelse veya size kıyamet saati gelip çatsa (böyle bir durumda) siz **Allah’tan başkasını** mı çağırırsınız? Eğer (putların size yararı dokunduğu iddianızda) doğru söyleyenlerseniz (haydi onları yardıma çağırım).”⁴⁹ Enâm: 40.

﴿قُلْ أَرَأَيْتُمْ﴾ Eyit yâ Muhammed haber virün bana puta tapduğunuz size fâyide ider mi ﴿إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ﴾ eğer size Tanrı’nun ‘azabı gelse ölür demde ﴿أَوْ أَتَتْكُمُ السَّاعَةُ﴾ yâ kıyâmet gelse size ﴿إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ Tanrı’dan gayrıya niyâz ider misiz? ﴿أَغَيْرَ اللَّهِ تَدْعُونَ﴾ Eğer putlara tapmak bize fâyide ider didüğünüzde gerçekseniz.”⁵⁰

﴿أَفَغَيْرَ اللَّهِ أَبْتَغِي حَكْمًا وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ إِلَيْكُمُ الْكِتَابَ مُفَصَّلًا وَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْلَمُونَ أَنَّهُ مُنَزَّلٌ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ﴾ الأنعام: 114

“Size Kitab’ı (Kur’an’ı) hak olarak indiren O iken ben **Allah’tan başka** bir hakem mi arayacağım?” (de). Kendilerine kitap verdiklerimiz de onun, Rabbin katından hak olarak indirilmiş olduğunu bilirler. O hâlde, sakın şüphecilerden olma.”⁵¹ Enâm: 114
﴿أَفَغَيْرَ اللَّهِ أَبْتَغِي حَكْمًا﴾ Tanrı’dan gayrıyı kâdî mi isterem ki benüm ile sizün aranızı ayırd ide di yâ Muhammed ﴿وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ إِلَيْكُمُ الْكِتَابَ مُفَصَّلًا﴾ Tanrı ol ma‘bûddur ki sizün üzerinize mübeyyen kitâb indürdi ki hakkıla bâtilı ben râst olup siz müfterî olduğımız beyân ider.”⁵²

⁴⁹ https://webdosya.diyaret.gov.tr/kuran/kurankerim/dosyalar/document/kuran_meal.pdf

⁵⁰ Aynü'l-Hayât, 1. C. s.217

⁵¹ https://webdosya.diyaret.gov.tr/kuran/kurankerim/dosyalar/document/kuran_meal.pdf

⁵² Aynü'l-Hayât, 1. C. s.229

Mefûl, fâilin aayette fâsıla konumunda olunca kuran-ı Kerim’de 34 yerde öne alınmıştır. Mefûl bu yerlerde ikiye ayrılır:

- Mefûl zamîr-i muttasıl (fiile bağlı): Bu durumda fâil zamir değildir ve munfasıldır (fiilden bağımsızdır) ki mefûlü takdim etmek zorunludur. Bu durum Kuran-ı Kerim’de 31 yerde geçmiştir.
- Mefûl ve fâil zâhir isimlerdir. Mefûl takdim edilecek değerde değildir. Bu durum Kuran-ı Kerim’de sadece 3 yerde geçmiştir.

Bunun için zamir olan mefûlü fasıla olan failin önüne takdim etmek bir yandan dilbilgisi açısından gerekli olan kaideyi yerine getirmekte, bir yandan da söz konusu ayetlerdeki fâsılalarda hece benzerliğini müraat etmektedir. Örneğin Necm suresinin

5. Ayeti (عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَى); burada mefûl zamir olup 3. Şahısa ait güzel he ile temsil edilmektedir. Fâil ise (شديد القوى) ayetin sonunda yer almaktadır. Fakat buradaki takdim dil bilgisi kurallarına göre (Fail zahir bir isim olup mefûl zamir olduğu için) vaciptir. Buna ilaveten tehir edilen fail, elif-i maksûre üzerine kurulan necm suresinin çoğu (62 ayetten 27 ayet) fâsılalarına uyum sağlamıştır. Belâgat açısından ise, bu takdimin sebebi eşsizlik ve ayrıcalıktır, çünkü Hz. Peygamberi sav. Bir insan öğretmedi, insanların Rabbinden gönderilen bir elçi tarafından öğretildi. Bu da insanın öğretimi ile Yüce Allah’ın Hz. Peygamberi öğretmesi arasındaki farktır.

Bu ayetin Aynü’l-Hayât tefsirindeki çevirisine baktığımızda: (Bel ki anı Muhammed’e ol melek öğretti ki muhkem kuvvetlüdür.)⁵⁶ ayetin sıralamasının bozulmadığını ve itina ile nakledildiğini görebiliriz. Şayet “O muhkem kuvvetli melek Muhammed’e öğretti” deseydi istenen ayrıcalık kaçırılmış olurdu. Çünkü o melek bütün insanların içinden sadece Muhammed’e öğretti.

---

⁵⁶ Aynü’l-Hayât, 3. C., s. 916.

SONUÇ

Takdim ve tehir, anlam biliminin önemli konularından biridir. Bu bilim, cümle yapısını, ifade biçimlendirmeyi ve tamlamaları inceler. Böylece, söz konusu ifadelerin arkasında yatan dil bilimsel sırlar ve meziyetler ortaya çıkar. Bir cümle anlamının, onu oluşturan tekil kelime anlamlarının toplamı olmadığı genel kabul görmüş bir gerçektir. Aslında, anlam, bu tekil kelimelerin belirli bir düzen içerisinde, belirlenmiş dil bilimsel kurallara göre bir araya getirilmesinden kaynaklanır. Bu nedenle, cümle yapısı ve onun parçalarının nasıl düzenlendiği dikkate alınmalıdır. Zira anlam, sadece kelimelerin ve ifadelerin düzenlenmesi ile oluşur.

Bir kelimenin takdim etmek veya yerini değiştirmekle manayı değiştirmek asla rastgele veyahut amaçsız bir işlem değildir. Bu dilsel işlem, vaz edilmiş prensipler ve kevaidlere, konuşmacının belirli hedefleri ve tasavvurlarına dayanır. Konuşmacı, dikkat çekmek ve önem vermek istediği ifadeyi takdim ederken aynı hedefe hizmet etmeyen veyahut cümledeki konumu ve önemi öncül olmayan ifadeyi tehir eder.

Kuran-ı Kerim, kelime seçimindeki hassasiyeti ve kelimenin yerinin belirlenmesindeki dakikliği ile ayırt edilir. Eğer bir kelime, diğer bir kelimenin önüne getirilmişse, bu, genel bağlama uygun dil bilimsel ve sözel bir bilgeliğin gerektirdiği bir durumdur.

Dilbilimciler, kelimeler için birbirinden öncül olan rütbelere belirlemişlerdir. Örneğin, cümle başı (mübteda) kısmı genellikle haberine (cümledeki haberi) takaddüm eder ; eylemi yapan (fail) genellikle eyleme uğrayana (mefûl) takaddüm eder; ve birinci eyleme uğrayan (mûful) genellikle ikinci eyleme uğrayandan önce gelir vb. Bu yüzden, kelime bu asıl düzende getirilmezse, bu öne alma (takdim) ve erteleme (te'hir) kapsamına girmez. Ancak, bir kelimeyi normal sıralamasının

dışında bir yere koyarsanız, bu öne alma (takdim) ve erteleme (te'hir) kapsamına girer⁵⁷.

Kur'an dili içerisinde her bir sözcük, kendi özgün anlamını taşımak üzere hedeflenmiş ve belirli bir amaca hizmet etmek için Kur'an'daki yerine özenle yerleştirilmiştir. Her sözcük, kendine has bir anlam verir ki bu anlam, başka bir sözcüğün veremeyeceği bir anlamdır. Dahası, aynı sözcük, yerinin değiştirilmesi - öne alınması veya geri bırakılması - durumunda dahi aynı anlamı taşıyamaz. Eğer bu yer değişikliği gerçekleşirse, Allah'ın murad ettiği anlam bozulmuş olur.

Aynü'l-Hayât tefsirindeki mefûllerin çevirilerini inceledikten sonra genel olarak bu sonuçlar elde edilmiştir:

Takdim ve Tehir, ayetlerin sonundaki “musiki ritmi” veya kafiyeyi (fâsılları) korumak için değil, aksine tamamen belirli bir hikmet için yapılmıştır. Bu amaç, durumun gerekliliği, ilahi anlam ve Kur'ani bağlama göre belirlenir. Her takdim ve tehir işlemi, derin bir hikmet ve üstün bir yeteneğe dayanmaktadır. Bu süreçlerin hiçbiri anlamı bozmaz, aksine anlamı açık, net ve etkileyici bir şekilde sunar.

Takdim ve tehiri gerektiren durumları belirlemeye çalışırken Arapçanın sözdiziminde ve dilbilgisinden ziyade belagat ve anlambilimiyle ilişkin durumların anlaşılmadan herhangi bir dile çeviri yapmak o çevirinin eksikliğe mahkum kılması demek olduğunu farkettilik.

Aynü'l-Hayât tefsirinin az da olsa satır arası Kur'an tercümesinden etkilenmiş olduğunu farkettilik, bunu en çok ayetlerin öge sırasına müraat ettiğinde gözlemledik.

Diyanet İşleri Meali tefsir yönlü olmadığı için ayetin zahiren anlaşıldığı vecihle çevirmişrir, dolayısıyla bazen dah net ve anlaşılır bir çeviri yapmıştır.

Hem Aynü'l-Hayât he de Diyanet İşleri çevirisi bazen bilhassa ما konusunda farklı Arapça dilbilgisi yorumlarına isitnâden, onu nefy eden edat olarak çevirirler, meğerse biz onu birçok i'râb kitâbında takdim edilmiş mefûl olarak bulduk.

⁵⁷ Bkz. E's-Sâmurrâî, Bilim Konseyi Dergisi (المجمع العلمي مجلة), Cüz 1, c. 44, s. 71. Ayrıca bkz: El-İbrâhîm, Kur'anî Düşünceler (تأملات قرآنية), s. 152.

Olağan dilde bir sebebi olmayabilecek bazı takdimler varken, Kur'an-ı Kerimde mefûlün dilbilgisel olarak takdimi zorunlu olan durumlarda dahil olmak üzere, arkasında yatan belîğ hikmetler vardır.

Bu araştırmanın amacı, insan kudretinin el verdiği ölçüde Allah'ın aziz kitabına hizmet etmektir. Eğer araştırmada herhangi bir doğruluk varsa, bu O'nun lütfunun bir sonucudur. Hatalarımız ise, bilgi ve yeteneklerimizin sınırlı olmasından kaynaklanmaktadır.

Bu çalışma esnasında kaynak olarak edindiğimiz çok kitap “ümmahât” denen büyük ve eski kitaplardan olduğundan dolayı; Derin Arapça bilgime rağmen, bu konunun anlaşılması ve dolayısıyla Türkçe'ye aktarılması konusunda büyük zorluklarla karşılaştım. Bu zorluklar, benim moralimi olumsuz etkiledi ve araştırmanın ilerlemesini yavaşlattı, özellikle de zamanın kısıtlı olması durumunda. Sonuç olarak, bu tür bir araştırma, ne kadar faydalıysa o kadar büyük miktarda zaman gerektirir ki ve diğer takdim çeşitleri eklemeyen, bu konu, araştırılacak çok sayıda yönü nedeniyle bir doktora tezi konusu da olabilir kanaatindeyim.

(وَجِئْنَا بِبِضَاعَةٍ مُّجَاةٍ فَأَوْفٍ لَّنَا الْكَيْلَ وَتَصَدَّقْ عَلَيْنَا إِنَّ اللَّهَ يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِينَ)

“Biz değersiz bir sermaye ile geldik. Hakkımızı tam ölçerek ver.

Ayrıca bize bağışta da bulun. Şüphesiz Allah sadaka verenleri

mükafatlandırır.”

(Yusuf: 12. Ayet)

والحمد لله رب العالمين

KAYNAKÇA

- Birnbaum, E.** (1990). On some Turkish interlinear translations of the Koran. *Journal of Turkish Studies*, (14), 113–138.
- Eckmann., J.** (1971). *Eastern Turkic Translations of the Koran*. In L. Ligeti (Ed.), *Studia Turcica* (pp. 149–159). Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Gunasti, S.** (2013). Political patronage and the writing of Quran commentaries among the Ottoman Turks. *Journal of Islamic Studies*, (5), 335–357. doi:10.1093/jis/ett024
- İlyas b. Muhammed b. Ali.** (2021). ‘Aynü’l-Hayât fî Tefsîri Kelâmi Hâlîkı’l-Beriyât bi-Îrâdi Ahseni’l-İ’tirâzât. (M. Duman, Dü.) Ankara, Türkiye: TÜBA.
- İnan, A.** (1961). *Kur’ân-ı Kerim’in Türkçe Tercemeleri üzerinde Bir inceleme*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- İnan, A.** (1991). *Makaleler ve incelemeler*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Kur'an-ı Kerim.** (2023). 05 01, 2023 tarihinde Diyanet İşleri Başkanlığı Kur'an-ı Kerim Portalı: <https://kuran.diyanet.gov.tr/mushaf> adresinden alındı
- Kut, G.** (1989). Ahmed-i Dai. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (Cilt. 2, ss. 56–58). Ankara: TDV Yayınları.
- Şimşek, H.** (2019). Turks and their translations/ commentaries on the qur’ân: An historical and bibliographical survey. *Kilis 7 December University Journal of Theology*, 6(11), 371–394.
- Togan, Z.** (1964). The Earliest Translation of the Qur’an into Turkish. *İslam Tetkikleri Dergisi*, 4, 1–19.
- Topaloğlu, A.** (1976). *Muhammad bin Hamza, XV. yüzyıl başlarında yapılmış satırcası Kur’an tercümesi*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Topaloğlu, A.** (1983). Kur’an-ı kerim’in ilk Türkçe tercümesi ve Cevahiru’l-Asdaf. *Türk Dünyası Araştırmaları*, 58–66

الإسكافي، (2001). *درة التنزيل وغرة التأويل*. (م. م. أيدين، محرر.). مكة المكرمة: جامعة أم القرى.

الأفغانى، سعيد بن محمد (2003). *الموجز في قواعد اللغة العربية*. بيروت: دار الفكر.

- الألوسي، شهاب الدين محمود (1995). *روح المعاني في تفسير القرآن العظيم والسبع المثاني*. بيروت: دار الكتب العلمية.
- ابن أبي حاتم الرازي، عبد الرحمن (1998). *تفسير القرآن العظيم لابن أبي حاتم*. (أ. م. طيب، محرر.) (3 ط.). المملكة العربية السعودية: مكتبة نزار مصطفى الباز .
- ابن الأثير، ضياء الدين نصر الله (1960). *المثل السائر في أدب الكاتب والشاعر*. (ب. طبانة، محرر.). القاهرة: دار نهضة مصر للطباعة والنشر والتوزيع.
- ابن جني الموصللي، أبو الفتح عثمان (1999). *الخصائص* (4 ط.). القاهرة: الهيئة المصرية العامة للكتاب.
- ابن الزبير الغرناطي، أ. ج. أ. (د.ت.). *ملاك التأويل القاطع بذوي الإلحاد والتعطيل في توجيه المتشابه اللفظ من أي التنزيل*. (ع. ا. الفاسي، محرر.). بيروت: دار الكتب العلمية.
- ابن عادل الحنبلي الدمشقي النعماني، سراج الدين عمر (1998). *اللباب في علوم الكتاب*. بيروت: دار الكتب العلمية.
- ابن منظور الأنصاري الرويفعي، جمال الدين محمد (1993). *لسان العرب* (3 ط.). بيروت: دار صادر.
- ابن هشام، جمال الدين عبد الله (1975). *مغني اللبيب عن كتب الأعراب*. (م. المبارك، محرر.) (6 ط.). دمشق: دار الفكر.
- أبو السعود العمادي، محمد بن محمد (د.ت.). *تفسير أبي تفسير أبي السعود = إرشاد العقل السليم إلى مزايا الكتاب الكريم*. بيروت: دار إحياء التراث العربي.
- أنيس، إبراهيم (1966). *من أسرار اللغة* (3 ط.). القاهرة: مكتبة الأنجلو المصرية.
- أنيس، إبراهيم (1970). *اللغة بين القومية والعالمية*. القاهرة: دار المعارف المصرية.
- البغوي، الحسين بن مسعود بن محمد (1989). *معالم التنزيل*. (م. ع. ا. النمر، محقق.). الرياض: دار طيبة.
- التفتازاني، سعد الدين (1893). *المطول على التلخيص*. أنقرة: مطبعة سنده.
- الجبوسي، عبد الله محمد (2006). *التعبير القرآني والدلالة النفسية*. دمشق: دار الغوثاني للدراسات القرآنية.
- الجرجاني، أبو بكر عبد القاهر (د.ت.). *أسرار البلاغة*. (م. م. شاکر، محرر.). جدة: دار المدني.
- الجرجاني، أبو بكر عبد القاهر (1992). *دلائل الإعجاز في علم المعاني*. (م. شاکر، محقق.) (3 ط.). جدة: دار المدني.
- الخالدي، صلاح عبد الفتاح (1992). *لطائف قرآنية*. دمشق: دار القلم.

- درويش، محيي الدين (1994). *إعراب القرآن وبيانه* (4 ط.). حمص: دار الإرشاد للشئون الجامعية.
- دي سوسور، ف. (1985). *علم اللغة العام*. (ي. ي. عزيز، مترجم). بغداد: آفاق عربية.
- رشيد رضا، محمد (1990). *تفسير المنار*. القاهرة: الهيئة المصرية العامة للكتاب.
- الزركشي، أبو عبد الله بدر الدين (1957). *البرهان في علوم القرآن*. مصر: دار إحياء الكتب العربية عيسى البابي الحلبي وشركائه.
- الزمخشري، محمود بن عمر (1987). *الكشاف عن حقائق غوامض التنزيل وعيون الأقاويل في وجوه التأويل* (3 ط.). القاهرة: دار الريان للتراث.
- السامرائي، فاضل (2000). *معاني النحو*. الأردن: دار الفكر للطباعة والنشر والتوزيع.
- السامرائي، فاضل (2003). *لمسات بيانية في نصوص من التنزيل* (3 ط.). الأردن: دار عمار.
- السعران، محمد (د.ت). *علم اللغة مقدمة للقارئ العربي* (2 ط.). بيروت: دار النهضة العربية.
- السعران، محمد (1963). *اللغة والمجتمع رأي ومنهج* (2 ط.). القاهرة: دار المعارف.
- السمين الحلبي، شهاب الدين أحمد (د.ت). *الدر المصون في علوم الكتاب المكنون*. (أ. م. الخراط، محقق). دمشق: دار القلم.
- سيبويه، أبو بشر عمرو بن عثمان بن قنبر (1977). *الكتاب*. (ع. ا. هارون، محقق). (2 ط.). القاهرة: مكتبة الخانجي.
- السيوطي، جلال الدين عبد الرحمن (1909). *همع الهوامع في شرح جمع الجوامع في علم العربية*. (م. ب. ا. النعساني الحلبي، محقق). القاهرة: مكتبة السعادة.
- السيوطي، جلال الدين عبد الرحمن (1974). *الإتقان في علوم القرآن*. (م. أ. ا. إبراهيم، محرر). القاهرة: الهيئة المصرية العامة للكتاب.
- السيوطي، جلال الدين عبد الرحمن (1998). *المزهر في علوم اللغة وأنواعها*. (ف. ع. منصور، محقق). بيروت: دار الكتب العلمية.
- العكبري البغدادي، أبو البقاء عبد الله بن الحسين (1992). *مسائل خلافة في النحو*. (م. خ. الحلواني، محقق). بيروت: دار الشرق العربي.
- علوان، ع. ا.، الخولي، خ.، إبراهيم، م.، عبد العظيم، ص.، العزب، ج.، وفرج، ا. (2006). *إعراب القرآن الكريم*. (م. م. العبد، محقق). طنطا: دار الصحابة للتراث.
- صالح، بهجت عبد الواحد (1997). *الإعراب المفصل لكتاب الله المرتل* (2 ط.). عمان: دار الفكر للطباعة والنشر والتوزيع.

- الطبري، أبو جعفر محمد بن جرير (2001). جامع البيان عن تأويل آي القرآن. (ع. ع. ا. التركي، محقق). القاهرة: دار هجر.
- عوض، يوسف نور (1990). علم النص ونظرية الترجمة. مكة المكرمة: دار الثقة للنشر والتوزيع.
- عمارة، أحمد خليل (1984). في نحو اللغة وتراكيبها. جدة: عالم المعرفة.
- العامري، حميد أحمد عيسى (1996). التقديم والتأخير في القرآن الكريم. بغداد: دار الشؤون الثقافية العامة.
- الغلاييني، م. م. س. (1993). جامع الدروس العربية. بيروت: المكتبة العصرية.
- القزويني، جلال الدين محمد (د.ت). الإيضاح في علوم البلاغة. (م. ع. ا. خفاجي، محقق). (3 ط). بيروت: دار الجبل.
- القطان، مناع بن خليل (2000). مباحث في علوم القرآن (3 ط). الرياض: مكتبة المعارف للنشر والتوزيع.
- الكواز، محمد كريم (2005). الأسلوب في الإعجاز البلاغي للقرآن الكريم. بنغازي: دار الكتب الوطنية.
- المبرد، أبو العباس محمد (د.ت). المقتضب. (م. ع. ا. عظيمة، محقق). بيروت: عالم الكتاب.
- المسيري، منير محمود (2005). دلالات التقديم والتأخير في القرآن الكريم: دراسة تحليلية. القاهرة: مكتبة وهبة.
- المطعني، عبد العظيم إبراهيم (1992). خصائص التعبير القرآني وسماته البلاغية (رسالة دكتوراه). القاهرة: مكتبة وهبة.
- مطلوب، أحمد (2006). معجم المصطلحات البلاغية وتطورها. بيروت: الدار العربية للموسوعات.
- بول، جورج (2001). علم اللغة مقدمة للفارئ العربي. (م. ف. عبد الحافظ، مترجم). الإسكندرية: دار الوفاء للطباعة والنشر.